

5 VERHANDELINGEN

BUNDEL 6

van

EBENEZER ERSKINE

bedenaar van het Evangelie te Portmoak - Schotland

SAMENGESTELD DOOR:

ENGBERT VAN T HUL

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2018
Nieuwe versie aug. 2021**

INHOUD

1^E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 2)

2 Korinthe 5:4. De zuchtingen van de gelovigen onder hun bezwaren.

Want ook wij, die in deze tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde.

2^E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 2)

Psalm 89:17. De verhoging van de gelovigen, door de toegerekende gerechtigheid.

Zij zullen zich de ganse dag verheugen in Uw Naam, en door Uw gerechtigheid verhoogd worden.

3^E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 2)

Hooglied 7:5. De Koning gebonden op de galerijen.

De Koning is als gebonden op de galerijen.

4^E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 8)

Openbaring 3:4. Gods kleine overblijfsel, deszelfs klederen onbevlekt bewarende in de boze dag.

Doch gij hebt enige weinige namen ook te Sardis, die hun klederen niet bevlekt hebben, en zij zullen met Mij wandelen in witte klederen, overmits zij het waardig zijn.

5^E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 8)

Openbaring 4:3. De regenboog des verbonds, de troon der genade omringende.

En een regenboog was rondom de troon, in het aanzien de steen smaragd gelijk.

1. De zuchtingen van de gelovigen onder hun bezwaren.

2 Korinthe 5:4. *Want ook wij, die in deze tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde.*

In het eerste vers van dit hoofdstuk, geeft de apostel reden, waarom hij en andere heiligen van zijn tijd, de vervolging om de zaak van Christus, met zulk een onbeweeglijke standvastigheid en heilige grootmoedigheid, ondergingen. Ons verhalende, dat zij het vooruitzicht hadden op betere dingen, namelijk de vaste en welgegronde hoop van een gelukzalige onsterfelijkheid, die op de verbreking van deze aardse tabernakel van het lichaam volgen zal. U hoeft u niet te verwonderen, wil de apostel zeggen, dat wij de scherpste beproevingen om de godsdienst, gewillig en blijmoedig ondergaan. Want wij weten, dat zo ons aardse huis dezès tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. Wanneer een arme gelovige met David zeggen kan: Ik zal in het huis des Heeren blijven in lengte van dagen, dan zal hij met diezelfde heilige man ook zeggen: Al ging ik in een dal der schaduwen des doods, ik zou geen kwaad vrezen. Ja, de apostel is er zo ver van af, mismoedig of bevreesd te zijn voor de dood, dat hij integendeel dezelve als het ware nodigt om zijn ambt te doen, door zijn aardse tabernakel omver te slaan, ten einde zijn ziel vrijheid heeft om op te varen naar die woningen der heerlijkheid, welke zijn gezegende Vriend en oudste Broeder voor hem bereid heeft. Want ook in deze, zegt hij, zuchten wij, verlangende met onze woonstede die uit de hemel is, overkleed te worden (vers 2). Hij wist zeer wel, dat, wanneer hij van zijn sterfelijk lichaam beroofd zou zijn, hij dan niet naakt zou bevonden worden, gelijk hij also spreekt in het derde vers: Zo wij ook bekleed en niet naakt zullen gevonden worden. En in dit ons tekstvers geeft hij de reden op, waarom hij zo begerig was om zijn woonstede te verwisselen, hetwelk genomen wordt van de ongemakkelijkheid en ongelegenheid van zijn tegenwoordige woning, zolang hij opgesloten was in deze aardse tabernakel, *want ook wij, zegt hij, die in deze tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde.*

In welke woorden wij kort mogen achtgeven:

1. Op de tegenwoordige woonstede van een gelovige, hij is in een tabernakel.
2. Op zijn droevige gesteldheid, hij is zuchtende.
3. Op de oorzaak of reden daarvan, bezwaard zijnde.

1. Wij hebben hier, zeg ik, een bericht van de tegenwoordige woonstede van een gelovige: hij is in deze tabernakel. Door de tabernakel hebben wij hier het lichaam te verstaan, hetwelk zo genoemd wordt, omdat het een zwakke en bewegelijke woonstede is, gelijk wij in het vervolg zullen horen. De bewoner van deze woonstede is de edele ziel, welke in deze tabernakel gezegd wordt te zijn, zolang zij in een belichaamde staat is, zodat dan de zin is: Wij, die in deze tabernakel zijn, dat is wij, die in het lichaam leven.

2. De droevige gesteldheid van een arme gelovige: hij is zuchtende, zolang hij in deze woonstede is. Het grondwoord, door zuchten vertaald, heeft in de Schriftuur een drieërlei zin.

a. Het is een uitdrukking van droefheid en smart, gelijk Hebrèëen 13:17: Zijt uw voorgangers gehoorzaam en zijt hen onderdanig, enz. als die rekenschap zullen geven, opdat zij het mogen doen met vreugde en niet (met smart of droefheid) al zuchtende. Het is hetzelfde woord dat hier gebruikt wordt. Daar is niets algemener, dan dat iemand wanneer hij met droefheid in zijn geest bedrukt is, alsdan door zuchten en kermen zijn hart zoekt lucht te geven. Maar dit is menigmaal ook het geval van 's Heeren volk, zolang het in deze aardse tabernakel is.

b. Soms is het een uitdrukking van onvergenoegdheid, gelijk Jakobus 5:9: Zucht niet tegen elkander, en aldus geeft het te kennen dat een gelovige onvoldaan of onvergenoegd is in zijn tegenwoordige woonstede. Hij heeft er, in vergelijking met de betere woonstede die hij op het oog heeft, geen genoeg in.

c. Soms is het ook een uitdrukking van een brandende en ernstige begeerte. In deze zin wordt het genomen, (2 Korinthe 5:2): Want ook in deze zuchten wij, verlangende

met onze woonstede die uit de hemel is, overkleed te worden. Ik wil geen van deze betekenissen uit het oogmerk van de apostel, in deze woorden, uitsluiten.

3. In de woorden, vinden wij ook de oorzaak of reden van het zuchten van een gelovige: bezwaard zijnde. Menige zware last heeft een gelovige, daar hij mee omhangen is, terwijl hij door dit dal der moerbeziebomen gaat, welke hem menigmaal neergebogen heen doet gaan. Welke die zware lasten zijn, zullen wij in het vervolg meer ten volle tonen. De aanmerking die ik uit de woorden zal voordragen, is deze: De gelovigen zijn menigmaal bezwaard, zelfs tot zuchtens toe, zolang zij in deze aardse tabernakel van het lichaam zijn, *want ook wij, die in deze tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde.*

De orde die ik in het verhandelen van deze leer en aanmerking zal trachten te houden, zal deze zijn:

- (1) Ik zal u enig bericht geven van der gelovigen tegenwoordige woonstede, zij zijn in een tabernakel.
- (2) Van de lasten of bezwaren van een gelovige in deze tabernakel.
- (3) Van zijn zuchten onder die lasten of bezwaren.
- (4) En dan zal ik van dat alles enig gebruik maken ter toepassing.

(1) Aangaande het eerste hoofdstuk, hetwelk is om enig bericht te geven van de tegenwoordige woonstede van een gelovige, zolang hij in het lichaam is.

Daarvan zal ik alleen drie of vier dingen uit de tekst en zijn samenhang opmerken, gelijk:

1. Het wordt in vers 1 van dit hoofdstuk een huis genaamd, zijnde dat een zeer welgevoegelijke naam, vanwege deszelfs bijzonder en keurig maaksel of gebouw, zie Psalm 139:14-15: Ik loof U, omdat ik op een heel vreselijke wijze, wonderbaarlijk gemaakt ben, wonderlijk zijn Uw werken, ook weet het mijn ziel zeer wel. Mijn gebeente was voor U niet verholen, als ik in het verborgene gemaakt ben, en als een borduursel gewrocht ben in de nederste delen der aarde. Het menselijk lichaam is een wonderbaarlijk gebouw, waarin de kunst en wijsheid van de grote Schepper wonderlijk ontdekt worden. Het is door een lijn en richtsnoer als het ware, in zulk een nauwkeurige orde opgericht, dat de allerprachtigste gebouwen van de wereld maar een chaos van verwarring zijn, wanneer die daarmee vergeleken worden. Neem een klomp aarde, en vergelijk die bij het vlees van een mens, zo zullen wij de schoonheid en uitnemendheid van de één boven de ander aanmerkende, niet kunnen denken dat die één en dezelfde stof zijn, als wij tevoren daarvan niet onderricht waren. Hetwelk dan het Wezen, de macht en de wijsheid van de grote Schepper klaar aantoonde, Die ons gemaakt heeft en niet wij, en Die het stof verheffen en versieren kan boven haar eerste oorsprong.

2. Hoe kunstig en sierlijk het gebouw van dit huis, hetwelk de tegenwoordige woonstede is van een gelovige, ook zijn mag, zo is het nochtans maar een aards huis, hierom wordt het ook in vers 1 een aards huis genaamd. Dat is het nu inzonderheid in een drievoudig opzicht:

a. Ten aanzien van deszelfs oorsprong: het is uit aarde gemaakt. Het is waar, al de elementen komen in het lichaam van een mens tezamen, het water, het vuur, de aarde en de lucht. Doch de aarde voert het hoogste gebied, en daarom wordt hij gezegd vandaar zijn oorsprong te hebben (Job 4:19): Welker grondslag in het stof is, en die lemen huizen bewonen. Wat ook de schoonheid, sterkte, het gebouw en de hoge afkomst van de mensen mogen zijn, zo zijn ze nochtans, ten aanzien van hun lichaam, van geen hogere afkomst dan het stof der aarde.

b. Het is een aards huis, ten aanzien van de middelen die het ondersteunen, het staat op aardse pilaren. Want het koren, de most en de olie, waarmee het lichaam van de mens wordt onderhouden, spruiten allen uit de aarde, gelijk wij zien kunnen in Hoséa 2:20-21 waar God zegt: Ik zal de hemel verhoren, en die zal de aarde verhoren, en de aarde zal het koren verhoren, mitsgaders de most en de olie, en die zullen Jizreël verhoren. Wanneer deze steunsels worden weggenomen, hoe ras valt dan het aardse huis te gronde! Ja, hoe ras keert het weer tot zijn oorsprong!

c. Het is een aards huis, ten aanzien van deszelfs einde, want het keert weer heen, wanneer het verbroken wordt. Hierom zei God tot Adam (Genesis 3:19): Want gij zijt stof en gij zult tot stof wederkeren. Daar kan mogelijk enige toespeling zijn op deze drie dingen, in de krachtige uitroeping van de profeet Jeremía aan de wederspannige Joden (Jeremía 22:29): O land, land, land! of o aarde, aarde, aarde! hoor des HEEREN woord! Zij waren aarde in hun oorsprong, aarde in hun ondersteuning, en zij zouden tot de aarde wederkeren in hun einde.

3. De tegenwoordige woonstede of het huis van een gelovige, is op zijn hoogst genomen, maar een tabernakel. Zo wordt het ook genaamd (vers 1): Het aardse huis dezès tabernakels, en in ons tekstvers, wij, die in deze tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde. Een tabernakel of tent is een til- of draagbare woning, en is inzonderheid aan twee soorten van mensen eigen. Of aan reizigers, of aan krijgslieden.

a. Tabernakelen of tenten zijn, zeg ik, bijzonder de vreemdelingen of reizigers eigen. Hierom waren de reizigers, inzonderheid in de oosterse landen, gewoon, om die draagbare huizen met zich mee te voeren, vanwege de ongelegenheden daar zij bloot voor waren. Van Abraham wordt gezegd, dat hij door het geloof een inwoner geweest is van het land der belofte als in een vreemd land, hebbende in tabernakelen gewoond met Izak en Jakob, die mede-erfgenamen waren van dezelve belofte (Hebreeën 11:9). Zij woonden in tabernakelen, omdat zij geen tegenwoordige erfenis hadden. Zij waren maar gasten en vreemdelingen in dat land. Het is waarschijnlijk, dat de apostel hierop zinspeelt, en aldus geeft het ons te kennen, dat Gods volk, zolang zij in het lichaam zijn, maar reizigers en vreemdelingen zijn, die alsnog niet in hun vaderland gekomen zijn. Hierom zei de psalmist: Ik ben een vreemdeling op de aarde (Psalm 119:19) en van de geloofshelden wordt getuigd, dat zij beleden hebben dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren (Hebreeën 11:13), alsook dat zij begerig waren naar een beter vaderland, dat is een hemels (vers 16). O! gelovige, u bent geen verblijfhouder, maar een reiziger. Wanneer u dit dal der moerbeziebomen doorgaat, tracht dan een zielsgestalte te hebben, die gepast is naar uw tegenwoordige toestand.

b. Tabernakels en tenten werden eertijds ook, en worden nog, door krijgslieden gebruikt die menigmaal genoodzaakt worden hun legers van de ene plaats naar de andere te verplaatsen. Maar zo moeten ook de gelovigen, zolang zij in deze tabernakel van het lichaam zijn, het ambt van soldaat bekleden en hun weg naar het beloofde land bevechten, zelfs door al de heirlegers van de hel heen. Hierom zegt Paulus: Wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht (Éfeze 6:12) en daarom hebben wij, gelijk de apostel verder vermaant, nodig om aan te doen, de gehele wapenrusting Gods, de gordel der waarheid, borstwapens der gerechtigheid, de helm der zaligheid, en het zwaard des Geestes, maar bovenal het schild des geloofs. En om ons gedurig te oefenen in het zwaaien en het handelen met het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord, totdat wij een heilige vlugheid daarin verkregen hebben. Opdat wij kloekmoedig mochten staande kunnen blijven ten dage van strijd, en eindelijk uit het veld komen, zijnde meer dan overwinnaars, wanneer Christus de aftocht slaat in de ure des doods. Dat dan de woonstede van een gelovige in een tabernakel is, zulks toont dat hij beide, een reiziger en een soldaat is.

4. Eindelijk, de tegenwoordige woonstede van een gelovige is een bouwvallig huis, dat haast zal afgebroken worden, want alzo zegt de apostel (vers 1), dat het aardse huis dezès tabernakels verbroken moet worden. En de psalmist vraagt: Wat man leeft er die de dood niet zien zal, die zijn ziel zal bevrijden van het geweld des grafes? (Psalm 89:49). Deze koning der verschrikking heeft de zegetekenen van zijn overwinning opgericht, over allen die ooit uit Adam zijn voortgesproten. De grootste Cesars en Alexanders, die de wereld voor hun zwaard deden beven, zijn eindelijk genoodzaakt, om zich aan deze grimmige bode van de HEERE der heirscharen als krijgsgevangenen over te geven. Daar is in deze krijg geen ontslag, maar de tabernakel van het lichaam moet verbroken worden. Nochtans mag dit nog een grond van troost zijn voor een gelovige, dat de dood geen verderf of vernietiging is. Nee, hij is gelijk ons de apostel zegt, een verbreking of een afbreken van de tent of de tabernakel omdat

God voor heeft, om deze tabernakel in de opstanding veel heerlijker op te richten, dan die ooit geweest is. Het was het geloof van deze zaak, hetwelk Job zo versterkte in zijn verdrukking, zoals wij zien kunnen in zijn boek (Job 19:25-26): Want ik weet, zegt hij, mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan. En als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen. Tot dusverre van het eerste hoofdstuk.

(2) Het tweede hoofdstuk door ons voorgesteld is, om een weinig te spreken van de lasten of bezwaren van een gelovige in deze tabernakel.

Dit aardse huis ligt onder veel dienstbaarheid, en een gelovige (zegt iemand) moet een grote of zware rente betalen voor zijn inwoning, want:

1. De aardse tabernakel zelf is hem menigmaal tot last of bezwaar. Het bouwvallige huis van het lichaam is aan ontelbare pijnen en kwalen onderworpen, door welke het als een dodelijke zwaarte op de ziel ligt, en waardoor deze in haar levendigheid en werkzaamheid zeer gestremd wordt. Wanneer de arme ziel op wil varen als met arendsvleugelen, dan wil het lichaam daar geen deel aan nemen, en zo ondervindt een gelovige de waarheid van de verdediging van Christus bij ervaring: De geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak (Mattheüs 26:41).
2. Hij is niet alleen bezwaard met een last van aardsgezindheid, maar ook met een last van zonde, ik meen van inwonende verdorvenheid, de verborgen atheïsterij, vijandschap, ongeloof, onkunde, hoogmoed, geveinsdheid en andere gruwelen van het hart. O! dit is zulk een zware last, dat die een arme gelovige menigmaal ter aarde nederdrukt. David, hoewel hij een man naar Gods hart was, riep nochtans onder deze last uit: Wie zou de afdwalingen verstaan? Reinig mij van de verborgen afdwalingen (Psalm 19:13). En de apostel Paulus heeft nooit over enige last zoveel geklaagd, als over deze: Ik ellendig mens! zei hij daarom, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? (Romeinen 7:24). Om van deze last ontheven te worden, zou een gelovige dikwijls tevreden zijn, dat deze aardse tabernakel in stukken gebroken werd.
3. Hij wordt menigmaal bezwaard door een gevoel van veel dadelijke schuld, die hij zichzelf aangebracht heeft door zijn ontedere wandel. De consciëntie (die stedehouder Gods) van de Heere der heirscharen, en door de autoriteit van de wet ondersteund zijnde, brengt een zware beschuldiging in tegen de arme ziel, en zegt tot haar: Zo en zo hebt u gezondigd, en de autoriteit van God, de grote Wetgever, met voeten getreden. In dit geval kan een gelovige niet anders, dan de beschuldigingen erkennen, en met David zeggen: Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden (Psalm 38:5). Kwaden, tot zonder getal toe, hebben mij omgeven, mijn ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien. Zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds, en mijn hart heeft mij verlaten (Psalm 40:13).
4. Soms is hij jammerlijk bezwaard door de verzoeken van satan. De duivel, die listige schutter, schiet op hem, verwondt en bezwaart hem. Soms worden hem gehele drommen van vurige pijlen, door de hel aangestoken zijnde, rondom zijn oren geworpen. God laat menigmaal met wijze en heilige doeleinden toe, dat een gelovige door zijn vijanden, gezift en met vuisten geslagen wordt. O! wat wordt een gelovige in dit geval grotelijks bezwaard! Soms is hij gereed om met David te besluiten en te zeggen: Ik zal één der dagen door deze brullende leeuw omkomen, die rondom gaat, zoekende mij te verslinden. Soms wordt hij ten einde raad gebracht, zeggende met Jósafat, wanneer hij door de vijanden omringd zijnde, in grote verlegenheid was: Wij weten niet wat wij doen zullen, maar onze ogen zijn op U (2 Kronieken 20:12). Doch laat een gelovige dit niet vreemd achten, nademaal Christus Zelf niet vrij geweest is van de kwellingen van deze vijand.
5. Soms wordt hij met een last van kwaad gezelschap bezwaard. Het gezelschap van de goddelozen, dat menigmaal onvermijdelijk is, is hem een grote bezwaring, grotelijks strekkende om zijn werk en strijd te verhinderen. Hierom is het, dat David de droevige klacht uitboezemde (Psalm 120:5-6): O, wee mij, dat ik een vreemdeling ben in Mesech, dat ik in de tenten Kedars woon. Mijn ziel heeft lang gewoond bij degenen die de vrede haten. Een gelovige is van een gesteldheid als Jakob, ten aanzien

van de goddelozen, zeggende: Mijn ziel kome niet in hun verborgen raad, mijn eer worde niet verenigd met hun vergadering (Genesis 49:6). En waarlijk, mijn vrienden, indien het gezelschap van de goddelozen u niet tot last is, zo is dat een teken, dat u nog één van hen bent.

6. Soms wordt een gelovige droevig bezwaard, niet alleen met zijn eigen zonden, maar ook met de toenemende zonden en gruwelen van de tijd en de plaats, daar hij in leeft. Ik heb gezien, zegt David, degenen die trouweloos handelen, en het verdroot mij dat zij Uw woord niet onderhielden (Psalm 119:158) en in vers 136, zegt hij:

Waterbeken vlieten af uit mijn ogen, omdat zij Uw wet niet onderhouden. Och! wat is het een hartzeer voor een arme ziel om te moeten zien, dat de zondaren zich aan stukken lopen tegen Gods dikke, hoog verheven schilden, en als het ware over de rotssteen des heils, doldriftig naar hun eigen verderf lopen, zonder ooit bij hun wegen stil te staan! Zijn ingewand rommelt zelfs met ontferming over hen, die geen ontferming hebben met zichzelf. Om deze redenen worden de gelovigen gewoonlijk genaamd met de naam van treurigen Sions, zij zijn de lieden die zuchten en uitroepen over al die gruwelen die in het midden van Jeruzalem gedaan worden (Ezechiël 9:4).

7. Een gelovige wordt menigmaal in deze tabernakel bezwaard met de algemene belangen van Christus, want hij is een mens van een zeer dankbare geest, die de algemene welstand ter harte neemt. Christus heeft hem aangezien in zijn nederigheid en hem uitgeholpen, en daarom kan hij niet anders dan belang nemen in de belangen van Zijn Koninkrijk en Zijn heerlijkheid, wanneer hij ziet, dat dezelve lijden in de wereld. Wanneer hij ziet dat het zwijn uit het woud en het wild des velds, de openbare of verborgen vijanden, de Kerk van God vertreden en woest maken. Wanneer hij de vossen de wijngaarden ziet bederven, en dat de wachters de bruid van Christus slaan, verwonden, of haar de sluier afnemen (Hooglied 5:7), wanneer hij ziet, dat de voorrechten van de Kerk van Christus aangevallen, haar leer en godsdienst bedorven, en haar gewone maaltijden besnoeid worden, door haar huisbezorgers. Deze dingen zijn, zeg ik, ter bezwaring voor zijn geest. Dan hangt hij zijn harp aan de wilgen, als hij aan Sion denkt. In dit geval is hij een bedroefde om der bijeenkomst wil, en de beschimping is een last op hem (Zefanja 3:18).

8. Een arme gelovige wordt ook menigmaal bezwaard met een last van zwaar kruis en verdrukkingen die op hem ligt, die beiden van een lichamelijke en geestelijke natuur zijn. Terwijl dikwijls de afgrond roept tot de afgrond, de afgrond van uitwendige verdrukking tot de afgrond van inwendige benauwdheid, en deze als twee zeeën elkaar ontmoetende, met zulk een geweld op hem in breken, dat de wateren tot aan zijn ziel komen. Soms is hij, zeg ik, bezwaard met een last van uitwendige verdrukkingen, hebbende mogelijk een last van ziekte en pijn in zijn lichaam, waardoor het bouwvallige huis van zijn tabernakel hevig geschud wordt. Er is niets geheels in mijn vlees, zegt David, vanwege mijn zonde (Psalm 38:4). Soms wordt hij bezwaard met armoede en gebrek aan uitwendige nooddriftigheden des levens, hetwelk geen vreemde zaak behoeft te zijn, aangezien de Zoon van God, de erfgenaam van alles, arm is geworden, en wel zó arm, dat gelijk Hij Zelf verklaart, de vossen wel hollen, en de vogelen des hemels nesten hadden, maar de Zoon des mensen had niets, waar Hij het hoofd op neder legde (Lukas 9:58). Soms is hij bezwaard met verachting en smaad, met boosheid en nijdigheid, die zijn achting zoeken te kwetsen, en zijn goede naam te verwonden. Hierom zei David: Wrevelige getuigen staan er op, hetgeen ik niet weet, eisen zij van mij (Psalm 35:11). Soms wordt hij bezwaard door de misdragingen van zijn nabestaanden. Het was voor Rebekka een bitterheid des geestes, toen Ezau, Judith, de dochter van Beëri, tot vrouw nam (Genesis 26:34-35). Ook heeft David ongetwijfeld veel hartzeer gehad over het wangedrag van zijn kinderen, en inzonderheid van Amnon en Absalom. Soms wordt hij bezwaard met de dood van zijn dierbaarste en liefste vrienden. Het is hem tot hartzeer, wanneer de Heere met een slag, de lust van zijn ogen wegneemt. Ik zou hier vele beproevingen en verdrukkingen van een meer geestelijke natuur kunnen noemen, daar een gelovige mee bezwaard wordt, behalve degene, die reeds genoemd zijn. Soms is hij met veel zwaarwichtig werk bezwaard, daar zijn hart bijna onder bezwijken zou, ziende hoe onbekwaam hij is om het te kunnen doen, tot verheerlijking van God, tot zijn eigen

troost, of tot stichting van zijn naasten. Zodanig is het werk van zijn standplaats, van zijn betrekking, van het geslacht daar hij in leeft, en het grote werk van zijn zaligheid. Dit ligt zeer zwaar op hem, totdat de Heere tot hem zegt, gelijk Hij in een ander geval tot Paulus zei: Mijn genade is u genoeg (2 Korinthe 12:9). Soms is een gelovige in deze tabernakel bezwaard met grote duisternis. Zijnde soms in duisternis omtrent zijn staat, wandelende in de duisternis en hebbende geen licht, in zoverre, dat hij gereed is om het fundament op te graven en uit te roepen: Ik ben uitgestoten van voor Uw ogen (Jona 2:4). De HEERE heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten (Jesaja 49:14). Soms is hij in het duister omtrent zijn plicht, of hij het zal doen dan of hij het zal laten. Vele twijfelmoedige gedachten gaan er in zijn boezem om, totdat de Heere door Zijn Woord en Zijn Geest tot hem zegt: Dit is de weg, wandelt in dezelve (Jesaja 30:21). Soms is hij bezwaard door de afstand en de verberging van zijn God, Die zich schijnt verborgen te houden achter de bergen. En in dit geval moet hij uitroepen met de Kerk: Om dezer dingen wil, ween ik, mijn oog, mijn oog vliet af van water, omdat de Trooster, Die mijn ziel pleegde te vertroosten, verre van mij is (Klaagliederen 1:16). En soms is hem de gedachte van zulk een grote afstand van zijn eigen vaderland en erfenis tot bezwaring. In dit geval verlangt hij, om aan gene zijde van de Jordaan te zijn in het beloofde land, zeggende met Paulus: Ik heb een begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn (Filippenzen 1:23). Nog eens, soms wordt hij met vrees bezwaard en wel inzonderheid met de vreze des doods. Wij lezen in Hebrëënen 2:15, van sommigen, die met de vreze des doods door al hun leven der dienstbaarheid onderworpen waren, en nochtans hebben dezulken eindelijk nog (de Heere zij daarvoor geloofd en geprezen), een behouden haven verkregen. Aldus heb ik u enige dingen voorgesteld, waarmee een gelovige bezwaard wordt, zolang hij in deze tabernakel des lichaams is.

(3) Nu komen wij tot het derde hoofdstuk dat door ons was voorgesteld, namelijk om wat te spreken van het zuchten van de gelovigen, onder hun bezwaringen.

Want, zegt de apostel, wij, die in deze tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde.

Omtrent dit hoofdstuk zal ik alleen twee of drie aanmerkingen voordragen.

1. Overweeg, dat de werkzaamheid van het hart van een gelovige, onder de druk van die bezwaringen, zich onderscheiden ontdekt. Soms wordt hij gezegd bedroefd te zijn, gelijk 1 Petrus 1:6: Nu een weinig tijds (zo het nodig is) bedroefd zijnde door menigerlei verzoeking. Soms zucht hij onder zijn bezwaringen, hij wordt gezegd te zuchten met verbreking der lenden en met bitterheid (Ezechiël 21:6). Hij haalt de zuchtingen van de bodem van zijn hart, waarom Job zei: voor mijn brood komt mijn zuchting (Job 3:24). Soms doen zijn bezwaringen hem uitroepen, dan eens tot God (Psalm 130:1): Uit de diepten, o HEERE! roep ik tot U. Dan eens tot degenen die bij hem zijn, gelijk Job deed tot zijn vrienden (Job 19:21): Ontfermt u mijner, o gij mijn vrienden! want de hand Gods heeft mij aangeraakt, en dan eens met de Kerk (Klaagliederen 1:12): Gaat het ulieden niet aan, gij allen die over weg gaat? Schouwt het aan en ziet of er een smart zij gelijk mijn smart, die mij aangedaan is, waarmede de HEERE mij bedroefd heeft ten dage der hittigheid Zijns toorns. Soms wordt hij gezegd te brullen onder zijn bezwaringen. Hierom zei Job: Mijn brullingen worden uitgestort als water (Job 3:24) en David zegt: Toen ik zweeg, werden mijn beenderen verouderd, in mijn brullen de ganse dag (Psalm 32:3). Soms is hij op het punt van te vergaan onder zijn bezwaringen: Zo ik niet had geloofd dat ik het goede des HEEREN zou zien in het land der levenden, ik ware vergaan (Psalm 27:13). En in Psalm 61:3 zegt hij: Van het einde des lands roep ik tot U, als mijn hart overstelpt is, leid mij op een rotssteen, die mij te hoog zou zijn. Soms is hij door zijn bezwaringen als twijfelmoedig, en ten einde van alle raad, inzonderheid wanneer hij onder de zwaarte van de vervaarnissen Gods is. Zo was het met de heilige Heman gesteld, wanneer hij zei: Ik draag Uw vervaarnissen, ik ben twijfelmoedig (Psalm 88:16). Ja, soms gaat het wel zo ver, dat zelfs de geest als uitgedronken wordt, en dat de beenderen verouderen en verdorren, zoals wij in het geval van Job zien kunnen (Job 6:4): De pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt. O! wat heeft een gelovige zware beroeringen des harten onder zijn

bezwaren, welke hier door zuchten worden uitgedrukt! Want ook wij, die in deze tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde.

2. Overweeg verder, om dit wat nader te verklaren, dat wij in de Schriftuur van drieërlei soorten van zuchten lezen: Van de zuchtingen van de natuur, de zuchtingen van de rede en de zuchtingen van de genade.

a. Wij lezen van de zuchtingen van de natuur, aldus leert ons Paulus (Romeinen 8:22), zeggende: Wij weten dat het ganse schepsel tezamen zucht en tezamen als in barensood is tot nu toe. De mens heeft door zijn zonde, een vloek gebracht op de goede schepselen Gods, waarom de Heere tot Adam zei: Zo zij het aardrijk om uwentwil vervloekt (Genesis 3:21). En zelfs zucht de aarde daar wij op gaan, als een vrouw in barensood, onder het gewicht van de vloek en de ijdelheid, waaraan dezelve onderworpen is, door des mensens zonde. En het verlangt en verwacht als het ware, dat het vrijgemaakt zal worden van de dienstbaarheid der verderfenis, tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods (Romeinen 8:21).

b. Wij lezen van de zuchtingen van de rede, of van redelijke schepselen onder hun verdrukkingen. Zo lezen wij van de kinderen Israëls, dat zij onder het gewicht of de last van hun verdrukkingen in Egypte zuchtten, vanwege de zware dienst, die hun opgelegd was, zie Exodus 6:4: En ook heb Ik gehoord het gekerm der kinderen Israëls, die de Egyptenaars in dienstbaarheid houden.

c. Wij lezen ook van de zuchtingen van de genade of van geestelijke zuchtingen, zie Romeinen 8:26: Desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp. Want wij weten niet te bidden gelijk het behoort, maar de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen. Van deze soort van zuchten oordelen wij, dat de apostel hier in de tekst spreekt, het zijn geen natuurlijke zuchtingen, of zulke die enkel redelijk zijn, (hoewel deze zelfs niet worden uitgesloten) maar het zijn begenadigde of bovennatuurlijke zuchtingen, welke de vrucht zijn van een zaligmakend werk van de Geest in de ziel.

3. En daarom overweeg ook, dat de zuchtingen waarvan hier gesproken wordt, insluiten, gelijk wij in de verklaring van de woorden gezegd hebben:

a. Een grote droefheid en smart vanwege de zonde, en de droevige gevolgen van dezelve over een gelovige, zolang hij in het lichaam, of in deze tabernakel is.

b. Het sluit in, een grote onvoldaanheid in een gelovige met zijn tegenwoordige bezwaarde staat en toestand. Hij kan alhier geen rust vinden voor het hol van zijn voet, hij bevindt dat dit zijn rust niet is.

c. Het sluit ook in, een higen en een verlangen van de ziel naar een betere staat, namelijk naar de onmiddellijke genieting van God in heerlijkheid: want ook in deze zuchten wij, verlangende met onze woonstede die uit de hemel is, overkleed te worden (vers 2).

TOEPASSING

(4) Doch ik moet voortgaan tot het vierde hoofdstuk, namelijk de toepassing.

Ons eerste gebruik van deze leer zal zijn tot onderrichting.

1. Hieruit kunnen wij het grote onderscheid zien, tussen de hemel en de aarde. O! wat een verbazend onderscheid is er tussen de tegenwoordige staat van een gelovige, en tussen zijn toekomstige staat, tussen zijn aardse en zijn hemelse woning. Deze wereld is op zijn best maar een dorstig land, maar in de hemel zal geen vermoeidheid zijn, nee, daar zullen Hem de gelovigen dienen, dag en nacht in Zijn tempel. Deze wereld is een land van duisternis, daar u menigmaal treurig en zwart daar henen gaat, niet van de zon. Maar wanneer u in uw eigen vaderland komen zult, dan zal de HEERE u wezen tot een eeuwig Licht, en uw God tot uw Sierlijkheid (Jesaja 60:19). Deze wereld is een land van grote afstand, maar in de hemel zult u thuis zijn. Wanneer u afwezig zult zijn van het lichaam, dan zult u tegenwoordig zijn bij de Heere. Deze wereld is maar een inwoning der leeuwinnen en een berg der luipaarden, maar aldaar zijn noch leeuwen noch luipaarden: Zij zullen geen kwaad doen noch verderven op Gods ganse heilige berg (Jesaja 65:25). Deze wereld is een land van doornen, vele stekelige doornen van verdrukkingen wassen in dit land. Maar in dat land hier boven, is geen smartelijke doorn te vinden. Deze wereld is een bevlekt land, dat door de

zonde verontreinigd is, maar in het land der heerlijkheid, zal niet inkomen iets dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt (Openbaring 21:27). Kortom, daar is hier merendeels niets anders dan stof tot zuchting, maar daar is alle grond tot zuchting voor eeuwig weggenomen.

2. Zie hieruit ook een aanmerking, die al ons zuchten en onze smarten over de dood van onze godzalige vrienden of naast bestaanden, matigen of wegnemen kan, omdat zij in deze tabernakel zuchtten, bezwaard zijnde, zo is nu hun zuchten in gejuich, en hun treurigheid in eeuwige halleluja's veranderd. Want de vrijgekochten des HEEREN zullen wederkeren en tot Sion komen (in de dood of in de opstanding) met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen, vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden (Jesaja 35:10). Laat ons daarom niet bedroefd zijn, gelijk de anderen die geen hoop hebben (1 Thessalonicenzen 4:13). Indien onze Godzalige vrienden die van hier verreisd zijn, enige verkering met ons houden konden, zo zouden zij tot ons zeggen, gelijk Christus tot de dochters van Jeruzalem zei: Weent niet over Mij, maar weent over uzelf en over uw kinderen (Lukas 23:28). Want wij willen onze staat om geen tienduizend werelden met de uwe verwisselen. Ulieden zucht nog in uw aardse tabernakelen, met vele lasten bezwaard zijnde, maar wat ons aangaat, de dag onzer volkomen verlossing is gekomen, en onze hoofden zijn nu boven alle bezwaren verheven, onder welke wij gezucht hebben, toen wij bij ulieden waren.

3. Zie hieruit ook, dat het de gelukkigste mensen niet zijn, die in deze wereld het vrolijkst leven. Het is waar, indien wij op tegenwoordige dingen zien, dan zou het schijnen dat de goddelozen het het beste hadden. Want in plaats van zuchten, heffen deze op de trommel en de harp, en zij verblijden zich op het geluid van het orgel. In het goede verslijten zij hun dagen, enz. (Job 21:12-13). Doch bedenk mijn vrienden, dat het gejuich van de goddelozen maar kort, en de vreugde van de huichelaars maar voor een ogenblik is (Job 20:5), en dat het de avond is die de dag kroont, daar de zuchtingen van de rechtvaardigen niet lang duren, en hun gejuich voor eeuwig zal zijn. Want let op de vrome, zegt David, en zie naar de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn. Maar de overtreders worden tezamen verdeld, het einde van de goddelozen wordt uitgeroeid (Psalm 37:37-38). Zie tot dit doeleinde eens hetgeen men leest (Jesaja 65:13-14), waar het grote onderscheid getoond wordt tussen de godza-lige en de goddeloze, alsook de wonderlijke verandering van het toneel tussen die beiden, in het toekomstige leven: Daarom zegt de Heere HEERE alzo: Zie, Mijn knechten zullen eten, doch gijlieden zult hongeren. Zie, Mijn knechten zullen drinken, doch gijlieden zult dorsten. Zie, Mijn knechten zullen blijde zijn, doch gijlieden zult beschaamd zijn. Zie, Mijn knechten zullen juichen van goeder harte, maar gijlieden zult schreeuwen van weedom des harten, en van verbreking des geestes zult gij huilen.

4. Zie ook hieruit, dat de dood geen verschrikking behoeft te zijn voor een gelovige. En waarom niet? Omdat door de verbreking van deze tabernakel, al zijn bezwaren afgelegd worden, en een einde wordt gemaakt aan al zijn zuchtingen. De dood is voor een gelovige, gelijk de vurige wagens voor Elia, Hij doet hem de mantel, zijn lichaam, met al deszelfs vuiligheden en smetten afleggen, maar zijn ziel, het beste deel, voert Hij over in de heerlijkheid, naar het huis niet met handen gemaakt: maar eeuwig in de hemelen.

Het tweede gebruik, dient tot bestraffing van twee soorten van mensen.

1. Het dient tot bestraffing van degenen, die als thuis en in hun vaderland zijn, terwijl zij in deze tabernakel zijn. Hun grote belang en bekommring is maar omtrent deze aardse tabernakel, hoe zij die voldoen, versieren en opschikken zullen. Hun taal is: Wie zal ons het goede doen zien? (Psalm 4:7). Wat zullen wij eten? Wat zullen wij drinken? Waarmede zullen wij ons kleden? (Mattheüs 6:25). Maar zij hebben geen belang of gedachten omtrent hun onsterfelijke zielen die de tabernakel bewonen, die voor eeuwig gelukkig of ellendig moeten zijn. O mijn vrienden! bedenk toch, dat wat zorg u ook nemen mocht omtrent dit aardse huis of tabernakel, het nochtans eerlang in het stof zal nederdalen, en dat het graf deszelfs woning zal zijn, alwaar de wormen en het verderf op het schoonste aangezicht en de zuiverste gestaltenis azen zullen. Waar

zal uw schoonheid, sterkte of sierlijke kleding zijn, wanneer de gordijnen van het graf over u geschoven zullen zijn?

2. Deze leer dient ook tot bestraffing van degenen, die de zuchtingen en de last van 's Heeren volk nog meer verzwaren, alsof zij nog niet genoeg verzwaaard waren. Bedenk dat het een vreselijke zaak is, om dezulken te kwellen of smarten toe te brengen, die de Heere verwond heeft. Die zulks doen, werken lijnrecht in tegen de commissie of opdracht die Christus van Zijn Vader ontvangen heeft, Die gezonden is om de treurigen Sions te beschikken dat hen gegeven word, sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwde geest (Jesaja 61:3). Maar zij zoeken integendeel hun geest nog meer te benauwen, en die van zijn gewaad des lofs te beroven. Gedenk dat Christus zeer teder is omtrent Zijn bezwaarde heiligen, en zo iemand hen een last boven hun bezwaren wil opleggen, door hen te bedroeven of te ergeren, dat zal de Heere Jezus niet laten gaan, zonder Zijn ongenoegen ten uiterste daarover te tonen. Ja, het ware dezulken nutter, dat hen een molensteen om de hals gehangen, en dat zij verzonken waren in de diepte der zee (Mattheüs 18:6).

Het derde gebruik is van beklag en vernedering. Laat het ons beklagen, dat aan Gods volk in de tijd waarin wij leven, zoveel stof van zuchten gegeven wordt. Ik zal hier enige dingen voordragen, die voor Gods kinderen tot zware last zijn, en die hun zuchtingen vermeerderen, alsook hun harten bedroeven. Gelijk:

1. De toenemende goddeloosheid en onzedelijkheid van alle soorten mensen onder ons. O! hoe stijgen het atheïsme, de goddeloosheid en ongodsdienstigheid! Wat zijn ze als een geweldige stroom, die alles met zich henen voert! Het is bij sommigen mode geworden, om ongodsdienstig en goddeloos te zijn. De godsdienst, die het sieraad is van een volk, wordt door stoute en trotse verstanden overbluft, het wordt bij sommigen voor een edele daad gehouden om met de Bijbel te spotten, en met godsdienstige dingen te spelen. O! wat is het land bevuurd met vloeken en zweren, met liegen en bedriegen, met gruwelijke dronkenschap, doodslag en onreinheid, en met meenedigheid en godslastering! Waarom wij het Woord wel mogen toepassen hetwelk men leest in Hoséa 4:2: Hierom zal het land treuren. Onder deze en dergelijke gruwelen zucht het land in deze tijd, en daarom is het niet te verwonderen, dat het hart van degenen die de eer van God liefhebben, daar ook onder zuchten, en met de profeet Jeremía uitroept (Jeremía 9:1-2): Och! dat mijn hoofd water ware en mijn oog een springader van tranen! Zo zou ik dag en nacht bewenen de verslagenen der dochters mijns volks. Och! dat ik in de woestijn een herberg der wandelaars had! Zo zou ik mijn volk verlaten en van hen trekken, want zij zijn allen overspelers, een trouweloze hoop.

2. De algemene onvruchtbaarheid die heden onder ons gevonden wordt, is een stof van zuchting voor Gods volk. God heeft grote moeite aangewend, zowel door Zijn ordonnantiën, als door Zijn voorzienigheid. Hij heeft ons geplant op een vette heuvel. Hij heeft ons staande gehouden onder de middelen van de genade. Hij heeft ons gegeven regel op regel, en gebod op gebod, maar helaas! mag de Heere nochtans niet van ons zeggen, gelijk Hij van Zijn wijngaard zei (Jesaja 5:4): Waarom heb Ik verwacht dat hij goede druiven voortbrengen zou, en hij heeft stinkende druiven voortgebracht? En wat de vruchten van de voorzienigheid betreft, helaas! waar zijn die? De zegeningen aan ons besteed, zijn tevergeefs, want wanneer God ons verzadigd had met vrede en overvloed, zo hebben wij met Jeschurun achteruit geslagen (Deuteronomium 32:15). Evenzo zijn ook de roeden en verdrukkingen aan ons tevergeefs geweest, God heeft ons geslagen, maar wij hebben geen pijn gevoeld. Hij heeft ons verteerd, maar wij hebben geweigerd de tucht aan te nemen (Jeremía 5:3).

3. De beklaglijke verdeeldheden van ons Ruben, hebben grote onderzoekingen van het hart voor Gods volk. Het hof en het land, de kerk en de staat, zijn grotelijks verdeeld, de leraars zijn verdeeld tegen hun volk, en het volk tegen hun leraars. En de leraren en het volk beiden zijn verdeeld tegen elkaar, en de ene partij legt de schuld daarvan op de andere. Groter blijk van Gods toorn of van naderende verwoesting en verderf, kan er niet zijn, want ieder koninkrijk dat tegen zichzelf verdeeld is, wordt

verwoest, en een iedere stad of huis dat tegen zichzelf verdeeld is, zal niet bestaan (Mattheüs 12:25).

4. De ontelbare afwijkingen van onze tijd, zijn een grote bezwaring voor 's Heeren volk, waarover hun harten moeten zuchten. De beschuldiging, die de Heere tegen de kerk van Efeze aangevoerd heeft, mag met recht op ons worden toegepast, dat wij onze eerste liefde hebben verlaten (Openbaring 2:4). Daar is maar weinig liefde tot God en Zijn volk, en maar weinig ijver voor Zijn weg en Zijn werk onder ons te vinden. De kracht van de godzaligheid, en het leven naar de religie is voor het grootste gedeelte verdwenen, en veranderd in een lege formaliteit.

Ik zou hier gelegenheid kunnen nemen om u veel openbaar verval en grote afwijkingen voor ogen te stellen, daar wij voor de Heere aan schuldig staan, inzonderheid aan de breuk van onze plechtige nationale verbintenis. Het is voormaals de heerlijkheid van ons land geweest, dat het door een plechtig verbond met de Heere getrouwd is geweest, maar het is tot onze eeuwige schande en smaadheid, beide verbroken en verbrand geworden, op publieke autoriteit, zelfs in deze stad. Mogelijk zullen mij sommigen bespotten en belachen, omdat ik melding maak van onze plechtige verbintenissen, doch ik moet als een heraut van God, de bazuin blazen, hetzij dat u het horen wilt, of hetzij dat u het laten zult. En u die deze dingen nu bespot, zult u over het spotten eens beklagen, wanneer de Heere mogelijk een bloedig zwaard of een woedende pestilentie zenden zal, om de wraak van Zijn verbond te twisten.

Sommigen zullen hier mogelijk zeggen: u spreekt van de verbreking van plechtige nationale verbintenissen, maar waaruit blijkt de waarheid van zulk een beschuldiging? Tot antwoord zal ik alleen enige weinige bijzonderheden noemen. Het is dan nodig dat wij niet alleen weten, waarin onze vaders dit verbond verbroken hebben, maar ook, waarin wij zelf en dit tegenwoordige geslacht, schuldig staan.

1. In ons nationaal verbond zweren wij, dat wij trachten zullen over onze eigen zonden, en over de zonden van het koninkrijk, vernederd te worden. Maar helaas! de publieke dagen van vasten en vernedering om de zonde van het land, zijn heden zeer zeldzaam en weinig geworden, waar zijn de treurigen Sions? Hoe weinigen zijn er, wiens harten als bloeden en verwond zijn over de toenemende goddeloosheid van deze tijd! Indien God eens aan de mannen met hun verpletterende wapenen bevel gaf om door Schotland te gaan, alleen dat zij niet naderden tot degenen, die zuchten en uitroepen over al de gruwelen, die in het midden daarvan gedaan worden: o! wat een onbevolkt land zou het dan worden. Hoe weinig inwoners zouden er in hetzelfde over worden gelaten!

2. In dat verbond zijn wij verbonden, om elkaar voor te gaan in het werk van een ware reformatie. Maar helaas! wie maakt van zijn plicht in deze en van de eed Gods enige consciëntie? Hoe weinig persoonlijke reformatie wordt er overal gevonden! Hoe weinig zorg, om het hart van begeerlijkheid en onreinheid gereinigd te krijgen! Zodat de Heere tot ons wel mag zeggen, gelijk Hij eertijds tot Jeruzalem zei: Was uw hart van boosheid, o Jeruzalem, opdat gij behouden wordt, hoelang zult gij de gedachten uwer ijdelheid in het binnenste van u laten vernachten? (Jeremía 4:14). Hoe weinig reformatie van het leven wordt er gevonden! Wat een schandelijke vrijheid nemen vele belijders om te vloeken, te zweren, te liegen, te drinken, te bedriegen, en om anderen te benadelen in hun handelingen, waardoor de godsdienst gelasterd wordt.

3. Door het verbond zijn wij niet alleen verbonden, om onszelf te reformeren, maar ook onze families. Maar, helaas! hoe weinig wordt hiervan onder ons gevonden! Hoe weinig moeite wordt er door vele ouders en heren genomen, om hun kinderen en dienstboden, naar het voorbeeld van Abraham, te onderwijzen in de goede wegen des Heeren! Elk huisvader moest een priester zijn in zijn huisgezin, om de dienst van God daarin waar te nemen, maar helaas! hoe velen worden er gevonden, die de plicht maar op een oppervlakkige manier afleggen, of anders in gans verzuim daarvan leven! Indien men door vele families van de groten en edelen van dit koninkrijk ging, dan zouden wij zo weinig godsdienst in dezelve vinden, alsof zij Turken of heidenen waren, en mogelijk nog veel minder. Ja, het atheïsme is zo algemeen geworden onder

het volk van hoge rang, dat bij sommigen iemand niet gerekend wordt een mens van enige kloekmoedigheid te zijn, die voor God zijn knieën buigt in zijn familie.

4. In ons nationaal verbond zweren wij, de reformatie van Engeland en Ierland te helpen bevorderen, van de overblijfsels van de roomse hiërarchie, en van de ceremoniën van menselijke inzettingen in de dienst van God. Maar hoe is dit artikel nu volbracht geworden, wanneer degenen die het land of deze natie voorstellen, door een plechtig verdrag in een parlementair vermogen hebben toegestemd, dat de bisschoppelijkheid zou blijven in de vorm van godsdienst en regering in het naburige koninkrijk? Nog eens, in het verbond zweren wij, het pausdom geheel uit te roeien, maar hoe vele missen geschieden er nochtans openlijk in het land, inzonderheid in het noordelijke gedeelte van het koninkrijk! Hoe vele handelende priesters en jezuïeten zwerven er onder ons! en hoe vele protestanten in de belijdenis zijn er, die onlangs hun gewilligheid hebben getoond, om de protestantse belangen op te offeren aan de wil van een paapse pretendent! Verder, in ons nationaal verbond zweren wij de bisschoppelijkheid en tirannie af in onze kerkregering, maar hoewel de bisschoppelijke tirannie niet onder ons bevestigd is, zo is er nochtans maar al te veel van een bisschoppelijke geest die zich in deze tijd vertoont, omdat velen zich een negatieve stem aanmatigen, in de oorspronkelijke judicaturen, over degenen wiens ambt hen een gelijk intrest geeft in de regering met hen. Ook wordt er maar al te veel tirannie geoefend over 's Heeren volk, door vele kerkelijke vergaderingen, omdat men leraren onder hen indringt tegen hun vrije verkiezing in. De kleinen van Christus worden maar weinig geacht, wanneer men de groten van de wereld zo vergenoegt. Om welke reden velen van Gods volk tegenwoordig tot Hem roepen met de bruid: De wachters die in de stad omgingen, vonden mij, zij sloegen mij, zij verwondden mij. De wachters op de muren namen mijn sluier van mij (Hooglied 5:7). Nog eens, in ons verbond zweren wij alle superstitie in de godsdienst af, en nochtans wordt deze, tot schande van onze heilige religie, niet alleen door publieke autoriteit toegelaten, maar door velen in ons land gretig omhelsd. De ketterij en dwaling zijn door het verbond afgezworen als leringen, die met het Woord van God en met de belijdenis des geloofs, niet overeenkomen. En nochtans worden alle soorten van dwalingen, uitgenomen het pausdom en de lastering tegen de heilige Drie-Eenheid, getolereerd. Het is waar, de standaard van onze leer is nog zuiver onder ons gebleven, waarvoor de Heere gedankt en geprezen zij. Maar het is te beklagen, dat er niet zoveel ijver wordt ontdekt in het besnoeien van de dwalingen, als waartoe ons onze verbondsgeloften verplichten. Nog eens, in ons verbond zweren wij af, alle kwaadaardigen, dat is, alle vijanden van een gezworen werk der reformatie, als geen ledematen te zijn van onze kerk, en bijgevolg ook, als die geen recht hebben op de voorrechten van dezelve. En nochtans zijn het kwaadwillige lords en graven, die gewoonlijk gerechtigd worden tot het werk om kerken te planten, integenstelling tot allen die God vrezen, en die bij alle gelegenheden hun liefde en achting ontdekken voor een gezworen werk der reformatie. In ons verbond zweren wij ook af, een hatelijke neutraliteit of onverschilligheid in de zaken van God en Zijn dienst. Hoe vele Gallio's zijn er nochtans onder ons, die onverschillig zijn of het intrest van Christus zinkt, dan of het drijft! Ontdekt dit niet een beklaglijke lauwheid en onverschilligheid van de geest, omtrent de weg en het werk Gods, wanneer het gewone getal van onze predicaties bij onze plechtige evangelische maaltijden van 's Heeren Avondmaal beginnen te verminderen, om derzelver plechtigheid tekort te doen, welke God zo opmerkelijk erkend en gezegend heeft? Wat is dit anders, dan een verachten van Zijn ordonnantiën en een praktikaal zeggen: Zie, wat een vermoeidheid (Maleáchi 1:13). O mijn vrienden! Wat sommigen ook van deze zaak mogen denken, ik weet nochtans dat het hart van velen van Gods volk tot zuchtens toe bedroefd is om der bijeenkomsten wil. Ik zal nu niet zeggen dat hetgeen onlangs bepaald en besloten is met betrekking tot deze zaak, een breuk is van ons nationaal verbond, maar dit zeg ik, dat het een jammerlijk kenmerk is van de lauwheid van onze geest omtrent de weg en het werk van God. Ook vind ik, dat het veranderen van de inzettingen of ordonnantiën, en het vernietigen van het eeuwige verbond, tezamen gaan, zie Jesaja 24:5.

Ik zou hier vele andere dingen kunnen noemen, die het hart van Gods volk tegenwoordig bezwaren, inzonderheid de wegraping van de rechtvaardigen door de dood, welke zaak, gelijk het een groot en zwaar oordeel is in zichzelf, ook alzo een gewone voorbode is van enige zwaardere ellende, die ons nakende is. Want de rechtvaardige komt om, en er is niemand die het ter harte neemt, en de weldadige lieden worden weggeraapt, zonder dat er iemand op let dat de rechtvaardige weggeraapt wordt vóór het kwaad (Jesaja 57:1). Ook geloof ik dat er velen zijn die mij heden horen, wiens harten tegenwoordig zuchten over het wegnemen van dat uitnemende licht (Mr. James Webster) hetwelk met een verkwikkelijke luister van deze predikstoel vele jaren onder u geschenen heeft. Het voorzegt veel kwaads voor ons Sion, wanneer zulke wachters, die bij alle gelegenheden gereed waren om op de minste nadering van gevaar van de aarde of van de hel, de bazuin te blazen, van haar muren afgeroepen worden.

Doch dit gebruik voorbijgaande, zal ik tot een vierde gebruik van deze leer overgaan, hetwelk ik kort zal voordragen, door een woord te spreken tot twee soorten mensen. De eerste soort, zijn dezulken, die in deze tabernakel niet bezwaard zijn. U, die niet weet wat het is te zuchten, noch om uw eigen zonden, noch om de zonde van het land, in welks midden u woont, noch om de tekenen van Gods toorn, die onder ons bespeurd worden. Voor wie deze dingen niet in aanmerking komen, maar die licht en gemakkelijk onder dezelve kunt heengaan, al wat ik voor het tegenwoordige zeggen zal, zal in deze twee woorden opgesloten zijn.

1. Het schijnt dat uw hart, dat zo hard als een diamant of als een molensteen is, nog nooit door de kracht van de wederbarende genade verbroken is geworden. En daarom mag ik tot u zeggen, gelijk Petrus tot Simon Magus zei: Gij zijt nog in een gans bittere gal en samenknoping der ongerechtigheid (Handelingen 8:23). U bent nog onder de slavernij van de satan, onder de vloek van de wet en de toorn van God, en deze dingen zijn grote lasten of bezwaringen, hetzij u die gevoelt of niet.

2. Weet, als een zekere waarheid, dat tenzij de genade Gods tussen beide komt, uw tijd van zuchten aan zal komen. Hoezeer u voor het tegenwoordige de zonden licht mocht achten, en alle ernstige en heilige dingen van de hand wijzen, zo zult u ze nochtans droevige en zware dingen bevinden te zijn, wanneer de dood op uw oogleden liggen zal. Wanneer uw lichaam aan stukken breken, en uw ziel haar vlucht nemen zal naar een andere wereld. O! wat zult gijlieden dan doen ten dage der bezoeking en der verwoesting, die van verre komen zal? Tot wie zult gij vliden om hulp en waar zult gij uw heerlijkheid laten? (Jesaja 10:3). Zult u, wanneer u als bevende gevangenen zult staan voor de ontzagelijke vierschaar van de grote Jehovah, de zonden wel licht achten? Of zult u dezelve licht achten, wanneer u met de rijke man, u in de vlammen van het helse vuur bevindt? O! verstaat dit toch, gij God vergetenden, opdat Hij u niet verscheure, en niemand redde (Psalm 50:22). Gedraagt u als ellendigen, en treurt en weent, uw lachen worde veranderd in treuren, en uw blijdschap in bedroefdheid (Jakobus 4:9). Wat meent u dat beter is, een korte tijd in deze tabernakel te zuchten onder de last van de zonden, of voor eeuwig te zuchten onder het gewicht van Gods toorn en gramschap, zolang een eindeloze eeuwigheid duren zal?

De tweede soort van mensen daar ik een woord tegen spreken zal, zijn de arme, verbroken en bezwaarde gelovigen, die onder het gewicht van de gemelde bezwaringen zuchten. Tot bemoediging van deze zal ik enige weinige dingen voordragen, waarmee ik dan zal eindigen, want wij moeten de treurigen Sions vertroosten.

1. Weet tot uw vertroosting, arme gelovigen! dat uw tederhartige Vader, kennis neemt van al uw verborgen zuchtingen. Hoewel de wereld van dezelve niet weet, zo hoort Hij ze nochtans. Hierom zei David: Heere, voor U is al mijn begeerte, en mijn zuchten is voor U niet verborgen (Psalm 38:10). Gelijk Hij uw tranen vergadert in Zijn fles, zo schrijft Hij ook uw zuchtingen in Zijn register.

2. Gelijk de Heere uw zuchtingen hoort, zo zucht Hij ook met u onder al uw bezwaringen. Want Hij heeft medelijden met onze zwakheden (Hebreeën 4:15), en is in al onze benauwdheden benauwd (Jesaja 63:9). Hij heeft Vaderlijke ingewanden van

ontferming over Zijn kinderen (Psalm 103:13): Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de HEERE over degenen die Hem vrezen. Ja, Zijn hart is zo teder over u, dat het vergeleken wordt bij de tedere toegenegenheid van een moeder voor haar zuigeling.

3. Weet ook, dat u niet alleen gelaten bent onder uw bezwaren. Nee, de eeuwige God zij u een Woning, en van onder eeuwige armen (Deuteronomium 33:27). Hij draagt u en uw bezwaren beiden, en daarom: Wanneer gij zult gaan door het water, zo zal Hij bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen, enz. (Jesaja 43:2).

4. Weet ook tot uw troost, dat wat ook uw bezwaren mogen zijn of hoe zwaar uw zuchtingen mogen wezen, er nochtans een overvloedige vertroosting voor u bezorgd is in Gods verbond. Hier zou ik de bijzondere bezwaren van 's Heeren volk kunnen doorlopen, en u een woord van troost en bemoediging voordragen onder elkeen van dezelve, doch ik zal die maar eens kort noemen.

a. Bent u bezwaard met een aards lichaam? Mogelijk is uw lemen woning gereed om alle dagen in te storten, en dit vervult u met zwaarigheid. Maar weet tot uw vertroosting gelovige, dat zo uw aardse huis dezes tabernakels verbroken wordt, gij een gebouw van God hebt, een huis, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. Aldaar zijn woningen der heerlijkheid voor u bereid, alwaar u altijd bij de Heere zult wezen.

b. Bent u bezwaard met een last van zonden, uitroepende: Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? (Romeinen 7:24). Wel, hier is troost voor u gelovigen! dat uw oude mens met Christus gekruist is, opdat het lichaam der zonde tenietgedaan worde (Romeinen 6:6). Eerlang zal Hij u Zijn Vader voorstellen zonder vlek of rimpel, of iets dergelijks (Efeze 5:27).

c. Bent u bezwaard met een gevoel van veel dadelijke schuld, zodat u met David moet zeggen: Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden? (Psalm 38:5). Bedenk, gelovigen! dat God rechtvaardig is, om u de zonden te vergeven, want Hij heeft gezegd: Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn, en hun zonden en hun overtredingen zal Ik niet meer gedenken (Hebreeën 8:12).

d. Bent u bezwaard met de verzoeking en vurige pijlen van satan? Zo bedenk gelovigen! dat Christus, uw heerlijk Hoofd, het ware Zaad van de vrouw, de slang de kop vermorzeld heeft: Hij heeft door de dood tenietgedaan degene, die het geweld des doods had, dat is de duivel (Hebreeën 2:14). En gelijk Hij hem in zijn persoon heeft overwonnen, alzo zal Hij u eerlang ook bekwaam maken, om hem in uw persoon te overwinnen, want de God des vredes zal de satan haast onder uw voeten verpletteren (Romeinen 16:20).

e. Is het gezelschap van de goddelozen u tot bezwaring? Moet u uitroepen: Wee mij, dat ik een vreemdeling ben in Mesech (Psalm 120:5). Bedenk dan dat u eerlang ander gezelschap hebben zult, wanneer u dit aardse huis zult afgelegd hebben, dan zult u komen onder het gezelschap van de geesten van de volmaakt rechtvaardigen. Blijf maar op uw post, en weest deze wereld niet gelijkvormig.

f. Bent u bezwaard met de toenemende zonden en goddeloosheden van het geslacht waarin u leeft? Wel, weest goedsmoeds, het merkteken Gods is op uw voorhoofd, als op één van de treurigen Sions. En dus zal God, wanneer de mannen met hun verpletterende wapenen door zullen trekken, aan hen bevel geven om niet te naderen tot iemand, die het teken aan zijn voorhoofd ontvangen heeft, en aldus zult gij verborgen worden in de dag van de toorn des HEEREN (Zefanja 2:3).

g. Bent u bezwaard met de belangen van Christus, van Zijn Koninkrijk en heerlijkheid? Is uw hart sidderende, uit vrees vanwege de ark Gods, gelijk het hart van Eli was? (1 Samuël 4:13). Weet nochtans tot uw vertroosting, dat de Heere in eeuwigheid zal regeren: uw God, o! Sion, is van geslacht tot geslacht. En hoewel wolken en duisternissen rondom Hem zijn, zo zijn nochtans, gerechtigheid en gericht de vastigheid Zijns troons. Goedertierenheid en waarheid gaan voor Zijn aanschijn heen (Psalm 89:15). Hoewel Zijn weg in de diepte, en Zijn pad in de zee is, zo voert Hij nochtans de oogmerken van Zijn heerlijkheid uit, en Hij bevordert het goede van Zijn Kerk. En wat u betreft, die bedroefd bent om der bijeenkomsten wil, en voor wie haar beschimping een last is, u zal God verzamelen tot Zichzelve, tot de algemene

vergadering en de gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn (Hebreeën 12:23).

h. Bent u bezwaard met menigvuldige verdrukkingen in uw lichaam, in uw staat, in uw naam of in uw naastbestaanden? Weet dat God in dit alles Zijn oogmerk van liefde over u bevordert, want uw lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt u een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht van heerlijkheid (2 Korinthe 4:17). Zie ook tot uw vertroosting, de dierbare voorzegging (Jesaja 54:11-12).

i. Bent u bezwaard met veel gewichtig werk? Mogelijk weet u niet hoe u deze of gene plicht verrichten zult, hoe u tot de tafel des Heeren zult naderen of dergelijke. Wel arme ziel! weet tot uw bemoediging, dat de Heere niemand op eigen bezoldiging uitzendt in de krijg, en daarom zie op Hem, opdat Hij uw kosten dragen moge uit het kapitaal dat in handen is van uw oudste Broeder, en gaat zo henen in Zijn mogendheden, Zijn gerechtigheid vermeldende, de Zijne alleen.

k. Bent u bezwaard met veel duisternis, zodat u met Job moet uitroepen: Zie, ga ik voorwaarts, zo is Hij er niet, ga ik achterwaarts, zo verneem ik Hem niet? enz. (Job 23:8). Weest nochtans getroost, want de oprechten gaat het licht op in de duisternis (Psalm 112:4). Ulieden, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan, met genezing onder Zijn vleugelen (Maleáchi 4:2). Zeg dan met de Kerk: Hij zal mij uitbrengen aan het licht, ik zal mijn lust zien aan Zijn gerechtigheid (Micha 7:9).

l. Bent u bezwaard met de verberging van Gods aangezicht, omdat de Trooster, Die uw ziel pleegde te vertroosten, verre van u is? (Klaagliederen 1:16). Weest nochtans getroost, gelovigen! want Hij zal niet eeuwiglijk twisten. Hij heeft beloofd om weder te keren, zie Jesaja 54:7-8. De Heere kan Zich niet langer verbergen voor een arme ziel, die om Hem treurt en weent, gelijk wij in Efraïm zien (Jeremía 31:19-20): Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds dat Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem, daarom rommelt Mijn ingewand over hem. Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de HEERE.

m. Bent u bezwaard met de vreze des doods? Weet tot uw troost, dat de prikkel daaruit weg is, en dat hij u niet beschadigen kan Hoséa 13:14: Ik zal hen van het geweld der hel verlossen, Ik zal hen vrijmaken van de dood. O dood, waar zijn uw pestilentiën, hel, waar is uw verderf?

n. Eindelijk, bent u bezwaard met de dood der rechtvaardigen, inzonderheid met het verlies van getrouwe leraars? Wel, weest getroost, want hoewel de Heere een Elia wegneemt, zo leeft nochtans de Heere en God van Elía nog, en bij Hem is des Geestes overig. Wil daarom met David zeggen: De HEERE leeft, en geloofd zij mijn Rotssteen, en verhoogd zij de God mijns heils (Psalm 18:47).

AMEN

2. De verhoging van de gelovigen, door de toegerekende gerechtigheid.

Psalm 89:17. *Zij zullen zich de ganse dag verheugen in Uw Naam, en door Uw gerechtigheid verhoogd worden.*

De psalmist, in het begin van deze psalm uitgeweid hebbende in de roem en de verheerlijking van de God Israëls, gaat van vers 16 af, het gelukzalige van Zijn Israël of van de ware gelovigen verklaren, waarvan Israël naar het vlees een voorbeeld was. Gods Israël is een welgelukzalig volk, in verschillende opzichten.

1. Omdat het bevoorrecht is om het geklank te kennen, vers 15 aan het begin. Het Evangelie heeft een geklank van leven, van vrijheid en van zaligheid. U allen bent wel bevoorrecht om dit geklank te horen met uw lichamelijke oren, maar de grote vraag is of u het kent, hetzelfde verstaat en gelovig omhelst? Helaas! de klacht van Jesaja mag met groot recht, omtrent het grootste gedeelte van de toehoorders van het Evangelie, nog geuit worden: Wie heeft onze prediking geloofd? (Jesaja 53:1).

2. Gods Israël is een gelukzalig volk, omdat het wandelt in het licht van Gods aanschijn (vers 16). Zij zijn bevoorrecht met de bijzondere bekendmaking van Zijn liefde waardoor meer vreugde in hun hart gegeven wordt, dan ten tijde, als der goddelozen koren en most vermenigvuldigd zijn (Psalm 4:8).

3. Zij zijn welgelukzalig omdat zij, niettegenstaande alles wat hen van de wereld ontmoeten moge, nochtans grond van verheuging hebben in God. Zij zullen de ganse dag zich verheugen in Uw Naam. Gode zij dank, zegt de apostel, Die ons allen tijd doet triomferen in Christus (2 Korinthe 2:14).

4. Zij zijn welgelukzalig, omdat zij verwaardigd en verhoogd zijn boven anderen, door het onbevleete kleet van Christus gerechtigheid, gelijk wij in de woorden van onze tekst zien kunnen: door Uw gerechtigheid zullen zij verhoogd worden. In welke woorden wij kort mogen acht geven. Eerst op de bevordering van een gelovige: hij zal verhoogd worden. In de eerste Adam, zijn wij tot in de onderste hel vernederd, alzo de kroon afgevallen is van ons hoofd, maar in Christus, de tweede en laatste Adam, zijn wij wederom verhoogd geworden, ja, zelfs zo hoog verhoogd als de hemel. Want God heeft ons medegezet in de hemel in Christus Jezus, gelijk de apostel spreekt (Efeze 2:6). Dit is een ongelovige wonderspreuk voor een blinde wereld, dat een gelovige, die heden op de mesthoop van deze wereld zit, gelijktijdig zitten zou in de hemel, in Christus zijn heerlijk Hoofd en plaatsbekleder. En nochtans is dit een ontegenzeggelijke waarheid, dat wij met Hem gezet zijn in de hemel, ja, in Hem hoedt hij de heidenen met een ijzeren staf, en hij triomfeert over al de machten van de hel. Ten tweede: Wij hebben hier acht te geven op de grond van de verhoging van een gelovige, het is door Zijn gerechtigheid. Het is niet door een gerechtigheid van hemzelf, nee, die verloochent hij ten enenmale, dezelve maar schade en drek rekenende en als een wegwerpelijk kleet. Maar het is door Zijn gerechtigheid, dat is, door de gerechtigheid van God, gelijk de apostel die noemt (Romeinen 1:17): De rechtvaardigheid die uit God is door het geloof (Filippenzen 3:9). De gerechtigheid van God wordt in de Schriftuur op meer dan één wijze genomen. Soms wordt dezelve genomen voor de oneindige rechtvaardigheid van Zijn natuur, gelijk Psalm 11:7: De rechtvaardige HEERE, of de HEERE is rechtvaardig. Hij heeft de gerechtigheden lief. Soms wordt dezelve genomen voor de rechtvaardigheid van Zijn regering, of Zijn uitdelende rechtvaardigheid, welke Hij in de regering van de wereld oefent, in het vergelden van de goeden, en in het straffen van de kwaden, gelijk Psalm 89:15: Gerechtigheid en gericht zijn de vastigheid Uws troons. Soms wordt dezelve genomen voor Zijn waarheid en getrouwheid in het vervullen van Zijn beloften, of in de uitvoering van Zijn bedreigingen, gelijk Psalm 36:6-7: Uw goedertierenheid is tot in de hemelen. Uw waarheid tot de bovenste wolken toe. Uw gerechtigheid is als de bergen Gods, Uw oordelen zijn een grote afgrond. Soms wordt dezelve ook genomen voor de volmaakte gerechtigheid, welke Christus, de Zoon van God, als onze Borg en Middelaar teweeggebracht heeft door Zijn gehoorzaamheid aan de wet, en door de dood des kruises tot rechtvaardigmaking van schuldige zondaren. Dit wordt gewoonlijk, gelijk ik gezegd

heb, de gerechtigheid of de rechtvaardigheid Gods genaamd. En in deze zin versta ik het hier ook in de tekst: *Door Uw gerechtigheid zullen zij verhoogd worden.*

De aanmerking, die ik uit de woorden zal voorstellen, is veelszins dezelfde als de woorden van de tekst, namelijk: Dat de gelovigen in en door de gerechtigheid van Christus verhoogd worden. Of aldus: Tot wat eer of gelukzaligheid de gelovigen verhoogd mogen worden, daarvan is de gerechtigheid van Christus de grond of het fundament. Dat alles is men verschuldigd aan de volmaakte gehoorzaamheid en de verdienstelijke dood van de voor eeuwig gezegende Borg en Middelaar.

Dit is het fundament, hetwelk God in Sion heeft gelegd, en waarop al onze gelukzaligheid voor de tijd en voor de eeuwigheid gebouwd is. Ik heb voor het tegenwoordige geen tijd, om gelijklopende teksten bij te brengen tot bevestiging van deze leer, ook kan ik niet blijven staan bij een lange verhandeling van dezelve, aangezien er zulk een groot werk op deze dag voorhanden is. Al wat ik voor het tegenwoordige doen zal, zal alleen dit zijn:

(1) Ik Zal enige weinige stellingen voordragen, omtrent deze gerechtigheid, opdat u de natuur en de noodzakelijkheid van dezelve mocht verstaan.

(2) Enige eigenschappen daarvan voordragen, opdat u deszelfs uitnemendheid mocht kennen.

(3) Een weinig spreken van de verhoging van een gelovige, uit kracht van deze gerechtigheid.

(4) En dan zal ik enige toepassing maken.

(1) Het eerste hoofdstuk is, om enige stellingen voor te dragen omtrent deze gerechtigheid, om de natuur en de noodzakelijkheid daarvan te verklaren.

Tot dat doeleinde hebt u te weten:

1. Dat God de mens, als een redelijk schepsel gemaakt hebbende, dat voor een zedelijke regering bekwaam en vatbaar was, hem een wet gegeven heeft die met zijn natuur overeenkwam, door welke hij zichzelf besturen moest in de plichten, die hij God, zijn grote Schepper schuldig was. Deze wet werd de mens gegeven in de vorm van een verbond, met een belofte des levens, op voorwaarde van volmaakte gehoorzaamheid, en een bedreiging des doods ingeval van ongehoorzaamheid (Genesis 2:17). Aldus stonden de zaken tussen God en de mens in de staat der rechtheid.

2. Adam, en al zijn nakomelingen in en met hem, het verbond verbroken hebbende, is aan de vloek en de straf van hetzelfde onderworpen geworden, zodat onze zaligheid nu volstrekt onmogelijk is, totdat Gods rechtvaardigheid voldaan en de eer van de gebroken wet hersteld wordt. De wet en Gods rechtvaardigheid zijn zeer afdoend en staan op een volmaakte voldoening en herstelling, zonder welke de poorten van de hemel gesloten en voor eeuwig als vergrendeld zullen blijven voor het ganse menselijke geslacht. Het vlamvend zwaard van Gods rechtvaardigheid keert zich aller wegen, om ons de toegang te verhinderen tot het paradijs hierboven.

3. Terwijl de mens in deze omstandigheden niets verwachtende was, dan voor eeuwig een offerande te zijn voor de Goddelijke rechtvaardigheid, treedt de eeuwige Zoon van God in Zijn oneindige liefde, als Middelaar en Borg op, Zichzelf aanbiedende om niet alleen onze natuur aan te nemen, maar om voor ons, te komen onder de wet, en om in onze plaats te staan, waardoor de gehele verbintenis van de wet, zowel in haar gehoorzaamheid als in haar straffen, op Hem gevallen is. Dit is: Hij is onderworpen en verplicht geworden om beiden, het gebod van het verbond der werken hetwelk wij verbroken hebben, te vervullen en deszelfs vloek te dragen. In het voorbijgaan is het nodig dat men u zegge dat het een daad van verbazende genade in de Heere Jehovah is geweest, om een borg in onze plaats toe te laten. Want indien Hij volgens de gestrengheid van de wet had gehandeld, dan zou Hij een persoonlijke voldoening gevorderd hebben, zonder de voldoening van een borg toe te laten, in welk geval Adam en al zijn nakomelingen gevallen zouden zijn onder de slag van Zijn wrekende gerechtigheid, in alle eeuwigheid. Maar ere zij God in de hoogste hemelen, dat Hij niet alleen een borg toegelaten, maar ook zelfs een Borg bezorgd heeft, ons hulp bestellende bij een Held.

4. Christus, de eeuwige Zoon van God, in de volheid des tijds geworden zijnde uit een vrouw, geworden onder de wet, heeft als onze Borg, de gehele voorwaarde en eis van het verbond der werken, in onze plaats, dadelijk vervuld. Dat is: Hij heeft al de geboden van de wet gehoorzaamd en derzelve vloek gedragen, en daardoor een volmaakte gerechtigheid aangebracht, door welke de schuldige zondaars voor God gerechtvaardigd worden. En dit is de gerechtigheid, door welke wij verhoogd worden. Door Zijn dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid heeft Hij de wet verhoogd en verheerlijkt, en de Heere verklaart dat Hij lust aan Hem heeft, om Zijner gerechtigheid wil.

5. Hoewel Christus de wet gehoorzaamd, de rechtvaardigheid Gods voldaan, en daardoor voor een uitverkoren wereld een eeuwige gerechtigheid aangebracht heeft, zo zijn of worden de uitverkorenen Gods niet uit kracht van deze gerechtigheid verhoogd, totdat zij op de dag van Gods heirkraft gebracht worden om dezelve aan te nemen, en om er zich aan te onderwerpen om voor God gerechtvaardigd te worden. Wij verfoeien en verwerpen de antinomiaanse dwaling van een dadelijke rechtvaardigmaking van eeuwigheid, of ook van een formele rechtvaardigmaking in de dood van Christus. Wij erkennen waarlijk, met alle rechtzinnige protestantse godgeleerden, dat het van eeuwigheid het voornemen van God is geweest om Zijn uitverkorenen te rechtvaardigen, en dat al de uitverkorenen, door Christus in Zijn gehoorzaamheid tot de dood, verbeeld zijn geworden. Maar dat zij dadelijk gerechtvaardigd zouden zijn, vóór hun bekering of vóór hun vereniging met Christus door het geloof in Zijn bloed, is onmogelijk, omdat het vonnis van een verbroken wet, in zijn kracht tegen hen blijft staan, totdat zij dadelijk in de Zoon van God geloven. Want die niet gelooft, is alreeds veroordeeld. En hoe kunnen zij nu beiden gerechtvaardigd en veroordeeld zijn op dezelfde tijd? Nee, tot die tijd toe zijn ze kinderen des toorns, gelijk ook de anderen.

6. Deze gerechtigheid van de Borg wordt ons toegebracht door toerekening, gelijk zulks overvloedig klaar blijkt uit vele plaatsen van de Schriftuur, inzonderheid Romeinen 4:6, 11-12, 23-24. God rekent hetgeen de Borg in onze plaats gedaan heeft, aan ons toe, zodat Zijn gerechtigheid zozeer de onze wordt tot rechtvaardigmaking voor God, alsof wij aan de wet gehoorzaamd en Gods rechtvaardigheid voldaan hadden in eigen persoon. Deze toerekening nu van de gerechtigheid van de Borg is voornamelijk op drie dingen gegrond:

a. Op de eeuwige onderhandeling tussen de Vader en de Zoon, waarin de Zoon van God, gekozen en aangesteld werd tot Borg van een uitverkoren wereld. Toen heeft Hij Zich verbonden aan de Vader, om haar schuld te betalen door Zijn dierbaar bloed, zeggende: Brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëist. Toen zeide Ik: Zie, Ik kom, Ik heb lust, o Mijn God! om Uw welbehagen te doen (Psalm 40:7-9).

b. Het is gegrond op de dadelijke toerekening van onze zonden aan Hem. De HEERE heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen (Jesaja 53:6). Daar is een gezegende plaatsverwisseling tussen Christus en Zijn volk. Hij neemt onze zonden en ongerechtigheden op Zich, opdat wij met het reine kleed van Zijn gerechtigheid bekleed zouden worden. Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem (2 Korinthe 5:21).

c. Deze toerekening is gegrond op de verborgen en geestelijke vereniging tussen Christus en een gelovige. Wanneer een arme ziel op de dag van Gods heirkraft bepaald wordt, om de Heere Jezus te omhelzen met de armen des geloofs, dan wordt zij Hem op datzelfde ogenblik ingelijfd. Zij wordt dan een rank van die edele Wijnstok en een lid van dat Lichaam, waarvan Christus het heerlijk Hoofd van uitnemendheid, van invloed en van regering is. En zij aldus met Christus verenigd zijnde, zo wordt het lange witte kleed van des Middelaars gerechtigheid haar omgehangen, waardoor zij niet alleen bevrijd wordt van de verdoemenis, maar ook voor eeuwig als rechtvaardig gesteld wordt voor God, zie 1 Korinthe 1:30: Maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing.

(2) Nu komen wij tot het tweede hoofdstuk dat door ons was voorgesteld, namelijk om enige eigenschappen van deze gerechtigheid, door welke de gelovigen verhoogd zijn voor te stellen, waaruit derzelve uitnemendheid klaar blijken zal.

1. Het is een gerechtigheid, die alleszins volmaakt en onbevlekt is. En hoe kan het anders zijn, nademaal zij de rechtvaardigheid van God is? Dezelve is zo volmaakt, dat de heilige wet daardoor niet alleen vervuld, maar ook verhoogd en verheerlijkt wordt (Jesaja 42:21). Deze gerechtigheid is zo volmaakt, dat het doordringend oog van de oneindige rechtvaardigheid Gods, niet de minste vlek daarin bespeuren kan. Ja, de Goddelijke rechtvaardigheid is daarmee zo voldaan, dat God van de ziel die daarmee bekleed is, op een wijze spreekt, alsof zij in een staat van rechtheid en volmaakt vrij van de zonde was: Geheel zijt gij schoon, Mijn vriendin, en er is geen gebrek aan u (Hooglied 4:7). Hij schouwt niet aan, de ongerechtigheid in Jakob, ook ziet Hij niet aan, de boosheid in Israël (Numeri 23:21). Het is waar, Hij aanschouwt wel vele vlekken in een gelovige op zichzelf aangemerkt, maar gelijk hij onder het dekkleed van deze vlekkeloze gerechtigheid is, zo ziet Hij geen gebrek aan hem.

2. Het is een verdienstelijke gerechtigheid. De verlossing van de ziel is te kostelijk en zou in eeuwigheid ophouden, tenzij die door deze gerechtigheid verlost werd, want zilver en goud, of dergelijke vergankelijke dingen, konden het nooit gedaan hebben. Laat de hemel met al zijn heerlijkheid in de weegschaal gelegd worden met deze gerechtigheid, dan zal die in vergelijking met dezelve, zo licht als een veer bevonden worden. De hemel wordt een gekochte erfenis genaamd, en deze gerechtigheid is de prijs die dezelve gekost heeft. Daar is zulk een verdienste in, dat die de zonde van de allergruwelijkste natuur verzoent, en een iegelijk die gelooft, van de toorn Gods en het eeuwige verderf verlost. Ja, de innerlijke waarde daarvan is zodanig, dat die de gehele nakomelingschap van Adam zou kunnen verlossen, ja, zelfs duizend werelden van engelen en mensen, op vooronderstelling van hun dadelijk zijn en afval. O! hoe vrijmoedig mag dan een arme ziel haar eeuwige zaligheid op deze grond wagen!

3. Het is een onvergelykelijke gerechtigheid. Daar is geen gerechtigheid onder de schepselen, die daarbij kan vergeleken worden. Vergelijken wij die bij onze eigen gerechtigheid die uit de wet is, dan zal de apostel ons zeggen, dat hij zijn farizeïsche gerechtigheid vóór zijn bekering, ja, zijn gehoorzaamheid na zijn bekering, maar schade en drek achtte, toen die in vergelijking kwam met de gerechtigheid van Christus (Filippenzen 3:8). Vergelijken wij die bij de gerechtigheid van Adam in de staat der rechtheid, of ook bij de gerechtigheid van de heilige engelen, die zijn maar als glimwormen in vergelijking bij de zon. De één is maar de gerechtigheid van een schepsel, doch de andere is de gerechtigheid Gods.

4. Het is een zielsversierende gerechtigheid, zie dat in Jesaja 61:10: Ik ben zeer vrolijk in de HEERE, mijn ziel verheugt zich in mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan, gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert, en als een bruid zich versiert met haar gereedschap. De arme ziel die tevoren gans bemorst was, liggende tussen twee rijen stenen, wordt, wanneer zij met deze klederen bekleed wordt, blinkend gemaakt als de vleugelen ener duive, overdekt met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven géluwen goud (Psalm 68:14).

5. Het is een eeuwige gerechtigheid, gelijk de profeet die noemt (Daniël 9:24). Het is waar, deze gerechtigheid had geen wezen, (dan in het voornemen en in de belofte van God) totdat Christus dadelijk in onze natuur verscheen, en de geboden van de wet en de eisen van Gods rechtvaardigheid voldaan had. Nochtans op dat wezen, hetwelk dezelve had in het voornemen en in de belofte van God, is die evenwel krachtadig geweest tot rechtvaardigmaking van al de heiligen onder het Oude Testament. Deze gerechtigheid is dan, zeg ik, een eeuwige gerechtigheid, zowel ten aanzien van de uitvinding, als ten aanzien van de duurzaamheid. De uitvinding daarvan is zo oud als de raad des vredes, van de oude jaren der eeuwigheid, want de Middelaar is van eeuwigheid gezalfd. Gelijk zij nu eeuwig is in haar wortel, zo is zij dat ook in haar vrucht, want op deze gerechtigheid zullen de gelovigen staan en vrijgesproken worden op de dag des oordeels. En op deze grond zullen zij ook staan in de hemel, tot in alle

eeuwigheid. Het lied van al de verlost en zal voor eeuwig zijn: Hem, Die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed (Openbaring 1:5).
 6. Eindelijk: Het is een zielsverhogende gerechtigheid. Sálomo, sprekende van de gerechtigheid, in de bediening van het gericht, zegt ons (Spreuken 25:5), dat zelfs die soort van gerechtigheid een volk bevestigt of verhoogt. Maar ik ben verzekerd, dat het van deze toegerekende gerechtigheid van de Heere Jezus waar is, gelijk wij zien kunnen in onze tekst: door Zijn gerechtigheid zullen zij verhoogd worden.

(3) Doch dit leidt mij tot het derde hoofdstuk dat door ons was voorgesteld, namelijk om een weinig te spreken van de verhoging van een gelovige, uit kracht van deze gerechtigheid.

Hier zal ik kort aantonen:

- A. Boven welke kwaden dezelve hem verhoogt.
- B. Tot welke gelukzaligheid en waardigheid zij hem verhoogt.

A. Boven welke kwaden zij hem verhoogt.

1. Zij verhoogt hem boven de wet als een verbond der werken, ja, boven de gebiedende en verdoemende macht van dat verbond. Hierom zegt de apostel (Romeinen 6:14): De zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade. Indien zij er dan niet onder zijn, zo volgt het dat zij er boven verhoogd zijn. Het is waar, zij zijn niet, of kunnen niet boven de wet zijn, als regel van hun plicht, geen schepsel kan ontslagen worden van de verbintenis om gehoorzaamheid te oefenen aan de wet van zijn grote Schepper. En een gelovige is op een bijzondere wijze verbonden, om aan de wet van zijn Schepper als zijnde in de hand van een Middelaar, te gehoorzamen. Maar de wet, als verbond der werken aangemerkt, de schuld van gehoorzaamheid als een conditie des levens eisende, of in geval van ongehoorzaamheid, de eeuwige dood bedreigende, zo is in dit opzicht een gelovige waarlijk boven dezelve verhoogd, door de gerechtigheid van Christus. En indien de wet hem te enige tijd onder haar dienstbaarheid wil brengen, zo moet hij vast staan in die vrijheid, waarmee Christus hem heeft vrijgemaakt. De dienstmaagd Hagar met haar vrucht van wettische vrez en verschrikkingen, wordt door het geloof in de Heere Jezus uitgeworpen. Indien een gelovige de vloeken en donderslagen van Ebal of van Sinaï hoort, zo heeft hij geen reden om te vrez en. Want Christus heeft hem door Zijn gerechtigheid verlost van de vloek der wet. Gij zijt niet gekomen tot de tastelijke berg, en het brandende vuur, en donkerheid, en duisternis, en onweder, enz. Maar gij zijt gekomen tot de berg Sion, enz. en tot de Middelaar des Nieuwen Testaments, Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel (Hebreeën 12:18-24). Een gelovige is der wet gedood door het lichaam van Christus, opdat hij worden zou eens anderen, namelijk Desgenen, Die van de doden opgewekt is (Romeinen 7:4).

2. Door deze gerechtigheid is een gelovige verhoogd boven de wereld. Zie Openbaring 12:1; daar heeft de vrouw die met de zon bekleed is, de maan onder haar voeten, hetwelk niet alleen de plicht van een gelovige aanwijst om met zijn genegenheden hemelwaarts te klimmen, maar ook zijn voorrecht in Christus, om beiden de bedreigingen en de vleierij van de wereld met voeten te treden, volgens het zeggen van de apostel: Dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof (1 Johannes 5:4).

3. Door deze gerechtigheid is hij verhoogd boven de macht en de boosheid van de satan. Het is waar, zolang een gelovige nog aan deze zijde van de Jordaan is, zal de satan niet ophouden om hem te kwellen en te benauwen met zijn vurige pijlen en om zijn uiterste best te doen, om hem al hinkende te doen gaan naar de hemel. Maar de satan is uit kracht van deze gerechtigheid, namelijk door de gehoorzaamheid en de dood van onze gezegende Borg, ontwapend en verbroken. De kop van de slang is vermorzeld, want Hij heeft door de dood tenietgedaan degene die het geweld des doods had, dat is de duivel (Hebreeën 2:14), en door het geloof in het bloed en de gehoorzaamheid van Christus, vertreedt een gelovige de satan onder zijn voeten, want zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams (Openbaring 12:11).

4. Door deze gerechtigheid is een gelovige verhoogd boven de dood. U bent mogelijk met vrees des doods der dienstbaarheid onderworpen, uw hart begint mogelijk te bezwijken, wanneer u op de verheffing ziet van deze Jordaán. Maar beschouw deze gerechtigheid door het geloof, en dan zult u zijn boven de vrees daarvan. Want hoewel u onderworpen bent aan de slag van de dood, zo bent u nochtans door deze gerechtigheid verlost en vrijgemaakt van de prikkel des doods. Wat is de prikkel des doods? Het is de zonde. Maar Christus heeft de overtreding gesloten, en de zonde verzegeld door het aanbrengen van een eeuwige gerechtigheid (Daniël 9:24). En daarom mocht u zich verkwikken met dat dierbare woord, hetwelk men leest (Hoséa 13:14): Ik zal hen van het geweld der hel verlossen, Ik zal hen vrijmaken van de dood. O dood, waar zijn uw pestilentiën, hel waar is uw verderf?

5. Door deze gerechtigheid is een gelovige verhoogd boven alle beschuldigingen, vanwaar dezelve ook komen mogen. Aldus zien wij hoe vrijmoedig de apostel dezelve uitdaagt, zeggende (Romeinen 8:33): Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? Deze uitdaging is algemeen tegen alle beschuldigers, alsof hij gezegd had: Is er iemand in de hemel, op de aarde, of in de hel, die hen beschuldigen kan? Zij is ook algemeen, ten aanzien van al de beschuldigen, want hier worden al de uitverkorenen bedoeld, onder welke zulke grote zondaren zijn geweest, als ooit op de aarde geleefd hebben. Ook is de uitdaging algemeen, ten aanzien van alle misdaden. Daar wordt niet gezegd: Wie zal deze of gene misdaad tegen hen inbrengen? Maar wie zal beschuldigingen, dat is, enige beschuldiging, tegen hen inbrengen? Wat kan er nu meer uitgebreid zijn? Maar wat is nu de grond van deze vrijmoedige uitdaging? Anders niets dan de gerechtigheid van Christus, want, zegt de apostel: God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is, ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt (vers 34).

B. Nu zullen wij aantonen, tot welk een gelukzaligheid en waardigheid een gelovige verhoogd wordt, uit kracht van deze gerechtigheid. Ik zal alleen deze bijzonderheden kortelijk noemen:

1. Een gelovige wordt door deze gerechtigheid verhoogd, tot een staat van vrede en verzoening met God. Zie Romeinen 5:1: Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God. God legt voor eeuwig Zijn vijandschap tegen zulk een ziel af, die met deze gerechtigheid bekleed is.
2. Hij wordt door deze gerechtigheid verhoogd, tot een staat van kinschap (Galaten 4:4-5): Christus is geworden onder de wet, opdat Hij degenen die onder de wet waren, verlossen zou, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden.
3. Hij wordt tot een staat van vriendschap en familiairheid met God verhoogd, en van toegang tot Hem met een heilige vrijmoedigheid. Hierom zegt de apostel (Hebreeën 4:14,16): Dewijl wij dan een grote Hogepriester hebben, Die door de hemelen doorgedaan is, enz. Zo laat ons met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd. En (Hebreeën 10:19 enz.): Dewijl wij dan broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, op een verse en levende weg, welke Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees, en dewijl wij hebben een grote Priester over het huis van God, zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, enz. Een gelovige mag, onder het dekkleed van deze gerechtigheid, met even zulk een grote vrijmoedigheid tot God als tot zijn Vader in Christus komen, als ooit Adam gedaan kon hebben in de staat der rechtheid.
4. Door deze gerechtigheid, zal een gelovige eindelijk ook verhoogd worden tot een staat van eeuwige heerlijkheid. Want de hemel is, (gelijk ik tevoren zei) de koping van de gehoorzaamheid en de dood van Christus, en het geloof omtrent deze gerechtigheid en voldoening, is het pad des levens, op hetwelk hij ingaat tot die verzadiging der vreugde, welke is bij Gods aangezicht, en tot die liefelikheden in Zijn rechterhand, eeuwiglijk (Psalm 16:11).

TOEPASSING

(4) Nu komen wij tot het vierde hoofdstuk dat door ons was voorgesteld, namelijk de toepassing.

Het eerste gebruik zal zijn tot onderrichting, in deze weinige bijzonderheden. Is het zo, dat de gelovigen door de gerechtigheid van een Borg verhoogd worden, zie hier dan uit:

1. Dat, hoe de gelovigen ook in de wereld aangezien en door haar als uitvaagsel en aller afschraapsel geacht mogen worden, zij nochtans in Gods ogen, heerlijke personen zijn: Van toen af, zegt God, dat gij kostelijk zijt geweest in Mijn ogen, zijt gij verheerlijkt geweest (Jesaja 43:4).

2. Zie hier ook uit, dat een gelovige geen grond van roemen heeft. En waarom niet? Omdat het niet door zijn eigen gerechtigheid is, maar door de gerechtigheid van Christus, dat hij verhoogd wordt. Hierom zegt de apostel: Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door wat wet? Der werken? Neen, maar door de wet des geloofs (Romeinen 3:27). Ware het door onze eigen werken of gehoorzaamheid dat wij verhoogd werden, dan zouden wij iets hebben om op te roemen. Maar nu het door Zijn gerechtigheid is dat wij verhoogd zijn, hebben wij in onszelf geen roem. Daar zijn drie vragen die de apostel doet, welke alle vlees de mond stoppen, en alle roemers voor eeuwig schaamrood moeten maken. Men vindt ze in 1 Korinthe 4:7: Wie onderscheidt u? En wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen? En zo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij alsof gij het niet ontvangen hadt? Laten de gelovigen hun zielen met deze of dergelijke vragen bezig houden, wanneer de hoogmoed in hun boezem begint op te rijzen.

3. Zie hier ook uit, onder welke verplichting wij tot Christus Jezus zijn gebracht. Die, hoewel Hij de grote Wetgever is, nochtans onder de wet heeft willen worden, en die, hoewel Hij de Heere des levens is, Zichzelf nochtans heeft willen vernederen tot de dood, om die gerechtigheid aan te brengen, door welke wij verhoogd worden. Hij heeft onder de overtreders geteld willen wezen, opdat wij onder de rechtvaardigen geteld zouden worden. Hij is tot zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem, ja, Hij heeft een vloek willen worden voor ons, opdat de zegening Abrahams tot ons komen zou. O, verwondert u over deze liefde, die de kennis te boven gaat!

4. Zie hier ook uit, wat een edele tegengift wij hier hebben tegen een geest der dienstbaarheid. Wat is het daar u voor vreest, gelovigen? Het is waar, indien u zondigt, dan mocht u de roede van de Vader vrezen: want Hij zal uw overtredingen met de roede bezoeken, en uw ongerechtigheid met plagen (Psalm 89:33). Maar bent u voor Zijn wraakvorderende toorn bevreesd? Daar is niet de minste grond voor, want Hij heeft ons verlost uit de handen van onze vijanden, opdat wij Hem dienen zouden zonder vrees, dat is, zonder slaafse vrees voor Gods toorn. Bent u voor het onweer van Sinaï bevreesd? Daar is geen grond voor, want de storm is gevallen op het hoofd van uw Borg, en daarom mocht u met de Kerk zingen en zeggen: Ik dank U, HEERE, dat Gij toornig op mij geweest zijt, maar Uw toorn is afgekeerd (Jesaja 12:1). Bent u bevreesd, dat u geen toegang zal vergund worden tot de troon der genade? Gebruik deze gerechtigheid door het geloof en dan zult u zien dat de weg tot het heiligdom geopend is, en dat de liefde van Christus de banier over u zijn zal. Wanneer een arme gelovige de gerechtigheid van de Borg maar in de hand van het geloof neemt en dezelve aan God voorstelt als een rantsoen dat Hij Zelf uitgevonden heeft, dan is de Heere daarmee zo voldaan, dat Zijn grimmigheid in liefde wordt veranderd. Kortom, u zult nooit van een geest der dienstbaarheid bevrijd worden, totdat u door het geloof gebruik leert maken van Zijn gerechtigheid. Dan, en niet eerder, zullen de wettische vreden waarlijk verdwijnen, gelijk de donkerheid van de nacht verdwijnt voor het opgaan van de zon.

Tweede gebruik van bestraffing, voor allen die door hun eigen gerechtigheid verhoogd willen worden, gelijk de Joden daar men van leest (Romeinen 10:3): die hun eigen gerechtigheid zochten op te richten, en de rechtvaardigheid Gods niet onderworpen waren. Daar zijn sommige toehoorders van het Evangelie, die zichzelf verhogen in een

ontkennende gerechtigheid, te weten, zij zijn niet zo kwaad als anderen, zij zijn vrij van grove uitbrekingen, zij zijn geen dronkaards, vloekers, noch sabbatschenders, en daarom besluiten zij dat alles wel met hen is. Maar mijn vrienden! Dit kon ook de farizeeër zeggen, en Paulus kon vóór zijn bekering zeggen, dat hij naar de rechtvaardigheid die in de wet is onberispelijk was. Maar toen God hem de ogen opende, vond hij nochtans zichzelf liggende onder het arrest van de Goddelijke rechtvaardigheid, want toen God kwam, zijn de zonden levend geworden, maar hij is gestorven. Anderen verhogen zichzelf in een soort van zedelijke rechtvaardigheid, zij laten niet alleen het kwaad, maar zij doen vele dingen die stoffelijk goed zijn. Zij zijn matig, rechtvaardig in hun handelingen, milddadig omtrent de armen, vreedzaam in hun verkering, zij hebben alle mensen lief, en alle mensen beminnen hen, zij houden de geboden zo goed als zij kunnen, en dit is de grond waarop zij staan. Doch ik mag tot deze zeggen, gelijk Christus tot die jongeling zei, nadat deze tot Hem gezegd had, Al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jonkheid aan: Eén ding ontbreekt u (Lukas 18:22). Vraagt u wat dat is? Het is om afgebracht te worden, van die verrotte grond van het verbond der werken, daar u op staat! U ontbreekt een gezicht dat u geestelijk dood bent in de zonde en de misdaden, en dat u wettig dood bent zijnde alreeds veroordeeld, en de toorn Gods blijft op u. U ontbreekt een gezicht om te zien, dat al uw eigengerechtigheid maar wegwerpelijke klederen zijn, en u kunt niet met de Kerk zeggen: Gewisselijk, in de HEERE zijn gerechtigheden en sterkte, tot Hem zal men komen (Jesaja 45:24). Anderen komen wat verder dan een blote zedelijkheid, zij zijn overvloedig in de plichten van de godsdienst. Zij lezen, zij horen, zij bidden, zij gaan ten Avondmaal, zij lopen van predicatie tot predicatie, en van Avondmaal tot Avondmaal, en op deze dingen blijven zij dan rusten. Al deze dingen zijn goed op hun eigen plaatsen, doch indien u uw hoop van bij God aangenaam te zullen zijn, daarop grondt, zo bouwt u nog steeds op het verbond der werken, de rechtvaardigheid zoekende als uit de werken der wet. En terwijl u zulks doet, zo zoekt u de levenden bij de doden. Al uw werken zijn maar dode werken, totdat u in Christus bent. En zij zullen ook voor God niet gelden, totdat u gebracht wordt om u aan deze gerechtigheid te onderwerpen, door welke een zondaar alleen verhoogd kan worden. Anderen weer, rusten op een soort van gemengde gerechtigheid, zij bekennen gulhartig, dat hun plichten en volbrengingen hen nooit verhogen zullen in de gunst van God, maar Christus, zeggen zij, èn onze plichten, Christus èn onze gebeden, Christus èn onze tranen en bekering, die zullen het doen. Maar weet, mijn vrienden, dat Christus en de afgod van het eigen ik zich nooit verenigen kunnen. Deze wegwerpelijke klederen kunt u nooit voegen bij het witte kleed van de gerechtigheid van de Zoon van God, en indien u die beiden tezamen zoekt te vermengen, zo is Christus u ijdel geworden (Galaten 5:1-4). Anderen geven voor, al hun plichten en werken te verloochenen, en belijden met hun mond dat het alleen door het geloof in Christus is, dat zij hopen aangenaam te zijn voor God. Doch hoewel zij dit met de mond belijden, zo kleeft hun hart nochtans vast aan het verbond der werken, want zij zijn nog nooit door de wet, der wet gestorven, en wanneer dan alles niet gaan wil, dan maken zij van hun eigen daad des geloofs, de gerechtigheid waar zij op leunen en vertrouwen, hetwelk steeds een zoeken is van een gerechtigheid in zichzelf, daar, indien wij ooit voor God gerechtvaardigd zullen worden, wij een gerechtigheid moeten hebben in de Heere Jezus: want in Hem zal gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad Israëls (Jesaja 45:25). Het geloof leidt de ziel uit zichzelf, ja, het verloochent zijn eigen daad in het stuk van de rechtvaardigmaking. Al deze toevluchten der leugenen heeft en de satan en ons eigen hart uitgevonden, om ons van Christus af te leiden. Doch geloof het, mijn vrienden! Deze zijn maar ingebeelde schuilplaatsen, welke de hagel zal wegvagen. Daar is niets dan de gehoorzaamheid en de dood van de Borg, aangenomen zijnde door het geloof, dat u ooit zal kunnen verhogen tot een staat van gunst en gemeenschap met God, of dat u bevrijden zal kunnen van de vloek en de veroordeling van de wet. En tenzij u de toevlucht neemt tot de hoornen van dit gezegende altaar, tot deze schuilplaats van Gods eigen instelling, zo bent u voor eeuwig verloren. U mag uw vonnis lezen (Jesaja 50:11): Zie, gij allen die een vuur aansteekt, die u met spranken omgordt: wandelt in de vlam van uw vuur en in de

spranken die gij ontstoken hebt. Dat geschiedt u van Mijn hand, in smart zult gij nederliggen.

Het derde gebruik, zal zijn tot beproeving. Is het zo, dat wij door de gerechtigheid van Christus verhoogd worden? O mijn vrienden! wil uzelf dan beproeven, of u door deze gerechtigheid waarlijk verhoogd bent. Daar is te meer noodzakelijkheid om dit tegenwoordig te beproeven, omdat u tot het Heilig Avondmaal zult toetreden. Deze gerechtigheid is het bruiloftskleed zonder hetwelk u geen aangename gasten zijn kunt. En is het dat u zich verstout, om de tekenen van Christus lichaam en bloed, zonder hetzelfde, te nemen, dan mag u verwachten, dat de Heere des Avondmaals tot u zal zeggen: Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed aan hebbende? (Mattheüs 22:12). Ik zal dan tot uw beproeving kort deze drie of vier dingen voordragen:

1. Hebt u uzelf veroordeeld gezien door de wet of het verbond der werken? Elk mens buiten Christus is alreeds veroordeeld. De ordinaire weg dan die God houdt, om uitverkoren zondaars tot Christus en onder het dekkleed van Zijn gerechtigheid te brengen, is door hen aan het vonnis van veroordeling te ontdekken, daar zij onder zijn uit kracht van de gebroken wet, waardoor de weg gebaad wordt tot hun aanneming van Christus, als de Heere hunner gerechtigheid. Want aldus is het dat de wet ons een tuchtmeester is tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden (Galaten 3:24). Het is langs de berg Sinaï, dat de Heere de zondaar leidt tot de berg Sion. Het werk van de Geest is, om eerst van zonde te overtuigen, en dan van gerechtigheid.

2. Heeft de Heere u de Borg en Zijn gerechtigheid ontdekt, en heeft uw ziel alhier rust gevonden? Mogelijk hebben de wet en haar vloeken, alsook Gods rechtvaardigheid en toorn, u achtervolgd, zodat u nergens rust kon vinden, omdat u alle toevluchten ontnomen werden. Maar dat de Heere eindelijk het voorhangsel weggeschoven, en u Zijn gerechtigheid ontdekt heeft, als een genoegzame schuilplaats, en tot u gezegd: Keert weder tot de sterkte, gij gebonden die daar hoopt! en dat u daarheen gevluucht bent, als tot een vrijstad, zeggende: Dit is mijn rust tot in eeuwigheid, hier zal ik wonen. Wanneer dit geschiedt, dan is er een kleine hemel van stilte en blijdschap in de ziel, zodat zij indien het mogelijk was, de hemel en de aarde zou doen weergalmen van halleluja's van lof en dankzeggingen aan God, voor Zijn onuitsprekelijke gave. O, gelovigen! Kent u hier wat van bij dierbare ondervinding? Dit toont dat u door Zijn gerechtigheid verhoogd bent.

3. Wanneer er te enige tijd door de hand van God, een pijl van overtuiging in uw consciëntie geschoten wordt, die uw vrede verstoort, waar loopt u dan om hulp en rust te verkrijgen? Die aan de wet getrouwd is, loopt tot de wet om hulp en rust. De wet is de zaak die hem geneest, zijn gebeden, zijn tranen en zijn reformaties zijn het die de mond van zijn consciëntie stoppen, maar een gelovige kan niet dan in het bloed der besprenging, rust vinden. Hij verkrijgt zijn genezing alleen onder de vleugelen van de Zon der gerechtigheid. Daar is geen andere balsem die hem verlichting kan toebrengen, dan de balsem van Gilead, en geen andere hand kan die aanleggen, dan de heelmeeester aldaar.

4. Indien u door de toegerekende gerechtigheid verhoogd bent, dan zult u dadelijke betrachters zijn van een evangelische heiligheid. Het is een grove omkering van het Evangelie en een veranderen van de genade van God in ontuchtigheid, wanneer de mensen voorgeven, dat zij door de verdiensten van Christus gerechtvaardigd zijn, en niet ten zelfde tijd belang hebben, om door de Geest van Christus geheiligd te worden. De heiligmaking, of de bevrijding van de macht en heerschappij van de zonde, is geen klein deel van de zaligheid welke Christus door Zijn gehoorzaamheid en dood verworven heeft. Zie Titus 2:14: Die Zichzelven voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelven een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken. De rechtvaardigmaking en de heiligmaking gaan altijd tezamen, hand in hand: Hij die ons van God geworden is tot rechtvaardigheid, is ons ook geworden tot heiligmaking (1 Korinthe 1:30). Wij worden geheiligd en gerechtvaardigd in de Naam van de Heere Jezus en door de Geest onzes Gods (1

Korinthe 6:11). Beproof uzelf hieruit, of u door deze gerechtigheid verhoogd bent. Bent u van de heerschappij en de macht van de zonde verlost, of ten minste, is zij zover verbroken dat die u tot een last is onder welke u zucht, en om welke u met de apostel uit moet roepen: Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? (Romeinen 7:24).

Het vierde gebruik zal zijn, tot vertroosting en bemoediging voor gelovigen, die door deze gerechtigheid verhoogd zijn. O gelovigen! U hebt uit kracht van deze gerechtigheid, een recht op alles wat u ooit nodig zult kunnen hebben. Wat genade of goedertierenheid u nodig hebt, die zal u gegeven worden indien u deze gerechtigheid maar gebruikt. Hebt u vergevende genade nodig om de schuld van de zonde weg te nemen? Dit is één van de gaven Gods, door de gerechtigheid van Christus, aangenomen zijnde door het geloof. Want God heeft Hem voorgesteld tot een Verzoening door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden (Romeinen 3:25). Hebt u nodig, dat uw vrede met God bevestigd wordt? Gebruik dan deze gerechtigheid door het geloof: want gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben wij vrede met God (Romeinen 5:1). Hebt u toegang nodig tot het heiligdom? Wel nu, door het geloof in Christus hebben wij de vrijmoedigheid en de toegang (Efeze 3:12). Hebt u medicinale genade nodig tot genezing van de wonden van uw ziel? Maak dan een gelovig gebruik van deze gerechtigheid: want door Zijn striemen is ons genezing geworden. Uit de zijde van ons altaar komen voort levende wateren, die de bedorven en dode zee van de inwonende verdorvenheid, genezen en gezond maken (Ezechiël 47). Dit is de Boom des levens, Wiens bladeren zijn tot genezing der heidenen. Hebt u een schaduw nodig tot verberging van uw vermoeide ziel voor de brandende hitte van de toorn van God, of van de verzoeking van satan en van de verdrukking der wereld? Gebruik deze gerechtigheid, en zit onder de schaduw daarvan neer. Want Christus is als een verberging tegen de wind en een schuilplaats tegen de vloed. Als waterbeken in een dorre plaats, als de schaduw van een zware rotssteen in een dorstig land (Jesaja 32:2). Hebt u vrijmoedigheid nodig, om de wet of de rechtvaardigheid Gods in het aangezicht te zien? Hier is het middel daarvoor, want onder het dekkleed van deze gerechtigheid, mocht u met vrijmoedigheid uitzien en zeggen: Wie zal beschuldiging tegen mij inbrengen? Hebt u nodig dat het nieuwe verbond aan uw ziel bevestigd wordt? Gebruik dan deze gerechtigheid door het geloof, want Christus heeft door Zijn gehoorzaamheid en dood, het verbond met velen bevestigd. Zijn bloed is het bloed des Nieuwen Testaments, en wanneer de ziel het door het geloof aangrijpt, zo wordt op datzelfde ogenblik het verbond der genade aan haar bevestigd. Met één woord, uit kracht van deze gerechtigheid, mocht u tot de tafel des Heeren en tot de troon der genade naderen, en aldaar verzoeken wat u wilt, want onze hemelse Vader kan niets weigeren aan de jongere broeders, die onder het dekkleed van hun oudste Broeder naderen. Uit kracht van deze gerechtigheid, mocht u de hand leggen op al de zegeningen van de hemel en van de eeuwigheid. Het is waar, u hebt uw recht wel in de eerste Adam verloren, maar het verbeurde is hersteld en het is u weder gebracht op een veel betere grond dan tevoren, namelijk op de gehoorzaamheid en de dood van de tweede en laatste Adam. Dit is het recht daar u in valt. Mocht u uit dit alles dan uw moedeloze geest niet opbeuren? En u met dit lied in de tekst, verblijden: Wij zullen ons de ganse dag verheugen in Uw Naam, en door Uw gerechtigheid zullen wij verhoogd worden?

AMEN

3. De Koning gebonden op de galerijen.

Hooglied 7:5. *De Koning is als gebonden op de galerijen.*

Onze gezegende Heere Jezus, Die onder het begrip van een Bruidegom in dit boek wordt voorgesteld, breekt in verschillende hart ontvonnende en zielsroerende uitdrukkingen uit, tot lof van Zijn bruid, welke redevoering aangehouden wordt, van vers 4 van het voorgaande hoofdstuk, tot vers 10 van dit hoofdstuk. In dit hoofdstuk vinden wij, dat Hij Zijn bruid in verschillende opzichten en bijzonderheden prijst. Hij prijst ze in haar geestelijke geboorte en afkomst, haar noemende een Prinsedochter (vers 1). Gods heiligen hebben een koninklijke afkomst, zij zijn door hun wedergeboorte uit God geboren: Niet uit den bloede, noch uit den wil des vleses, noch uit den wil des mans, maar uit God geboren (Johannes 1:13). Nog eens, Hij prijst hen wegens de schoonheid van de heiligheid die in hun wandel uitblinkt, zeggende: Hoe schoon zijn uw gangen in de schoenen, gij Prinsedochter! De heiligheid is het dienstkleed van Christus bruid, zij is bekleed met rein en blinkend fijn lijnwaad, hetwelk is de rechtvaardigmaking van de heiligen. Maar de tijd laat mij niet toe om de verschillende bijzonderheden, waarin zij geprezen wordt, te verklaren. De woorden van onze tekst, zijn een afgebroken zinspreuk, waarin Hij het wonderlijk genoeg, dat Hij in hun gezelschap nam, uitdrukt, alsook wat overweldigende invloed hun geloof en Zijn getrouwheid, Zijn liefde en hun beminnelijkheid hebben gehad, om Hem te doen blijven in hun gezelschap. In welke woorden wij dan deze volgende bijzonderheden mogen aanmerken:

1. Het ambt van de Heere Jezus. Hij is een persoon van een koninklijke waardigheid, zijnde niet minder dan een koning, en wel de Koning bij uitnemendheid. De Kerk Gods erkent geen andere Koning, dan de Heere Jezus, want Hij is het, Die de Vader tot Koning gezalft heeft over Sion, de berg Zijner heiligheid. Aldus is het een openbare inbreuk op het voorrecht van Christus, wanneer de paus, of een bisschop, of een monarch, een soevereiniteit en opperhoofdschap zich toeigent over de Kerk van Christus, een onwaardigheid die Hij niet ongewroken voorbij zal laten gaan. Hier erkent Hij Zichzelf de Koning van Sion te zijn, en Hij zal de waardigheid van Zijn kroon wel weten te verdedigen en te bewaren, tegen allen die dezelve zullen aanvallen.

2. In de woorden vinden wij ook de plaats waar Christus en Zijn gezegende bruid tezamen verkeren, te weten op de galerijen. Het is hetzelfde woord in de grondtekst, hetwelk men vindt in Hooglied 1:17: De balken onzer huizen zijn ceders, onze galerijen zijn cipressen. Door welke galerijen wij in beide plaatsen, volgens het oordeel van de verstandige Durham, de ordonnantiën van het Evangelie te verstaan hebben, in welke Christus en Zijn volk tezamen komen en met elkaar gezelschap houden. Waarom de ordonnantiën van het Evangelie alzo genaamd worden, zal in het vervolg getoond worden.

3. Wij vinden ook het liefelijk geweld waaronder deze Koninklijke Bruidegom was, om op de galerijen te blijven bij Zijn bruid. Hij erkent hier dat Hij gebonden was op de galerijen. Haar geloof en liefde brachten Hem onder een gewillige dwang om bij haar te blijven, even gelijk de discipelen die naar Emmaüs gingen, Hem dwongen, zeggende, blijf bij ons. Een uitdrukking die aan deze zeer gelijk is, vinden wij in Hooglied 3:4, alwaar de bruid na een nare nacht van verlating en veel droevig onderzoek, eindelijk haar Liefste vindt, en daarop uitroept: Ik hield Hem vast en liet Hem niet gaan, enz.

Aanmerking: Christus, de gezegende Koning van Sion, bewilligt somtijds, om door Zijn volk gebonden en gehouden te worden op de galerijen van de ordonnantiën van het Evangelie. *De Koning is als gebonden op de galerijen.*

Om deze tekst en de aanmerking verder te verklaren, zal ik enig bericht geven:

- (1) Van deze heerlijke Koning.
- (2) Van de galerijen van de Koning.
- (3) Van het binden van deze Koning op de galerijen.

(4) En dan zal ik van alles enige toepassing maken.

(1) Betreffende het eerste hoofdstuk, hetwelk is om enig bericht te geven van deze heerlijke Koning.

Helaas! wij moeten daarvan uitroepen: Wie zal Zijn leeftijd, of Zijn afkomst uitspreken? Al wat ik doen zal, zal zijn om te tonen dat Hij een Koning is en dat Hij een Koning is bij uitnemendheid.

A. Dat Hij een Koning is, blijkt uit deze volgende bijzonderheden.

1. Uit des Vaders bepaling en aanstelling. De Vader heeft Hem van eeuwigheid bepaald en verordend, tot deze waardigheid als onze Middelaar. Want ik spreek nu niet van Zijn natuurlijk of wezenlijk, maar van Zijn bedienend of middelaars Koninkrijk: Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg Mijner heiligheid (Psalm 2:6). Ook zal Ik hem ten eerstgeboren zoon stellen, ten hoogste over de koningen der aarde (Psalm 89:28).

2. Het blijkt ook uit de voorzeggingen die van Hem gedaan zijn, vóór Zijn dadelijke menswording. Het was voorzegd, dat de scepter van Juda in Hem zou eindigen (Genesis 49:10). Dat Hij David zou opvolgen en op zijn troon zitten, zie Lukas 1:32, vergeleken met Psalm 132:11. En God de Heere zal Hem de troon Zijns vaders Davids geven, en Hij zal over het huis Jakobs, Koning zijn in der eeuwigheid, en Zijns Koninkrijks zal geen einde zijn. Zie ook Jesaja 9:5-6: De heerschappij is op Zijn schouder, en aan de grootheid dezer heerschappij en des vredes zal geen einde zijn op de troon van David, enz.

3. Het blijkt uit de schaduwen en voorbeelden, die Hem hebben afgebeeld. Hij is door Melchizédek afgebeeld, die genaamd wordt koning der gerechtigheid en koning des vredes. Hij is door David afgebeeld, waarom Hij ook gewoonlijk in de psalmen en bij de profeten met de naam van David genoemd wordt, zie Hoséa 3:5: Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren en zoeken de HEERE hun God, en David hun Koning. Hij is ook door Sálomo afgebeeld, waarom hij gewoonlijk in dit boek van het Hooglied met de naam van Sálomo genaamd wordt.

4. Het blijkt uit de Koninklijke titels, die Hem in de Schriftuur gegeven worden, gelijk: Vredevorst (Jesaja 9:5), Koning der gerechtigheid, Koning der koningen en Heere der heren (Openbaring 19:16). Ook is het de wil des Vaders, dat alle tong zal belijden dat Jezus Christus de Heere is (Filippenzen 2:11).

5. Het blijkt uit Zijn Koninklijke voorrechten, die Hem gegeven zijn van Zijn Vader. Hij heeft Hem met een onvergelykelijke olie gezalfd, namelijk met vreugdeolie (Psalm 45:8). Ik heb David, Mijn knecht, gevonden, met Mijn heilige olie heb Ik hem gezalfd (Psalm 89:21). Hij heeft Hem in de regering ingehuldigd, met een plechtige en openbare bekendmaking uit de hemel, als zodanig een stem van de hoogwaardige Heerlijkheid tot Hem gebracht werd: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb (2 Petrus 1:17). Hij heeft Hem een scepter der rechtmatigheid en een ijzeren roede in de hand gegeven, waardoor Hij machtig is om Zijn onderdanen te beschermen en Zijn vijanden te verderven, en om hen in stukken te slaan als een pottenbakkersvat (Psalm 2:9). Hij heeft Hem ambassadeurs gegeven, om de zaken van Zijn rijk te behandelen en waar te nemen, hebbende gegeven sommigen tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leraars. Tot volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouw van het lichaam van Christus (Éfeze 4:11-12). Hij heeft Hem een zeer uitgebreide en grote heerschappij gegeven, zelfs de heidenen tot Zijn erfdeel, en de einden der aarde tot Zijn bezitting (Psalm 2:8). Hij heerst van de zee tot aan de zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde (Psalm 72:8). Zijn heerschappij gaat niet alleen over de uitwendige, maar ook over de inwendige mens. Hij heeft een wetgevende autoriteit, Hij kan wetten maken, die verklaren, en afschaffen naar Zijn welbehagen en wanneer Zijn wetten verbroken worden, dan heeft Hij macht om de overtreder te veroordelen of vrij te spreken. Want de Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel de Zoon gegeven (Johannes 5:22). Aldus ziet u, dat Hij een Koning is.

B. Maar gelijk Hij een Koning is, zo is Hij ook een Koning bij uitnemendheid. Dit zal ten volle klaar zijn, wanneer wij aanmerken:

1. Dat Hij genaamd wordt de Koning der eeuwen (1 Timótheüs 1:17), de Vader der eeuwigheid (Jesaja 9:5). De andere koningen zijn maar enkel opkomelingen, wiens heerlijkheid gelijk een wonderboom, in één nacht verdort. Maar hier is een Koning die van eeuwigheid tot eeuwigheid is, de ware Alfa en Omega, het begin en het einde. Deze Heerser in Israël heeft Zijn uitgangen vanouds, van de dagen der eeuwigheid (Micha 5:1). Ook is Zijn troon zó vast bevestigd, dat die zal blijven staan door alle tijden heen, ja, door al de eindeloze eeuwen van de eeuwigheid (Psalm 45:7): Uw troon, o God, is eeuwiglijk en altoos.

2. Hij wordt genaamd de onverderfelijke (1 Timótheüs 1:17). Die alleen onsterfelijkheid heeft (1 Timótheüs 6:16). De potentaten van de aarde zijn maar koningen van leem, zij zelf en hun tronen hebben hun grondslag in het stof, en tot stof zullen zij wederkeren. De dood, de koning der verschrikking, heeft zijn zegetekenen van overwinning opgericht over de allerberoemdste potentaten. Zij, die de wereld deden beven door hun zwaard, zijn eindelijk zelf door de dood overwonnen. Maar hier is een Koning Die nooit sterft. Het is waar, de dood heeft eens, door Zijn eigen toelating en bewilliging, over Hem een schijnoverwinning behaald, maar in die overwinning is de dood zelf overwonnen (Hoséa 13:14): O dood, waar zijn uw pestilentiën, hel, waar is uw verderf? Ja, het was onmogelijk dat Hij door de dood gehouden zou worden. Nee, Hij heeft de dood in Zijn eigen grenzen overwonnen, en Hij is met de buit van Zijn vijand wedergekeerd, een openbare verkondiging van Zijn overwinning doende aan al Zijn vrienden, tot hun bemoediging. Zie Openbaring 1:17-18, alwaar Hij zegt: Ik ben de Eerste en de Laatste, en Die leef, en Ik ben dood geweest, en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. En Ik heb de sleutels der hel en des doods.

3. Hij is de onzienlijke (1 Timótheüs 1:17). Sommige oosterse vorsten werden zelden of nooit door hun onderdanen gezien, ten einde zij een grotere eerbied en achting onder hun onderdanen verkrijgen mochten. Doch dit was maar een zucht naar grootheid. Christus, de Koning van Sion, is waarlijk wel zichtbaar voor het geloofsoog van de strijdende heiligen op aarde, en ook zichtbaar voor het aanschouwend oog van de triomferende heiligen in de hemel. Alhoewel het tienduizendste gedeelte van Zijn Goddelijke heerlijkheid niet gezien of nagespeurd kan worden, door enig geschapen verstand, want Hij bewoont een ontoegankelijk licht, Dewelke geen mens gezien heeft, of zien kon (1 Timótheüs 6:16). Hij is een ongeziene en onbekende Christus, ten aanzien van Zijn waardigheid en uitnemendheid, voor het grootste gedeelte van de wereld. En ten aanzien van Zijn lichamelijke tegenwoordigheid, is Hij onzienlijk voor het oog van alle stervelingen. Want de hemel moet Hem ontvangen tot de tijden der wederoprichting aller dingen (Handelingen 3:21), doch alsdan zal Hem waarlijk aller oog zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben (Openbaring 1:7).

4. Hij is de alleen zalige en gelukkige Koning (1 Timótheüs 6:15): Welke te Zijnen tijd betonen zal te zijn, de alleen zalige en machtige Heere. De kronen van andere vorsten hebben haar prikkels, welke dezelve ongemakkelijk doen zitten op de hoofden, en de moeite en arbeid van de regering is somtijds zo groot, dat een bedelaar op de mesthoop in zeker opzicht, gelukkiger is dan een koning op de troon. Maar Sions Koning is in alle opzichten gelukzalig, Hij is de lieveling van hemel en van aarde, de vermaking Zijns Vaders, en de wens aller heidenen. Zijn kroon wankelt niet, noch Zijn onderdanen rebelleren. Hij is gelukzalig in hen, en zij zijn gelukzalig in Hem: Zij zullen in Hem gezegend worden, alle heidenen zullen Hem welgelukzalig roemen (Psalm 72:17).

5. Hij is een volstrekt en algemeen Koning. Zijn Koninkrijk is algemeen ten aanzien van alle personen, de grootste monarchen, zowel als de geringste bedelaars, zijn de onderdanen van Zijn rijk. Dit is Zijn Koninklijke Naam, welke geschreven is op Zijn kleed en op Zijn dij: Koning der koningen en Heere der heren (Openbaring 19:16). Wanneer het Hem behaagt, werpt Hij de machtigen van derzelve troon, en Hij verhoogt de geringen uit het stof. Hij zet de nooddriftigen op de troon, en Hij doet de koningen in het stof en in de drek zitten: Hij snijdt de geest der vorsten als druiven af,

Hij is de koningen der aarde vreselijk (Psalm 76:13). Nog eens, Zijn Koninkrijk is algemeen, ten aanzien van alle plaatsen. Wij lezen van verschillende potentaten, die naar een algemene monarchie gestaan hebben, maar niemand van hen heeft die ooit verkregen, hoewel zij hun heerschappijen waarlijk wijd en zijd hebben uitgebreid. Maar hier is een Koning, Wiens Koninkrijk zelfs de hemel, de aarde en de hel bereikt. Nog eens, Zijn Koninkrijk is ook algemeen, ten aanzien van alle tijden, zie Lukas 1:33: Hij zal over het huis Jakobs, Koning zijn tot in eeuwigheid, en aan Zijn Koninkrijk zal geen einde zijn.

Ik zou u verder, om de uitnemendheid van deze Koning op te helderen, kunnen aantonen, dat Hij is de Koning der heerlijkheid, de almachtige Koning, de Koning der heidenen, de Koning der heiligen enz. Doch uit hetgeen reeds gezegd is, kunnen wij zien, dat Hij een Koning van onvergelykelijke uitnemendheid is, alsook wat een eer het is om met Hem te zijn, en om Hem te binden op de galerijen.

(2) Maar ik moet voortgaan tot het tweede hoofdstuk door ons voorgesteld, hetwelk is, om een weinig te spreken van de galerijen, waarin deze heerlijke Koning Zijn volk ontmoet en met hen gezelschap houdt.

Wij lezen in Hooglied 1:4 van des Konings binnenkameren, en in Hooglied 2:4 van Zijn wijnhuis, waarin de bruid gebracht is geworden. Diezelfde, worden hier Zijn galerijen genaamd, deze zijn Zijn ordonnantiën, in welke de Heere Jezus Zichzelf aan Zijn volk openbaart, in het huis hunner vreemdelingschap. Ik zal hier alleen enige van die galerijen noemen en dan onderzoeken, waarom de ordonnantiën bij galerijen vergeleken worden. Van beiden maar kort:

A. Betreffende de galerijen, daarvan zal ik deze weinigen noemen, gelijk:

1. Daar is de verborgen galerij van meditatie of overdenking, waarin David ondervond dat Gods goedertierenheid beter was dan het leven, en dat zijn ziel als met smeer en met vettigheid werd verzadigd (Psalm 63:4,6).
2. Daar is de galerij van het gebed, waarin Jakob met de Engel des verbonds worstelde en zich vorstelijk gedroeg om de zegen (Hoséa 12:5).
3. Daar is de galerij van het lezen der Schriftuur, waarin de Moorman zulk een ontdekking ontving van de beloofde Messias, dat die hem zijn weg met blijdschap deed reizen (Handelingen 8:39).
4. Daar is de galerij van christelijke samenspreking, omtrent ziels of gemoedsgevallen, waarin de discipelen zulk een ontmoeting met Christus ontvingen, dat die hun harten deed branden in hun binnenste (Lukas 24:32).
5. Daar is de galerij van het gepredikte Woord of van het Woord te horen prediken, door de dwaasheid van welke het God behaagt zalig te maken die geloven (1 Korinthe 1:21). Hierdoor was het, dat het hart van Lydia door de Heere geopend werd.
6. Ook zijn de sacramenten van het Nieuwe Testament, de doop en het avondmaal galerijen, waarop Sions Koning Zijn heerlijkheid verspreidt en openbaar maakt aan Zijn volk. Hierom wordt de laatste van die bij uitnemendheid, de gemeenschap genaamd, niet alleen omdat Gods volk daarin gemeenschap heeft met elkaar, maar ook omdat wij daarin gemeenschap hebben met de Vader en met Zijn Zoon, Jezus Christus (1 Johannes 1:3).

B. Betreffende de andere zaak, te weten, waarom de ordonnantiën bij galerijen vergeleken worden, zeg ik nu alleen:

1. Galerijen zijn voortreffelijke vertrekken in koninklijke en statige gebouwen. Alzo is er ook een Goddelijke voortreffelijkheid en statigheid in de ordonnantiën van het Evangelie, wanneer die gezegend worden met de tegenwoordigheid van de grote Meester der verzamelingen. Het is waar, zij schijnen gering en verachtelijk te zijn in de ogen van een goddeloze wereld, die van de kracht der godzaligheid vervreemd is. Maar zij, die hun zinnen geoefend hebben tot onderscheiding van goed en van kwaad, zien er een grootheid en voortreffelijkheid in, die gepast is naar de staat en de koninklijkheid van de Overste van de koningen der aarde. En wanneer hen dan vergund wordt, om de macht en heerlijkheid van God in dezelve te zien, dan kunnen

zij niet anders dan met Jakob uitroepen: Dit is niet dan een huis Gods, en een poort des hemels (Genesis 28:17).

2. Galerijen zijn verkwikkelijke en vermakelijke plaatsen. O, hoe verkwikkelijk en aangenaam zijn de ordonnantiën voor een begenadigde ziel! Laat een kind van God zijn waar hij wil, zo zal hij het maar een dorstig land rekenen, dat dor en mat is zonder water, wanneer hij tot de galerijen van de ordonnantiën niet wordt toegelaten (Psalm 63:2-3). Zie ook hoe die heilige man zijn blijdschap in de ordonnantiën uitdrukt (Psalm 84:1-2): Hoe lieflijk zijn Uw woningen, o HEERE der heirscharen! Mijn ziel is begerig en bezwijkt ook van verlangen naar de voorhoven des HEEREN, enz. Ik ben verzekerd, dat dit de taal zal zijn van elke ziel, die heden met de Koning geweest is op de galerijen.

3. Galerijen zijn plaatsen van wandeling en verkering, zoals klaar blijken kan uit Ezechiël 41:15. Wanneer een koning of een andere grote, gemeenzaam wil zijn met zijn vriend, dan zal hij met hem omwandelen in de galerijen. Maar zo is het ook met Christus: Hij wandelt en verkeert met Zijn volk in de ordonnantiën. Hier is het dat Hij ze gehoor geeft, hen vergunt om vrij en gemeenzaam met Hem te zijn, het voorhangsel wegschuift, en de verborgenheden van Zijn verbond en Koninkrijk mededeelt, welke Hij voor de wijzen en verstandigen van deze wereld verborgen houdt.

4. Galerijen zijn plaatsen van publieke maaltijden en onthalingen van vrienden. Alzo is het ook op de berg van de evangelische ordonnantiën, dat de Heere voor Zijn volk maakt een vette maaltijd, een maaltijd van reine wijn, van vet vol merg, van reine wijnen die gezuiverd zijn (Jesaja 25:6). Hier is het dat Christus tot Zijn volk zegt: Eet, vrienden, drinkt, en wordt dronken, o liefsten! (Hooglied 5:1). Aldus heb ik u enig bericht gegeven van de galerijen des Konings.

(3) Nu komen wij tot het derde hoofdstuk dat door ons was voorgesteld, namelijk van het binden van de Koning op de galerijen, zijnde dat hetgeen dat ik voornamelijk bedoel.

Hier zal ik dan aantonen, wat dit binden van Christus veronderstelt en insluit, beide aan de zijde van een gelovige en aan de zijde van Christus.

A. Vooreerst, wat veronderstelt en sluit het in, aan de zijde van een gelovige? Ik antwoord:

1. Het sluit noodzakelijk in, een ontmoeting van Christus op de galerijen, want niemand kan datgene binden, hetwelk Hij nooit gehad heeft. Die nooit geweten hebben wat het is, gemeenschap met Christus te hebben in Zijn ordonnantiën, voor hen is deze leer een verborgenheid.

2. Het veronderstelt hoogachting voor, liefde tot, en behagen in Zijn gezelschap. Wij doen geen moeite om diegenen te binden of te houden, in wiens gezelschap wij geen behagen hebben. Maar wanneer wij bij een vriend aanhouden om bij ons te blijven, zulks toont dat wij zijn gezelschap hoog achten en waarderen. O mijn vrienden! Daar zijn verschillende gevoelens omtrent Christus, onder de toehoorders van het Evangelie. De goddeloze wereld ziet Hem aan als een gestreng en een hard Heer, en daarom zegt zij: Wij willen niet dat deze koning over ons zij (Lukas 19:27). Zij zeggen tot God: Wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust (Job 21:14). Nog eens, daar zijn vleselijke, lauwe belijders, die gedaante noch heerlijkheid zien, dat zij Hem begeren zouden (Jesaja 53:2), en daarom zijn ze gereed om met de dochters van Jeruzalem te zeggen: Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste? (Hooglied 5:9). Zij kunnen geen innemende schoonheid of uitnemendheid in Sions Koning zien. Maar geheel anders is het met een waar gelovige, de heerlijkheid en schoonheid van Christus verdonkert alle geschapen heerlijkheid en uitnemendheid in zijn ogen. Zijn taal is: Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde. Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten en mijn deel in eeuwigheid (Psalm 73:25-26). Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de zonen (Hooglied 2:3). Hij draagt de banier boven tienduizend (Hooglied 5:10).

3. Het veronderstelt een vrees, om Christus te verliezen of om van Zijn gezelschap beroofd te worden. De ziel die Christus ontmoet heeft, is bevreesd om van Hem te scheiden. Het is waar, de gelovigen hebben geen reden of grond om het verlies van Christus ware en genadige tegenwoordigheid te vrezen, want de vereniging tussen Hem en hen is onverbrekkelijk. Die belofte, Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten, kan niet feilen. Maar wat Zijn gevoelige en troostrijke tegenwoordigheid aangaat, die kunnen zij wel verliezen, en zij verliezen die ook gewoonlijk. Het kind des lichts wandelt menigmaal in de duisternis. Het is dit verlies van de tegenwoordigheid van Christus hetwelk de ziel vreest, wanneer zij belang heeft om de Koning te binden op de galerijen, ook is dit geen vrees van moedeloosheid, maar van werkzaamheid en naarstigheid.

4. Het veronderstelt een schijngewilligheid in Christus, om Zich van Zijn volk te onttrekken, na hun dierbaarste genietingen. De gedraging van Christus in Zijn handelingen met Zijn volk, schijnt menigmaal zulk een taal te spreken gelijk Hij tot Jakob sprak, als Hij zei: Laat Mij gaan, of wel, gelijk Zijn gedrag met de twee discipelen die naar Emmaüs gingen: Hij hield Zich alsof Hij verder gaan en hun gezelschap verlaten zou. Inzonderheid schijnt Zijn gedrag zodanig te zijn, wanneer Hij ze bestraft om het kwade onthaal dat zij Hem voormaals gegeven hebben, wanneer Hij de verzoeking los laat om hen met vuisten te slaan, nadat zij aanmerkelijke openbaringen ontvangen hebben, of wanneer Hij ze met zware verdrukkingen ontmoet. In al deze gevallen, schijnt Hij als het ware, Zijn aangezicht van hen af te wenden.

5. Het sluit in, een heilige bezorgdheid en een ernstige begeerte om de aanhouding van Zijn tegenwoordigheid. Wanneer Christus Zich verbergt, dan is er niets dat een gelovige meer begeert, dan dat Hij tot hem mag wederkeren: Och, zegt hij, of ik wist, dat ik Hem vinden zou! (Job 23:3). En wanneer hij Hem gevonden heeft, dan is er niets dat hij meer begeert dan Zijn gezelschap te bewaren, en dat Hij Zich niet meer houden mocht als een vreemdeling, of als een reiziger die slechts inkeert om te vernachten (Jeremia 14:8). O! zegt de ziel, wanneer zij de Heere Jezus ontmoet, mijn Liefste is mij een bundelken mirre, dat tussen mijn borsten vernacht (Hooglied 1:13). Alsof zij had willen zeggen: Indien Hij bij mij vernachten wil, zo zal ik Hem niets onthouden, dat ik Hem geven kan, ik zal Hem onthalen met de hoogste blijken van hartelijke toegenegenheid.

6. Het sluit in, een brandende begeerte van de ziel naar meer en meer nabijheid bij Christus, en naar verdere ontdekkingen van Hem. Daar is in dit leven zulk een hoge ontdekking van Christus niet te verkrijgen, of daar is nog altijd een trap daarboven. Een gelovige wil altijd nog meer van Christus hebben, zie Hooglied 2:5. Daar werd de bruid gevoerd in het wijnhuis en toegelaten tot een milde maaltijd, om gevoed te worden met de liefde van de Heere Jezus, en om neer te zitten onder Zijn banier. En nochtans roept zij op diezelfde tijd nog uit: Ondersteunt gijlieden mij met de flessen, versterkt mij met de appelen, want ik ben krank van liefde. Alsof zij had willen zeggen: Laat mij neer liggen onder die vertroosting, laat ik mij gedurig omwentelen, onder die gezegende appelen van de Boom des levens. Zij die zoveel van Christus ontvangen, dat zij Zijn gezelschap moe worden, hebben nog nooit geweten wat Zijn tegenwoordigheid is.

7. Het sluit in, een vaste beslissing om van Zijn gezelschap niet te scheiden. Hierom zegt de bruid: Ik hield Hem vast en liet Hem niet gaan (Hooglied 3:4), hetzelfde zien wij ook in Jakob, wanneer hij zei: Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent (Genesis 32:26), dat is, ik ben vastbesloten, dat ik en U niet scheiden zullen, het koste wat het wil.

8. Het sluit in, een vastkleven van de ziel aan Christus, met haar gehele kracht en sterkte.

Vraagt u: Hoe, of waarin oefent de ziel haar sterkte, in Christus aan te kleven? Ik antwoord: Zij doet het inzonderheid door deze drie dingen:

a. Door een levendige oefening van het geloof. Hierom wordt het geloof een vasthouden van Christus, en een aankleven aan Hem genaamd, gelijk Barnabas de christenen te Antiochië alzo vermaande, om met een voornemen des harten bij de

Heere te blijven, of Hem aan te kleven (Handelingen 11:23). De arme ziel zegt in dit geval tot Christus, gelijk Ruth tot Naómi zei: Val mij niet tegen, dat ik u zou verlaten, om van achter u weder te keren. Want waar gij zult heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten. Uw volk is mijn volk en uw God mijn God (Ruth 1:16). Wij zien in de Kananése vrouw een voorbeeld van dit aankleven aan Christus, zij omarmt Hem als het ware, en wil haar greep niettegenstaande alle middelen van weerstand, niet loslaten.

b. Zij kleeft Hem aan door een brandende liefde. De liefde is een sterk verenigende genegenheid. Hierdoor is het dat de ene ziel vastkleeft aan de andere, gelijk Sichems ziel aan Dina kleefde (Genesis 34:3) en Jónathans ziel aan David, alzo kleeft ook de ziel aan Christus. En deze band kan niet gemakkelijk verbroken worden, vele wateren zouden deze liefde niet kunnen uitblussen, ja, de rivieren zouden ze niet verdrinken. Al gaf iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten enenmale verachten (Hooglied 8:7). Zie ook tot dit doeleinde Romeinen 8:35: Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? enz.

c. De ziel kleeft Hem aan door het vurig gebed, gelijk Jakob de Engel des verbonds vasthield en Hem niet wilde laten gaan, want in zijn kracht gedroeg hij zich vorstelijk met God. Ja, hij gedroeg zich vorstelijk tegen de Engel en overmocht Hem, hij weende en smeekte Hem (Hoséa 12:4-5). Het krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel (Jakobus 5:16), het heeft een wonderlijke kracht en vermogen op Christus, het oefent zelfs een soort van geweld op Hem, en zo bindt het Hem op de galerijen, dat Hij er als niet van af kan. Aldus ziet u wat het veronderstelt en insluit, aan de zijde van een gelovige.

B. Ten tweede. Wat sluit het in aan de zijde van Christus? Ik antwoord:

1. Het sluit in, Zijn verbazende liefde en neerbuiging tot het werk Zijner handen. Hij ziet laag, in de hemel en op de aarde. Maar Hij ziet nog lager, wanneer Hij de hemelen buigt, en met Zijn volk wandelt in de galerijen van Zijn ordonnantiën, en nog meer wanneer Hij van hen gebonden wordt op de galerijen. Dit is zulk een neerbuiging, dat Sálomo, de meest wijze van de koningen, en ook van alle mensenkinderen, zich daarover moest verwonderen; (nu zullen wijze mensen zich niet over beuzelingen verwonderen) zeggende: Maar waarlijk, zou God bij de mensen op de aarde wonen? (2 Kronieken 6:18).

2. Het sluit in, het grote vermaak dat Christus heeft in het gezelschap van Zijn volk. Hij bemint het om bij hen te zijn, want waar twee of drie in Zijn Naam vergaderd worden, daar is Hij in het midden van hen. Hij heeft Zich van eeuwigheid verheugd in de wereld Zijns aardrijks, en Zijn vermaken waren met der mensen kinderen (Spreuken 8:31).

3. Het sluit in dat er zekere koorden zijn, welke een bedwingende kracht hebben om Hem te binden, in het gezelschap van Zijn volk. Deze moeten zeker sterke koorden zijn, waarmee de Almacht gebonden wordt. Ik zal alleen maar twee of drie van die koorden noemen, gelijk:

a. Hij wordt gebonden door de band van Zijn eigen getrouwheid, welke Hij verpand heeft in de belofte. Hij heeft beloofd, dat Hij ons begeven noch verlaten zal (Hebreeën 13:5). Nu zal Hij Zijn eigen woord niet logenstraffen, noch Zijn verbond verbreken. Dit was het krachtige argument, waarmee Mozes Hem weerhield, toen Hij het ganse leger dreigde uit te roeien, zie Exodus 32:10: Laat Mij toe, zei de Heere tot Mozes, dat Mijn toorn tegen hen ontsteke en hen vertere. Doch Mozes aanbad het aangezicht des HEEREN zijns Gods, en hij zeide: O HEERE, waarom zou Uw toorn ontsteken tegen Uw volk? enz. Gedenk aan Abraham, Izak en aan Israëel, Uw knechten, dewelken Gij bij Uzelven gezworen hebt, en hebt tot hen gesproken: Ik zal ulieder zaad vermenigvuldigen als de sterren des hemels (vers 11,13). Hij bindt Zichzelf met Zijn eigen verbond, hetwelk door een plechtige eed bevestigd is.

b. Hij wordt gebonden door de band van Zijn eigen liefde. Gelijk een teerhartige moeder haar kind niet verlaten kan, wanneer het haar aankleeft en haar omarmt, alzo wil Christus teder hart niet toelaten, dat Hij Zijn volk verlaten zal. Want Zijn liefde tot hen, overtreft de liefde van de aller tederhartigste moeder. Kan ook een vrouw haar

zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon dezen vergaten, zo zal Ik toch u niet vergeten. Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd, enz. (Jesaja 49:15-16).

c. Eindelijk, Hij wordt gebonden door de band des huwelijks. Zie Jesaja 54:5: Uw Maker is uw Man, HEERE der heirscharen is Zijn Naam. Hij heeft ze met Zichzelf ondertrouwd in gerechtigheid en in gericht, en in goedertierenheid en in barmhertigheden (Hoséa 2:18). Ook is Hij vrolijk over hen met blijdschap. En Hij verheugt Zich over hen, gelijk zich een bruidegom verheugt over zijn bruid (Zefanja 3:17; Jesaja 62:5).

TOEPASSING

(4) Het vierde of laatste hoofdstuk door ons voorgesteld, is de toepassing.

Het eerste gebruik van deze leer, zal zijn tot onderrichting. Is het zo, dat Sions Koning somtijds gebonden wordt op de galerijen van evangelische ordonnantiën, zie hier dan uit:

1. Der heiligen gelukzaligheid en waardigheid, boven alle andere mensen in de wereld. Wij achten die mens hogelijk geëerd te wezen, die toegelaten wordt in des Konings presentie kamer en om met Hem te wandelen in Zijn galerijen. Doch dit is de heerlijkheid van al Zijn gunstgenoten, in een meerdere of mindere trap. En waarlijk, onze gemeenschap is met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus (1 Johannes 1:3). En hierom mag ik wel besluiten, dat zij de heiligen en de heerlijken op aarde zijn (Psalm 16:2), en voortreffelijker dan hun naasten (Spreuken 12:26). Van toen af, dat zij kostelijk zijn geweest in Zijn ogen, zijn zij verheerlijkt geweest (Jesaja 43:4).

2. Zie hier ook uit waarom de heiligen zulk een waarde hechten aan, en zoveel hoogachting hebben voor de ordonnantiën van het Evangelie, gelijk David zo allerwege zijn hoogachting voor dezelve verklaart. HEERE, zegt hij, ik heb lief de woning Uws huizes, en de plaats des tabernakels Uwer eer (Psalm 26:8). Hij koos liever aan de dorpel in het huis zijns Gods te zijn, dan lang te wonen in de tenten der goddeloosheid. En waarom? Omdat zij de galerijen zijn, daar Sions Koning in wandelt, en Zichzelf in Zijn heerlijkheid aan Zijn onderdanen openbaart. Hierom zegt hij verder: Eén ding heb ik van de HEERE begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEEREN, om de lieflijkheid des HEEREN te aanschouwen, en te onderzoeken in Zijn tempel (Psalm 27:4).

Vele andere dingen voorbijgaande, kom ik tot een tweede gebruik, van beproeving. O mijn vrienden! U bent heden wel geweest in de galerijen van Sions Koning, maar dat is niet genoeg, en daarom vraag ik u, of u ook in de galerij geweest bent met de Koning en of u de Koning gebonden hebt op de galerijen? Daar zijn vele onkundige schepselen, die, wanneer zij maar toegelaten worden tot het uitwendige avondmaal, dan menen dat alles wel is tussen God en hen, gelijk de hoer in de spreuken, welke zei: Dankoffers zijn bij mij, ik heb heden mijn geloften betaald (Spreuken 7:14). O mijn vrienden! Bedenk toch, dat de mensen nog wel toegelaten worden tot de uiterlijke ga-lerijen van de ordonnantiën, wanneer zij nochtans niet worden toegelaten tot de innerlijke galerij van de gemeenschap met de Heere Jezus. Tot uw verdere beproeving in deze zaak, zal ik u alleen enige vragen voorstellen. Gelijk:

1. Wat hebt u gehoord in deze galerijen? Wat heeft de Koning tot u gezegd? Want, gelijk ik reeds gezegd heb, de galerijen van de ordonnantiën zijn Zijn plaatsen van gehoor, alwaar de Koning van Sion met Zijn volk verkeert. Indien Hij nu met u gesproken heeft, zo zult u zekerlijk wel onthouden hebben, wat Hij gezegd heeft, want nooit heeft een mens alzo gesproken, gelijk Hij spreekt. Hij heeft een tong der geleerden (Jesaja 50:4), en Zijn woorden zijn gelijk prikkelen en gelijk nagelen, diep ingeslagen, enz. (Prediker 12:11). Hierom is het, dat de bruid, nadat zij in de presentiekamer geleid en in het wijnhuis gevoerd was, ook zegt, dat de Koning met haar gesproken heeft, en dat zij onthouden had, wat Hij haar gezegd had, zeggende: Mijn Liefste antwoordt en zegt tot mij: Sta op, Mijn vriendin, Mijn schone, en kom (Hooglied 2:10). Heeft de Koning ook zo met u gesproken, in, of op de galerijen?

Heeft Hij een woord van overtuiging, een woord van troost, een woord van vrede, of een woord van bemoediging tot u gesproken? Vraagt u: Hoe zal ik weten, of het Zijn stem is, of de stem van een vreemde? Ik antwoord: De schapen van de Heere Jezus hebben een natuurlijk instinct of ingeving, waardoor zij Zijn stem kennen, en die onderscheiden kunnen van de stem van een vreemde. Indien u dan van de schapen van Christus bent, zo zult u die beter kennen, dan ik dezelve met woorden zeggen kan. Als Hij spreekt, dan ontvonkt Hij het hart, zodat u met de discipelen gereed zult zijn te zeggen: Was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak in de galerijen? (Lukas 24:32). Zijn woorden verwekken een vlam van liefde, die vele wateren niet kunnen uitblussen, een vlam van ijver voor Zijn heerlijkheid, en een vlam van heilige blijdschap, zodat u met David zult moeten zeggen: God heeft gesproken in Zijn heiligdom, dies zal ik van vreugde opspringen (Psalm 60:8). Als Hij spreekt, dan doet Hij de ziel wiens lippen tevoren gesloten waren, spreken, want zijn gehemelte is als goede wijn, doende de lippen der slapenden spreken (Hooglied 7:9). Indien Hij gezegd heeft: Zoekt Mijn aangezicht, zo heeft uw ziel geantwoord: ik zoek Uw aangezicht, o HEERE (Psalm 27:8). Indien Hij gezegd heeft, kom, dan heeft uw ziel geantwoord: Zie, ik kom tot U, want gij zijt de Heere mijn God (Jeremía 2:22). Indien Hij heden in de galerijen tot uw ziel van vrede gesproken heeft, dan zult u bezorgd zijn om tot dwaasheid weer te keren, en om met Efraïm te zeggen: Wat heb Ik meer met de afgoden te doen? (Hoséa 12:9).

2. Wat hebt u in de galerijen gezien? Daar zijn in de galerijen van de ordonnantiën vele gezichten te zien, inzonderheid in de ordonnantie van des Heeren Avondmaal. Hierin is het Lam Gods te zien, Dat de zonde der wereld wegneemt, en in een gekruiste Christus, Die in de ordonnantie klaar wordt voorgesteld, schijnen al de Goddelijke volmaaktheden met een grotere luister, dan in het ganse geschapene. Hierin kunnen wij de schijnverschillende eisen van de goedertierenheid en de rechtvaardigheid, ten opzichte van de gevallen mens, op een zeer aangename wijze eendrachtiglijk overeen zien komen. De genezende voorslag is, dat de Borg in de plaats van de zondaar sterven zal, opdat de rechtvaardigheid voldaan, en de goedertierenheid voor eeuwig verheerlijkt wordt. Hierin kunnen wij zien, hoe de heiligheid en de gerechtigheid van Gods natuur, zich uitlaten in een vlam van toorn tegen Hem, Die voor ons tot zonde gemaakt is. Het zwaard tegen de Man, die Gods Metgezel is, Hem verwondende en verbrijzelende om onze overtredingen. Daarin kunnen wij zien, hoe de macht van God de overheden en machten uitgetogen heeft, het fundament van het koninkrijk van de satan doet beven, en de grondslag legt voor een zalige eeuwigheid voor een uitverkoren wereld, in het bloed en de dood van de eeuwige Zoon van God. In deze ordonnantie kunnen wij Hem Zijn liefde zien schrijven met letteren van bloed, zijnde dit een liefde, die geen eind of paal heeft. Hier kan Hij gezien worden als de Amen, de getrouwe Getuige, omgord zijnde met een gouden gordel van getrouwheid, het verbond met velen verzegelende en bevestigende. Hebt u nu iets van dit alles gezien? Kunt ulieden zeggen: Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborene van de Vader? (Johannes 1:14). Zijn er wel enige van die Goddelijke stralen van Sions Koning uitgebroken in uw ziel? Zo ja, dan ben ik verzekerd, dat het iets van een veranderende kracht teweeg heeft gebracht, volgens hetgeen men leest in 2 Korinthe 3:18: En wij allen, met ongedekte aangezichten, de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest. U weet hoe Jakobs vee, door de blote werking van de verbeelding in de ontvangenis, door het aanschouwen van de geschilderde roede, gespikkelde en gevlekte lammeren voortbracht. Indien de verbeelding nu zulk een gelijkheid en overeenkomst kon werken, wat moet het oog des geloofs dan niet doen, wanneer het de heerlijkheid Gods aanschouwt, in het aangezicht van Jezus Christus, Die het uitgedrukte Beeld is van Zijn Zelfstandigheid (Hebreeën 1:3). Het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid. En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade (Johannes 1:14,16). Het is opmerkelijk, dat wij door Zijn heerlijkheid te aanschouwen, genade

voor genade ontvangen. Gelijk de was, letter voor letter ontvangt van het zegel, of gelijk het kind, lid voor lid ontvangt van de ouders, alsoo ontvangen wij door Christus te aanschouwen, genade voor genade van Hem. Daar is niet één genade in Christus, wanneer die door het geloof aanschouwd wordt, of die werkt alsdan een gelijkheid van die genade in de ziel. Beproeft uzelf dan hieruit, en zo zult u weten kunnen, of u waarlijk met de Koning geweest bent in of op de galerijen.

3. Wat hebt u in de galerijen gesmaakt? Want u hebt gehoord, dat de galerijen plaatsen van maaltijden en van onthalingen van vrienden zijn. Heeft dan de Koning tot u gezegd, of zegt Hij nog tot u: Eet vrienden, drinkt, en wordt dronken, o liefsten?

(Hooglied 5:1). Heeft Hij u doen eten van de vettigheid Zijns huizes en u gedrenkt uit de beek Zijner wellusten? Indien u gesmaakt hebt dat de Heere goedertieren is, dan ben ik verzekerd, dat u als nieuwgeboren kinderkens, zeer begerig zult zijn naar de redelijke en onvervalste melk van het Woord (1 Petrus 2:2). Dan zult u zeggen:

Ondersteun mij met de flessen, versterk mij met de appelen, laat mij meer en meer van dat dierbare en verkwikkelijke onthaal ontvangen. Indien u met de Koning maaltijd gehouden hebt op of in de galerijen, dan zullen de wereld en al haar genoegens als niets zijn in uw ogen, in vergelijking met Christus en de bekendmaking van Zijn liefde. Toen Davids ziel als met smeer en vettigheid verzadigd was, moest hij uitroepen: Uw goedertierenheid is beter dan het leven (Psalm 63:4). Alles is maar schade en drek, wanneer het met Hem in de weegschaal wordt gelegd. Indien u met Hem de maaltijd gehouden hebt in de galerijen, zo zult u begerig zijn, dat anderen ook daarvan mogen meedelen, en met David uitroepen: Smaakt en ziet dat de HEERE goed is (Psalm 34:9). U zult de roem van Zijn goedertierenheid vermelden bij alle gelegenheden, aan degenen die Hem vrezen, zeggende: Komt, hoort toe, o allen gij die God vreest, en ik zal vertellen wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft (Psalm 66:16). Ook zal het de begeerte van uw ziel zijn, om in Zijn tegenwoordigheid te blijven, en om als het ware te wonen, in de galerijen van Zijn ordonnantiën. O, zult u zeggen, het is goed, hier te zijn! Laat ons hier tabernakelen bouwen, zei Petrus, toen hij op de berg was. De taal van uw ziel zal deze zijn: Eén ding heb ik van de HEERE begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEEREN, om de lieflijkheid des HEEREN te aanschouwen, en te onderzoeken in Zijn tempel (Psalm 27:4). Tot dusverre van het gebruik der beproeving.

Het derde gebruik zal een kort woord tot drieërlei soort van personen zijn:

A. Tot degenen die niets weten van deze leer, of die de Koning nooit ontmoet hebben in de galerijen.

B. Tot degenen die een troostrijke ontmoeting met Hem hebben gehad.

C. En tot degenen die mogelijk klagen en zeggen: Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet.

A. Tot degenen die niet weten wat het is, Sions Koning ontmoet te hebben in de galerijen van de ordonnantiën van het Evangelie, en die mogelijk ook gelijk Gallio, zich geen van deze dingen aantrekken, zal ik alleen zeggen:

1. Uw staat is waarlijk droevig en onuitsprekelijk te beklagen, als zijnde zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende, en zonder God in de wereld (Efeze 2:12). Gij zijt nog een gans bittere gal en samenknoping der ongerechtigheid (Handelingen 8:23). U ligt nog onder de vloek van God, en de veroordeling van de wet, alsook onder de volstreekte macht van de satan, die krachtig werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid. Ja, u ligt op de oever van Gods toorn, en indien u in deze staat sterft, zo zult u de droesem van de beker van Zijn grimmigheid moeten drinken, tot in eeuwigheid.

2. Indien u in deze staat u verstout hebt, om tot de galerijen van het Avondmaal des Heeren te komen, zo hebt u uzelf in een groot gevaar gesteld. Want u hebt zich durven stellen in de tegenwoordigheid van de Koning, zonder daartoe van Hem gerechtigd te zijn, en zonder het bruiloftskleed van een toegerekende, en aanhangende gerechtigheid. En dus hebt u gevaar gelopen om aan handen en voeten gebonden en in

de buitenste duisternis geworpen te worden. U hebt het oordeel gegeten en gedronken voor uw ziel, en u schuldig gemaakt aan het lichaam en bloed des Heeren.

3. Ik bid u om des Heeren wil, bekeert u toch van uw goddeloosheid. Vlied toch uit uw ellendige en verloren staat, tot de hoornen van het altaar. Wij verklaren u, dat er nog hoop in Israël is, u aangaande. De goddeloze verlate zijn weg, en de ongerechte man zijn gedachten, en hij bekere zich tot de HEERE, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onze God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk (Jesaja 55:7).

B. Een ander soort van mensen zijn degenen, die heden de Koning van Sion ontmoet hebben in de galerijen van de ordonnantiën. Tot deze zal ik alleen een woord van vermaning, en raadgeving spreken.

Eerst van vermaning. Hebt u de Koning ontmoet in de galerijen? O, weest dan vermaand om Hem te houden of te binden op de galerijen. Neem Hem met u van de meer openbare en plechtige galerijen van de publieke ordonnantiën, tot de meer bijzondere en verborgen galerijen van het gebed, de overdenking, de geestelijke samenspreking of dergelijke. Volg de praktijk van de bruid na, toen zij Hem gevonden had, zij hield Hem vast en liet Hem niet gaan, totdat zij Hem gebracht had in haars moeders huis, en in de binnenste kamer van degene die haar geboort had (Hooglied 3:4). Om u verder daartoe op te wekken, zo ontvang deze drangredenen:

1. Overweeg Zijn onwaardeerbare waardigheid en uitnemendheid. De tongen der engelen, laat staan de tongen der mensen, moeten stamelen wanneer zij van Hem spreken. Zijn waardigheid wordt het best gekend, uit hetgeen Hij van Zichzelf in Zijn Woord getuigt. Merken wij Hem absoluut aan, gelijk Hij in Zichzelf is, dan is Hij de Eniggeborene van de Vader, de Sterke God, de Vredevorst (Johannes 1:14; Jesaja 9:5). Beschouwen wij Hem vergelijkenderwijze, dan is Hij schoner dan de mensenkinderen (Psalm 45:3). Gelijk een appelboom onder de bomen des wouds, zo is Hij onder de zonen (Hooglied 2:3). Hij draagt de banier boven tienduizend (Hooglied 5:10). Beschouwen wij Hem betrekkelijk, dan is Hij uw Hoofd, uw Man, uw Vriend, uw Vader, uw oudste Broeder, uw Borg, uw Herder, en uw Verlosser, met één woord uw Alles in allen. Moest dit alles u dan niet bewegen, om Hem te binden en vast te houden?

2. Overweeg ook, gelovigen! Dat uw gelukzaligheid in de genieting van Hem gelegen is. Wat meent u dat de eeuwige gelukzaligheid in de hemel zal uitmaken? Het is de tegenwoordigheid van Christus, de Middelaar, de Koning van Sion, Zijn verrukkende schoonheid aan engelen en mensen openbarende tot in alle eeuwigheid. Wat is het dat de arme ziel als tot de voorsteden van de heerlijkheid verheft, terwijl zij hier in de woestijn is? Het is Christus, Zichzelf op een gevoelige wijze openbarende aan de ziel. O, dit is het, wat de ziel met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde vervult. De voordelen die deze tegenwoordigheid met de ziel vergezellen, zijn groot en heerlijk, want een kabinetsraad vergezelt Zijn tegenwoordigheid. Hij brengt het licht met Zich, en geen wonder, want Hij is de Zon der gerechtigheid. Het voorhangsel en het omwindsel des aangezichts worden gescheurd en weggenomen wanneer Christus komt, en dan wordt ook de duisternis in licht veranderd. Zijn tegenwoordigheid heeft een krachtige invloed op het werk van een gelovige in de woestijn. Dan rijdt een gelovige op de hoogte der aarde, dan loopt hij snel voort, gelijk de wagenen van Amminádab. Zijn tegenwoordigheid geeft een gelovige moed en sterkte, zodat de struikelende ziel wordt als David, en David als de Engel des HEEREN (Zacharía 12:8). Deze tegenwoordigheid geeft de moede kracht, en vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen kracht heeft. Een soldaat zal met grote dapperheid strijden, wanneer zijn overste tegenwoordig is. Een arm gelovige is niet beschroomd om met de koning der verschrikking zelf te strijden, wanneer hij Christus in de armen van het geloof vasthoudt. Ja, dan roept hij met David uit: Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij. Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij (Psalm 23:4).

3. Overweeg ook met welke dure prijs dit voorrecht voor u verworven is. Alvorens de Heere Jezus aan uw ziel een bezoek kon geven in de galerijen, moest Hij een rivier en een oceaan van bloed overzwemmen, om de wijnpers van Zijns Vaders toorn te

treden. Gods rechtvaardigheid had onoverkomelijke bergen op Zijn weg gelegd, en deze bergen moest Hij over, en dezelve tot een vlakke vallei maken, eer Hij Zichzelf in de galerijen aan uw ziel vertonen kon. Verplicht u dit dan niet om Hem te onthalen en Hem te verwelkomen, wanneer Hij komt?

4. Indien u Hem loslaat en Hem laat heengaan, zo kon het u wel duur komen te staan, eer u een andere ontmoeting van Hem verkrijgt. Het is waar, Zijn goedertierenheid zal Hij van u niet wegnemen (Psalm 89:34), en het verbond Zijns vredes zal niet wankelen tot in eeuwigheid. Zijn genadige tegenwoordigheid kan nooit verloren worden, maar wel Zijn levendmakende, vertroostende, versterkende en ondersteunende tegenwoordigheid, en dit kan zelfs een zeer vreselijk gevolg hebben. Gelijk Zijn tegenwoordigheid een hemel is op aarde, zo volgt somtijds op Zijn afwezigheid een hel op aarde. Job moest door 's Heeren verberging zwart daarheen gaan, niet van de zon (Job 30:28). Ja, hij werd tot zulk een staat gebracht door Gods toornig aangezicht, dat hij uit moest roepen: De pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt, de verschrikkingen Gods rusten zich toe tegen mij (Job 6:4). Zie ook in welke staat Heman, onder de verberging, gebracht werd (Psalm 88:7-8,16): Gij hebt mij in de onderste kuil gelegd, in duisternissen, in diepten. Uw grimmigheid ligt op mij. Gij hebt mij nedergedrukt met al Uw baren. Ik draag Uw vervaarnissen, ik ben twijfelmoedig. Laten al deze aanmerkingen, naast vele andere die ik zou kunnen noemen, uw naarstigheid aanwakkeren, om de Koning te binden op de galerijen.

Nu zal ik u ten tweede enige raadgevingen voordragen, ten einde u de Koning op of in de galerijen mocht binden, en Zijn tegenwoordigheid bij u onderhouden. Gelijk:

1. Draag zorg om Zijn woningen rein te houden, en wacht u voor alles, dat Hem tergen zou om Zich van u te onttrekken. Dit was de praktijk van de bruid, nadat zij Christus ontmoet had, zeggende: Ik bezweer u, gij dochteren van Jeruzalem, die bij de reeën of bij de hinden des velds zijt, dat gij de liefde niet opwekt, noch wakker maakt, totdat het haar luste (Hooglied 3:5). Daar zijn inzonderheid vier dingen daar u zich zorgvuldig voor te wachten hebt.

a. Wacht u voor zorgeloosheid. Indien u uw vriend kwam bezoeken, en hij aan uw zijde in slaap viel, zo zoudt u immers denken dat hij uw gezelschap moe was? Heeft Christus u bezocht, en zult u dan in Zijn tegenwoordigheid in slaap vallen? O! dit is een grote terging voor de Heere Jezus, zie dat in Hooglied 5:3, waar de bruid het bezoek van Christus met zorgeloosheid beantwoordt, zeggende: Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? Ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik ze weder bezoedelen? Maar wat volgde daarop? Christus onttrok Zich van haar, zie dat in vers 6: Ik deed mijn Liefste open, maar mijn Liefste was geweken, Hij was doorgedaan, ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet, ik riep Hem, doch Hij antwoordde mij niet.

b. Wacht u er voor, hoogmoedig te worden op uw genietingen. De hoogmoed over gaven, over genade en over genietingen is voor de Heere Jezus ondraaglijk. Want God wederstaat de hovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade (1 Petrus 5:5). De Heere ziet de nederige aan, en de verhevene kent Hij van verre (Psalm 138:6).

c. Wacht u voor wereldsgezindheid, of dat uw harten ongeregeld uitgaan naar de dingen van de tijd. Want dit is de Heere onbehaaglijk, en doet Hem het licht Zijns aanschijns intrekken. Hierom zegt God: Ik was verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid en sloeg hen, Ik verborg Mij en was verbolgen (Jesaja 57:17). En weet gij niet dat de vriendschap der wereld een vijandschap Gods is? (Jakobus 4:4).

d. Wacht u voor het ongeloof, hetwelk de wortel is van alle kwaad, en inzonderheid ook de bron van vervreemding tussen Christus en de ziel. Want het is door een boos, ongelovig hart, dat wij afwijken van de levende God (Hebreeën 3:12). Kortom, wacht u nauwkeurig voor alles, wat de woning van Christus in uw ziel bevlecken zou. Onder de wet had God portiers ingesteld om de deuren van de tempel te bewaren, opdat niets mocht inkomen om dat huis te verontreinigen, hetwelk de woonplaats van Zijn Naam was. Uw ziel en uw lichaam zijn de tempel, in welke Christus met Zijn Geest woont, en daarom moet u zich wachten voor alles wat dezelve verontreinigen zou, en Hem

tergen om van u te wijken. Want zo iemand de tempel Gods schendt, die zal God schenden, want de tempel Gods is heilig, welke gij zijt (1 Korinthe 3:17).

2. Indien u de Koning binden wilt op de galerijen, zo is het vooral nodig, dat de genade in een levendige oefening gehouden wordt, want de genade is de nardus en de specerij die voor Hem een lieflijke reuk is. Houd het geloof in oefening, laat uw oog gedurig op Hem zijn, want Hij wordt bij uitstek ingenomen door het oog van het geloof, zie dat in Hooglied 4:9: Gij hebt Mij het hart genomen, Mijn zuster, o bruid; gij hebt Mij het hart genomen, met één van uw ogen, met één keten van uw hals. Houd het vuur van de liefde brandende op het altaar van uw hart, want Christus wil in een hart dat door liefde ontvonkt is, wonen, zie 1 Johannes 4:16: Die in de Liefde blijft, die blijft in God en God in hem. Houd een heilige, evangelische tederheid en wegsmelting des Geestes, wegens de zonde, want de HEERE is nabij de gebrokenen van hart, en Hij behoudt de verslagenen van geest (Psalm 34:19). Houd ook de hoop in oefening, in tegenstelling tot een zinkende moedeloosheid. Christus wil niet, dat Zijn vrienden in Zijn gezelschap moedeloos zullen zijn, nee, Hij heeft een welgevallen aan die Hem vrezen, die op Zijn goedertierenheid hopen.

3. Indien u wilt dat Christus in de galerijen bij u blijven zal, dan moet u Hem veel werk geven, want de Heere Jezus blijft niet graag daar, waar Hij geen werk ontvangt. Hebt u enige sterke verdorvenheden om ten onder gebracht te worden? Zeg het Hem, want dit is een deel van Zijn werk, dat Hij de ongerechtigheid van Zijn volk dempen wil. Hebt u geen zonde te vergeven, welke schuld u menigmaal onder het oog heeft gestaan? Zeg het Hem; want Zijn Naam is Jezus, omdat Hij Zijn volk zalig maakt van hun zonden (Mattheüs 1:21). Hebt u geen noden, die vervuld moeten worden? Zeg het Hem, want in Hem woont al de volheid, een volheid van verdienste en geest, een volheid van genade en waarheid. Hij heeft een milddadig hart, dat milddadigheden bedenkt. Hebt u geen twijfelingen of zwarigheden om opgelost te worden? Zeg het Hem, want Hij is een uitlegger, één uit duizend. Gebruik Hem niet alleen voor uzelf, maar ook voor anderen. Gebruik Hem voor uw moederkerk, verzoek Hem te komen in uws moeders huis, in de binnenste kamer van degene die u gebaard heeft, opdat Hij dat harde juk verbreken mocht, dat haar tegenwoordig om de hals gehangen is. Dat Hij de muren van Jeruzalem mocht opbouwen, en haar maken tot een vreedzame woning, en tot een lof op de ganse aarde. En dat Hij de vossen, de kleine vossen mocht vangen, die de wijngaarden bederven, ik meen zulke leraars, die de vrede van de kerk verstoren en de loop en voortgang van het Evangelie bederven, met hun nieuw uitgevonden opinies. Doch ik moet niet te veel uitbreiden.

C. Een derde soort van mensen zijn dezulken, die mogelijk zullen klagen dat zij de galerijen, en inzonderheid des Heeren Avondmaal hebben bijgewoond, en dat zij nochtans niet kunnen of durven zeggen dat zij bevoorrecht zijn geworden, om des Konings aangezicht te zien. Helaas! zullen sommige zielen zeggen, ik meende Sions Koning in Zijn ordonnantiën ontmoet te hebben, maar ik ben in mijn oogmerk teleurgesteld. De Trooster Die mijn ziel pleegde te vertroosten, is ver van mij, en ik, waar zal ik heengaan? Tot deze zal ik een woord ter bemoediging en raadgeving spreken.

Eerst van bemoediging.

1. Denk niet dat uw geval zonder voorbeeld is. Och arme ziel! Wat meent u het geval van David, Asaf, Heman, ja, van Christus Zelf geweest te zijn?

2. Hoewel Sions Koning Zich voor een tijd verbergt, zo zal Hij Zich nochtans niet altijd verbergen, opdat de geest voor Zijn aangezicht niet overstelpt wordt en de ziel die Hij gemaakt heeft (Jesaja 57:16). Psalmzingt de HEERE, gij Zijn gunstgenoten, en zegt lof ter gedachtenis Zijner heiligheid. Want een ogenblik is er in Zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid. Des avonds vernacht het geweest, maar des morgens is er gejuich (Psalm 30:5-6). In een kleine toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de HEERE, uw Verlosser (Jesaja 54:8).

3. Mogelijk is de Koning met uw ziel op de galerijen geweest, maar dat u niet geweten hebt dat Hij het was. Hij was bij Jakob te Bethel, en hij wist het niet, ook was Hij met

of bij de discipelen op de weg naar Emmaüs, en nochtans kenden zij Hem niet. Vraagt u dan: Hoe zal ik het weten, of de Koning bij mijn ziel geweest is op de galerijen? Ik antwoord:

a. Weent en draagt u rouw over uw gevoelig gemis? Smart het u dat u te Jeruzalem zou zijn en des Konings aangezicht niet zou zien? Dat u aan des Konings tafel zitten zou zonder Zijn gezelschap? Indien dit waarlijk uw smart is, dan ontbreekt u Zijn genadige tegenwoordigheid niet, al wordt u die niet gewaar, want Hij is altijd nabij de gebrokenen van hart (Psalm 34:19). Christus was bij Maria, toen zij in tranen wegzank over het gemis van Zijn gezelschap, en zei: Zij hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben (Johannes 20:13).

b. Hebt u een verdere ontdekking verkregen van uw eigen leegheid, armoede en naaktheid? En is uw ziel juist daarom vernederd en in het stof gelegd? Dan is dit een bewijs dat Hij bij uw ziel tegenwoordig is geweest. Want Hij komt zowel in het werk van verootmoediging, als in het werk van vertroosting. Mogelijk veroordelen u de satan, de wet, uw eigen consciëntie, en u ook uzelf. Maar weest niet moedeloos, Christus is niet ver van u: want Hij zal de nooddrufte ter rechterhand staan, om hem te verlossen van degenen die zijn ziel veroordelen (Psalm 109:31).

c. Rechtvaardigt u de Heere, en legt u de schuld op uzelf, gelijk David deed (Psalm 22:2-4): Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten, verre zijnde van Mijn verlossing, van de woorden Mijns brullens? Mijn God, ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet, en des nachts, en ik heb geen stilte. Doch Gij zijt heilig, wonende onder de lofzangen Israëls.

d. Is uw honger en dorst naar Christus vermeerderd door uw gevoelig gemis van Zijn tegenwoordigheid? Dit is een bewijs dat Hij waarlijk tegenwoordig is geweest, en dat Zijn zegen over u is, want zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid (Mattheüs 5:6). En weet ook, dat Hij de dorstige ziel verzadigt, en de hongerige ziel met goed vervult (Psalm 107:9).

e. Bent u vastbesloten om op Hem te wachten, en Zijn weg te houden, al is het dat Hij Zijn aangezicht verbergt en Zijn gevoelige tegenwoordigheid onttrekt? Dan is Christus u niet geheel vreemd, o nee, De HEERE is goed degenen die Hem verwachten, der ziele die Hem zoekt (Klaagliederen 3:25), ook is Hij waarlijk nabij allen die Hem aanroepen, allen die Hem aanroepen in der waarheid (Psalm 145:18).

Nu zal ik ten tweede met een woord van raadgeving besluiten.

1. Word niet moedeloos, maar ga de moedeloosheid veeleer met David tegen, zeggende: Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven. Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts, en mijn God (Psalm 42:12).

2. Zie toe dat u God rechtvaardigt, en wacht u om Hem iets ongerijmds toe te schrijven. Zie wat Davids praktijk geweest is, en waarin hij zelfs een voorbeeld is geweest van de Heere Jezus, in Psalm 22:2 zien wij dat hij onder verberging was, wanneer hij zei: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? maar wat volgt er? zie vers 4: Doch Gij zijt heilig, wonende onder de lofzangen Israëls.

3. Vertrouw op een verbergend God, gelijk Job deed toen hij zei: zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen? (Job 13:15). Dit is het daar de Heere Zijn volk toe roept, wanneer het in duisternis is, zie Jesaja 50:10: Wie is hij die de HEERE vreest, als hij in duisternis wandelt en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de HEERE en steune op zijn God.

4. Wacht op Hem in de galerijen van de ordonnantiën, blijf aan de posten van Zijn deur. En wanneer u Hem in de publieke ordonnantiën niet vindt, zoek Hem dan in het verborgene en in de afgezonderde galerijen van het verborgen gebed. In uw meditatiën, geestelijke samensprekingen en dergelijke, en ga zo met de bruid een weinig verder, boven de plichten en ordonnantiën tot Hemzelf, want Hij is goed degenen die Hem verwachten. Zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden, zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden (Jesaja 40:31). Dit deed de bruid, en zo vond zij eindelijk Hem Die haar ziel lief had. Toen ik een weinigje van hen weggegaan was, vond ik Hem, Die mijn ziel liefheeft. Ik hield Hem vast en liet Hem niet gaan (Hooglied 3:4). De Heere zegene Zijn Woord!

AMEN

4. Gods kleine overblijfsel, deszelfs klederen onbevlekt bewarende in de boze dag.

Openbaring 3:4. *Doch gij hebt enige weinige namen ook te Sardis, die hun klederen niet bevlekt hebben, en zij zullen met Mij wandelen in witte klederen, overmits zij het waardig zijn.*

Deze zes eerste verzen van dit hoofdstuk bevatten een brief door de Heere Jezus Christus aan de gemeente te Sardis gezonden, waarin ons twee zaken voorkomen: de voorrede, en de inhoud van deze brief zelf. In de brief kunnen wij deze drie bijzonderheden opmerken:

1. Een beschuldiging of verwijt, in het slot van het eerste vers.
2. Een vermaning ter betrachting van verschillende plichten, als daar zijn: bekering, waakzaamheid, enz. (vers 2 en 3).
3. Een lofbetuiging aan deze gemeente, in de woorden van mijn tekst: *Doch gij hebt enige weinige namen ook te Sardis*, enz., waarin wij meer bijzonder zullen behandelen:

Ten eerste. De lofbetuiging zelf: *Doch gij hebt enige weinige namen ook te Sardis, die hun klederen niet bevlekt hebben.*

Ten tweede. De beloning: *Zij zullen met Mij wandelen in witte klederen.*

Ten derde. De reden en grond van hetzelfde: *Overmits zij het waardig zijn.*

Eerst zeg ik, komt ons voor, de lofbetuiging zelf, en daarin kan men aanmerken:

1. De persoon die de lofbetuiging doet.
2. De personen tot wie lof gesproken wordt.
3. De grond waarop die lofbetuiging rust.

1. Wie de persoon is, die de lofbetuiging doet, kan lichtelijk worden opgemaakt uit de samenhang. Het is Hij, Die de zeven Geesten Gods heeft, en de zeven sterren (vers 1), het is Christus Zelf, op Wiens lofbetuiging men volkomen staat kan maken, omdat Hij het hart en de nieren beproeft, en niet nodig heeft dat iemand getuigen zou van de mens, want Hij Zelf weet wat in de mens is.

2. De personen, tot wie lof gesproken wordt, vindt men beschreven:

a. Wegens hun benamingen, zij worden genoemd namen. God heeft hen een nieuwe naam gegeven, een naam beter dan van de zonen en de dochteren. Zelfs een naam onder de levenden in Jeruzalem, zij zijn opgeschreven in de rol van Gods uitverkoren, verlost en geheiligd volk wegens hun ijver, hun oprechtheid, vroomheid en getrouw uitkomen voor de zaak van God in zulk een verbasterde tijd en ontaarde plaats. Zij hadden zich uitmuntend gedragen boven anderen, en aldus een naam verkregen, waardoor zij zowel aan de mensen als aan God bekend waren. De Heere kent de oprechten. Hij kent die bij name: *Zij zijn voortreffelijker dan hun naasten* (Spreuken 12:26).

b. Zij worden beschreven wegens hun klein getal, het zijn enige weinige namen. Zij zijn weinigen, in vergelijking met de menigte en de grote hoop van de vleselijk geruste belijders in die gemeente. Het was maar een klein getal, die zichzelf onbesmet gehouden hadden van de verdorvenheden en afwijkingen in die kerk, en die hun knieën voor Baäl niet gebogen hadden (1 Koningen 19:18).

c. Zij worden beschreven wegens de plaats van hun woning, Sardis, zijnde één der zeven gemeenten die in Klein-Azië waren. De uitdrukking: *enige weinige namen ook te Sardis*, is alhier zeer opmerkelijk. De beschrijving, die de Heere Jezus van deze gemeente geeft op het einde van het eerste vers, is, dat zij in het algemeen dood was, hoewel zij de naam had, dat zij leefde. Het is alsof Hij zei: *Alhoewel verre het grootste getal in die gemeente dood is, zo heb Ik echter zelfs aldaar enige weinige levende en tedere christenen.*

3. De grond waarop deze lofbetuiging rust, is dat zij hun klederen zuiver gehouden, of dezelve niet bevlekt hebben. Mogelijk is deze uitdrukking een zinspeling op de Joden, aan welke het volgens de Mozaïsche wet, niet geoorloofd was iets te naderen dat onrein was, of hetzelfde met hun klederen aan te raken, opdat zij niet verontreinigd

zouden worden. Of het kan een zinspeling zijn op de gewoonten van de oosterse volkeren, welke gewoon waren hun lange klederen op te binden, om dezelve voor besmetting en bevlekking te bewaren. De mening van dezelve is, dat dit kleine overblijfsel te Sardis, even als de man Gods Job, bij hun oprechtheid gebleven was. Zij waren oprechte en vrome mensen, godvrezende en wijkende van het kwaad (Job 1:1). Zij hadden zich niet schuldig gemaakt aan de dwalingen en verdorvenheden van die tijd, maar hadden zich hierin geoefend om altijd een onergerlijke consciëntie te hebben bij God en de mensen. Wanneer anderen sliepen, waren zij waakzaam omtrent hun werk. Wanneer anderen in die gemeente dood en gerust waren, waren zij levend, en werkzaam. Dit zij genoeg wegens de lofbetuiging van Christus aan dit overblijfsel.

Ten tweede. In deze woorden hebben wij een beloning, doch wij mogen hetzelfde liever een vertroostende belofte noemen, die gedaan wordt aan dit kleine overblijfsel: *Zij zullen met Mij wandelen in witte klederen*. Mogelijk is deze uitdrukking een zinspeling op de gewoonte van de Romeinen, welke bij hun plechtigheden, hun edelen in het wit kleedden, of op hun veldoversten, welke na een verkregen overwinning wanneer zij in triomf werden ingehaald, bekleed waren met witte klederen, of op de priesters onder de wet, welke hun bedieningen in de tempel verrichtten in witte klederen. De zin van deze woorden: zij zullen met Mij wandelen in witte klederen, is: zij zullen toegelaten worden om onmiddellijke gemeenschapsoefening met Mij te genieten, en zij zullen deelgenoten van Mijn heerlijkheid in de hemel zijn, tot in een eindeloze eeuwigheid. Doch wij zullen in het vervolg nader gelegenheid hebben om te spreken over de kracht van deze uitdrukkingen.

Ten derde. In de tekstwoorden hebben wij beiden, de reden en de grond waarom de Heere zulk een onderscheid stelt tussen dit zijn overblijfsel en tussen anderen, namelijk, *overmits zij het waardig zijn*; dat is, zij zijn waardige en voortreffelijke personen, gelijk ook Sálomo getuigt, dat de rechtvaardige voortreffelijker is dan zijn naaste (Spreuken 12:26). Niet dat zij van nature enige waardigheid of voortreffelijkheid bezitten boven anderen. Geenszins, zij zijn kinderen des toorns en der verdoemenis, gelijk anderen (Efeze 2:3), maar zij zijn het waardig gemaakt door rechtvaardigende en heiligende genade, door toegerekende gerechtigheid en aanklevende heiligheid. Sommigen vertalen het: *overmits zij bekwaam zijn*, zo wordt het woord (in de Engelse overzetting) gebruikt (Mattheüs 3:8): *Brengt dan vruchten voort bekwaam tot bekering*. Aldus belooft de Heere hier, dat zij, die hun klederen onbevlekt bewaren, met Hem zullen wandelen in witte klederen. Waarom? Omdat het billijk en gevoegelijk is dat diegenen, die hier heilig geweest zijn, ook hiernamaals gelukkig zijn zullen. Hieruit kunnen wij afleiden de volgende lering.

LERING: Dat, hoewel er maar weinigen in de zichtbare kerk zijn, die hun klederen onbevlekt bewaren ten tijde van verval, die weinigen echter bij Christus hoog gewaardeerd zijn, en toegelaten zullen worden om deelgenoten van Zijn heerlijkheid te zijn in de hemel. Deze lering is naar mijn gedachten het oogmerk van dit vers: Doch gij hebt enige weinige namen, enz.

In het verhandelen van dit stuk zal ik trachten onder den Goddelijke bijstand deze zes zaken te verrichten:

- (1) Ik zal enige weinige voorstellingen aangaande dit kleine overblijfsel terneder stellen.
- (2) Aantonen dat dit overblijfsel door Christus hoog gewaardeerd wordt, zij zijn waardigen in Zijn oordeel.
- (3) Onderzoeken wat het te kennen geeft, hun klederen onbevlekt te bewaren.
- (4) Voorstellen waarin het wandelen met Christus in witte klederen bestaat.
- (5) Naspeuren de aaneenschakeling of de samenhang tussen de plicht en het voorrecht.
- (6) En eindelijk, alles besluiten met een praktikale toepassing op het gemoed.

(1) De eerste zaak die ik te verrichten heb is, om enige weinige voorstellingen terneder te stellen aangaande dit overblijfsel, waarvan getuigd wordt dat zij hun klederen onbevlekt bewaard hadden.

En wel de volgende, namelijk:

1. Dat God de Vader in het verbond der verlossing aan Christus een overblijfsel uit het geslacht Adams gegeven heeft, opdat Hij hetzelve zou vrijkopen en verlossen van al die ellende en toorn, daar Adam door zijn afvalligheid zichzelf en al zijn nakomelingen onder gebracht had. Dat zulk een overblijfsel aan Christus door de Vader gegeven is, blijkt klaar uit Johannes 17, alwaar Christus in Zijn Hoge priesterlijk gebed, dikwijls spreekt van diegenen, die door de Vader aan Hem gegeven waren, bijzonder in het zesde vers: Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven, en zij hebben Uw Woord bewaard. De Vader beloofde Hem tot Zijn bemoediging in die grote onderneming, dat het zaad Hem zou dienen en dat Hij de arbeid Zijner ziel zou zien.

2. De Heere Jezus, de eeuwige Zoon van God, heeft in de volheid des tijds de menselijke natuur aangenomen, en is dus in onze natuur gehoorzaam geweest aan de wet, en is gestorven voor, ja, in de plaats van dat overblijfsel, hetwelk Hem de Vader gegeven had. Hij heeft noch aan de wet gehoorzaamd, noch aan de gerechtigheid Gods genoeg gedaan voor de gehele wereld of voor alle mensen, gelijk de arminianen zeggen. O nee! maar Hij is gestorven voor het uitverkoren getal. Hierom wordt van Hem gezegd dat Hij Zijn leven stelt voor Zijn schapen en niet voor de bokken, en gelijk Zijn dood alleen bepaald is tot dit overblijfsel, zo is dit ook Zijn voorbeding, gelijk klaarlijk is uit Johannes 17:9: Ik bid voor hen. Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen die Gij Mij gegeven hebt, want zij zijn Uwe.

3. Dit verlorene overblijfsel wordt op Gods eigen tijd, vroeger of later, onder de bediening van het Evangelie, door de kracht en werking van de Goddelijke genade bepaald, om op de evangelieroeping, de Heere Jezus aan te nemen. Aldus in die gezegende staat van de zaligheid en verlossing door Hem, overgaande. Hij brengt hen in de dag van Zijn heirkraft over, uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht, en in het Koninkrijk van Zijn geliefde Zoon. Daar zal niet één van dit uitverkoren overblijfsel zijn, die niet op de juiste tijd zal overgebracht worden, want die Hij tevoren verordeneerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen (Romeinen 8:30).

4. Gods overblijfsel is een heilig volk, mensen die zich benaastigen hun klederen onbevlekt te bewaren, trachtende zichzelf te reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods (2 Korinthe 7:1). Hierom worden zij genaamd 's Heeren heilig volk (Jesaja 63:18). Heiligheid is het doeleinde van hun verkiezing, want Hij heeft ons tevoren verordeneerd tot aanneming tot kinderen, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde (Efeze 1:4). Heiligheid is het doeleinde van hun verlossing door de Heere Jezus Christus (Titus 2:14): Hij heeft ons verlost van alle ongerechtigheid, en Zichzelven een eigen volk gereinigd, ijverig in goede werken. Heiligheid is ook het doeleinde van hun krachtadige roeping, want God heeft ons niet geroepen tot onreinheid, maar tot heiligmaking (1 Thessalonicenzen 4:7). Die ons heeft zalig gemaakt, en geroepen met een heilige roeping (2 Timótheüs 1:9). Zodat ik zeg, dat Gods overblijfsel een heilig overblijfsel is.

5. Het getal van dit overblijfsel is klein, het zijn maar enige weinige namen te Sardis, die hun klederen niet bevlekt hebben. Christus kudde is maar een kleine kudde. Doch op zichzelf, in het afgetrokkene aangemerkt, is die zekerlijk een grote kudde, een menigte die niet geteld kan worden, maar vergeleken bij of opgewogen tegen de grote hoop der goddelozen, dan is het maar een kleine kudde, een gering overblijfsel. De uitverkorenen zijn maar weinigen, want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren (Mattheüs 22:14). Het getal der vrijgekochten is zeer klein, het zijn alleen de uitverkorenen Gods, die duur gekocht zijn. De personen die krachtadig geroepen worden, zijn weinigen, want aan wie is de arm des Heeren geopenbaard? Het zijn maar weinigen, die staande blijven in de dag der verzoeking, het waren maar zeventuizend onder al de duizenden Israëls, die hun knieën voor Baäl niet gebogen hadden (1 Koningen 19:18).

6. Alhoewel het maar weinigen zijn, zo heeft God echter in de meest goddeloze tijden altijd enigen van dit overblijfsel, hetwelk Hem in Zijn wegen aankleeft, staande gehouden. Zelfs wanneer allen die rondom hen waren, hun wegen verdorven hadden. Hij had een Lot in Sodom, die zijn rechtvaardige ziel kwelde wegens de gruwelen, die in die plaats bedreven werden. Hij had een overblijfsel dat treurde in Jeruzalem, wanneer de ganse stad met goddeloosheid besmet was. Hij had Zijn twee getuigen om getuigenis te geven van Zijn waarheden, wanneer de gehele aarde zich verwonderde achter het beest, en als bedekt was met antichristelijke duisternis en afgoderij (Openbaring 13:3).

7. De Heere houdt een bijzonder oog van gunst en goedertierenheid op dit overblijfsel, zelfs in een zondige en afvallige tijd. Hij heeft een teken gesteld op die lieden, die zuchten en uitroepen over de gruwelen in Jeruzalem. Des Heeren ogen doorlopen de ganse aarde, om Zich sterk te bewijzen aan degenen welker hart volkomen is tot Hem (2 Kronieken 16:9).

(2) Doch dit leidt mij tot de tweede zaak die ik voorgesteld had te verhandelen, namelijk, dat dit overblijfsel door Christus hoog gewaardeerd wordt.

Zij zijn de waardigen van deze wereld in Zijn oordeel, hoezeer zij ook door de wereld veracht en laag geschat worden, en dit zal blijken wanneer wij de volgende aanmerkingen overwegen:

1. Beschouw eens hoe hoog Hij dezelve schat in vergelijking met het andere gedeelte van de wereld: Hij waardeert hen zo hoog, dat Hij gehele natiën en koninkrijken van goddeloze mensen, wil geven tot hun losgeld (Jesaja 43:3-4): Van toen af dat gij kostelijk zijt geweest in Mijn ogen, zijt gij verheerlijkt geweest, en Ik heb u liefgehad. Daarom heb Ik mensen in uw plaats gegeven en volken in plaats van uw ziel. Dat is: de Heere wil liever gehele natiën en koninkrijken van goddeloze mensen opofferen, dan beroofd worden van Zijn kleine overblijfsel. De heilige Bijbelbladeren zijn vervuld met vele plaatsen die dit kunnen staven. Hierom wordt Zijn overblijfsel vergeleken bij het goud, maar het overige van de wereld bij het schuim: Gij doet alle goddelozen der aarde weg als schuim (Psalm 119:119). Ja, de kostelijke kinderen Sions werden tegen fijn goud geschat (Klaagliederen 4:2), niet alleen tegen goud, maar tegen fijn goud, gepolijst door de hand des Geestes. Nog eens, dit kleine overblijfsel wordt vergeleken bij de tarwe, en het overige van de wereld bij het kaf: Wat heeft het stro met het koren te doen? spreekt de HEERE (Jeremia 23:28).

Wanneer Hij komen zal met Zijn wan in de hand, dan zal Hij Zijn tarwe in Zijn schuur samenbrengen, maar het kaf met onuitblusselijk vuur verbranden (Mattheüs 3:12).

Zijn kleine overblijfsel is het goede koren, maar de goddelozen zijn het onkruid, en Hij zal in de grote oordeelsdag tot de maaiers zeggen: Vergadert eerst het onkruid en bindt het in bussels, om hetzelfde te verbranden. Maar brengt de tarwe tezamen in mijn schuur (Mattheüs 13:30). Zijn overblijfsel zijn Zijn schapen, maar de overigen zijn de bokken, en Hij zal tot de schapen, die aan Zijn rechterhand zijn, zeggen: Komt, gij gezegenden, maar tot de bokken zal Hij zeggen: Gaat weg van Mij, gij vervloekten (Mattheüs 25:34,41). Zijn overblijfsel zijn vaten ter ere, die Hij in waarde houdt, om daarmee het huis niet met handen gemaakt te versieren. Maar de goddelozen zijn vaten des toorns, die Hij in stukken zal slaan als een pottenbakkersvat (Psalm 2:9), hen in de oven van Zijn grimmigheid werpende. Aldus zeg ik, dat zij de waardigen van deze wereld zijn in Zijn oordeel, blijkt klaar uit de hoogachting die Hij voor dezelve toont, in tegenstelling tot anderen.

2. Dat dit kleine overblijfsel waardigen zijn in de ogen van Christus, zal verder blijken wanneer wij in aanmerking nemen, de namen en omschrijvingen die aan hen gegeven worden. De Heere noemt hen somtijds Zijn liefste, Zijn duive, Zijn volmaakte (Hooglied 5:2): Zijn Hefziba, Mijn lust is aan hen, Zijn Beulah, het getrouwde (Jesaja 62:4). Zijn Jedidiabs, de lievelingen Zijns harten. Somtijds worden zij genoemd Zijn eigendom (Maleáchi 3:17): En zij zullen, zegt de HEERE der heirscharen, te dien dage die Ik maken zal, Mij een eigendom zijn, en Ik zal hen verschonen, gelijk als een man zijn zoon verschoont die hem dient. Hij noemt hen Zijn oogappel (Zacharia 2:8), het tederste gedeelte van het gehele lichaam, en de oogleden van Zijn bijzondere

voorzienigheid bedekken hen. Ja, zó groot is de achting die de Heere voor hen heeft, dat Hij hen eigent voor Zichzelf, en van hen spreekt alsof zij één met Hem waren, de Heere zeide: Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij? (Handelingen 9:4).

4. Zij kunnen niet anders dan waardigen zijn in Zijn oordeel, wanneer men aanmerkt hoezeer Hij waardeert niet alleen hun personen, maar ook al hetgeen hen aangaat. Hij waardeert hun namen: Ik heb enige weinige namen te Sardis. Hij bewaart die onder de gedenkschriften des hemels, en zij zijn opgeschreven in het boek des levens des Lams. Hij waardeert hun gebeden (Hooqlied 2:14): Mijn duive, zijnde in de kloven der steenrots, doe Mij uw stem horen, want uw stem is zoet. De gebeden van de goddelozen zijn voor Hem als het huilen van de honden, maar de gebeden van het ware overblijfsel zijn Zijn vermaken. Hij waardeert hun tranen, en legt die in Zijn fles (Psalm 56:9). Hij vergadert als het ware elk drupje dat uit hun ogen vloeit: Ik heb uw gebed gehoord, en uw tranen gezien, zegt de HEERE tot Hizkia. Hij waardeert hun bloed (Psalm 116:15): Kostelijk is in de ogen des HEEREN, de dood Zijner gunstgenoten. Allen die hun bloed vergieten, zal Hij bloed te drinken geven.

5. Dat zij waardigen zijn in Zijn oordeel, blijkt uit hetgeen Hij voor hen doet. Hij gedenkt aan hen in hun nederigheid, hen zelfs Zijn liefde betonende, wanneer zij gewenteld lagen in hun bloed. Hij heeft hen liefgehad met een eeuwige liefde, een onveranderlijke liefde, een vurige liefde. Zijn liefde tot hen is sterk als de dood. Hij heeft hen gekocht met Zijn bloed, want wij zijn niet verlost door vergankelijke dingen, zilver of goud (1 Petrus 1:18). Hij heeft ons liefgehad en ons van onze zonden gewassen in Zijn bloed (Openbaring 1:5). Hij schenkt aan hen vele uitmuntende voorrechten, zij hebben een uitnemend pardon, volkomen en onwederroepelijk zijnde tot het einde toe (Hebreeën 8:12). Zij hebben een volmaakte vrede, die alle verstand te boven gaat, een uitstekende blijdschap, zijnde een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde. Zij hebben voortreffelijk voedsel, want zij eten het manna dat verborgen is, en hebben toegang tot de heerlijke troon met vrijmoedigheid (Hebreeën 4:16). Zij hebben bijzondere gemeenschap, volgens 1 Johannes 1:3: Opdat deze onze gemeenschap ook zij met de Vader en met Zijn Zoon, Jezus Christus. Zij hebben de tussenspraak van een luisterrijke Middelaar, de Heere Jezus Zelf, de Middelaar van het nieuwe verbond. Zij hebben een overheerlijke wacht, die hen gadeslaat, zij zijn omringd door de Goddelijke eigenschappen, gelijk de bergen rondom Jeruzalem (Psalm 125:2). Zij worden beschut door de wagenen Gods, welke zijn tweemaal tienduizend, de duizenden verdubbeld (Psalm 68:18). Mahanáim, de twee heirlegers Gods (Genesis 32:2). Zij hebben een dierbaar schathuis, al de volheid der Godheid lichamelijk in Christus (Kolossenzen 2:9). Zij zijn bekleed met kostelijke klederen, zelfs met de klederen des heils, de mantel der gerechtigheid (Jesaja 61:10). Zij zijn erfgenamen van een eeuwigdurende, onverderfelijke en onbevleete erfenis, ja, erfgenamen Gods en mede erfgenamen van Christus (Romeinen 8:17). En om alles te besluiten: zij hebben de allerheerlijkste verzekering van dit alles, namelijk Gods Woord, Zijn verbond, Zijn eed, Zijn bloed en het onderpand van Zijn Geest. Uit dit alles is het klaarlijk, wat een hoogachting de Heere voor hen heeft, en hoe waardig zij geschat worden in Zijn ogen.

(3) De derde zaak die ik heb voorgesteld was, om te onderzoeken wat het te kennen geeft, wanneer dit overblijfsel gezegd wordt deszelfs klederen onbevleete te bewaren.
Het betekent:

1. Dat Gods overblijfsel bekleed is, of dat aan hetzelfde klederen gegeven zijn. Zij zijn niet naakt, gelijk het overige van de wereld, want daar is een tweërlei kleed waarmee zij bedekt zijn, namelijk het kleed van toegerekende gerechtigheid, en het kleed van aanklevende heiligheid. Door het eerste worden al hun ongerechtigheden bedekt, en zijn zij beschut niet alleen tegen alle vloek en verdoemenis van de wet, maar ook tegen de slag van de wrekende gerechtigheid Gods. En door het tweede, namelijk het kleed van aanklevende heiligheid, worden hun zielen versierd en heerlijk gemaakt, het beeld Gods weer in hen hersteld, en zijn zij gelijk des konings dochter, inwendig geheel verheerlijkt (Psalm 45:14), en dit laatste is hetgeen, hetwelk hier voornamelijk wordt beoogd.

2. Het sluit in, dat de klederen, welke God aan Zijn overblijfsel schenkt, zuivere en schone klederen zijn en zij worden genoemd: Witte klederen (Openbaring 3:18), fijn lijnwaad (Openbaring 19:8). En wanneer er gesproken wordt van de bruid van het Lam, zo wordt gezegd, dat aan haar gegeven is dat zij bekleed worde met rein en blinkend fijn lijnwaad, want dit fijne lijnwaad is de rechtvaardigmaking der heiligen. Waaruit blijkt dat wit de livrei is, daar Christus Zijn kleine overblijfsel mee bekleedt. In Openbaring 7:9 worden zij gezegd bekleed te zijn met lange witte klederen.

3. Het geeft te kennen, dat de zonde van een besmettende en bevlekkende aard en natuur is. Gelijk slijk en vuil onze klederen bevlekkten, zo bevlekt en besmet de zonde onze zielen, en maakt ons onrein en walgelijk in de ogen van God. Hierom wordt het gemeenlijk genaamd onreinheid (Zacharia 13:1): Te dien dage zal er een fontein geopend zijn voor het huis Davids, tegen de zonde en tegen de onreinheid. Het is die gruwelijke zaak die God haat, en zij is walgelijker in Zijn ogen, dan de verfoeilijkste zaak in de natuur voor ons zijn kan.

4. Het behelst, dat het lot van 's Heeren volk kan zijn, om te wonen en te wandelen onder een volk, welks grootste aantal zichzelf bevlekt en besmet. Want dit is de lofbetuiging, die aan dit overblijfsel in onze tekstwoorden gedaan wordt, dat hoewel die kerk in het algemeen verdorven was, zij echter haar niet nagewandeld hadden. Zo was het gesteld met Noach in de eerste wereld, gelijk ook met Lot in Sodom, en de profeet Jesaja roept uit: Ik woon in het midden van een volk dat onrein van lippen is (Jesaja 6:5).

5. Het wijst ons aan, dat zelfs het overblijfsel van God niet buiten gevaar is van zichzelf te besmetten door de zonden en afwijkingen van hun tijd. De zonde vertoont zich als verguld, met zulke schone en aannemelijke voorwendselen, gepaard met zulke krachtige beweegredenen en argumenten, dat zelfs Gods eigen volk niet alleen in gevaar is, maar dat sommigen van hen dadelijk daardoor kunnen verstrikt en besmet worden. En buiten twijfel zullen er enigen te Sardis, die de wortel van de zaak hadden, besmet geworden zijn door de verdorvenheden van die kerk. Gelijk ik ook niet betwijfel dat velen in deze onze kerk, hoewel ver afgeweken, desniettemenstaande Gode lief en aangenaam zijn.

6. Het geeft ook met kracht te verstaan dat besmette klederen, aan het overblijfsel van God, niet passen, ja, zeer ongevoeglijk zijn. Want allen die de naam van Christus noemen, belijdende Zijn vrienden en gunstgenoten te zijn, zijn verplicht af te staan van ongerechtigheid (2 Timótheüs 2:19). Het brengt een blaam op de religie en maakt dat de Naam van God gelasterd wordt, wanneer iemand van Gods overblijfsel een kwade uitstap doet. Gelijk men kan zien in het geval van David, zijn begane moord en overspel opende de mond van de goddelozen in die tijd, en veroorzaakte dat de vijanden lasterden. En ik ben verzekerd, dat het niet anders dan bitter kan zijn voor al het volk des Heeren, wanneer door hun toedoen kwalijk gesproken wordt van de wegen Gods.

7. Het zal ook insluiten een zorgvuldige betrachting van alle gehoorzaamheid aan alle bekende en geboden plichten. Het overblijfsel van God heeft dezelfde gedachten en grondbeginselen die David had, zij merken op alle geboden Gods (Psalm 119:6). De wet des Heeren is de regel en standaard waarheen zij zich richten. Zij is een lamp voor hun voet en een licht op hun pad (Psalm 119:105). Zij zijn altoos begerig naar meer en meer gelijkvormigheid met dezelve, zeggende met David: Och, dat mijn wegen gericht werden om Uw inzettingen te bewaren (Psalm 119:5). Zij trachten een wandel te verkrijgen, die het Evangelie versierende is, opdat hun licht alzo schijnen moge voor de mensen, dat zij hun goede werken mogen zien, en hun Vader Die in de hemelen is, verheerlijken (Mattheüs 5:16).

8. Verder zal het in zich bevatten een heilige omzichtigheid en teerheid, dáárin bestaande, om zich te wachten voor alle zonden, bijzonder voor zulke zonden, die de overhand hebben in de dagen en in het geslacht waaronder zij leven. Zij willen niet wandelen naar de eeuw dezer wereld, maar zij zijn veranderd door de vernieuwing huns gemoeds. Zij scheiden zich af van de algemene gebreken, hetzij dwaling in de leer, goddeloosheid in de praktijk, of nieuwigheden in de dienst van God. Zij willen zelfs zoveel niet, als hun toestemming geven aan deze gruwelen, maar trachten in hun

standplaatsen die tegenstand te doen, en een eerlijk getuigenis tegen dezelve te geven. Zijn klederen onbevlekt te bewaren in tijden van verval, betekent een gezette aankleving aan de waarheden, wetten en instellingen van Christus, alsmede de regering die Hij vastgesteld heeft in Zijn huis. Daarom wordt van hen gezegd: Dat zij het woord Zijner lijdzaamheid bewaard hebben (Openbaring 3:10). Zij willen niet één klauw van de Goddelijke waarheden verkopen, o nee, hoewel zij ook hun hartenbloed daarvoor zouden moeten uitstorten, zij willen de waarheid kopen voor wat prijs het ook zij, doch willen die niet weer verkopen, wat prijs hen ook geboden wordt.

9. Het betekent ook dat zij vervuld worden met krachten, uit het verbond aan hen geschonken om hen staande te houden, en te bewaren dat zij hun klederen niet bevlekken, want zij zijn niet in staat om zichzelf te bewaren. O nee, 's mensen weg is niet bij zichzelf, maar het is de Heere, Die de voeten van Zijn gunstgenoten bewaart, wanneer de goddelozen zullen zwijgen in duisternis (1 Samuël 2:9). Ja, zij worden in de kracht Gods bewaard, door het geloof tot de zaligheid (1 Petrus 1:5), hetwelk insluit een bewaring als in een sterke plaats. De Jehovah God is hun sterkte, en de sterkte der steenrotsen rondom hen.

10. Eindelijk brengt het ook mee de doding van de zonde, zowel in de wortel als in de vruchten, gepaard gaande met een heilige zorgvuldigheid tot beoefening en vermeerdering van de genade, totdat dezelve beloond wordt met heerlijkheid. Want een iegelijk die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is (1 Johannes 3:3). Uit dit alles is klaarblijkelijk te zien, wat er zoal in ligt opgesloten, de klederen onbevlekt te bewaren.

(4) De vierde voorgestelde zaak was, om een weinig onderzoek te doen naar de betekenis van deze troostrijke belofte aan dit overblijfsel gedaan, dat zijn klederen onbevlekt bewaard had.

Zij zullen met Mij wandelen in witte klederen, zegt de Heere. Dat is, gelijk ik reeds in de verklaring van de woorden gezegd heb: zij zullen toegelaten worden om deelgenoten van Mijn heerlijkheid te zijn, na hun dood in het laatste oordeel. Maar ik zal trachten op een meer bijzondere wijze de betekenis van deze belofte na te sporen, en aan te tonen:

A. Wat het te kennen geeft met Christus te wandelen.

B. Wat het wandelen met Hem in witte klederen, behelst.

A. Wat het wandelen met Hem te kennen geeft?

1. Het veronderstelt noodzakelijk dat de ziel in wezen is, in een afgescheiden staat, of na haar scheiding uit het lichaam, anders kon dit niet gezegd worden met Hem te zullen wandelen. Dit is één van de fundamentele waarheden van onze godsdienst, welke Christus Zelf bewezen en verdedigd heeft tegen de Sadduceeën, met deze woorden, Mattheüs 22:32: Ik ben de God Abrahams en de God Izaks en de God Jakobs. God, zegt Hij, is niet een God der doden, maar der levenden. Zodra zijn de zielen van Gods overblijfsel niet uit hun lichamen gescheiden, of zij worden door de dienst van de engelen in Abrahams schoot gedragen.

2. Hun wandelen met Christus veronderstelt niet alleen dat de ziel in wezen is, in een afgescheiden staat, maar ook dat die bedrijvig en werkzaam is. Want zij wandelen met Christus. Zo ras zij uit het lichaam scheiden, zijn zij geesten der volmaakte rechtvaardigen (Hebreeën 12:23), en zó volmaakt, dat zij God dienen dag en nacht in Zijn tempel (Openbaring 7:15), en dat met veel meer bedrijvigheid en levendigheid dan wanneer zij opgesloten waren in de gevangenis van hun lichaam. Hetwelk in de staat der zonde en onvolmaaktheid als het ware, een dood gewicht is op de ziel, in de dienst van God.

3. Hun wandelen met Christus sluit in, een volmaakte vrede en overeenkomst tussen Christus en hen. Want hoe zullen twee tezamen wandelen, tenzij dat zij bijeengekomen zijn? (Amos 3:3). Het volk des Heeren is hier op aarde menigmaal onder de verschrikkelijke bevattingen van Zijn ongenoegen en toorn, hetwelk hen doet uitroepen met David (Psalm 77:10): Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhertigheden door toorn toegesloten? Sela! Doch zulke klachten zullen in de

hemel niet gevonden worden, o nee, aldaar zal niet het minste ongenoegen in Zijn hart, noch stuursheid in Zijn wezen zijn, tot in eeuwigheid. Maar, integendeel, een altoosduurende vriendelijke vertoning van Zijn verzoend aangezicht.

4. Het betekent gemeenzaamheid, hetgeen meer is dan overeenkomst. Want daar kan een goede verstandhouding tussen beiden zijn, en echter maar weinig gemeenzaamheid en omgang. Maar de heiligen hierboven zullen wandelen met Christus, dat is, Christus en zij zullen zeer gemeenzaam met elkaar zijn. Deze gemeenzaamheid is reeds hier begonnen op aarde, want somtijds, zelfs in de wildernis, doet Hij hen Zijn liefelijke tegenwoordigheid genieten, hen vergunnende, zoete gemeenschap met Hem te oefenen, somtijds vinden zij grote lust in Zijn schaduw, en zitten er onder (Hooglied 2:3). Doch deze nauwe gemeenschapsoefening zal voltooid en volmaakt zijn in de hemel, alwaar alle voorhangsels zullen gescheurd en alle wolken voor eeuwig zullen verdreven worden, en daar zal niets overblijven om deze gezegende gemeenzaamheid tussen Hem en hen te storen. Dan zal dat woord zijn volkomen vervulling hebben (Johannes 17:23): Ik in hen, en Gij in Mij, opdat zij volmaakt zijn in één.

5. Het geeft te kennen, dat zij in Christus tegenwoordigheid zullen zijn, en dit is een vermeerdering van gemeenzaamheid. Want twee gemeenzame vrienden kunnen ver van elkaar zijn. Het volk des Heeren wordt terwijl het inwonende in het lichaam is, gezegd uit te wonen van de Heere (2 Korinthe 5:6). Maar dan zullen zij in huns Vaders huis zijn. Hij en zij zullen eeuwiglijk samen wonen in de woningen der heerlijkheid, een huis niet met handen gemaakt. Dit gaf Christus Zijn discipelen te kennen (Johannes 12:26): En waar Ik ben, aldaar zal ook Mijn dienaar zijn, alsmede (Johannes 14:3): Zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar Ik ben.

6. Het wijst ook aan, dat zij zullen verwaardigd worden om Christus te zien, want twee kunnen niet tezamen wandelen zonder dat zij elkaar zien. Dan zullen zij aanschouwen de Man Christus, verhoogd aan Zijns Vaders rechterhand, ver boven alle overheid en macht, en alle naam die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomstige wereld (Éfeze 1:21). Dit is een voorrecht, dat aan het kleine overblijfsel verzekerd wordt in het Hogepriesterlijk gebed van Christus Zelf (Johannes 17:24): Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt. O, wat een verrukkend gezicht zal dit zijn, de heerlijkheid van Christus in de hemel te aanschouwen! Wanneer Hij op de berg Thabor veranderd werd van gedaante, blonk Zijn aangezicht gelijk de zon, en Zijn klederen werden wit gelijk het licht (Mattheüs 17:2). Hoedanig zal Hij dan wel zijn op de berg Sion hier boven, wanneer Hij zal aanschouwd worden, bekleed met al Zijn heerlijkheid, omringd zijnde door al Zijn hemelse trawanten!

7. Zij zullen met Mij wandelen, dit zal eindelijk in kracht te kennen geven, dat zij een volkomen vermaak, vergenoegen en behagen zullen genieten, want wandelen is een daad van verlustiging. De hemel is een plaats van vermaak en blijdschap (Psalm 16:11): Verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht, lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk. Dan zullen zij niet alleen blijdschap in de Heere in zich bevinden, maar zij zullen ingaan in de vreugde huns Heeren. De vrijgekochten des HEEREN zullen tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen (Jesaja 35:10).

B. Wat het wandelen met Hem in witte klederen behelst?

1. Al hun vuile, wegwerpelijke klederen zullen dan afgelegd worden, zelfs zal het lichaam der zonde en des doods hun geen kwellingen meer aandoen. Zij zullen niet meer klagen over de afdwalingen van hun harten, nog over de ongerechten, die op de hielen zijn (Psalm 49:6). Geenszins, want zij zullen voorgesteld worden zonder vlek of rimpel of iets dergelijks (Éfeze 5:27).

2. Wit is een zinnebeeld van zuiverheid en onschuld. Zij zullen met Mij wandelen in witte klederen, dat is, zij zullen niet alleen hun bevleete klederen afleggen, maar zij zullen bekleed worden met wisselklederen: volmaakte heiligheid zal dan hun sieraad

zijn. In gestikte klederen zullen zij tot de Koning geleid worden, en zij zullen gelijk des konings dochter zijn, geheel verheerlijkt inwendig (Psalm 45:14-15). Hoewel zij gelegen hebben tussen twee rijen van stenen, zij zullen toch worden als vleugelen ener duive, overdekt met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven géluwen goud (Psalm 68:14). Dan zullen zij blinken gelijk de zon, in het Koninkrijk van hun Vader.

3. Dit is een teken van overwinning, gelijk wij gemeld hebben in onze verklaring over Openbaring 7:9. De triomferende menigte aldaar uit alle natiën en geslachten en volken en talen, stonden voor de troon en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte klederen en palmtakken waren in hun handen, als een teken van volkomen overwinning over al hun vijanden, zowel uitwendige als inwendige. De zonde is een vijandin, waarmee de gelovigen, zolang zij hier op aarde zijn, vele zware strijden hebben. Maar in de hemel zullen deszelfs inwoners vergeving van al hun ongerechtigheden hebben, want aldaar zal geen zonde meer zijn. Dan zullen zij zelfs de satan, die hoofdvijand die rondom hen ging als een briesende leeuw, zoekende hen te verslinden, onder hun voeten verpletteren. En weet gij niet dat de heiligen de engelen zullen oordelen? (1 Korinthe 6:2-3). En wat de wereld belangt, die zal hen nooit meer verstrikken, noch door haar stuursheid, noch door vleierijen.

4. Wit is ook een betekenis van eer. De Romeinen kleedden hun edelen in het wit, gelijk wij reeds gezegd hebben. O, hoe groot is de eer, die bewaard wordt voor de heiligen Gods, Zijn kleine overblijfsel! Zij zullen vereerd worden met wandelingen onder diegenen, die staan in het nieuwe Jeruzalem. Ja, zij zullen vereerd worden met de witte keursteen, en een nieuwe naam (Openbaring 2:17). Ook zullen zij met Christus zitten in Zijn troon (Openbaring 3:21). Zij zullen vereerd worden met een kroon van luisterrijke heerlijkheid, en als de overste Herder verschenen zal zijn, zo zullen zij de onverwelkelijke kroon der heerlijkheid behalen (1 Petrus 5:4). Zij zullen vereerd worden met een koninkrijk: Ik verordineer u het Koninkrijk, gelijkterwijs Mijn Vader Mij dat verordineerd heeft. Zij zullen vereerd worden om mede te zitten met Christus in het laatste oordeel: Weet gij niet dat de heiligen de wereld zullen oordelen? (1 Korinthe 6:2). Zij zullen de Rechter in al Zijn handelingen toejuichen, uitroepende: Ja Heere, Gij almachtige God, Uw oordelen zijn waarachtig en rechtvaardig (Openbaring 16:7). Dan zullen de woorden uit Psalm 149:5-9 hun volkomen vervulling hebben: Dat Zijn gunstgenoten van vreugde opspringen om die eer, dat zij juichen op hun legers. De verheffingen Godes zullen in hun keel zijn, en een tweesnijdend zwaard in hun hand, om wraak te doen over de heidenen en bestraffingen over de volken. Om hun koningen te binden met ketenen, en hun achtbaren met ijzeren boeien, om het beschreven recht over hen te doen. Dit zal de heerlijkheid van al Zijn gunstgenoten zijn. Hallelujah!

5. Witte klederen waren eertijds geschikt voor de priesters onder de wet, wanneer zij de heilige dienst moesten verrichten. De kinderen Gods zijn allen priesters (Openbaring 1:5-6): Hem Die ons heeft liefgehad en Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters, Gode en Zijn Vader. Als priesters zal hun gedurig werk zijn in de tempel hier boven, eeuwige offeranden van dankzeggingen Gode en het Lam op te offeren. Aldaar zullen zij een nieuw lied zingen: Waardig is het Lam Dat geslacht is, en ons Gode gekocht heeft met Zijn bloed (Openbaring 5:9). De zaligheid zij onze God Die op de troon zit en het Lam, tot in alle eeuwigheid (Openbaring 7:10).

6. Wij vinden dat de engelen vaak in het wit verschenen zijn (Handelingen 1:10). Terwijl de discipelen hun ogen naar de hemel hielden, nastarende hun verhoogde Heere, zie, twee mannen, dat is, twee engelen in de gedaante van mannen, stonden bij hen in witte kleding. Zo zullen ook de heiligen met Christus wandelen in witte klederen, zij zullen aan de engelen des hemels gelijk zijn (Mattheüs 22:30): In de opstanding zijn zij als engelen Gods in de hemel. Het oorspronkelijke woord betekent: Zij zullen de engelen gelijk zijn, of der engelen wedergade. Zij zullen de engelen hierin gelijk zijn, dat zij niet meer onderworpen zullen wezen aan honger, dorst, vermoeidheid, of dergelijke lichamelijke zwakheden. Van de engelen wordt getuigd: Dat zij in de hemelen altijd zien het aangezicht Gods (Mattheüs 18:10), zo zal ook Gods kleine overblijfsel hetzelfde zien. Nu zien wij door een spiegel in een duistere rede, maar alsdan zullen wij zien aangezicht tot aangezicht (1 Korinthe 13:12). De

engelen dienen God niet alleen met de grootste gewilligheid en vrijheid, maar ook met de grootste gediensdigheid en snelheid, want Hij maakt Zijn engelen geesten, en Zijn dienaars een vlam des vuurs (Hebreeën 1:7). Zo zullen de heiligen in de hemel zijn, zij zullen de wil van God doen, gelijk die door de engelen in de hemel wordt verricht.

7. Wij vinden ook dat Christus somtijds verschenen is in witte klederen, inzonderheid bij Zijn verheerlijking op de berg, alwaar Zijn aangezicht blonk gelijk de zon, en Zijn klederen werden wit gelijk het licht (Mattheüs 17:2). En aldus kunnen de woorden: Zij zullen met Mij wandelen in witte klederen, betekenen: Daar zal een gezegende overeenkomst zijn tussen Mij en hen in de heerlijkheid. Christus wordt in Openbaring 19:11,14 voorgesteld als zittende op een wit paard, en de heirlegers in de hemel volgden Hem op witte paarden, gekleed met wit en rein fijn lijnwaad. Christus en al Zijn verlost gezelschap zullen bekleed zijn met dezelfde klederen (1 Johannes 3:2): Als Hij zal geopenbaard zijn, zullen wij Hem gelijk wezen, want wij zullen Hem zien gelijk Hij is. Hun zielen zullen Hem gelijk wezen in gerechtigheid en ware heiligheid, ja, hun vernederde lichamen zullen gelijkvormig worden aan Zijn heerlijk lichaam (Filippenzen 3:21).

8. Wit, wanneer de zon daarop schijnt, geeft een grote afkaatsing van licht van zich. O! hoe helder en luisterrijk zal de heerlijkheid der heiligen te dien dage zijn, wanneer de Zon der gerechtigheid in derzelver volle kracht op hen zal schijnen! Christus zal dan verheerlijkt worden in Zijn heiligen, want zij zullen blinken, gelijk de zon, en als de glans des uitspansels (Daniël 12:3), en de liefelijkheid des HEEREN onzes Gods zal dan over hen zijn (Psalm 90:17). Ja, zulk een liefelijkheid, welke voor eeuwig zal verbazen en de goddelozen beschaamd maken, die hen hier op aarde verachtten, en hen niet waardig rekenden om ze bij de honden hunner kudde te stellen (Job 30:1). Dit zij genoeg ter verklaring van de vierde zaak.

(5) De vijfde voorgestelde zaak was, om de aaneenschakeling tussen de plicht en het voorrecht na te gaan, tussen hun klederen onbevlekt te bewaren, en tussen hun wandelen met Christus in witte klederen.

Ontkennender wijze moet u weten dat er geen samenhang van verdiensten is, alsof het onbevlekt bewaren van onze klederen verdiende, dat wij daarom met Christus zouden wandelen in witte klederen. Geenszins, laat alle mond gestopt worden, want de gehele wereld is verdoemelijk voor God (Romeinen 3:19), en kan daarom niets verdienen, dan toorn en wraak van de hand van God, want uit de werken der wet zal geen vlees gerechtvaardigd of behouden worden (Galaten 2:16). Het is alleen door de verdiensten van Christus, uit kracht van Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid, als de Borg van het kleine overblijfsel, dat zij waardig gemaakt worden, om met Hem te wandelen in witte klederen. Doch, hoewel er geen samenhang van verdiensten is, echter is er:

1. Een samenhang van het besluit of voornemen van God in deze zaak. God heeft door een onveranderlijk besluit verordineerd, dat zij die heilig zijn, ook zalig zijn zullen.

Dat zij die hun klederen onbevlekt bewaren, ook met Hem zullen wandelen in witte klederen (2 Thessalonicenzen 2:13): God heeft ons van den beginne verkoren tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes en geloof der waarheid.

2. Daar is een aaneenschakeling van de beloften, zowel als van het besluit. Zij worden in de belofte van deze tekst aaneengeschakeld, gelijk ook bijna overal in de heilige bladeren geschiedt. Men vindt een aaneenschakeling van deze beloften in het tweede en derde hoofdstuk van de Openbaringen van Johannes: Die overwint, (hetwelk hetzelfde is als zijn klederen onbevlekt te bewaren) Ik zal hem geven te eten van het Manna Dat verborgen is (Openbaring 2:17). En die schakel is zo sterk, dat dezelve nooit kan gebroken worden, want het is één van die onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege (Hebreeën 6:18).

3. Daar is een aaneenschakeling van gepastheid en gevoeligheid. Het is welgevoelig dat diegenen die heilig zijn, ook zalig zijn zullen. Dat die hier witte klederen hebben, ook hiernamaals in het wit gekleed zullen zijn. Het is ook welgevoelig aan de natuur Gods, want Hij haat de ongerechtigheid, en de boze zal bij Hem niet verkeren. Niemand kan een heilig God genieten, dan dezulken die zelf heilig zijn, het is ook gevoelig voor het werk in de hemel, want niets dat ontreinigt,

kan de poorten van het nieuwe Jeruzalem inkomen. Tot dit doeleinde dient het laatste gedeelte van ons tekstvers: Zij zullen wandelen met Mij in witte klederen, overmits zij het waardig zijn of bekwaam, gelijk het woord ook kan vertaald worden (Kolossenzen 1:12): Dankende de Vader, Die ons bekwaam gemaakt heeft om deel (te hebben) in de erve der heiligen in het licht.

4. Daar is ook een samenhang van bewijs. Heiligheid of onbevleete klederen, is een bewijs van de titel en het recht op de hemel, want die God gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt (Romeinen 8:30). Wie zal klimmen op de berg des HEEREN? En wie zal staan in de plaats Zijner heiligheid? Het antwoord is: Die rein van handen en zuiver van hart is (Psalm 24:3-4).

5. Daar is ook een samenbinding van erfrecht. Christus heeft in Zijn nagelaten Testament aan dit Zijn kleine overblijfsel, dat deszelfs klederen onbevleete bewaart, het Koninkrijk verzekerd (Lukas 22:28-29): En gij zijt degenen die met Mij steeds gebleven zijt in Mijn verzoeking. En Ik verordineer u het Koninkrijk, gelijkerwijs Mijn Vader Mij dat verordineerd heeft.

TOEPASSING

(6) De zesde voorgestelde zaak was, dit alles te besluiten met een praktikal toepassing op het gemoed.

EERSTE GEBRUIK

Het eerste gebruik zal zijn ter onderrichting, en wel in deze volgende bijzonderheden:

1. Leer hieruit dat heiligheid moet betracht en nagejaagd worden, hoezeer die ook versmaad en bespot wordt door goddeloze wereldlingen, want het zijn alleen diegenen, die hun klederen niet bevleete hebben, die met Christus zullen wandelen in witte klederen. De blinde wereld is geneigd zich te verbeelden, dat de weg naar de hemel zo nauw en zo eng niet is, als de leraren die voorstellen, en dat er zoveel omslag niet nodig is, ja, dat zulks alles niet anders is dan onnodige vitterijen en nauwgezetheid. Maar mijn vrienden! Bedenk dat nauwgezette heiligheid de prijs aan het einde van de loopbaan zal wegdragen. En u, die gezet bent op een ruime godsdienst en een brede weg naar de hemel, zult eindelijk in de hel aanlanden, tenzij de barmhartigheid van God en een tijdige bekering zulks voorkomen, en daarom: Wandelt voorzichtiglijk, niet als onwijzen, maar als wijzen, de tijd uitkopende, dewijl de dagen boos zijn (Éfeze 5:15-16).

2. Leer hier ook uit, dat het een verdoemelijke dwaling is te denken of te zeggen, dat het tevergeefs en zonder nuttigheid is, de Heere te dienen of Zijn wegen te houden (Maleáchi 3:14), want zij, die hier met Christus wandelen, zullen hiernamaals deelgenoten van Zijn heerlijkheid zijn. De godzaligheid, zegt de apostel, is een groot gewin, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens (1 Timótheüs 6:6 en 4:8). De godsvrucht bevat in zich een beloning zelfs in dit leven, buiten en behalve die beloning, welke voor de heiligen hiernamaals in het toekomstige leven is bereid. In het houden van Uw geboden, zegt David, is groot loon (Psalm 19:12). O, hoe groot is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen die U vrezen! (Psalm 31:20). Want hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklommen, datzelfde heeft God bereid dien die Hem liefhebben (1 Korinthe 2:9).

3. Hieruit kunnen wij zien, dat de zuiverheid en heiligheid van het Evangelie in de wandel te betrachten, zulk een algemene zaak niet is als de wereld zich wel verbeeldt. Want het zijn maar enige weinige namen, weinige personen, die bekwaam gemaakt worden om hun klederen onbevleete te bewaren. Och mijn vrienden! Wacht toch uzelf om alles aan te nemen voor heiligheid, hetgeen maar de schaduw en gedaante daarvan heeft. Sommigen zijn gereed te denken, dat hun klederen schoon genoeg zijn, wanneer zij zichzelf maar onthouden van grove en schandelijke uitspattingen, zoals liegen, zweren, stelen, ontuchtigheid, en dergelijke. Doch de hovaardige farizeeër ging wel zo ver, zeggende: O God, ik dank U dat ik niet ben gelijk de andere mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers, enz. (Lukas 18:11). Anderen denken hun klederen rein genoeg te zijn, als zij zedelijk zijn in hun wandel en oprecht in hun handelingen met

de mensen. Zekerlijk, het ware te wensen dat er meer zedelijkheid gevonden werd onder diegenen, die belijdenis doen van de Naam van Christus. Maar, o mijn vrienden! Enkel zedelijkheid, ofschoon in de hoogste trap die verkregen kan worden, komt oneindig te kort, tegenover de aard en de natuur van de ware heiligheid gesteld zijnde. Ja, het is een geheel andere zaak. Een zedelijkheid te stellen in de plaats van evangelische heiligmaking, is in kracht, Christus en het verbond der genade te verloochenen, en weer terug te keren tot het verbond der werken, ter verkrijging van leven en zaligheid door hetzelfde. Wederom denken anderen, dat hun klederen rein genoeg zijn, omdat zij enige persoonlijke verbetering bereikt hebben in hun uitwendige wandel, zij hebben nu afgelaten van liegen, zweren, dronken drinken, ontuchtigheid en dergelijke. Doch dit alles kan nog geen ware heiligheid uitmaken: Herodes verbeterde zijn leven, en deed vele dingen door de dienst van Johannes de Doper, en echter onthoofdde hij hem ten laatste! Sommigen steunen op hun naarstig waarnemen van de uiterlijke plichten van de godsdienst, als lezen, het horen van Gods Woord, bidden, ten Heilig Avondmaal gaan, en aldus alle uitwendige godsdienstplichten verrichtende, besluiten zij daaruit dat zij heilige personen zijn. Maar wie waren naarstiger in het betrachten van de uitwendigheden van de godsdienst dan de farizeeën? Zij vastten tweemaal per week, en gaven tienden van al hun bezittingen (Lukas 18:12), en echter zegt Christus, dat tenzij onze gerechtigheid overvloediger zij dan der schriftgeleerden en der farizeeën, wij in het Koninkrijk der hemelen geenszins zullen ingaan (Mattheüs 5:20), zodat ik zeg: evangelische heiligheid is geen algemene zaak.

4. Hieruit blijkt, dat de verdeling van het menselijke geslacht, en bijzonder dezulken die de zichtbare kerk uitmaken, zoals dezelve behoren tot Christus of tot de duivel, zeer ongelijk zijn in getal. Want het grootste gedeelte, zelfs van de zichtbare kerk, behoort de duivel toe, omdat er maar enige weinige namen te Sardis zijn, die hun klederen niet bevlekt hebben. Christus kudde is een klein kuddeke (Lukas 12:32). Ik zal hen aannemen, één uit een stad en twee uit een geslacht, en zal hen brengen te Sion (Jeremía 3:14). Het is waar, zij zullen een groot gezelschap en een goede vertoning uitmaken, wanneer zij door de engelen van de vier winden des hemels zullen bijeen vergaderd worden. En echter moeten zij maar aangemerkt worden, gelijk de nalezing, wanneer de wijnoogst geschied is (Micha 7:1), in vergelijking met, en in tegenstelling tot de zeer grote menigte van mensen, die de brede weg des verderfs bewandelen.

5. Leer hieruit wat datgene is, hetwelk het bleke aanschijn van de koning der verschrikkingen verzoet voor alle gelovigen: het is niet anders dan gelovig te beschouwen, dat na de dood hen vergund zal worden, te wandelen met Christus in witte klederen. Dit deed de apostel zo vuriglijk verlangend zijn naar zijn ontbinding, zeggende: Ik heb begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn (Filippenzen 1:23). Een gelovig vooruitzicht en beschouwing van deze zaak, doet een gelovige triomferen over de dood, als over een overwonnen en verslagen vijand, zeggende: Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning? (1 Korinthe 15:55).

6. Leer hieruit wat diegenen na de dood te verwachten hebben, die gewoon zijn zichzelf te wentelen in de modderpoel van de zonden. Het zijn alleen dezulken, die onbevleete klederen hebben, die met Christus in de heerlijkheid zullen wandelen. En daarom volgt hieruit onvermijdelijk, dat de poorten der heerlijkheid gesloten zullen zijn voor allen die dit missen (Openbaring 21:27): En in haar zal niet inkomen iets dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt. En in vers 8 van hetzelfde hoofdstuk: Maar de vreesachtigen, en ongelovigen, en gruwelijken, en doodslagers, en hoereers, en tovenaars, en afgodendienaars, en al de leugenaars, is hun deel in de poel die daar brandt van vuur en sulfer. O mijn vrienden! U die daar leeft en sterft in die toestand, met de schuld en smet van de zonde liggende op uw consciëntie, u zult ondervinden dat er een prikkel in de dood is, die uw ziel steken zal tot in alle eeuwigheid. Want het is Gods kleine overblijfsel alleen (deszelfs klederen gewassen en wit gemaakt hebbende in het bloed des Lams (Openbaring 7:14), dat met Hem zal

triomferen in de heerlijkheid, terwijl u, die nu uzelf wentelt in de zonden, dan bevonden zult worden uzelf te wentelen, en om te keren in de vlammen Tofets.
 7. Leer hieruit, dat oprechtheid de allervoordeligste zaak is in een tijd van verval, want het zijn alleen de oprechten van hart, die met Christus hierboven zullen wandelen. Och mijn vrienden! Houd toch des Heeren wegen, wat er ook van komen mag, uzelf wachtende voor zondige toegevingen om het kruis te ontvlieden. Want die in oprechtheid wandelt, wandelt zeker (Spreuken 10:9), daar integendeel al diegenen, welke het gevaar trachten te vermijden door hun plicht terzijde te stellen, zichzelf waarlijk in grotere gevaren en ongelegenheden brengen, dan dezulken die zij meenden te ontvlieden.

TWEEDE GEBRUIK

Het tweede gebruik van deze leer zal zijn bij wijze van klacht, dat er heden ten dage onder ons zovelen gevonden worden, die bevlekte klederen hebben. Helaas mijn vrienden! Mogen wij niet zeggen, dat er maar enige, weinige namen in Schotland zijn, die hun klederen bevlekt hebben met de verdorvenheden en besmettingen van deze tijd? Alle vlees heeft zijn weg verdorven, zowel regenten en leraren, als het volk. Mogen wij niet billijk op onszelf toepassen de getuigenis van God, wegens Zijn oude volk Israël? (Jesaja 1:4): Wee het zondige volk, het volk van zware ongerechtigheid, het zaad der boosdoeners, de verdervende kinderen. Zij hebben de HEERE verlaten, zij hebben de Heilige Israëls gelasterd, zij hebben zich vervreemd, wijkende achterwaarts. Ik zal mij nu niet ophouden, met aan te tonen waarin wij onze klederen al bevlekt hebben. Is niet het land verontreinigd geweest met het bloed van vele heiligen Gods, onder onze vorige regering, waarvan hetzelve tot nog toe niet gezuiverd is? Zijn er niet velen, die hun klederen bevlekt hebben met arminiaanse en sociniaanse dwalingen? Anderen met een bijgelovige godsdienst? welke tot groot nadeel van onze heilige religie, door de wet onder ons wordt toegelaten? Zijn er niet velen in ons land, die hun klederen bevlekt hebben door uit gewoonte te zweren bij de Naam van God? Anderen lichtvaardig als het ware met God spottende in het doen van plechtige eden, een paapse pretendent afzwerende, met het oogmerk om zichzelf daardoor te beter in staat te stellen om hem dienst te kunnen doen, en zijn intrest te bevorderen? Zijn er ook niet zelfs in deze provincie, die nog onlangs hun klederen bevlekt hebben, door hun namen te stellen onder de schandelijke lasterschriften? bij wijze van verzoek voorgedragen aan de vorst, waarin zij sommige leraren afbeelden als waren zij oproerigen tegen de overheden, omdat deze vastendagen instelden, en predikten tegen de zonden van deze tijd. Alsmede dat zij het volk waarschuwden wegens de tekenen van Gods toorn, die zo zichtbaar onder ons zijn? En helaas! mogen wij niet allen een weeklacht aanheffen, dat wij onze klederen hebben bevlekt door verbreking van onze geloften, zowel sacramentele, als op ons ziekbed gedaan? Maar ik zal nu bij deze zaken niet blijven staan.

DERDE GEBRUIK

Het derde gebruik van deze leer zal zijn tot beproeving en onderzoek. Vrienden! Beproof uzelf of u ook behoort tot Gods kleine overblijfsel, dat zijn klederen rein heeft bewaard, wanneer allen die rondom u zijn zichzelf bevleken. Tot uw beproeving zal ik deze weinige merktekenen van Gods overblijfsel voorstellen:
 1. Gods overblijfsel is een volk aan hetwelk Christus uitnemend dierbaar is. Zijn Naam zelfs, is hen als een olie die uitgestort wordt, zij horen en spreken zeer graag van Hem, en hun overdenkingen van Hem zijn zoet. Tot Zijn Naam en tot Zijn gedachtenis is de begeerte van hun ziel, zij zijn gereed met Asaf te zeggen: Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde (Psalm 73:25), of met Paulus: Ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere (Filippenzen 3:8).
 2. Gods overblijfsel is een volk, dat zichzelf acht van huis te zijn zolang het alhier zijn verblijf heeft. Dit is hun rechte vaderland niet, daarom zijn zij begerig naar een beter, dat is naar het hemelse vaderland. Zij verwachten een stad die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is (Hebreeën 11:10,16). U kunt zien dat dit

het merkteken is van Gods overblijfsel (Hebreeën 11:13), alwaar de apostel van die uitmuntende personen getuigt, dat zij beleden hebben dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren. Dezelfde belijdenis doet ook David (Psalm 119:19): Ik ben een vreemdeling op de aarde, en verberg uw geboden voor mij niet. Derhalve, mijne vrienden, weet dat indien u geen ander huis hebt dan hier, en uw gedachten en genegenheden besloten blijven binnen de enge grenspalen van de tijd, u niet behoort tot het overblijfsel Gods. Want dat is een volk dat opkomt uit de woestijn, altijd zich hemelwaarts strekkende, en opklimmende met zijn genegenheden en begeerten. Zij merken niet aan de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet ziet (2 Korinthe 4:18).

3. Gods overblijfsel is een volk dat veel van God spreekt, en veel aan Hem denkt. Dit wordt van hen aangetekend (Maleáchi 3:16): Alsdan spreken die de HEERE vrezen, een ieder tot zijn naaste: De HEERE merkt er toch op en hoort, en er is een gedenboek voor Zijn aangezicht geschreven, voor degenen die de HEERE vrezen, en voor degenen die aan Zijn Naam gedenken. Beproof uzelf hier bij. Het merkteken van de goddelozen is, dat al hun gedachten zijn dat er geen God is (Psalm 10:4). De Naam des Heeren wordt zelden van hen gehoord, behalve wanneer zij die ontheiligen. Maar Gods overblijfsel, zeg ik, denkt veel aan God. O, hoe kostelijk zijn de gedachten Gods voor hun zielen! (Psalm 139:17), en uit de overvloed van hun harten spreekt hun mond heerlijk en eerbiedig van Hem. Zij spreken met elkaar over Zijn Woord, Zijn werken, Zijn voorzienigheid, alsmede van Zijn inzetten, hun lippen zijn als leliën, druppende van vloeiende mirre (Hooglied 5:13).

4. Gods overblijfsel is een biddend volk (Psalm 24:6): Dat is het geslacht dat Uw aangezicht zoekt, o Jakob, of o God Jakobs, daar integendeel van de goddelozen als hun merkteken gezegd wordt (Psalm 14:4): Zij roepen de HEERE niet aan, zij leven of in een geheel verzuim van deze plicht, of zo zij die verrichten, zo geschiedt zulks op een geveinsde wijze, uit sleur, of maar ter loops. Maar Gods overblijfsel zoekt het aangezicht Gods met vurigheid van geest, hebbende waarheid in het binnenste: het zoekt Hem op een gelovige wijze, met aanhoudendheid en volstandigheid, hetgeen de geveinsden niet willen doen (Job 27:10): Zal hij zich verlustigen in de Almachtige? Zal hij God aanroepen te allen tijd?

5. Gods overblijfsel is een treurend volk. Het treurt niet alleen over zijn eigen zonden, volgens Ezechiël 7:16. Het overblijfsel Jakobs dat ontkomen is, zal op de bergen zijn, zij allen zullen zijn gelijk duiven der dalen, kermende een ieder om zijn ongerechtigheid, over de afdwalingen van hun harten en de ongerechtigheden van hun wandel, zodat zij uitroepen: Want kwaden zonder getal hebben mij omgeven, mijn ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien, zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds, en mijn hart heeft mij verlaten (Psalm 40:13). Maar ook treuren zij over de openbare zonden, over de zonden van anderen, waardoor het land wordt bevekt. Waterbeken vlieten af uit mijn ogen, omdat zij Uw wet niet onderhouden (Psalm 119:136,158): Ik heb gezien degenen die trouwelooslijk handelen, en het verdroot mij, dat zij Uw woord niet onderhielden. Dat dit het merkteken van Gods overblijfsel is, blijkt uit Ezechiël 9:4: Ga door, door het midden der stad, door het midden van Jeruzalem, en teken een teken op de voorhoofden der lieden die zuchten en uitroepen over al die gruwelen die in het midden derzelve gedaan worden. Ook treuren zij over de ellenden en verwoestingen Sions, wanneer het zwijn uit het woud het heeft uitgewroet, en het wild des velds het heeft afgeweid (Psalm 80:14). Aan de rivieren van Babel, daar zaten wij, ook weenden wij als wij gedachten aan Sion (Psalm 137:1). Ja, zij treuren ook, wanneer zij zien dat de instellingen van God verdorven worden, of wanneer des Heeren kandelaar enigermate wordt weggenomen. Dat is: wanneer het volk van God beroofd wordt van deszelfs gewone vrijheden en toelatingen, om Hem te dienen in deze aangename zaken (Zefánja 3:18): De bedroefden om der bijeenkomst wil zal Ik verzamelen, zij zijn uit u, de schimping is een last op haar.

6. Gods overblijfsel is een volk, dat liever wil wagen te lijden, dan te zondigen. Het wil liever wagen het ongenoegen op zich te laden van koningen en koninginnen, potentaten en parlementen, dan dat het God zou mishagen. Het verkiest liever

gepijngd te worden door uitwendige kwellingen, dan gepijngd te worden door een beschuldigende consciëntie. Dat dit het merkteken van Gods overblijfsel is, kunt u zien in de drie jongelingen (Daniël 3), en in Mozes (Hebreeën 11:27), verlatende Egypte, niet vrezende de toorn van de koning. Ik zou nog vele andere merktekenen van Gods overblijfsel kunnen bijbrengen, als: dat het is een volk, dat niet kan leven zonder Christus en Zijn gemeenschap (Hooglied 3:1): Och, of ik wist, dat ik Hem vinden zou! Ik zou tot Zijn stoel komen (Job 23:3). Het is een volk dat het bij het verkregene niet laat berusten, maar jaagt naar de volmaaktheid der genade en heiligheid (Filippenzen 3:12). Het jaagt naar meer nabijheid van Christus (Hooglied 8:1). Het bemint heiligheid, omdat het heiligheid is (Psalm 119:140), en Christus om Zijns Zelfs wil. Ja, het bemint de hemel, omdat Christus en de heiligheid aldaar zijn. Met één woord, het heeft heiligheid lief, wat ook de uitkomst mag zijn.

VIERDE GEBRUIK

Het vierde gebruik van deze leer zal zijn tot opwekking. Is het zo gesteld dat Gods overblijfsel, dat verwaardigd wordt met Christus te wandelen in witte klederen, dezulken zijn die hun klederen onbevlekt bewaren, o, laat mij dan toe u allen te vermanen, bijzonder u die openbare belijdenis gedaan hebt, dat u behoort onder het getal van Gods overblijfsel, door uw toenadering tot Hem in het Heilig Avondmaal. Laat mij toe, zeg ik, u te vermanen dat u uw klederen rein en onbevlekt bewaart, ware, evangelische heiligmaking betrachtende, beiden in hart en leven, en als een beweegmiddel daartoe, zo merk op de volgende zaken.

Eerste beweegreden. U bent in gedurig gevaar om uw klederen te bevleken, ja, u bent in gevaar van rondom.

1. U bent in gevaar wegens de wereld. Daar zijn vele dingen in de wereld, die van een zeer bevlakkende en besmettende natuur zijn. Daar zijn vele besmettende denkbeelden in de wereld geformeerd, die de natuur zeer lichtelijk vervoeren, en door dezelve gretig worden aangenomen en omhelsd, als daar zijn: dat God geheel en al barmhartig is, en nooit één van Zijn schepselen verdoemen zal. Dat Christus voor allen gestorven is, dat zedelijkheid hetzelfde is als genade. Dat een enkele belijdenis genoeg is om mensen te zaligen, dat het beter is het lichaam gezond te bewaren, dan de consciëntie rein. Dat ijverig te zijn in de godsdienst is, al te rechtvaardig te zijn. Zulke en dergelijke gevoelens zijn van een besmettende natuur, en wij in gevaar om daardoor besmet te worden. De voorbeelden van de wereld zijn ook zeer besmettend, inzonderheid de voorbeelden van regenten en leraren, zoals te zien is (Hoséa 5:1): Hoort dit, gij priesters, en neemt ter ore, gij huis des konings, omdat gij een strik zijt geworden te Mizpa, en een uitgespannen net op Thabor. Wij zijn ook in gevaar van de voorbeelden van de belijders, die mogelijk een grote naam hebben in de kerk Gods. O, zult u zeggen, die man doet zo en zo, en waarom mag ik het ook niet doen? Maar bedenk, vrienden! dat er vele geveinsden zijn in de kerk van God, die zich verbergen onder het masker van godsvrucht. Doch laten wij eens veronderstellen dat zij hebben ware genade, zo kunnen zij echter zijn onder geestelijk verval, en ver van God verlaten. En dunkt het ulieden goed dat men hen in zulk een geval zou mogen navolgen? Daarenboven, al veronderstelden wij zelfs dat het de alleruitnemendste personen waren, echter moeten wij volgens de les van de apostelen, hun navolgers maar zijn zover zij navolgers van Christus zijn (1 Korinthe 11:1). Wij zijn ook in gevaar van de stuursheid of vleierij van de wereld, kan de wereld ons niet verlokken tot zondigen door haar bekorende beloften, zo zal zij trachten ons daartoe te bewegen door bedreigingen van moeilijkheden en vervolgingen. Aldus, zeg ik, zijn wij in ogeneschijnlijk gevaar in de wereld. De apostel Jakobus vermaant ons in zijn brief (Jakobus 1:27): dat wij ons onbesmet zouden bewaren van de wereld.

2. U bent in gevaar wegens de satan, die listige en boosaardige vijand die omgaat als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden (1 Petrus 5:8). Hij neemt acht op uw hinkingen, en is altijd gereed om u de voet te lichten. O mijn vrienden! Ik kan u verzekeren dat, hebt u bij deze gelegenheid het één of ander liefdeteken van de Heere verkregen, deze vijand zijn uiterste vermogen zal aanwenden tegen u en

hetzelve. Het was maar een kleine tijd, nadat Petrus het feest gehouden had met Christus, bij de instelling van het Heilig Avondmaal, dat Christus tot hem zei (Lukas 22:31): Simon, Simon, zie, de satan heeft ulieden zeer begeerd om te ziften als de tarwe. En daarom hebt u nodig om wegens deze vijand op uw hoede te zijn, uzelf benaarstigende zijn gedachten te kennen.

3. U bent in gevaar om uw klederen te bevleken wegens uw eigen hart. O mijn vrienden! Zou zulk een stad niet blootgesteld zijn voor groot gevaar, welke niet alleen van buiten belegerd werd, maar van binnen ook een sterke en machtige partij had, die met de vijand daar buiten onderling verstand hield, gereed staande om aan al zijn eisen te voldoen? Evenzo is het met ons gesteld, wij worden niet alleen belegerd door de wereld en de satan, die onze vijanden van buiten zijn, maar daar is ook een sterke partij van inwonende zonden en verdorvenheden binnen ons, gereed zijnde om bij alle gelegenheden ons te verraden aan onze vijanden. Dit deed David uitroepen: Wie zou de afdwalingen verstaan? (Psalm 19:13). En Paulus: Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods? (Romeinen 7:24). Dit zij genoeg als een eerste beweegreden.

De tweede beweegreden is deze, dat u door uw klederen onbevlekt te bewaren, beantwoorden zult aan het grote voornemen van God in al Zijn bedelingen omtrent u, hetzij die meer onmiddellijk of middellijk zijn. Het grote doeleinde van God in dit alles is, Zijn volk te brengen tot betrachtning van evangelische zuiverheid en heiligmaking. Dit is het oogmerk, waarom Hij van eeuwigheid enigen uit het geslacht van Adam heeft uitverkoren (Éfeze 1:4): Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde. Het is een zeer dwaze redenering die sommige mensen gebruiken: Indien ik een uitverkorene ben, zo zal ik zeker zalig worden, hoe ik ook leef, want God, gelijk ook alle wijze personen doen, heeft niet alleen het doeleinde besloten, maar ook de middelen die tot hetzelve leidende zijn. Heiligheid is de koninklijke weg, langs welke Hij verordineerd en besloten heeft Zijn uitverkorenen tot de heerlijkheid te brengen (2 Thessalonicenzen 2:13): God heeft ons van den beginne verkoren tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes en geloof der waarheid. Dit is het doeleinde van de verlossing. Mijn vrienden! Christus is niet gestorven, opdat wij meerder vrijheid zouden hebben tot zondigen, geenszins (Titus 2:14): Die Zichzelfen voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelfen een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken. Dit is het doeleinde van onze schepping. Waartoe hebt u een wezen verkregen, anders dan opdat u God zoudt verheerlijken en Hem dienen? Dit volk heb Ik Mij geformeerd, opdat zij Mijn lof vertellen zouden (Jesaja 43:21). En dit is niet alleen het doeleinde van onze schepping, maar ook van onze herschepping, want wij zijn geschapen in Christus Jezus tot goede werken (Éfeze 2:10). Dit is het doeleinde van onze krachtdadige roeping, want God heeft ons niet geroepen tot onreinheid, maar tot heiligmaking (1 Thessalonicenzen 4:7). O nee, Hij heeft ons zalig gemaakt, en geroepen met een heilige roeping (2 Timótheüs 1:9). Dit is het doeleinde van het gehele Woord Gods. Waartoe heeft Hij ons bevoorrecht met Zijn inzettingen en getuigenissen anders, dan alleen opdat die zouden zijn een lamp voor onze voet en een licht op ons pad (Psalm 119:105), en om ons af te houden van de besmettende wegen van de zonde? (Psalm 119:9): Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Als hij dat houdt naar Uw woord. Dit is het doeleinde van de beloften van God in Zijn Woord, hoe zeer vleselijke mensen die ook gebruiken als een kussen tot zorgeloosheid, zo is echter het oogmerk van God in het schenken van dezelve, om Zijn volk daardoor op te wekken hun klederen onbevlekt te bewaren. (2 Korinthe 7:1): Dewijl wij dan deze beloften hebben geliefden, laat ons onszelf reinigen van alle besmettingen des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods. Dit is het doeleinde van de bedreiging van God in het Woord, opdat de mensen, wetende de schrik des Heeren, daardoor mogen bewogen worden zich ver af te houden van de zonde, die gruwelijke zaak die God haat, en aldus hun klederen daarmee niet bevleken. Dit is het doeleinde van al de bedelingen van de voorzienigheid Gods, door welke Hij Zijn volk oefent. O mens! waarom brengt God u

in de smeltkroes, dan alleen met het voornemen om uw schuim af te zuiveren? (Jesaja 27:9): Daarom zal daardoor de ongerechtigheid van Jakob verzoend worden, en dit is de ganse vrucht, dat Hij deszelfs zonde zal wegdoen. De Heere kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden (Hebreeën 12:10). Dit is het ganse doeleinde niet alleen van alle bittere, maar ook van alle gunstige wegen van de voorzienigheid. De goedertierenheid van God moest ons tot bekering leiden, ook legt dezelve op ons een diepe verplichting om af te staan van alle zonde, als zijnde mishagend aan onze goedertieren Weldoener. Dit is niet alleen het doeleinde van de ganse voorzienigheid Gods, maar ook van al Zijn inzetten, ja, ook van al de bedelingen van de Goddelijke genade in het Evangelie (Titus 2:11-12): Want de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen, en onderwijst ons dat wij de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matig en rechtvaardig en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld. Dit is het doeleinde niet alleen van de prediking van het Woord, maar ook van de bediening van de heilige sacramenten. In het heilige sacrament van de Doop zijn wij plechtig aan God opgedragen tot Zijn dienst, waardoor wij verbonden zijn als zodanigen te wandelen, die genoemd zijn naar de Naam Christus en daarom verplicht, af te staan van ongerechtigheid (2 Timótheüs 2:19). En in het sacrament van des Heeren Heilig Avondmaal vernieuwen wij de verbintenis van onze doop op een plechtige wijze voor God, engelen en mensen, zwerende onze klederen rein te zullen bewaren van de besmettingen van de zonde, en dat door het leggen van de hand van ons geloof op het lichaam en bloed van onze Heere Jezus Christus. Ja, dit is het doeleinde niet alleen van alle verbergingen, maar ook van alle gunstige ontmoetingen Gods. Wanneer God u te enige tijd vervult met alle blijdschap en vrede in het geloof, verheffende het licht Zijns aanschijns over u (Psalm 4:7), zo is Zijn stem daarin tot u: o bevlek toch uw klederen niet! God zal tot Zijn volk en tot Zijn gunstgenoten van vrede spreken, maar dat zij niet weder tot dwaasheid keren (Psalm 85:9). En waarom verbergt God te enige tijd Zijn aangezicht voor u, latende u in het duister? Immers om u in het toekomstige meer omzichtigheid te doen oefenen, in uzelf te onthouden van die besmettingen, waardoor u Hem tot toorn verwekt hebt om u te verlaten? Aldus zeg ik, indien u uw klederen niet onbevlekt bewaart, zo ondermijnt u het grote doeleinde en oogmerk van God in al Zijn bedelingen tot u, en hoe gevaarlijk is het, strijdend bevonden te worden tegen God!

Merk als een derde beweegreden aan, de droevige gevolgen, die het bevleken van uw klederen zullen vergezellen, als:

1. U zult uw achting verliezen, en uw naam daardoor besmet maken in de wereld. En zeker, dit is geen klein verlies, want een goede naam, zegt Sálomo, is beter dan goede olie (Prediker 7:1), de mens bekwaam makende om Gode dienst te kunnen doen in zijn dag en geslacht. In Spreuken 6:33 wordt van een overspeler gezegd: plagen en schande zal hij vinden, en zijn smaad zal niet uitgewist worden. Wanneer belijders of leraars hun klederen bevleken door zonde, inzonderheid door zulke zonden die openbaar zijn, zo kwetsen zij hun goede naam, en brengen schande en verachting over zichzelf, die niet lichtelijk kan uitgewist worden. Doch dit is het niet alleen, maar het veroorzaakt ook dat het woord des Heeren, hoewel door hun mond verkondigd, echter veracht en gesmaad wordt. De volgende schriftuurplaats zal tot een bewijs hiervan dienen (Maleáchi 2:8-9), alwaar van de priesters te dien dage gezegd wordt: Gij zijt van de weg afgeweken, gij hebt er velen doen struikelen in de wet, gij hebt het verbond van Levi verdorven, zegt de HEERE der heerscharen. Daarom heb Ik ook u verachtelijk en onwaardig gemaakt voor het ganse volk, dewijl gij Mijn wegen niet houdt, maar het aangezicht aanneemt in de wet.

2. U zult uw ziel bevleken, die u rein behoort te bewaren, als zijnde een heilige tempel van God, en hoe gevaarlijk deze zaak is, kunt u zien uit 1 Korinthe 3:16-17: Weet gij niet dat gij Gods tempel zijt en de Geest Gods in ulieden woont? Zo iemand de tempel Gods schendt, die zal God schenden. Mijn vrienden! U hebt op een plechtige wijze, beide uw zielen en lichamen, Gode toegeheilgd als Zijn tempel, en indien iemand van u na deze wederkeert met de hond tot zijn uitbraaksel, en met de

gewassen zeug tot de wenteling in het slijk (2 Petrus 2:22), namelijk in de modderpoel van de zonden, zo loopt u een zeer schrikkelijk gevaar. Het uiterste verderf van de Heere en van de heerlijkheid van Zijn tegenwoordigheid zal rusten op alle geveinsden van hart. En een schrikkelijk tijdelijk verderf van de Heere kan zelfs Zijn kinderen overkomen, die hun klederen bevlekken. Daarom zijn onder u vele zwakken en zieken, en velen slapen (1 Korinthe 11:30).

3. Het zal uw vrede verbreken en uw vertroosting verstoren. Indien u uw klederen niet onbevlekt bewaart zult u mogelijk de Heere vertoornen, zodat Hij u vervullen zal met schrik, u zulke angsten der hel in uw binnenste gevende, dat die u zullen doen brullen en uitroepen met David om genezing der beenderen, die de Heere verbrijzeld had (Psalm 51:10), of met Job: De pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt (Job 6:4).

4. U zult een blaam brengen over de godsdienst en over de goede wegen van de Heere, indien u, die nu aan des Heeren tafel openlijk beleden hebt Christus uzelf toe te eigenen, zult bevonden worden uw klederen te bevlekken door liegen, zweren, dronkenschap en dergelijke. Wat zal de goddeloze wereld zeggen? Zij zal besluiten dat dezulken, die belijdenis van Christus doen, maar voor een deel geveinsden zijn, en dat de godsdienst niet anders is dan guichelspel en bedriegerij. U zult een blaam zijn voor alle christelijke samenkomsten. Deze zijn vlekken, zegt de apostel, in uw liefdemaaltijden (Judas:12), en hij spreekt ook van dezulken, die door hun ontedere wandel maken dat de weg van God gelasterd wordt.

5. U zult Christus onteren, die heerlijke Meester die u beleden hebt u toe te eigenen als de uwe. Hierom klaagde de Heere wegens de kinderen Israëls dat zij door hun goddeloosheid veroorzaakten, dat Zijn heilige Naam ontheiligd werd onder de heidenen (Ezechiël 36:21). Davids zonde maakte ook dat de Naam van God gelasterd en gesmaad werd.

6. Door uw klederen te bevlekken, zult u ook het geslacht der rechtvaardigen ergeren, en het ware u nutter dat een molensteen aan uw hals gehangen, en dat gij verzonken waart in de diepte der zee, dan dat gij één van Christus kleinen zoudt ergeren (Lukas 17:2). Het is een gevaarlijke zaak, de harten te bedroeven van degenen die kostelijk zijn bij God, want God Zelf wil hun harten niet bedroeven, en Hij zal het thuis zoeken op al diegenen, die het door hun onbedachtzaamheid doen.

7. U zult anderen in hun zonden verharderen. Wanneer de goddelozen zien, dat belijders of leraren met hen meedoen, zo besluiten zij, dat hun eigen weg de beste, en te schatten is boven die van godsdienstigheid. Aldus ziet u de droevige uitwerkingen, die op het bevlekken van uw klederen zullen volgen.

Vierde beweegreden. Overweeg de grote voordelen, die u behalen zult door uw klederen onbevlekt te bewaren.

1. Het zal u grote vrede geven. Vrede in dit leven, want zovelen als er naar deze regel zullen wandelen, over dezelve zal zijn vrede en barmhartigheid (Galaten 6:16). Vrede te midden van alle benauwdheden: Want onze roem is deze, namelijk de getuigenis van een goede consciëntie (2 Korinthe 1:12). Vrede in de dood (Psalm 37:37): Let op de vrome en zie naar de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn. Vrede na de dood, in Jesaja 57:2 wordt gezegd dat de rechtvaardigen na hun dood zullen ingaan in de vrede: zij zullen rusten op hun slaapsteden, een iegelijk die in zijn oprechtheid gewandeld heeft. Zelfs vrede in het laatste oordeel, want het is alleen het onbevleete overblijfsel, tot hetwelk de Heere dan zeggen zal: Heft uw hoofden opwaarts, want de dag uwer verlossing is nu gekomen (Lukas 21:28).

2. Door uw klederen onbevlekt te bewaren, zult u in een blijvende gepaste gestalte zijn, om gemeenschapsoefening en verkering met God te genieten, in alle inzetten door Hem ingesteld, want het is die alleen: die rein van handen en zuiver van hart is, die klimmen zal op de heilige berg des HEEREN en een plaats hebben in Zijn heiligdom (Psalm 24:3-4). En dit niet alleen, maar het zal u vervullen met een heilige vrijmoedigheid en vertrouwen in uw toenaderingen tot God, in de inzetten door Hem vastgesteld (Job 11:14-15): Indien er ondeugd in uw hand is, doe die verre weg,

en laat het onrecht in uw tenten niet wonen. Want dan zult gij uw aangezicht opheffen uit de gebreken, en zult vast wezen en niet vrezzen.

3. De invloeden Gods in Zijn inzettingen, zullen u langer bijblijven wanneer u uw klederen onbevlekt bewaart. Wat is de reden dat de indrukken van God, die wij wegens enige zaak in Zijn instellingen genieten, zo snel verdwijnen, gelijk een morgenwolk? Het is niets anders dan onze losse wandel, en dat wij toegeven aan de zonden, hetwelk veroorzaakt dat God van ons wijkt. Men leest van enige bergen die zo hoog zijn, dat wanneer men op de toppen van dezelve, figuren in het zand maakt, zij daar vele jaren lang zullen blijven, de reden is dat zij zo hoog, en dus boven wind en regen zijn. O mijn vrienden! Indien wij meer leefden en wandelden met God in de hoogte, de indrukken Gods in Zijn instellingen verkregen, zouden ons langer bijblijven, dan die nu gewoonlijk doen.

4. Door uw klederen onbevlekt te bewaren, zult u mogelijk de zielen van anderen behouden, en de ware godsvrucht aangenaam maken voor hun gemoed. Hierom zei Christus (Mattheüs 5:16): Laat uw licht alzo schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.

5. Door uw klederen onbevlekt te houden, zult u meerder sterkte vinden om uzelf te bewaren. De weg des HEEREN is voor de oprechten sterkte (Spreuken 10:29). Indien u de wegen van God bewaart, zo zal Hij ook u bewaren in het uur van de verzoeking (Openbaring 3:10). Gij zult in de kracht Gods bewaard worden door het geloof tot de zaligheid (1 Petrus 1:5).

6. Na verloop van een kleine tijd zult u met witte klederen bekleed worden, en met Christus wandelen in het nieuwe Jeruzalem, overeenkomstig de belofte in ons tekstvers vervat.

Ik zal nu alles besluiten met u enige besturingen en raadgevingen voor te stellen, opdat u uw klederen onbevlekt mocht bewaren.

1. Tracht overreed te zijn van uw eigen volstreckte en volledige onmacht, om uw klederen onbevlekt te bewaren door uw eigen kracht, of door enige ontvangen genade. Want bij de mens is zijn weg niet, het is niet bij een man die wandelt, dat hij zijn eigen gang richt (Jeremia 10:23).

2. Zoek naar waarachtige vereniging met Christus, die Springbron aller heiligheid, te staan, want u zult maar, als het ware de Moorman schuren, terwijl u tracht uzelf rein en heilig te maken, zolang u nog groeit in de wortel van de eerste Adam. Zeker, u mocht het buitenste van de drinkbeker en de schotel reinigen, echter zult u vuil en onrein blijven in de ogen van God, zolang u niet herschape bent in Christus Jezus, de ware wortel van heiligmaking (Mattheüs 7:16): Leest men ook een druif van doornen, of vijgen van distelen? Immers nee! de boom moet eerst goed wezen, eer de vrucht goed kan zijn.

3. Met Christus verenigd zijnde, zo moet u dagelijks gebruik van Hem maken door het geloof. Denk niet, dat toen u eerst in Christus geloofd hebt, uw werk daarmee geëindigd is, o nee, uw leven moet zijn een leven des geloofs. Door het geloof leven, staan, werken en strijden wij, ja, alles wat wij ook verrichten, hetzij met woorden of daden, wij moeten het alles doen in de Naam van de Heere Jezus (Judas:20). Wij moeten altijd onszelf opbouwen in ons allerheiligste geloof, voortgaande van geloof tot geloof. En wanneer u, hetzij door zwakheid, hetzij door de overmacht van verzoeking, uw klederen bevlekt hebt, zo tracht boven alles uw toevlucht te nemen door het geloof tot het bloed der besprenging, opdat uw harten gereinigd mogen worden van de kwade consciëntie (Hebreeën 10:22).

4. Stel de Heere geduriglijk voor u, altijd gepaste indrukken houdende van Zijn alziend oog op uw geest (Psalm 16:8): Ik stel de HEERE geduriglijk voor mij, omdat Hij aan Mijn rechterhand is, zal Ik niet wankelen.

5. Tracht veel werkzaam te zijn, zowel in het beschouwen als overdenken van de droevige en verschrikkelijke uitwerkingen van de zonde. Hoe de engelen daardoor uit de hemel zijn gestoten en Adam uit het paradijs, waardoor de vloek van God op al zijn nakomelingen is gebracht. Hoe dezelve de zondvloed over de eerste wereld gebracht

heeft, en Sodom en Gomorra daarom verbrand zijn met vuur en zwavel, en de aarde zich geopend heeft om Korach, Dathan en Abiram te verslinden.

6. Zo u uw klederen onbevlekt wilt bewaren, o wacht u dan, om uw christelijke vrijheid op het alleruiterst te gebruiken. Want het is gevaarlijk al te nabij te komen aan de grenspalen Gods. Wij behoorden acht te hebben op onszelf, ook dan wanneer wij zulke dingen gebruiken, die in hun aard en natuur wettig zijn, vele dingen zijn geoorloofd, maar al wat geoorloofd is, is niet ten allen tijde oorbaar. Wij moeten zelfs alle schijn des kwaads vermijden. Begeef uzelf niet in de weg van de verzoeken, of in de gelegenheden tot zondigen, maar vooral, wacht uzelf om kwaad gezelschap bij te wonen, want hoe zou iemand vuur in zijn boezem kunnen nemen, zo dat zijn klederen niet verbrand worden (Spreuken 6:27).

7. Tracht toch uzelf te wachten, dat u de zonde van anderen toestemt of begunstigt, want hierdoor zoudt u deelgenoot worden van hun zonden. Wij bevleken niet alleen onze klederen door onze eigen zonden, maar ook door de zonden van anderen.

Wanneer wij hen aanmoediging geven in hun boze wegen, ook wanneer wij die toestemmen of daarin bewilligen, of wanneer wij hen niet getrouw waarschuwen en daarover bestraffen, hen trachtende te doen wederkeren van hun boze weg.

8. Houd sterk aan in de gebeden tot God voor de troon van Zijn genade, om door Hem geleid en bestuurd te worden. Want zo de HEERE de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter (Psalm 127:1). Tenzij Zijn genade ons genoegzaam is, zullen wij snel weggevoerd worden door de stroom van de verzoeken en van de verdorvenheden, want bij de mens is zijn weg niet: en daarom zeg ik, pleit sterk aan de troon der genade, dat het de Heere behagen mocht u te bewaren, Die de voeten van Zijn gunstgenoten bewaart. En pleit tot dat doeleinde op die beloften, die Hij aan Zijn volk heeft gedaan (Jeremía 32:40): En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe, en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken. (Zacharía 10:12): En Ik zal hen sterken in de HEERE, en in Zijn Naam zullen zij wandelen, spreekt de HEERE.

AMEN

5. De regenboog des verbonds, de troon der genade omringende.

Openbaring 4:3. *En een regenboog was rondom de troon, in het aanzien de steen smaragd gelijk.*

Om bij de aanvang van deze verhandeling niet in het brede uit te wijden, zullen wij alleen deze drie zaken aanmerken, welke aan Johannes in een gezicht werden vertoond:

1. Een troon gezet in de hemel, aan het einde van het tweede vers.
2. De heerlijke en majestueuze Persoon, Die op die troon gezeten was, zijnde in het aanzien de steen jaspis en sardis gelijk, wegens Zijn luisterrijke glans.
3. Het verhemelte van die troon, een regenboog rondom, van kleur gelijk de steen smaragd.

Dit alles begrijp ik dat onmiddellijk opzicht heeft op de strijdende Kerk hier op aarde, en op de heerlijke bedelingen van de genade van God onder de huishouding van het Nieuwe Testament. En hetgeen mij aanleiding geeft om het aldus te verstaan is, omdat dit gezicht profetisch is, en opzicht heeft op dingen die hiernamaals moesten geschieden, gelijk men zien kan in het eerste vers: Kom hier op, en Ik zal u tonen hetgeen na dezen geschieden moet. Namelijk zulke zaken, die in de Kerk zullen voorvallen in de volgende eeuwen en geslachten van de wereld. Daarom versta ik hier door de troon die gezet was in de hemel, de troon der genade, tot welke wij genodigd worden toe te gaan met vrijmoedigheid, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd (Hebreeën 4:16). Namelijk die troon welke tot grondslag en fundament heeft, de voldoening aan de gerechtigheid en het gericht van God, teweeggebracht door Zijn Zoon (Psalm 89:15). Die troon van God en het Lam, uit welke voortkomt een zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal (Openbaring 22:1). En deze troon wordt gezegd gezet te zijn in de hemel, niet alsof Gods troon der genade in de eigenlijk gezegde hemel alleen was bepaald, geenszins, want wij vinden dat de strijdende Kerk op aarde vaak in de Heilige Schrift wordt voorgesteld onder de benaming van hemel. In Hebreeën 12:22 wordt zij, namelijk de Kerk, genaamd het hemelse Jeruzalem. Daarom kunnen wij in deze plaats door de hemel verstaan, de Kerk Gods in het algemeen, wordende dezelve aldus genaamd om aan te tonen, dat de gelovigen zelfs gedurende hun verblijf hier op aarde, met hun harten in de hemel zijn, en dat zij verlangend zijn naar een beter, namelijk het hemelse vaderland. Zodat wanneer zij naderen tot de troon der genade, zij hun ogen gevestigd houden op een verhoogde Christus, Welke gezeten is aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen (Hebreeën 1:3), alsmede op Zijn bediening in het hemelse heiligdom. Door Hem Die op de troon zit, versta ik Christus of God in onze natuur niet met uitsluiting van de Vader of de Heilige Geest, want het is de troon van God en het Lam. Wij vinden in Ezechiël 1:26 dezelfde beschrijving van een troon in een gezicht, alwaar gezegd wordt dat boven op die troon de gelijkenis als de gedaante van een mens was, hetgeen op niemand anders kan toegepast worden dan op de mens Christus Jezus. En buiten alle twijfel is het één en dezelfde troon en ook dezelfde Persoon daarop zittende, Die gezien werd, beiden door de profeet Ezechiël en de apostel Johannes. Belangende de gestalte waarin Hij voorgesteld wordt, als zittende op de troon, het geeft de eindeloze duurzaamheid van Zijn regering te kennen, alsmede dat Hij de vreedzame bezitting daarvan reeds geniet, zijnde het voor eeuwig buiten het bereik en de macht van Zijn vijanden, om Hem in deze Zijn besturing te verontrusten. Wij vinden verder hier vermeld, dat het aanzien Desgenen, Die op de troon zat, was gelijk de steen jaspis en sardis, en omdat deze stenen ons onbekend zijn, zo zullen wij geen tijd verspillen met u voor te stellen al hetgeen door natuurkundige en scherpzinnige uitleggers, dienaangaande wordt gezegd. Om kort te zijn: zij zeggen dat de jaspis een heldere doorschijnende steen is, voor het oog een verscheidenheid van de allerlevendigste kleuren vertonende, en dat de steen sardis rood is. Het is zeker en klaarblijkelijk, dat het doel is om de wonderbare en onbegrijpelijke heerlijkheid en uitmuntendheid van de verhoogde Christus aan te tonen. Ja, zodanig is de luisterrijke heerlijkheid van de Vader,

schijnende op Hem, Die daar is gezeten op de troon, dat de allerkostelijkste en dierbaarste dingen op aarde, hoewel tezamen genomen, maar flauwe schaduwen en vertoningen zijn van Zijn Goddelijke uitmuntendheid en heerlijkheid. De helderheid van de steen jaspis en de roodheid van de sardis worden tezamen gevoegd, om aan te tonen dat Hij blank is en rood, blank in Zijn Goddelijke, en rood in Zijn menselijke natuur, blank in Zijn heiligheid, en rood in Zijn lijden. De glansrijke en heerlijke volmaaktheden Gods, schijnende door het gescheurde voorhangsel van Zijn menselijke natuur, ontvangen als het ware, de rode kleur van het voorhangsel, uit hetwelk zij doorstralen. Hij wordt in Jesaja 63:1-2 gezegd versierd te zijn, en echter rood aan Zijn gewaad. Zijn gedaante in het midden van de troon, als een Lam dat geslacht is, heeft de besprenging van Zijn bloed (dat op de berg Calvarie vergoten is, hetwelk betere dingen spreekt dan het bloed van Abel) rondom Hem.

Nu kom ik tot dat gedeelte van het gezicht, dat aan Johannes vertoond werd, en hetwelk ik bijzonder bedoel, namelijk het verhemelte, bedekkende niet alleen de troon, maar ook Hem Die daar op zit, in het einde van het derde vers: En een regenboog was rondom de troon, in het aanzien de (steen) smaragd gelijk. In welke woorden wij aanmerken:

1. De overdekking van de troon: dezelve was zeer prachtig, zijnde een regenboog.
2. De uitgestrekte kring van dit overdeksel: het was rondom de troon.
3. Deszelfs kleur: het aanzien was de (steen) smaragd gelijk.

Naar mijn gedachten is hier een klare zinspeling op Gods verbond met Noach (Genesis 9:11). Wanneer God de wateren van de zondvloed had weggenomen van de ganse aarde, deed Hij een belofte. Zichzelf door een plechtig verbond verbindende, dat Hij de aarde nooit meer zou verderven door de wateren, en tot een teken van Zijn getrouwheid in deze zaak, gaf Hij Zijn boog in de wolken. Met zinspeling hierop wordt Gods troon der genade, of het verzoendeksel uit hetwelk al de beloften van het verbond voortvloeien, gezegd omringd te zijn door een regenboog, te kennen gevende dat, omdat God met Zijn volk handelt bij wijze van een verbond, ook Zijn getrouwheid in dat verbond bevestigd is in de hemelen. Van deze boog, de troon omringende, wordt gezegd dat deszelfs kleur was gelijk de steen smaragd, dat is een groene kleur, betekende dat Zijn verbond, uit kracht van de getrouwheid Desgenen Die op de troon zit, altoos hetzelfde is, zonder enige schaduw van omkering. De gedaante van deze wereld verwelkt en gaat voorbij, maar het Woord des Heeren, het Woord van Zijn genade en van Zijn beloften duurt tot in eeuwigheid. De leer, die ik uit deze woorden zal afleiden, is deze:

LERING: Dat Gods verbond der genade benevens Zijn getrouwheid daarin, verpand is gelijk een sierlijke regenboog, omringende de troon der genade tot bemoediging van ons geloof en vertrouwen in Hem Die daarop zit.

In het verhandelen van deze leer zal ik, onder de Goddelijke bijstand, de volgende zaken verrichten:

- (1) Enige weinige gedachten voorstellen wegens het verbond der genade of der beloften.
- (2) Zal ik handelen over de getrouwheid van God, verpand in dit verbond.
- (3) Zal ik dit verbond beschouwen zoals hetzelfde wordt voorgesteld onder de gelijkenis van een regenboog, in kleur gelijk de steen smaragd, omringende de troon der genade.
- (4) Zal ik een weinig spreken over dat geloof en vertrouwen, welke een gezicht van deze boog des verbonds, in ons behoorden te verwekken.
- (5) En eindelijk zal ik alles besluiten met een praktikale toepassing op het gemoed.

(1) De eerste zaak aan de orde was, enige weinige gedachten voor te stellen wegens het verbond der genade of der beloften.

1. Ik merk aan, dat hetgeen gelegenheid gaf tot het verbond der genade, gelijk bij het maken van Gods verbond met Noach, was, een vloed van Goddelijke toorn, welke niet alleen Adam maar ook al zijn nakomelingen overdekte, wegens het schenden en

verbreken van het verbond der werken. Dit is hetgeen vertoond wordt in Ezechiël 16:4-8, waar wij zien dat hetgeen hetwelk gelegenheid gaf tot Gods oprichten van een verbond der genade, die ellendige staat is, waarin de mens zichzelf gebracht heeft door de zonde: Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en zie, uw tijd was de tijd der minne. Zo breidde Ik Mijn vleugel over u uit en dekte uw naaktheid, ja, Ik zwoer u en kwam met u in een verbond, spreekt de Heere HEERE, en gij werdt Mijne. Iemand zou hier billijk mogen vragen: In welke staat het dan is, daar wij onder gebracht zijn door de verbreking van het eerste verbond? Ik antwoord in het kort: het is een staat der zonde; de oorspronkelijke zonde heeft gelijk een besmetting, alle mensen aangegrepen, ja, de gehele mens van de hoofdschedel af tot de voetzool toe. Het is een staat van veraf zijn en van vervreemding van God, wij zijn vervreemd zelfs van het leven met God door de onwetendheid die in ons is (Éfeze 4:18), en de verloren zoon gelijk, welke omzwervende was in een ver afgelegen land en geen geneigdheid had om weder te keren naar zijns vaders huis. Ja, wat meer is, het is een staat van vijandschap en wederspanning tegen God: Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God (Romeinen 8:7). Wij zijn vijanden door het verstand in de boze werken (Kolossenzen 1:21). Het is een goddeloze en hopeloze staat, daarom worden zij gezegd te zijn, zonder God en zonder hoop in de wereld. Het is een staat, veel erger dan de Egyptische duisternis, want wij zijn niet alleen in het duister, maar duisternis zelf: Eertijds waart gij duisternis (Éfeze 5:8). Het is een staat van zwakheid, ja, van onmacht: Want Christus, als wij nog krachteloos waren, is te Zijner tijd voor ons gestorven (Romeinen 5:6). Het is een staat van slavernij en dienstbaarheid aan de zonde, satan en wereld. Wij worden gevangen genomen door deze machtige vijanden. Het is een vervloekte en veroordeelde staat, wij zijn alrede veroordeeld, en de toorn Gods blijft op ons (Johannes 3:18,36). Het is een staat des doods, wij zijn geestelijk dood onder de macht van de zonde, liggende op de uiterste oever van de eeuwige dood. Dit nu is de staat en toestand waarin wij door de val zijn gebracht, en wij mogen daarom terecht dit klaaglied aanheffen: De kroon onzes hoofds is afgevallen, o wee nu onzer, dat wij zo gezondigd hebben! (Klaagliederen 5:16). Doch desniettegenstaande heeft God door Zijn oneindige barmhartigheid en liefde, uit deze ellendige en verdorven toestand, de gelegenheid genomen om een nieuw verbond aan te gaan, namelijk een verbond der genade, om hen door hetzelfde te verlossen.

2. Merk aan, dat de oorsprong en springbron van dit verbond der genade niet was, enig voorgezien geloof of goede werken of iets anders dat in het schepsel was, maar alleen de vrije en wonderbare liefde van God (Johannes 3:16): Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. En (Jeremía 31:3): Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid. Deze liefde van God tot verloren zondaren was geheel en al volstrekt vrij, vrij, in tegenstelling van verdiensten, vrij, in tegenstelling van dwang, geen andere oorzaak hebbende dan de vrijheid van Zijn wil (Efeze 1:4-5), en gelijk dezelve vrij is, zo is ook haar grootheid alles overtreffend, omdat het een liefde is, die alle verstand te boven gaat. Een liefde, die een hoogte, diepte, breedte en lengte heeft, die onpeilbaar is en nooit kan uitgevonden worden, het is een onderscheidende liefde, de mens verkiezende, wanneer dezelve de gevallen engelen voorbijging, ogen van gunst slaande op enigen van Adams geslacht, en de anderen voorbijgaande.

3. Dit verbond der genade werd bij deszelfs oorspronkelijke oprichting en vaststelling aangegaan met Christus, als een nieuw Hoofd van het verbond, een openbaar persoon, representerende al het geestelijke zaad, hetwelk de Heere aan Hem gegeven had. Want mijn vrienden, u moet weten dat sinds de val van de mensen, God nooit direct en onmiddellijk enig verbond met hen heeft aangegaan, dan alleen door tussenkomst van een Borg en Middelaar. Hierom wordt in onze grote catechismus op de voorgestelde vraag: Met wie is het verbond der genade gemaakt? geantwoord: Dat hetzelfde gemaakt is met Christus en met de uitverkorenen in Hem, als Zijn zaad. Dit is de reden waarom wij vinden aangetekend, dat de genade ons gegeven is in Christus Jezus vóór de tijden der eeuwen (2 Timótheüs 1:9). In dit verbond zijn enige zaken die Christus Zelf, als Borg en Verlosser, bijzonder aangaan, en wederom zijn er enige

zaken die betrekking hebben op de leden en het zaad van Christus. De Vader, aan Zijn Zoon alles hebbende beloofd wat genoegzaam en nodig was tot voordraging, zowel tot verkrijging als tot toepassing van onze verlossing, zo heeft de Zoon niet alleen ondernomen de gerechtigheid van God genoeg te doen, de wet te vervullen, de kop van de oude slang te vermorzelen. Maar ook door Zijn Geest Die Hij in hun hart zou zenden, hen te besprengen met rein water, het stenen hart weg te nemen, hen te verlichten, te rechtvaardigen, tot kinderen aan te nemen, te heiligen, en hen eindelijk voor te stellen zonder vlek of rimpel of iets dergelijks. En wanneer dit alles geopenbaard en voorgesteld wordt in de bediening van het Evangelie, wat wordt er dan anders van ons geëist, dan te ondertekenen dat wij berusten in dit heerlijke ontwerp en opstel der verlossing, uitgevonden door de oneindige wijsheid van God? Aldus zeg ik, dat het verbond der genade oorspronkelijk met Christus is aangegaan, en met ons in, en door Hem. En allen, die, hetzij in druk of op de predikstoel, deze zaak bespotten en daarover uitroepen als een nieuw ontwerp of leer, bespotten niet ons, maar de leer, bevestigd en staande gehouden door de kerk van Schotland in haar geloofsbelijdenis, welke, omdat die op Gods Woord is gegrond, ons verplicht daaraan vast te houden.

4. Merk aan dat de bekendmaking van dit verbond der genade, met Christus aangegaan eer de wereld was, al vroeg geschied is aan onze eerste voorouders in het paradijs, onmiddellijk na de val (Genesis 3:15): Het Zaad der vrouw zal de kop der slang vermorzelen, hier was het dat die grote verborgenheid, welke opgesloten gelegen had in de boezem van God, het eerst doorbrak. Wanneer onze eerste voorouders met sidderende harten elk ogenblik verwachtende waren, dat het vonnis van het verbroken verbond der werken over hen zou worden uitgevoerd, zie, zo kwam er een verkondiging van grote blijdschap voort van de troon der genade, namelijk, dat in de volheid des tijds, de Zoon van God als het beloofde Zaad der vrouw, de menselijke natuur zou aannemen, de kop van de slang vermorzelen, de satan en zijn werken tenietdoen, en de mens aldus verlossen uit die modderpoel van ellenden, daar hij ingeworpen was. Dit was het verbond der genade, en het is opmerkelijk dat deszelfs eerste bekendmaking geschiedde in een belofte van Christus. Dit werd nader verklaard en uitgelegd aan Abraham, Mozes en David, en nog klaarder ontdekt na de Babylonische gevangenis door Jeremia, Ezechiël en andere profeten, totdat Christus Zelf dadelijk gekomen was, in Welke al de voorbeelden, profetieën en beloften van het Oude Testament derzelver volkomen vervulling verkregen. En door Zijn dood het verbond bevestigd hebbende met velen, zo is het verbond der genade na Zijn opstanding en hemelvaart tevoorschijn gekomen in deszelfs laatste en beste kracht, namelijk in de vorm van een testament, zijnde de twee grote sacramenten van de Heilige Doop en het Heilige Avondmaal daaraan gehecht, als volkomen en onwedersprekelijke blijken en bewijzen, dat hetzelfde bevestigd was door Zijn dood. Dit heerlijke voorrecht is nu reeds het zegel gepasseerd, en daarom mag het geloof hetzelfde met vrijmoedigheid gebruiken.

5. Merk ook op, dat dit verbond der genade of testament van onze Heere Jezus Christus, kan beschouwd en aangemerkt worden in deszelfs bediening of voordraging. God heeft, naar Zijn oneindige wijsheid, om het grote doeleinde en oogmerk van het verbond der genade te bereiken, ordonnantiën ingesteld, namelijk het Woord, de sacramenten, het gebed en andere gepaste middelen, door welke de vruchten van Zijn dood en de zegeningen van Zijn verbond, dadelijk aan ons kunnen worden toegepast. En tot dat doeleinde heeft Hij aan Zijn dienstknechten macht gegeven om beiden, Woord en sacramenten te bedienen, opdat door dezelve als gepaste kanalen, Zijn genade en volheid aan ons zouden worden meegedeeld. En hier moet men indachtig zijn dat het verbond der genade in deszelfs bediening en aanbidding, een iegelijk mens raakt. Het wordt in het algemeen aangeboden als de grond en het fundament van het geloof, aan allen die het Evangelie horen, niet alleen aan uitverkorenen, maar ook aan verworpenen. Wij roepen allen en een iegelijk toe om Gods verbond aan te grijpen en zeggen tot hen: Tot u is het woord dezer zaligheid gezonden (Handelingen 13:26). De belofte of het verbond komt u toe en uw kinderen, en allen die daar verre zijn, zovelen als er de Heere onze God toe roepen zal (Handelingen 2:39).

6. Dit verbond der genade kan aangemerkt worden in deszelfs toepassing en uitvoering, en die is zowel in aanvang als in voortgang en voleindiging. Ik zeg dan dat er is:

a. Een toepassing in aanvang, of het eerste komen van de ziel onder de band van het verbond. Of liever, de Geest van Christus als het grote Hoofd van het nieuwe verbond, bezit nemende van de arme ziel, zodat dezelve op het zelfde ogenblik het verbond aangrijpt in het geloof en hetzelfde ontvangt als een goede en genoegzame grond van verzekerdheid van dat leven en die gelukzaligheid, welke verloren waren door de zonde van de eerste Adam. Dit wordt in de Heilige Schrift genaamd de dag van ondertrouw, op welke de ziel als het ware, het huwelijkscontract tekent, en met haar hand onderschrijft: Ik ben des Heeren.

b. Daar is ook de verdere voortgang van dit verbond der genade, tot de dagelijkse vervulling van de ziel in de weg van het geloof, waardoor dezelve bekwaam gemaakt wordt om op te wassen in de genade en in de kennis van onze Heere Jezus Christus, dit wordt genaamd water te scheppen met vreugde uit de fonteynen des heils (Jesaja 12:3). Zodat een gelovige, bevindende dat hem het één of ander ontbreekt, gebruik maakt van de beloften van het verbond, zoals dezelve gepast en overeenkomstig zijn met zijn staat en toestand, en aldus neemt het werk der heiligmaking dagelijks toe, omdat zij voortgaan van kracht tot kracht.

c. Daar is ook de volkomen uitvoering van de einden van dit verbond, wanneer de ziel overgebracht wordt in heerlijkheid, en onstraffelijk zal gesteld worden voor God, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks: Wanneer nu Christus zal geopenbaard zijn Die ons Leven is, dan zullen ook wij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid (Kolossen 3:4). Te dien dage zal het verbond en alles wat daartoe behorende is, deszelfs volkomen uitvoering en vervulling hebben, namelijk op de dag van Jezus Christus (Filippenzen 1:6): Vertrouwende ditzelve, dat Hij Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus. Tot dusverre over de eerste voorgestelde zaak, welke was enige beschouwingen wegens het verbond der genade te geven.

(2) De tweede voorgestelde zaak was, om een weinig te handelen wegens de getrouwheid Gods in dit verbond verpand, hetwelk hier voorkomt onder de gelijkenis van een regenboog rondom de troon, in kleur gelijk de steen smaragd.

Tot opheldering van dit hoofddeel zal ik eerst onderzoeken, wat de getrouwheid van God te kennen geeft. Ten tweede, hoeverre deze getrouwheid Gods in het verbond is verpand.

Wegens het eerste, hetzelfde zal ik aantonen in de volgende bijzonderheden:

1. Gods verbond der genade of van de beloften is geen haastige onbedachtzame daad, maar de uitwerking van Zijn eeuwig voornemen en raad. De mensen spreken vaak eer zij denken, en wanneer zij hun woorden uitgesproken hebben, zouden zij dezelve graag weer inhalen, omdat zij vaak spreken eer zij de zaak behoorlijk overwogen hebben. Maar dergelijke zaken kunnen in God niet plaats hebben. Zijn beloften zijn niet anders dan de openbaring van Zijn raad, en van dat voornemen van Zijn genade, dat Hij genomen heeft eer de wereld was, en daarom is een iegelijk woord dat Zijn mond uitgaat, zo zeker en vast als een koperen berg, welke niet bewogen kan worden.

2. Gods gedachten zijn overeenkomstig hetgeen Hij spreekt in Zijn verbond en Zijn beloften. Daarom wordt het voorgesteld als het merkteken van een waar inwoner Sions, dat hij met zijn hart de waarheid spreekt (Psalm 15:2). Dat is, Zijn woorden en gedachten komen overeen, zodat het één het juiste afschrift en kopij is van het andere, en is dit het merkteken van de inwoners van Sion, hoeveel te meer dan moet het zulks zijn van Sions God en Koning, die lust heeft tot waarheid in het binnenste (Psalm 51:8). Hij zegt niet een zaak en doet een andere, want Hij haat alle onoprechtheid in anderen, en kan daarom Zelf daar niet aan schuldig zijn. Zijn woorden vertonen zo eigenlijk de afbeelding van Zijn hart, dat wij wettig en met zekerheid in Zijn hart mogen zien in en door de woorden van Zijn mond.

3. God kan Zijn verbond en Zijn beloften niet vergeten. De mens doet zeer vaak beloften en vergeet dezelve, zodra die geschied zijn, maar aldus kan het met God niet zijn: Hij gedenkt in eeuwigheid aan Zijn verbond (Psalm 111:5). Goedertierenheid en waarheid zijn altoos voor Zijn aangezicht, en daarom is het een onrechtvaardige verdenking van de God der waarheid te zeggen of te denken, dat Hij vergeten heeft genadig te zijn (Psalm 77:10). Een vrouw zal eerder haar zuigeling vergeten, dan dat God Zijn kinderen kan vergeten of Zijn belofte aan hen gedaan. Hij gedenkt aan elk goed woord of gedachte door ons voortgebracht, hebbende te dien einde een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven, en daarom kan noch zal Hij ooit Zijn eigen woord der belofte vergeten. Het is waar, ons wordt geboden (Jesaja 43:26), Hem indachtig te maken, gelijk ook David tot God zegt (Psalm 119:49): Gedenk het woord tot Uw knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen. Maar dit moet niet verstaan worden alsof God nodig had dat wij Zijn geheugen zouden te hulp komen, geenszins, maar het geschiedt alleen om ons aan te zetten tot onze plichtsbetrachting, om ons te verlevendigen in het geloof en vurige gebeden, overeenkomstig de getuigenis van God (Ezechiël 36:37): Hierom wil Ik van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe.

4. God kan Zijn gedachten niet veranderen. Onze ongelovige harten zijn somtijds gereed om voor te geven, dat God mogelijk gedachten van genade en liefde in Zijn hart had, wanneer Hij de belofte deed, maar dat Zijn gedachten nu kunnen veranderd zijn. Doch dit kan niet zo zijn, want Zijn gedachten zijn dezelfde, wie kan Hem dan afkeren? Daar is bij Hem geen verandering, zelfs niet de minste schaduw van omkering. Hij is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid (Psalm 102:26-28): Gij hebt voormaals de aarde gegrond, en de hemelen zijn het werk Uwer handen. Die zullen vergaan, maar Gij zult staande blijven, en zij zullen als een kleed verouden, Gij zult ze veranderen als een gewaad, en zij zullen veranderd zijn. Maar Gij zijt Dezelfde, en Uw jaren zullen niet geëindigd worden. Wat veranderingen er ook mogen wezen in Gods gedragingen tot ons, er kan echter geen verandering in Zijn hart zijn, en dus ten gevolge ook niet in Zijn verbond.

5. Gelijk God nooit van gedachten verandert, zo heeft Hij ook nooit Zijn Woord verbroken. Hij volbrengt altijd hetgeen Hij belooft. Vaak hebben de gelovigen van God meer ontvangen dan Hij beloofde in Zijn Woord, maar nooit minder, dit is hetgeen Jozua aanmerkte in zijn laatste redevoering aan Israël (Jozua 23:14): Gij weet in uw ganse hart en in uw ganse ziel, dat er niet één enig woord gevallen is van al die goede woorden welke de HEERE uw God over u gesproken heeft, zij zijn u alle overkomen, er is van dezelve niet één enig woord gevallen. Het is alsof hij wilde zeggen: Ik beroep mij op uw consciënties, of Hij aan u niet geweest is een getrouw God in het vervullen van Zijn beloften. Uit dit alles nu kunt u zien, waarin de getrouwheid Gods bestaat.

Wat het tweede betreft, namelijk hoever de getrouwheid van God in het verbond der genade is verpand. Ik zeg, dezelve is in zoverre verpand, dat God daarom al de zekerheid heeft gegeven die Hem mogelijk was, want:

- a. Het verbond is ondertekend, en wel met Zijn eigen bloed. God heeft als het ware Zijn pen gedoopt in het hartebloed van Zijn eigen Zoon, en daarmee het verbond ondertekend. Daarom wordt het bloed van Christus het bloed van het Nieuwe Testament genaamd. Dit is het Nieuwe Testament in Mijn bloed (Lukas 22:20).
- b. Het verbond der genade is niet alleen ondertekend, maar ook bekrachtigd door de heerlijke Drie-Eenheid, in het karakter van drie getuigen (1 Johannes 5:7): Drie zijn er Die getuigen in de hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest, en deze Drie zijn één.
- c. Het is een verzegeld verbond, verzegeld door de eed van God, waarin Hij Zijn leven zelfs verpand heeft tot nakoming van hetzelfde. Hij heeft Zijn eed gegeven aan Christus als het Hoofd van het verbond (Psalm 89:36): Ik heb ééns gezworen bij Mijn heiligheid: Zo Ik aan David liege! Hij heeft Zijn eed gegeven aan het zaad van Christus (Hebreeën 6:17): Waarin God met een eed daar tussengekomen is, willende de erfgenamen van de beloftenis overvloediger bewijzen, de onveranderlijkheid van

Zijn raad! Het is verzegeld door de dood des testamentmakers (Hebreeën 9:16-18). Het is verzegeld door de sacramenten van de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal, welke zijn als het overleveren van een bewijs, tot een teken van verkregen recht. En op hetzelfde ogenblik dat een zondaar zich inlaat in het verbond, verzegelt Christus het op zijn hart door Zijn Heilige Geest (Efeze 1:13-14): In Welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met de Heiligen Geest der belofte, Die het onderpand is van onze erfenis.

d. De getrouwheid van God is zover in dit verbond of testament verpand, dat hetzelfde tot meerdere verzekerdheid geregistreerd is in de hemel, onder de oudheden van het land dat ver gelegen is (Psalm 119:89): O HEERE, Uw woord bestaat in der eeuwigheid in de hemelen! Het is geregistreerd op aarde in de rol Zijns boeks, het profetisch Woord, hetgeen veel vaster is dan een onmiddellijke stem uit de hemel, en daarom doen wij wel, dat wij daarop acht hebben als op een licht, schijnende in een duistere plaats (2 Petrus 1:19). Dusver ter verklaring van de tweede voorgestelde zaak.

(3) De derde zaak die wij voorstelden was, om dit verbond der genade en de getrouwheid van God daarin verpand, te beschouwen onder de gelijkenis en vertoning van een regenboog, in kleur gelijk zijnde de steen smaragd, omringende de troon.

In het verhandelen van dit stuk zal ik trachten deze drie volgende zaken te verrichten, namelijk:

- A. Het verbond te beschouwen onder de gelijkenis van een regenboog.
- B. Onderzoeken waarom deze boog gezegd wordt rondom de troon te zijn.
- C. Naspeuren waarom deszelfs kleur gezegd wordt, gelijk te zijn aan de steen smaragd.

A. Eerst zeg ik, zullen wij volgens onze tekstwoorden, het verbond der genade beschouwen onder de verbloemde gelijkenis van een regenboog.

1. De regenboog was door God gegeven: Mijn boog heb Ik gegeven in de wolken (Genesis 9:13). Zo is ook het verbond der genade door God gemaakt: Ik heb een verbond gemaakt met Mijn uitverkorene (Psalm 89:4). Hoort en uw ziel zal leven, want Ik zal met u een eeuwig verbond maken en u geven de gewisse weldadigheden Davids (Jesaja 55:3). En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hen weldoe (Jeremía 32:40). Mijn vrienden! Wacht u toch om te denken dat het verbond door u is gemaakt, het is zeker onze plicht om in Gods verbond te gaan en onder deszelfs verbintenis te komen, om door de genade van hetzelfde al de plichten waar te nemen, die geboden worden in de wet. Maar denk niet dat uw verbintenissen, beloften en verbondsonderhandelingen, het verbond der genade maken of vaststellen, geenszins. Want het is God Die het verbond maakt, en onze harten en handen bestuurt om hetzelfde te omhelzen, ons tot deze plichten der gehoorzaamheid neigende, welke gevolgen zijn van ons zijn in het verbond met de Heere (Hebreeën 8:10): Want dit is het verbond dat Ik met het huis Israëls maken zal na die dagen, zegt de Heere: Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven, en in hun harten zal Ik die inschrijven, en Ik zal hen tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. Zodat het verbond der genade evenzeer een werk van God is, als het formeren van de boog in de wolken, hetgeen door mensenheden niet kan worden verricht.

2. De boog werd in de wolken gegeven, toen God die liefelijke reuk van Noachs offerande rook, gelijk u zien kunt aan het einde van het 8ste en 9de hoofdstuk van Genesis. Zo ook hier: toen Christus, onze gezegende Noach, onder de verbintenis kwam, dat Hij Zichzelf voor ons en in onze plaats aan de gerechtigheid van God zou opofferen, en God een liefelijke reuk in Zijn dood en Zijn voldoening rook, heeft Hij daarop de boog van Zijn verbond in Zijn Kerk gegeven. O mijn vrienden! Was het niet geweest om de voldoening die onze Borg opgeofferd heeft, deze boog van het verbond was nooit in onze hemel verschenen.

3. Gods boog in de wolken is een waarteken tegen de wateren van de zondvloed, dat zij nooit weer zullen komen om de aarde te verderven. En waarlijk, de boog in de hemel is een groter waarteken tegen dezelve, dan de zandheuvelen en rotsen waardoor

dezelve zijn omringd. Zo ook is het verbond der genade, gegrondvest op en verzegeld met het bloed van het Lam. Een heerlijk waarteken tegen de verslindende vloeken van de Goddelijke toorn, dat die nooit zullen weerkeren om enige ziel te verderven, die door het geloof tot Christus vlucht, schuilplaats nemende onder en gedrenkt zijnde in Zijn bloed en Zijn gerechtigheid. Wanneer iemand de regenboog aanschouwt, zo kan het hem vrede en gerustheid geven tegen de vrees van een andere zondvloed. Hoewel nog zulke zware orkanen of stormen uit de hemel mogen waaien, hoewel de zee mag bruisen en haar golven verheffen, alsof die het droge land zouden verzwelgen, zo kan echter het gezicht van Gods boog in de wolken, ons buiten alle vrees stellen van een algemene zondvloed. Zo ook hier, wanneer de arme ziel gelovig de boog van het verbond beschouwt, omringende de troon der genade, zo kan het haar vrede toebrengen en haar doen zien dat, hoe ook de bedelingen van God mogen zijn of de vertoningen van Zijn voorzienigheid echter de vloed van Zijn wrekende gerechtigheid, derzelve krachten op de Borg verspild hebben, waardoor de gerechtigheid van God des zondaars waarteken wordt, uit kracht van het verbond der genade, volgens Jesaja 54:9: Want dat zal Mij zijn als de wateren Noachs, toen Ik zwoer dat de wateren Noachs niet meer over de aarde zouden gaan, alzo heb Ik gezworen dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal.

4. De regenboog, gelijk natuurkundigen denken, is enkel en alleen een terugstuiting van de stralen van de zon, het is de zon die het wezen aan de regenboog geeft. Neem de zon weg uit het firmament, zo zal er geen regenboog meer in de wolken zijn. Zo ook hier: het is Christus, de Zon der gerechtigheid, Die het wezen geeft aan het verbond der genade. Hij is het leven en het wezen daarvan. Ik zal U geven tot een Verbond des volks (Jesaja 42:6). Al de beloften van het verbond, wat zijn die anders dan alleen stralen van genade en van liefde, afstralende van Christus als het Afschijnsel van Zijns Vaders heerlijkheid? (Hebreeën 1:3). Al de beloften zijn in Hem, en in Hem zijn zij ja en amen. Neem Christus uit het verbond weg, en hetzelve zal ophouden, ja, daar zullen geen beloften meer zijn.

5. Hoewel het gewelf van de boog hoog boven ons is, reikende tot aan de hemel, zo strekt echter deszelfs uiterste einde tot op de aarde, en komt nabij de mens. Men zou denken dat waar men ook is, of in welk gedeelte van de wereld men zich bevindt, nochtans het einde van de regenboog zich tot ons uitstrekt. Maar zo is het waarlijk gesteld met het verbond der genade, want hoewel Christus als het Hoofd van het verbond in de hemel is, zo strekt het verbond der genade zich nochtans uit tot de mens op aarde (Romeinen 10:6-8): En zeg niet in uw hart: Wie zal in de hemel opklimmen? Hetzelve is Christus (van boven) afbrengen. Of: Wie zal in de afgrond nederdalen? Hetzelve is Christus uit de doden opbrengen. Maar wat zegt zij? Nabij u is het Woord, in uw mond en in uw hart. Dit is het Woord des geloofs, hetwelk wij prediken. Door de rechtvaardigheid die uit het geloof is (in het zesde vers vermeld) verstaan sommigen van onze beste uitleggers het verbond der genade, hetwelk alzo genaamd wordt, omdat God in hetzelve Zijn rechtvaardigheid aan ons nabij brengt. Ja, het verbond der genade in deszelfs bedelingen, strekt zich uit gelijk de boog in de wolken tot een iegelijk mens, zeggende: Tot u is het woord dezer zaligheid gezonden (Handelingen 13:26). Het verbond is onbepaald, niemand wordt in hetzelve bij naam genoemd, niemand ook bij naam uitgesloten. Maar het is als het ware wit papier, staande het aan een iegelijk mens vrij, om zijn naam daarin te vullen door een toe-eigenend geloof.

6. Gods boog in de wolken is zeer uitgebreid, van het ene einde van de hemel reikende tot aan het andere. Zo is ook Gods verbond der genade een wijd uitgestrekt verbond. Hoewel alle nakomelingen van Adam tezamen vergaderd waren, daar zou echter plaats genoeg voor hen zijn binnen het gewelf van deze regenboog. Gods verbond der genade is zeer wijd en uitgestrekt, daar is plaats in hetzelve voor u, voor mij, ja voor alle mensen. God roept tot een iegelijk dat zij hetzelve zullen omhelzen, en aldus binnen de band van het verbond komen. O alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld en zonder prijs. Ja, u die uw geld hebt uitgewogen voor hetgeen dat geen brood is, en uw arbeid voor

hetgeen dat niet verzadigen kan, u allen wordt zelfs geroepen om hetzelfde te omhelzen (Jesaja 55:1-2).

7. Gelijk de regenboog een waarteken is tegen een algemene zondvloed, zo is dezelve ook een voorbode van een verkwikkelijke regen voor het dorstige land. Zo ook gelijk deze boog van het verbond, omringende de troon der genade, aan ons een waarteken tegen Gods wrekende toorn is, zo voorspelt die ook, ja, geeft de grootste verzekering, van een regen van des Geestes invloeden. Het is één van de artikelen van het verbond: Ik zal Israël zijn als de dauw, hij zal bloeien als de lelie, en hij zal zijn wortelen uitslaan als de Libanon (Hoséa 14:6). Hij zal tot ons komen als een regen, als de spade regen en de vroege regen des lands. Gelijk het zelden of nooit zal missen dat wanneer men een regenboog ziet, of een regenvlaag zal kort daarop volgen, zo kan het ook nooit missen dat wanneer men de boog van het verbond en Gods getrouwheid in dezelfde met het oog des geloofs beschouwt, of een verkwikkende regen van de dauw des hemels daalt neer op de ziel (Éfeze 1:13): In Welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met de Heilige Geest der belofte. (Johannes 11:40): Heb Ik u niet gezegd, dat zo gij gelooft, gij de heerlijkheid Gods zien zult?

8. De zichtbare verschijning van de regenboog is maar van korte duur, gemeenlijk verschijnt die voor een kleine tijd, en dan verdwijnt hij weer uit het gezicht. Zo zijn ook de gevoelige en levendige beschouwingen, die een gelovige verkrijgt van het verbond der genade, in deszelfs schoonheid, orde, vrijheid, volheid en vastheid gemeenlijk maar van korte duur. Het is een zeldzaam uur en een kort verblijf, gelijk één van de ouden het uitdrukt.

9. Alhoewel de regenboog uit het gezicht verdwijnt, en dat vaak voor een lange tijd na elkaar, echter besluiten wij daarom niet dat Gods verbond met ons verbroken is, of dat de wateren zullen weerkeren om de aarde te verderven, geenszins. De gedachtenis van de regenboog in de wolken gegeven, hoewel iemand die maar eens in zijn leven gezien had, ik zeg, de gedachtenis van die boog kan ons gerust stellen en overreden, dat de zondvloed nooit zal wederkomen. Zo is het ook hier: wanneer God deze boog van het verbond die de troon der genade omringt ontdekt, en uw ziel bepaalt om hetzelfde te omhelzen, hoewel u dezelve niet op zulk een gevoelige wijze als wel tevoren kunt zien, zo kan echter de gedachtenis aan dit verbond uw ziel gerust stellen tegen de vrees van de toorn van God, omdat de waarachtigheid en getrouwheid van God in het verbond dezelfde zijn, zonder enige verandering, hoe ook de zaken met u mogen gesteld zijn omtrent uw tegenwoordig begrip en gevoel. Aldus ziet u in wat opzichten Gods verbond overeenkomst heeft met de boog, die Hij gegeven heeft in de wolken.

B. Het tweede was om te onderzoeken waarom deze boog gezegd wordt rondom de troon te zijn:

1. Dit betekent de heerlijke majesteit van een God der genade in Christus, want gelijk ik reeds gezegd heb, dezelve wordt verbeeld als een verhemelte van de staat, de troon overdekkende, hetwelk een merkteken is van majesteit en heerlijkheid. O mijn vrienden! Grootheid en eer zijn voor het aangezicht van God in Christus. Zijn troon der genade is omringd met de heerlijkheid van de genade, genade ligt als het ware verspreid rondom de troon en dit verbeeldt Zijn heerlijke grootheid.

2. Dat de regenboog gesteld is rondom de troon der genade zal mogelijk dit betekenen: dat er van alle kanten toegang tot dezelve is, welk gedeelte u ook van het verbond beschouwt, op welk deel of op welke belofte u ook uw ogen vestigt, u zult echter bevinden dat hetzelfde onmiddellijk leidt tot de troon der genade om geholpen te worden. (Ezechiël 36:37): Hierom (namelijk de beloofde zegeningen) zal Ik van het huis Israëls verzocht worden (voor de troon Mijner genade) dat Ik het hen doe.

3. Van de troon der genade wordt gezegd, dat die omringd is door de regenboog, om de vastheid van elke belofte en van elke daad der genade aan te tonen die van de troon der genade voortvloeit. Elk gedeelte van het verbond is zeker, elke belofte daarin vervat, is vaster dan de pilaren van de hemel, omdat de getrouwheid van God in elke belofte is verpand, daarom kan geen jota of tittel daarvan voorbijgaan, totdat dit alles zal zijn geschied (Mattheüs 5:18).

4. De regenboog wordt gezegd de troon te omringen, daardoor de aaneenschakeling van al de gedeelten van het verbond aantonende, gelijk het ene gedeelte van een cirkel aan deszelfs andere gedeelte is vastgehecht. Zo gaat ook in het verbond der genade de ene zegen gepaard met de andere. Op de ene weldaad volgt een andere, op de krachtadige roeping, de rechtvaardigmaking, op de rechtvaardigmaking, de aanneming tot kinderen, heiligmaking, volharding, wasdom in de genade, en eindelijk, volmaakte heerlijkheid hiernamaals. Wanneer men de minste schalm van een keten aangrijpt, zo volgt de gehele keten. Zo ook hier: bezit men één weldaad, zo bezit men ze alle. Wanneer men Christus aanneemt, zo heeft men alles in Hem, Hij brengt alles met Zich mee.

5. De regenboog rondom de troon, kan betekenen dat er geen toegang is tot de troon der genade. Geen grond van het geloof om op te rusten in de toenadering tot die troon, dan alleen uit kracht van het verbond en de getrouwheid van God daarin verpand. Het is dwaasheid te denken dat men tot de troon der genade ter verkrijging van genade en barmhartigheid kan komen, terwijl men Gods verbond en Zijn waarheid daarin verpand, voorbijgaat en verzuimt.

C. Het derde was om na te speuren, waarom van deze boog van het verbond gezegd wordt, dat die in kleur gelijk is aan de steen smaragd. Ik zal hier niet bij blijven staan, doch alleen met een woord zeggen, dat hetzelfde naar mijn gedachten betekenen wil, de eeuwige duurzaamheid van het verbond, zijnde altijd hetzelfde, gelijk de palmboom die altijd groen blijft en niet verdort of verwelkt. O mijn vrienden! Deze wereld verwelkt en veroudert als een kleed, derzelve gedaante gaat voorbij. Ulieden zelf verwelkt, uw schoonheid, krachten, gedaante en alle andere uitnemendheden verteren gelijk een mot. Uw gestalte, hoe aangenaam die nu ook mag zijn, zal mogelijk binnenkort verwelken, hoewel u zelfs op de berg Thabor was, Christus in Zijn heerlijkheid beschouwende, dat zal echter niet duurzaam zijn, binnen korte tijd kunnen uw bloeiende staat en uw berg, die u meent dat vastgesteld is, geschud worden door de verberging van 's Heeren aangezicht. Maar hier is datgene, hetwelk u onder dit alles kan vertroosten namelijk, Gods verbond, hetwelk van kleur is als de steen smaragd, altijd groen, zonder enige verwelking. Het komt mij zeer opmerkelijk voor, dat wanneer de Heere God, Mozes zond tot de kinderen Israëls, om hen te leiden uit het land van Egypte, Hij hem deed gedenken aan het verbond, hetwelk God met Abraham had opgericht, en waarin Hij gezegd had, dat Hij hen uit Egypteland zou doen gaan. Wat doet God nu om het geloof van Mozes en van de kinderen Israëls wegens Zijn getrouwheid te versterken? Hij beveelt hem aan de kinderen Israëls te zeggen: IK ZAL ZIJN heeft mij tot ulieden gezonden (Éxodus 3:14). Hetwelk is alsof Hij zei: Denk niet dat Ik Mijn verbond vergeten heb, of Mijn belofte aan Abraham gedaan, geenszins, IK ZAL ZIJN DIE IK ZIJN ZAL. Ik ben heden Dezelfde, Die Ik vierhonderd en dertig jaren geleden was, toen Ik wegens deze zaak tot Abraham sprak, en Mijn belofte is nog zo vers voor Mij, als op die dag wanneer Ik dezelve deed. De apostel zegt (Hebreeën 10:23): Want Die het beloofd heeft is getrouw, volgens onze overzetting, doch volgens de oorspronkelijke Griekse taal kan het aldus gelezen worden: Want Hij is getrouw, Die belovende is. Wij moeten Gods verbond en beloften niet aanmerken als een zaak die geschied is en dus niet meer bestaat, geenszins. Hij is nu aan ons zowel een belovend God, als toen de belofte eerst over Zijn gezegende lippen is gegaan. Dezelve is altijd vers en groen, zij is van kleur de steen smaragd gelijk. Hij gedenkt in der eeuwigheid aan Zijn verbond (Psalm 111:6). En gelijk gerechtigheid en gericht de vastigheid Zijns troons zijn, zo gaat de goedertierenheid, opgewonden in het woord der waarheid, echter voor Zijn aanschijn heen (Psalm 89:15). Dusverre ter verklaring van de derde in orde voorgestelde zaak.

(4) De vierde voorgestelde zaak was, om een weinig te spreken wegens dat geloof en vertrouwen, hetwelk de aanmerking van dit alles in ons behoorde te verwekken.

Tot opheldering van hetzelfde zal ik niet verder gaan dan de zinnebeeldige gelijkenis, die wij vinden in de woorden van onze tekst. Wat zijn uw gedachten, wanneer de

regenboog zich vertoont aan de hemel? Hetzelfde moet u denken en doen ten opzichte van de boog van het verbond en de getrouwheid van God daarin verpand.

1. Wanneer de boog zich aan de hemel vertoont, zo ziet u daarnaar en beschouwt die met uw ogen, want het is een zeer heerlijke en luisterrijke vertoning. U overweegt en onderzoekt het doeleinde, waartoe zulk een vertoning geschiedt aan de hemel. Hetzelfde moet u ook doen omtrent Gods verbond der genade, de boog die Hij in de hemel van Zijn Kerk gegeven heeft en welke gaat rondom de troon der genade, die Hij heeft opgericht. Het is volstrekt onmogelijk, dat u ooit enige weldaad uit Gods verbond kunt deelachtig worden, tenzij u hetzelfde beschouwt, overweegt, en tracht hetzelve te verstaan en te kennen. Daar moet enig verstandig begrip zijn van de verborgenheden van het verbond. En dit is de eerste zaak die God doet, wanneer Hij een ziel brengt onder de band van Zijn verbond, om de ogen van haar verstand te verlichten met de kennis van Jezus Christus, het grote Hoofd van het verbond. Hij doet zulk een ziel bedenken en overwegen, de volheid, vrijheid, gepaste orde en vastheid van het verbond, als zijnde een verbond der genade en des vredes, waarin onze ganse zaligheid ligt opgesloten.

2. Wanneer iemand de regenboog aan de hemel ziet, en weet dat dezelve het teken van Gods verbond met het menselijke geslacht is, waardoor Hij belooft dat de wateren nooit zullen weerkeren om de aarde te verderven, zo geeft hij zijn toestemming aan de waarachtigheid van het verbond en de belofte van God. Hij gelooft dat het waarachtig is, dat God zulk een belofte heeft gedaan, en dat God, Die zulk een zaak beloofd heeft, Zijn woord niet zal breken, maar dat Hij hetzelve zal nakomen en vervullen. Zo ook hier: wanneer u de boog van het verbond der genade en de waarheid van God daarin verpand beschouwt, wanneer u ziet dat hetzelve verzegeld is door de eed van God en het bloed van Zijn eeuwige Zoon, zo is het uw plicht, de waarheid van God in het verbond verpand, toe te stemmen, omdat gerechtigheid en waarheid de gordels Zijner lendenen zijn (Jesaja 11:5). O, zal de ziel zeggen, ik zie dat elke belofte van God waarachtig is, het is Hem onmogelijk dat Hij liegen zou, en daarom verzegel ik dat Hij waarachtig is.

3. Wanneer iemand de boog in de wolken gelovig ziet, zo besluit hij dat hij voor zichzelf in het bijzonder veilig is, wegens de wateren van de zee, dat die hem niet overvloeien zullen. Hij berust in de waarachtigheid van de Belover, en stelt zichzelf aldus gerust tegen alle vrees voor een tweede zondvloed. Zo ook hier: wanneer wij Gods verbond gelijk een boog omringende Zijn troon zien, zo behoorden wij daar met een verzekerd vertrouwen op te rusten, als zijnde een goed waarteken tegen de toorn van God, een goede verzekerdheid voor onze eeuwige gelukzaligheid, vrede, vergeving, genade en heerlijkheid. Het verbond is Gods schatkamer van het eeuwige leven. Ook neemt de ziel het als zodanig aan, zeggende: Dit is al mijn heil, dat Hij mij in Christus een eeuwig verbond heeft gesteld, en hierop wil ik mijn vertrouwen vestigen. Waarlijk, indien God Zijn verbond kon verbreken, zo zou ik zekerlijk moeten verloren gaan en verzinken in de machtige wateren van Zijn toorn, doch Gods verbond kan niet verbroken worden. Het is bevestigd tot in eeuwigheid: Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar het verbond Zijns vredes zal in eeuwigheid niet wankelen (Jesaja 54:10). En daarom ben ik verzekerd, dat God mij niet verraden en Zijn verbond mij niet bedriegen zal, dit alles is juist hetgeen in Jesaja 56:4 genaamd wordt: vast te houden aan Gods verbond.

TOEPASSING

(5) De vijfde en laatste voorgestelde zaak was, om een praktikale toepassing van deze leer op het gemoed te maken.

Dezelve zal enkel en alleen voor het tegenwoordige bestaan, in deze volgende besluiten die ik uit dezelve zal afleiden. Omdat het zodanig is dat Gods verbond der genade en Zijn getrouwheid in hetzelve verpand, gelijk zijn aan een regenboog, omringende de troon tot onze bemoediging om op Hem te vertrouwen, zo beschouw hier:

A. De wonderbare heerlijkheid en schoonheid van de troon der genade, tot dewelke wij genodigd, ja, geroepen worden om te komen. Alles wat in of omtrent deze troon is, vertoont heerlijkheid, schoonheid en majesteit. De Persoon Die daarop zit, is in het aanzien de steen sardis en jaspis gelijk, en die Hem aanschouwen of die rondom de troon zijn, worden als verrukt door Zijn heerlijkheid, zodat zij dag en nacht uitroepen: Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, Die was, en Die is, en Die komen zal (Openbaring 4:8). Zij aanbidden Hem en werpen hun kronen voor de troon, zeggende: Gij, Heere, zijt waardig te ontvangen, de heerlijkheid en de eer en de kracht, want Gij hebt alle dingen geschapen, en door Uw wil zijn zij, en zijn zij geschapen (Openbaring 4:10-11). O, hoe majestueus is de verschijning van God in Christus! Hoe heerlijk is Zijn hoge en verheven troon. Hoe luisterrijk en statig is zijn gevolg, dat de grote tempel des hemels en der aarde vervult! (Jesaja 6:1).

B. Zie hier ook de grond daar de verzekerdheid van het geloof op rust in het toenaderen tot de troon der genade, namelijk, de waarachtigheid Gods, verpand in het verbond der genade. Het aanschouwt de boog rondom de troon, en dit verwekt in de mens moed en vertrouwen. Het geloof van Abraham bouwde ook deszelfs verzekering op deze grond (Romeinen 4:20-21): Hij heeft aan de belofte Gods niet getwijfeld door ongelof, ten volle verzekerd zijnde dat hetgeen beloofd was, Hij ook machtig was te doen. Mijn vrienden! Indien u deze bede tot God zou opheffen, dat Hij de wateren van de oceaan wilde bepalen, en de fonteynen des afgronds toesluiten, opdat de wateren niet zouden wederkeren om de aarde te verderven, zo ben ik overreed dat u hetzelfde zou moeten bidden in volle verzekerdheid des geloofs, geenszins twijfelende aan Zijn waarachtigheid wegens verhooring van deze bede, en wel omdat God beloofd heeft, dat de wateren niet meer zullen wederkeren om de aarde te verderven, en omdat Hij Zijn boog gegeven heeft in de wolken als een teken van Zijn waarachtigheid in deze zaak. Nu, ik ben verzekerd, dat u een even vaste grond hebt om er uw geloof op te vestigen in uw toenaderingen tot de troon der genade, om zulke dingen van Hem te bidden, die overeenkomstig Zijn wil zijn. Dingen, die beloofd worden in het verbond der genade, namelijk vrede, vergeving en zaligheid door de Verlosser, want u hebt de waarachtigheid van dezelfde God daarin verpand, en niet alleen Zijn waarachtigheid, maar ook Zijn macht, Zijn heiligheid en al Zijn andere volmaaktheden. Ja, mijn vrienden! Gods verbond der genade met ons aangegaan in Christus, is nog vaster dan Gods verbond met Noach, want gelijk u gehoord hebt, dit verbond der genade is bekrachtigd door Drie Die getuigen in de hemel. Het is verzegeld door de eed en het bloed van God, en aangetekend in de rol Zijns boeks. En daarom, wanneer u nadert tot de troon der genade om enige genade te verkrijgen, houd altijd uw oog gevestigd op de boog van het verbond, en de getrouwheid van God daarin verpand, opdat u aldus mocht hopen, vertrouwen en geloven, zonder twijfelingen.

C. Leert hier ook uit de weg en de wijze, om ondersteund en verlicht te worden onder alle kwaden die u drukken, hoe ook genaamd, hetzij uitwendige, hetzij inwendige. Mijn vrienden! U bent aan 's Heeren verbondstafel geweest, en ik hoop dat u met God mocht geweest zijn op de berg, etende van Zijn maaltijd van vet vol merg. Nu moeten wij weer van elkaar scheiden, en wij gaan wederom uit in de wijde wereld, en het is God bekend wat diepe zeeën, wat onstuimige baren en stormen van aarde en hel ons nog zullen ontmoeten. Maar wat u mocht overkomen, ik raad u: houd uw ogen steeds gevestigd op de regenboog van het verbond, omringende de troon, waarvan u een zichtbaar en gevoelig zegel hebt genoten in het gebruiken van 's Heeren Heilig Avondmaal, voornamelijk in de volgende toestanden en gevallen. En u zult een wonderbare ondersteuning en uitkomst genieten, gelijk David daar ook de ondervinding van genoot (Psalm 27:13), zeggende: Zo ik niet had geloofd dat ik het goede des HEEREN zou zien in het land der levenden, ik ware vergaan.

1. Gelovigen! Wanneer mogelijk een storm van wrekende toorn Gods in schijn uit de hemel op u nedervalt, hetgeen uw consciëntie dermate ontroert, dat u gedrongen wordt uit te roepen, zo wegens een gevoel van schuld, als uit indrukken van Gods toorn in uw zielen: De pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest

uitdrinkt, de verschrikkingen Gods rusten zich toe tegen mij (Job 6:4). Wel, indien dit uw toestand mocht zijn, gelijk lichtelijk gebeuren kan, zie dan op naar de regenboog van het verbond, omringende de troon, en daar zult u zien dat de getrouwheid Gods in hetzelfde zo is verpand, dat Zijn wrekende toorn u nooit zal treffen (Jesaja 54:7-10): Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen. In een kleine toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de HEERE, uw Verlosser. Want dat zal Mij zijn als de wateren Noachs, toen Ik zwoer dat de wateren Noachs niet meer over de aarde zouden gaan, also heb Ik gezworen dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal. Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer. Waaruit u zien kunt, dat God Zijn eed gegeven heeft, dat de vloed van Zijn wrekende toorn niet meer over u zal komen om u te verderven. En wat kunt u meer begeren? Zal dan het ongeloof nog durven bestaan om God te beschuldigen, alsof Hij valselijk gezworen had?

2. Gelovigen! Mogelijk zal een storm van benauwdheden in deze wereld u overkomen, tijden van openbaar verderf kunnen u overkomen, dagen van vervolging om der gerechtigheids wil, of zo dat niet geschiedt, een storm van persoonlijke beproeving kan op u vallen, hetzij in uw goede naam, uw welvaren, familie of nabestaanden. Die storm kan wel zo hard zijn, dat die al hetgeen u lief en dierbaar in de wereld is, kan wegnemen. U zult mogelijk zeggen: Wat zal ik in zulk een geval doen? Mijn raad aan u is: Hef het oog des geloofs op en aanschouw de boog van het verbond, en u zult daar vinden hetgeen uw hart zal verblijden en opbeuren. Namelijk uw VerbondsGod in Christus, medelijden hebbende met alle benauwdheden. In al hun benauwdheid was Hij benauwd (Jesaja 63:9). Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de HEERE over degenen die Hem vrezen (Psalm 103:13). Aldaar zult u ondervinden, dat Hij Zich verbonden heeft om met u te gaan door het vuur en door het water (Jesaja 43:2): Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen, wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken. Aldaar zult u vinden, dat Hij Zich verplicht heeft door Zijn verbond om uw hoofd boven te houden (Jesaja 41:10): Vrees niet, want Ik ben met u, zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God. Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid. Aldaar zult u vinden, dat Hij Zich verbonden heeft om u veilig te geleiden door al uw benauwdheden: Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit die alle redt hem de HEERE (Psalm 34:20). Dan zult u ondervinden dat uw lichte verdrukkingen, die zeer haast voorbijgaan, u zullen werken een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid (2 Korinthe 4:17).

3. Mogelijk zult u de stormen van de hel moeten uitstaan, van overheden en machten en geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw. De gewapende legioenen uit de put des afgronds zullen mogelijk eerlang, gelijk de stieren van Basan, tegen u stoten. Maar toch, in deze toestand moet u opzien naar de troon der genade, en naar de boog van het verbond, die dezelve omringd, en u zult daar niet alleen vinden hetgeen u kan, maar ook dadelijk zal, verlichting geven. Dan zult u bevinden dat Christus, overeenkomstig het voornaamste gedeelte van de inhoud van het verbond, de kop van de slang heeft vermorzeld: En de overheden en de machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld, en heeft door Zijn kruis over haar getriomfeerd (Kolossenzen 2:15). Hij heeft tenietgedaan de dood en degene die het geweld des doods had, dat is de duivel (Hebreeën 2:14). Aldaar zult u vinden, dat Christus Zich verbonden heeft om u bij te staan, als uw overste Leidsman en Voleinder des geloofs, om te maken dat u haast de satan onder uw voeten zult verpletteren. En door geloof te oefenen op dit verbond, zult u van de overwinning zeker zijn, en dat u overwinnaars, ja, meer dan overwinnaars zijn zult door Hem, Die u heeft liefgehad (Romeinen 8:37).

4. Gelovigen! Mogelijk zult u binnen korte tijd bevinden, dat die sterke man, de inwonende zonde, gelijk Simson nadat zijn haarlokken waren afgeschoren, weer kracht verkrijgen zal, en in uw ziel beginnen te woeden, in zoverre dat u met de

apostel zult moeten uitroepen: Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods! (Romeinen 7:24). Maar aanschouw zelfs in die toestand de troon der genade en de boog van het verbond, en u zult bevinden, dat God Zichzelf verbonden heeft om genade en barmhartigheid te bewijzen, om u te helpen ter bekwamer tijd. Hij heeft gezegd: Want de zonde zal over u niet heersen (Romeinen 6:14). Ik zal hun ongerechtigheden dempen (Micha 7:19). Van al uw onreinheden en van al uw drekgoden zal Ik u reinigen (Ezechiël 36:25). Als de vijand zal komen gelijk een stroom, zal de Geest des HEEREN de banier tegen hem oprichten (Jesaja 59:19).

5. Mogelijk zullen binnen korte tijd de satan en uw verdorvenheden u de voet lichten, doende u daarheen vallen, ja, als het ware u vertreden in het slijk, zodat uw klederen van u zullen gruwelen (Job 9:31). En wat zult u dan in zulk een toestand doen? Niet anders, dan het oog des geloofs opheffen tot de troon, en Jezus aanschouwen als die verhoogde Vorst en Zaligmaker. Die aan Israël geeft bekering en vergeving van zonden, dat Die u weder opricht en door het bloed van Zijn verbond u trekt uit de kuil daar geen water in is. Beschouw ook de boog van het verbond en u zult bevinden, dat op het gewelf van die boog geschreven staat: Al laagt gijlieden tussen twee rijen van stenen, zo zal Ik u toch maken als vleugelen ener duive, overdekt met zilver, en welker vederen zijn, met uitgegraven géluwen goud (Psalm 68:14). Luister naar de stem Desgenen Die op de troon zit, en u zult Hem horen zeggen: Hoewel gij met vele boeleerders gehoereerd hebt, keer nochtans weder tot Mij, spreekt de HEERE (Jeremía 3:1).

6. Mogelijk zal een donkere en droevige nacht van verlatingen Gods u op uw weg overkomen. Hij kan Zijn aangezicht voor u verbergen, zodat u met de Kerk zult moeten uitroepen: De HEERE heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten (Jesaja 49:14). Wel het zij zo, hoewel u in de duisternis wandelt, geen licht hebbende, zo betrouw echter op de Naam des HEEREN, en steun op Hem uit kracht van het verbond als op uw God. Want Hij heeft Zichzelf daarin verbonden, om u te zijn tot een God in eeuwigheid, en dat Hij u nooit begeven of verlaten zal met Zijn dadelijke tegenwoordigheid, zodat, schoon het geweest des avonds mocht vernachten, echter is er des morgens gejuich (Psalm 30:6). Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen. In een kleine toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de HEERE, uw Verlosser (Jesaja 54:7-8).

7. Mogelijk zult u gebracht worden onder droevige vrezes en bevattingen, van zo ver door God verlaten te worden, dat u eindelijk en ten laatste een afvallige zult bevonden worden. Maar beschouw ook in die toestand de boog van het verbond, omringende de troon, en u zult verzekerdheid tegen dat alles vinden. Want Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, zal dat voleindigen tot op de dag van Jezus Christus (Filippenzen 1:6). De rechtvaardige zal zijn weg vast houden, en die rein van handen is zal in sterkte toenemen, genade en heerlijkheid zijn zo onafscheidelijk door het verbond samen gehecht, dat die nooit kunnen gescheiden worden: De HEERE zal genade en ere geven (Psalm 84:12).

8. Mogelijk zult u binnenkort in een droevige doodsheid en ongesteldheid van hart vervallen. De specerijen des hofs, die nu haar lieflijke reuk schijnen uit te geven, kunnen verdrogen, zodat u zult uitroepen: Zie, ik ben een dorre boom (Jesaja 56:3). Wel, zie ook in die toestand op naar de troon der genade en naar uw heerlijk Hoofd, zittende op die troon, en u zult uw leven in Hem zien, want ons leven is met Christus verborgen in God (Kolossenzen 3:3). Hij zegt: Ik leef en gij zult leven (Johannes 14:19). Ja, Hij zal ons na twee dagen levend maken, op de derde dag zal Hij ons doen verrijzen, en wij zullen voor Zijn aangezicht leven (Hoséa 6:2). Ik zal Israël zijn als de dauw, zij zullen ten leven voortbrengen als koren (Hoséa 14:6,8).

9. Gelovigen! Mogelijk zult u binnen korte tijd aangegrepen worden door de schrik des doods, wanneer de duistere gordijnen van het graf en de schaduwen van het land der vergetelheid zich over u beginnen uit te strekken. O! zegt u, wat zal ik in die toestand doen? Ik antwoord: Zie ook dan zelfs op naar de boog van het verbond, omringende de troon. Ja, grijp dezelve aan, gelijk David deed, toen het einde van zijn leven begon te naderen, zeggende (2 Samuël 23:5): Hoewel mijn huis alzo niet is bij

God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles welgeordineerd en bewaard is, voorzeker is daarin al mijn heil en lust. Dezelfde man Gods het verbond beschouwende, alsmede hoe God Zich verbonden had met hem in de dood te zijn, roept uit (Psalm 23:4): Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij. Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij. Zie ook een zoete belofte van het verbond betreffende deze zaak (Hoséa 13:14): Doch Ik zal hen van het geweld der hel verlossen, Ik zal hen vrijmaken van de dood. O dood, waar zijn uw pestilentiën, hel, waar is uw verderf?

Doch na al dit voorgestelde zult u mogelijk zeggen: Deze zaken kunnen uitnemende ondersteuning en verlossing toebrengen aan een gelovige, die in Gods verbond getreden en aldus gekomen is binnen het gewelf van de boog, maar ik vrees dat ik geen van deze ben. Het antwoord op deze zaak leidt mij tot de laatste gebruikmaking van deze leer, doch waarover ik mij niet breedvoerig zal uitlaten. Alleen, eer ik daartoe overga, laat mij toe u allen die mij nu hoort, hetzij gelovigen of ongelovigen, te vermanen en toe te roepen, dat u heden zonder enig uitstel deze zaak toch voor uzelf buiten twijfel wilt stellen, door Gods verbond te omhelzen, hier onder de gelijkenis van een regenboog voorkomende, omringende de troon, in kleur gelijk zijnde de steen smaragd. Mijn vrienden! U kunt de natuurlijke regenboog met uw lichamelijke handen niet grijpen, maar wanneer u die ziet, grijpt u naar Gods verbond met Noach, door een daad van vertrouwen of van geloof, dat God u, overeenkomstig dat verbond, zal verlossen van de zondvloed der wateren. Wel, doe ook zo in dit geval, grijp aan en omhels Gods verbond der genade en Zijn getrouwheid daarin verpand door het geloof in Christus, tot uw verlossing en bevrijding van de vloed van de eeuwige toorn van God, die u dreigt tot in eeuwigheid te verslinden.

GEBRUIK VAN VERMANING

Nu kom ik tot het laatste gebruik hetgeen ik voornemens was uit deze leer af te leiden. Hetzelve zal zijn bij wijze van vermaning. Is het zo, dat het verbond der genade en de getrouwheid van God daarin verpand, is, gelijk een regenboog rondom de troon, in het aanzien de steen smaragd gelijk, zo heb ik billijke grond om u allen die mij nu hoort, te vermanen dat u aan het oogmerk daarvan zult beantwoorden, en gebruik maken van deze openbaring en verklaring van de genade van God. Waartoe heeft Hij de regenboog van Zijn verbond rondom de troon gegeven, dan alleen opdat zondaren die ver af zijn, daardoor mochten aangemoedigd worden om tot God te komen en in te gaan in Zijn verbond, en Zijn getrouwheid daarin verpand te omhelzen: Opdat zij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden voor de troon der genade, om geholpen te worden ter bekwamer tijd (Hebreeën 4:16). Mijn vrienden! Wanneer u de boog in de wolken ziet, zo gedenkt u aan Gods verbond met Noach, en gelooft dat u veilig bent voor een tweede zondvloed der wateren, niet wegens een goede daad door u verricht, waardoor u die zaak zoudt verdienen, maar uit kracht van de waarachtigheid van God, verpand in Zijn verbond met Noach. Zo ook, wanneer u de boog van het verbond beschouwt, omringende de troon der genade, gebruik die als een waarteken tegen de vloed van Gods toorn die opgehouden en terug geroepen zijn, op de voldoening en de dood van Christus. Ik zeg: gebruik die ter verkrijging van deze, en alle andere zegeningen die opgesloten liggen in deszelfs uitgestrekte boezem. Doch om deze vermaning als het ware in een helder daglicht te stellen, zo zal ik onder de Goddelijke bijstand trachten aan te tonen:

- (1) Waar de regenboog van het verbond der genade een teken van is.
- (2) Waar het gebruik maken van deze regenboog van het verbond, in bestaat.
- (3) Wat deze weldaden of voorrechten zijn, die opgesloten liggen binnen de kring van deze regenboog, en welke de ziel geheel of ten dele in bezit krijgt, op dat juiste oogenblik wanneer zij ingaat in het verbond Gods.
- (4) Wie gerechtigd zijn om te komen, binnen de kring van deze regenboog.
- (5) Zal ik enige beletselen en stenen des aanstoets wegnemen die op de weg van de zondaars zijn, en welke een verderfelijke invloed hebben om hun de moed te benemen om de weldaden van de regenboog van het verbond, omringende de troon, te omhelzen.
- (6) Zal ik enige raadgevingen voorstellen, hoe u het best gebruik zult maken van deze regenboog der beloften of van het verbond, tot uw beveiliging tegen de vloed van Gods toorn, die u dreigen om der zonden wil.

(1) De eerste voorgestelde zaak was, om aan te tonen waar de regenboog van het verbond een teken van is.

Het is u bekend dat de regenboog in de zichtbare hemel een teken van iets is, zo is ook de geestelijke regenboog van het verbond:

1. Een teken dat het eerste verbond verbroken is, en dat de boosheid van de mensen groot was op de aarde. Om welke reden de fonteinen van de grote afgrond van de Goddelijke toorn werden geopend, gelijk een sterke zee, het ganse geslacht Adams heenvoerende naar de put des afgronds. Wanneer wij de boog aan de hemel bezien, zo denken wij aan de zondvloed van Noach, welke gezonden werd om wraak te nemen over de eerste wereld, wegens haar zonden. Zo ook, wanneer wij de regenboog van het verbond beschouwen, zo behoorden wij te denken aan de toorn en de wraak van God, die tegen het ganse menselijke geslacht is uitgegaan. O mijn vrienden! De vloek Gods is gelijk een brede vliegende rol, uitgegaan over de gehele aarde, wegens de zonden van de mensen (Galaten 3:10): Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen. Denk hieraan, wanneer u de boog van het verbond, omringende de troon der genade, komt te beschouwen.
2. Deze regenboog van het verbond is een teken dat er verzoening gevonden is, en dat de offerande van onze grote Noach door God is aangenomen, en dat Hij een lieflijke reuk geroken heeft in de dood van onze Heere Jezus Christus. Het is bekend dat de regenboog in de wolken gegeven werd nadat God Noachs offerande had aangenomen.

En wanneer wij de boog van God in de wolken zien, zo doet die ons daaraan gedenken. Zo ook, wanneer wij het verbond der genade beschouwen, behoorden wij aan de dood en de voldoening van Christus te gedenken, als de enige grond en fundament waarop God met zondaren handelt, in een weg van genade. Wanneer wij het verbond beschouwen, moesten wij ook zien op het bloed van het verbond (Zacharía 9:11): U ook aangaande, o Sion, door het bloed uws verbonds heb Ik uw gebondenen uit de kuil waar geen water in is, uitgelaten. Ik heb gelezen dat in Holland, alwaar door sterke dijken het meeste land uit de zee gewonnen is, wanneer te enige tijd door de zee een breuk in dezelve gemaakt wordt, waardoor het land in gevaar is om onder water gezet te worden, een iegelijk die de breuk bemerkt, volgens de wetten van het land verplicht is, die zo mogelijk te stoppen al was het ook met het kostelijkste van zijn goederen, wordende zulks aan hem uit de algemene middelen weer vergoed. O mijn vrienden! De zonde heeft een breuk gemaakt, waardoor de toorn van God is ingebroken, en het ganse geslacht van Adam wordt overstromd, een breuk zo wijd, een vloed van toorn zo snel en geweldig, dat dezelve al het geschapene zou verzwolgen en weggevoerd hebben, zowel engelen als mensen, indien zij daarin geworpen geweest waren om die te stoppen. De heerlijke Zoon van God, bespeurende dat niets anders het kon doen, heeft Zijn eigen lichaam in de breuk geworpen: Hij heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons (Galaten 3:13). Laat ons hieraan denken, zo vaak wij de boog rondom de troon beschouwen.

3. De boog van het verbond, zoals die gegeven is in de hemel van de zichtbare Kerk, is een teken dat de vloed van Gods toorn zijn teruggeroepen en dat God is, een God des vredes voor zondaren, door het verzoenende bloed van het Lam. Mijn vrienden! Ik verkondig u grote blijdschap, de wateren van de vloed van de Goddelijke toorn zijn zo ver afgenomen en droog gevallen, dat de olijftak door Gods dienaren ter beschouwing aan u wordt voorgesteld. Wij prediken het Evangelie des vredes en verkondigen het goede, wij betuigen u in de Naam van God, dat de verzoening die Hij gevonden heeft, Hem zo welbehaaglijk is, dat Hij verklaart: Grimmigheid is bij Mij niet (Jesaja 27:4). En dat, hoewel Hij toornig geweest is, Zijn toorn nu is afgekeerd (Jesaja 12:1). En indien u denkt dat Zijn woord niet genoegzaam is, zo zie het hier bevestigd door Zijn eed, waarin Hij zelfs Zijn leven verpandt (Ezechiël 33:11): Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve.

4. De regenboog in de wolken is een teken van Gods getrouwe belofte, dat geen mens zal verloren gaan door een algemene zondvloed. Zeker, wil iemand zolang blijven staan aan de oever van de zee totdat de wateren hem overstromen, zo één kan geen hulp worden toegebracht. De getrouwheid van God in Zijn verbond met Noach staat echter vast, hoewel die mens verloren gaat. Zo ook hier: de regenboog, omringende de troon der genade, is een teken van Gods getrouwheid in het woord van Zijn belofte, dat geen mens zal verloren gaan, die gebruik wil maken van het droge land, dat voor hem staat in het Evangelie. Zeker, wil de mens door ongeloof stil blijven staan aan de oever van Gods toorn totdat hij verloren gaat, zulk één kan geen hulp worden toegebracht. Maar de getrouwheid van God in Zijn verbond der genade, staat echter vast en kan, noch zal door de dwaasheid van zulk één krachteloos gemaakt worden. Maar ik zeg u dat een iegelijk, wie hij ook zij, die gelovig deze getrouwheid van God in Zijn verbond verpand, komt te omhelzen, niet zal verloren gaan maar het eeuwige leven hebben, de vloed van de toorn van God zal tot hem nooit genaken. Dit zij genoeg ter verklaring van de eerste voorgestelde zaak, namelijk, waar deze regenboog rondom de troon, in kleur gelijk zijnde de steen smaragd, een teken van is.

(2) De tweede zaak was, om te onderzoeken waar het gebruik maken van deze regenboog van het verbond, in bestaat.

Ik antwoord met de zeer wel uitgedrukte woorden van onze Belijdenis des geloofs, op het einde van hoofdstuk 14:2: Het is te geloven in Christus, Hem aan te nemen, te omhelzen, en op Hem alleen te rusten tot rechtvaardigmaking, heiligmaking en het eeuwige leven, uit kracht van het verbond der genade. Dit is zeer zakelijk uitgedrukt, doch ik vrees dat hetzelfde zeer weinig wordt opgemerkt door het volk in het

algemeen. Het is een rusten op Christus uit kracht van het verbond der genade. Gelijk wij op een mens betrouwen uit kracht van zijn gegeven woord of belofte, zo betrouwen wij ook op Christus uit kracht van het verbond en deszelfs beloften. Het is opmerkelijk in onze tekst, dat de regenboog, de troon en Hem Die daarop zit omringt, zodat het onmogelijk is te naderen tot de troon, of tot Christus daarop zittende, tenzij men binnen deze regenboog komt. Zo is er ook geen komen tot Christus, geen waarachtig geloven in Hem, dan uit kracht van het woord van Zijn genade en Zijn belofte in het verbond beloofd. En dit is het wezenlijke onderscheid tussen het waarachtig, zaligmakende geloof en het ingebeelde geloof van de geveinsden, de geveinsden zullen wel door een ingebeeld geloof naar Christus en de zaligheid grijpen, echter nemen zij Christus en Zijn weldaden, zoals die opgesloten liggen binnen de regenboog, niet aan. Zij nemen Hem niet aan, en maken geen gebruik van Hem, uit kracht van het verbond der genade. Het verbond der genade of Gods belofte in Christus, is zijn testamentische schikking en overdraging, waarin Hij hen Zichzelf en al de weldaden die Hij verworven heeft, toeschikt en overdraagt, namelijk Zijn Geest, Zijn gerechtigheid, ja, Zijn ganse volheid. Het waarachtige geloof nu, neemt Christus aan en rust op Hem, uit kracht van dit verbond der genade. Ik beroep mij op uzelf, of u uw geloof wel kunt vestigen of betrouwen op God of op mensen, zonder een woord van beloften te hebben als deszelfs grond? Indien ik u zou vermanen op iemand van uw geburen of op enig vermogend mens te betrouwen, ter verkrijging van een som geld die u nodig had, zoudt u mij niet vragen: wel, wat grond heb ik daartoe? Heeft hij beloofd mij dat te geven of te lenen? Indien hij niet beloofd heeft hetzelfde te doen, zo is er ook geen grond van betrouwen, en u zoudt denken dat ik met u spotte, wanneer ik u vermaande om die zaak hem toe te betrouwen, indien hij zulks niet beloofd had te zullen doen. Zo ook hier, wanneer wij u vermanen in Christus te geloven, Hem aan te nemen, of op Hem te rusten tot eeuwige zaligheid, zo moet uw oog zich aanstonds wenden tot het woord van Zijn genade of Zijn beloften, en Zijn getrouwheid daarin verpand. Want het is uit kracht van hetzelfde dat wij Hem aannemen, gebruik van Hem maken, en Hem ons toe-eigenen voor onze zielen, daarom wordt het geloven in Christus uitgedrukt door vast te houden aan Gods verbond (Jesaja 56:4). Welke uitdrukking klaarblijkelijk insluit, een vasthouding aan de waarachtigheid en getrouwheid van God in het verbond der genade verpand. En in hoeverre de ge-trouwheid van God in het genadeverbond verpand is, heb ik u aangetoond in de verklaring van het theoretische gedeelte van deze verhandeling. God heeft het verbond ondertekend en hetzelfde verzegeld door Zijn eed en het bloed van Zijn Zoon. Hij heeft het bekrachtigd in hoedanigheid van getuige. Hij heeft Zijn toestemming gegeven dat Zijn verbintenis zou aangetekend worden, ja, Hij heeft die dadelijk aangetekend, opdat wij des te spoediger verhoring zouden verkrijgen voor de troon der genade. Ik zeg, het geloof is een vasthouden aan Gods getrouwheid, aldus verpand in het verbond. Het is een rusten op Zijn waarheid, het is een vertrouwen op Hem, dat Hij Zijn woord vervullen zal omdat het Hem onmogelijk is dat Hij liegen zou. Het is een verzegelen dat Hij waarachtig is, zodat die ziel zegt met David: God heeft gesproken in Zijn heiligdom, dies zal ik van vreugde opspringen (Psalm 60:8). O mijn vrienden! Het geloof in Christus uit kracht van het woord van Zijn genade en beloften, is één van de duidelijkste en klaarste dingen in de wereld, indien door de samenspanning van de duivel en ons ongelovig, ijverzuchtig hart, de beschrijvingen die wij daarvan in de heilige bladeren vinden, niet verduisterd en verdonkerd werden, want wat kan eenvoudiger zijn dan te betrouwen op het woord van een eerlijk man, of op hem te berusten uit kracht van zijn gegeven woord? Zo ook hier: te geloven, is te berusten op Christus, of een vertrouwen op Hem, uit kracht van Zijn verbond of het woord van Zijn genade. Maar het trotse en wettische hart van de mensen, heeft zulk een sterke geneigdheid in zich om leven en zaligheid, door zijn eigen doen en werken te verkrijgen, dat er niets minder dan een almachtige kracht van God vereist wordt, om de zondaar daartoe te brengen, dat hij al zijn eigen gerechtigheid en werken verzaakt en verlaat als een wegwerpelijk kleed. En dat Hij de zaligheid en het eeuwige leven aanneemt door te geloven, vertrouwend op het eenvoudige Woord van een belovend God in Christus. Doch ik zal dit voor het tegenwoordige niet uitbreiden.

(3) De derde voorgestelde zaak was, om na te speuren wat deze weldaden of voorrechten zijn, die opgesloten liggen binnen de kring van de regenboog van het verbond, en welke de ziel geheel of ten dele in bezit krijgt, op datzelfde ogenblik, wanneer zij ingaat in het verbond Gods.

Het optellen zelfs van deze weldaden, kan als een beweeg- en drangreden strekken om te overreden om in te gaan in Gods verbond, en te naderen tot de troon der genade, uit kracht van de regenboog die dezelve omringt. En hier openbaart zich als het ware een ruim veld van zaken ter beschouwing, zo groot en uitgestrekt, dat het onmogelijk is voor de mens, dezelve te bevatten, veel minder met de tong te vermelden, of met woorden uit te drukken. Want alle hemelse en eeuwige zegeningen liggen opgesloten binnen de wijduitgestrekte kring van deze regenboog van het verbond, omringende Gods troon der genade. Alle genade, hoe ook genaamd, lag oorspronkelijk opgesloten in Gods hart, en op die wijze aldaar zijnde, is dezelve ongenaakbaar voor zondaren: want wie heeft de zin des Heeren gekend? En omdat die genade welke in Gods hart is, ongenaakbaar was voor ons, daarom heeft Hij dezelve nader tot ons gebracht, door aanneming van de menselijke natuur. Die verenigende met de Persoon van Zijn eeuwige Zoon, Hem daarom noemende, Christus, Messias, Immánuël, God-mens of God met ons, en doende al de volheid der Godheid en al de genade die in Zijn hart lag, in Hem wonen. Opdat wij aldus onbeschroomd zouden komen, tot Eén die onze eigen natuur had, om genade en barmhartigheid te ontvangen, en geholpen te worden ter bekwaamer tijd. Doch opdat ons geloof nog groter voordeel zou hebben, zo heeft God het hierbij niet laten berusten, maar Hij brengt al de genaden die in Christus zijn tezamen, in een verbond der genade of der beloften. Zijn getrouwheid verpandende op de krachtigste wijze die mogelijk is in die belofte of het verbond, opdat aan het ongeloof alle tegenwerpingen zouden ontnomen worden. Het ongeloof zou mogelijk gezegd hebben: het is waar, daar is genade genoeg in Christus, maar helaas! Hij is in de hemel, en heeft al Zijn genade daar met Zich meegenomen, en de troon daar Hij nu op zit is zo hoog, dat ik niet weet hoe die te genaken. Maar de Heere spreekt: Zeg, noch denk zo, o zondaar! Want al de volheid van Christus is u nabij gebracht in de regenboog van Mijn verbond. Ik heb u het Woord des geloofs gegeven, het getrouwe Woord van de beloften. Leunt, steunt en rust op hetzelfde en op Christus met al wat in Hem is, en alle genade die in Mijn hart is, zal daardoor gebracht worden in uw ziel. Wat is er, o zondaar dat u ontbreekt, dat u niet zoudt kunnen verkrijgen hetzij in recht of bezit, door te berusten op de waarachtigheid van die God, Welke Zijn boog in de wolken gegeven heeft?

Ik zal uit de veelvuldige weldaden, die verkregen worden door in te gaan in Gods verbond door het geloof in Christus, uit kracht van het verbond, maar enige weinigen aan u voordragen.

1. Bent u begerig, Jehovah, Vader, Zoon, en Heilige Geest te hebben tot uw God, ja, tot uw eigen God, om te zijn de Rotssteen van uw hart en uw Deel in eeuwigheid? (Psalm 73:26), zo moet u komen binnen de regenboog, door vast te houden aan Gods verbond, of te vertrouwen op het woord van een belovend God in Christus. En het zal geschieden, want dit is de voorname inhoud van het verbond: Ik ben de HEERE uw God. Ik zal u tot een God zijn. Ik ben u een Schild, uw Loon zeer groot. O mijn vrienden! U hebt uw recht op God verloren door het eerste verbond, en zolang u in de staat der natuur blijft onder het verbond der werken, zo bent u zonder God in de wereld. Maar, hier is God in Christus tot u wederkomende in een nieuw verbond, een verbond der genade en des vredes, o, omhels Hem op en in Zijn Woord. Want Hij is getrouw, Die het beloofd heeft, dat uw ziel tot de Heere zegge op grond van dit verbond (Psalm 48:15): Deze God is mijn God, eeuwiglijk en altoos, en Hij zal uw God zijn tot de dood toe, omdat Hij het in Zijn verbond heeft beloofd. Maar, zult u zeggen, moet ik niet eerst Christus aannemen, voor en aleeer ik mij de Heere kan eigenen als mijn God? Ik antwoord dat Christus aan te nemen, niet anders is, dan u God in Christus te eigenen als uw God, uit kracht van het verbond der genade en der belofte, waar in Gods getrouwheid veel meer verbonden is, dan dezelve ooit was in Zijn verbond met Noach, waarvan de regenboog een eeuwigdurend en opgericht teken

is. Maar, zult u zeggen, o! ik vrees dat het vermetelheid in mij zijn zou, mij God in Christus toe te eigenen als mijn God uit kracht van die belofte van het verbond: IK ZAL HUN TOT EEN GOD ZIJN. Ik antwoord: Het is er zo ver van af dat zulks vermetelheid zou zijn, dat het integendeel, wederspanning is tegen de autoriteit van de grote God (uitgedrukt in het eerste gebod van de zedelijke wet), Hem niet te kennen en te erkennen, en als God op Hem te vertrouwen, ja, als op uw eigen God. En zolang u zich Hem niet eigent als uw God in Christus, zolang leeft u in openbare wederspanning tegen de autoriteit van de hemel, en u zoudt durven wagen een wederspanning tegen God te zijn, om het gevaar van vermetelheid te ontvlieden, en aldus aan te lopen tegen 's hemels dikke, hoogverheven schilden? O, kon ik u overreden dat u aan het eerste gebod van de zedelijke wet gehoorzaamde, zoals het ondergeschikt is aan het verbond der genade, vervat in de voorrede van de tien geboden, waar ons geleerd wordt dat Hij is, de Heere onze God en Verlosser op grond van Zijn eigen getrouwheid, begrepen in deze woorden: Ik ben de HEERE uw God. O, mijn vrienden! Indien uw harten door genade maar geneigd waren om het eerste gebod van de wet te gehoorzamen, zo zou het u een lichte zaak zijn al de anderen te gehoorzamen, en indien u maar met uw hart deze voornaamste en grote belofte van het genadeverbond kon geloven: Ik ben de HEERE uw God, zo zoudt u lichtelijk door het geloof, al de andere beloften van het verbond u kunnen toe-eigenen. Want het behoorde u bekend te zijn dat deze eerste en voornaamste belofte van het verbond en het eerste gebod van de zedelijke wet, onafscheidelijk aan elkaar zijn gehecht.

2. Houd toch vast aan het verbond, en kom binnen in het gewelf van deze gezegende boog omringende de troon. En daar zult u verzegeld vinden, de vergeving, de bevrijding, ja, een algemene kwijtschelding van al uw zonden, hoewel die zo ontelbaar waren als de sterren, of groot en uitstekend, gelijk hoge en verheven bergen (Jeremia 31:34 en Hebrëeën 8:12): Want Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn, en hun zonden en hun overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken. Aanschouw Hem Die binnen de regenboog op de troon zit, en u zult Hem horen zeggen: Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet (Jesaja 43:25). O, veroordeeld zondaar! Vertrouw hierom op God in Christus, uit kracht van Zijn verbond en wegens Zijn belofte: want Hij Die de Overwinning Israëls is, liegt niet en het berouwt Hem niet (1 Samuël 15:29).

3. U bent van nature vervreemd van het leven met God, ja, een kind des toorns, maar hebt u lust om weder te komen onder de huisgenoten van God, en God in Christus te hebben tot uw Vader: Beschouw maar de regenboog, en kom binnen deszelfs kring, en daar zult u horen: Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige (2 Korinthe 6:18): want zovelen Hem aangenomen hebben uit kracht van de vergunning van dit verbond, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven (Johannes 1:12).

4. Ontbreekt u, die van nature dood zijt in zonden en misdaden, een grondbeginsel van geestelijk leven? Geloof maar in de Zoon van God, uit kracht van het verbond en u zult het verkrijgen. Want Christus zegt (Johannes 11:25): Die in Mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven.

5. Bent u begerig dat uw geestelijk leven meer en meer toeneemt en dat de genade die in u kwijnende is opnieuw verlevendigd mocht worden? Wel, dit kan ook gevonden worden binnen de regenboog van het verbond, want uw leven is met Christus verborgen in God (Kolossenzen 3:3). En Hij heeft gezegd: Zij zullen ten leven voortbrengen als koren, en bloeien als de wijnstok (Hoséa 14:8).

6. Ontbreekt u de reiniging van het hart van een kwade consciëntie? Hier kunt u het ook verkrijgen (Ezechiël 36:25): Dan zal Ik rein water op u sprengen en gij zult rein worden, van al uw onreinheden en van al uw drekgoden zal Ik u reinigen.

7. Bent u begerig dat de kracht van de zonden in uw ziel mocht verbroken worden? Houd dan vast aan Gods verbond, of geloof in Christus uit kracht van het verbond, en u zult hetzelfde ook verkrijgen (Micha 7:19): Hij zal onze ongerechtigheden dempen. Want de zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade (Romeinen 6:14).

8. Is het uw wens dat uw stenen hart mocht zacht gemaakt worden, ja, veranderd in een vlezen hart? Ook dit ligt opgesloten binnen de regenboog van het verbond (Ezechiël 36:26): En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwe geest geven in het binnenste van u, en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vlezen hart geven.

9. Bent u verlangend dat de Geest van God in uw ziel mocht wonen als een Geest der wijsheid en der openbaring, als een levendmakende, besturende en heiligende Geest? Ook dit ligt opgesloten in het verbond (Ezechiël 36:27): En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u, en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen en Mijn rechten zult bewaren en doen.

10. Wilt u beschermd worden tegen alle vijanden en gevaren? Ook dit wordt gevonden binnen de kring van deze regenboog, want die Man Christus, Die op de troon zit, zal zijn als een verberging tegen de wind en een schuilplaats tegen de vloed (Jesaja 32:2).

11. Ontbeert u krachten om uw vijand het hoofd te bieden, sterkte, om te worstelen met uw zwarigheden tot verrichting van uw werk en tot de voleindiging van uw strijd? Ook dit is te verkrijgen binnen de regenboog van het verbond (Zacharia 10:12): En Ik zal hen sterken in de HEERE, en in Zijn Naam zullen zij wandelen, spreekt de HEERE. Vrees niet, want Ik ben met u, zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God. Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid (Jesaja 41:10).

12. En ten laatste: Is het u te doen om genade, om u in des Heeren wegen te bewaren tot het einde toe, totdat het goede werk zal volmaakt zijn? Wel, ook dit zelfs ligt opgesloten in het verbond: En de rechtvaardige zal zijn weg vasthouden, en die rein van handen is, zal in sterkte toenemen (Job 17:9). Hij Die in u een goed werk begonnen heeft, zal dat voleindigen tot op de dag van Jezus Christus (Filippenzen 1:6). Al deze gemelde en talloos meer andere weldaden, zijn te vinden binnen de kring van deze regenboog, welke de troon der genade omringt.

(4) De vierde voorgestelde zaak was, om te onderzoeken wie gerechtigd zijn om te komen, binnen de kring van deze regenboog.

Wie diegenen zijn, die aan Gods verbond mogen vasthouden? Een gepast antwoord op deze vraag is te meer noodzakelijk, omdat dit één van de voornaamste kunstgrepen is, waardoor de duivel zondaren houdt onder de macht van het ongeloof. Hen zeggende dat Gods beloften en verbond aan anderen behoren en niet aan hen. Een arm zondaar zal gereed zijn te zeggen: Zeker, indien ik een gelovige was, zo mocht ik met vrijmoedigheid komen binnen deze regenboog, en mij inlaten met Christus en de weldaden van Zijn verbond, maar tot deze tijd toe, kan noch mag ik mij hetzelfde aanmatigen. Aldus zeg ik, worden zondaren vaak afgeschrikt om tot Christus te komen en aan Zijn verbond vast te houden. Maar mijn vrienden! Laat mij toe u te zeggen dat niemand uitgesloten is van te komen binnen deze regenboog, of van te komen tot Christus, zittende op de troon der genade, uit kracht van Zijn genadeverbond, dan alleen dezulken die zichzelf uitsluiten door hun ongeloof. Het staat een iegelijk vrij de natuurlijke regenboog te beschouwen en gebruik te maken van de getrouwheid van God in Zijn belofte, als een algemene beveiliging tegen de zondvloed. Maar zo wordt ook aan een iegelijk, levend onder de verkondiging van het Evangelie, toegelaten om de regenboog van het verbond der genade te beschouwen, en van hetzelfde gebruik te maken als een beveiliging door de voldoening van Christus, tegen de vloed van de Goddelijke toorn daar hij voor open ligt wegens de zonde.

Mogelijk zult u vragen: Wat is het, dat een verloren zondaar vrijheid kan geven en bemoedigen om door het geloof vast te houden aan de getrouwheid van God, verpand in deze regenboog van het verbond, omringende de troon? Ik antwoord:

1. God gebiedt u aan Zijn verbond vast te houden (1 Johannes 3:23): En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in de Naam van Zijn Zoon, Jezus Christus. Nu, wanneer God u gebiedt te geloven in Christus, zo gebiedt Hij u in Hem te geloven uit kracht van het verbond der genade of van de vrije belofte des levens door de Heere Christus, aan zondaren gedaan. O, beproef het in de kracht Desgenen, Die u hetzelfde gebiedt. Het eerste gebod zelf, gelijk ik reeds gezegd heb, geeft u daar vrijheid toe, ja, verplicht u

om God in Christus aan te nemen, en wel als uw Verbonds-God. Nu, dit gebod gaat allen en een iegelijk aan, en ingeval het zo niet was, dan moest noodzakelijk volgen, dat er enigen zijn in welke het ongeloof geen zonde is, want waar geen wet is, daar is ook geen overtreding (Romeinen 4:15). Maar maak er staat op mijn vrienden, het ongeloof is uw zonde, en wel die grote zonde, waarop het vonnis van de verdoemenis tegen u zal uitgesproken worden in de grote dag des oordeels. En indien het ongeloof uw zonde is, zo is het ook uw onbetwistbare plicht volgens Gods gebod, te geloven in Christus of op Hem te vertrouwen tot zaligheid, uit kracht van Zijn getrouwheid, verpand in de boog van het verbond, omringende de troon der genade.

2. Laat de uitgestrektheid van de regenboog u bemoedigen, en vrijmoedigheid geven om binnen dezelve te komen. De natuurlijke regenboog strekt zich uit van het ene einde van de hemel tot aan het andere. Maar mijn vrienden! De genade Gods in het verbond der genade, is nog wijder en breder uitgestrekt, want die breidt haar armen uit om een iegelijk in haar schoot te ontvangen (Markus 16:16). De stem van de God der genade is tot de mens en tot der mensenkinderen, dat zij zouden vasthouden aan Zijn verbond en gebruik maken van Zijn getrouwheid in de regenboog verpand, tegen de vloed van Zijn toorn (Jesaja 55:1-2): O alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk. Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen dat geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen dat niet verzadigen kan?

3. De regenboog van het verbond strekt zich uit tot u in het bijzonder, en indien u dezelve maar wilt beschouwen zo zult u zien, dat het doeleinde daarvan u zeer nabij komt: Want u komt de belofte toe, en uw kinderen, en allen die daar verre zijn (Handelingen 2:39). Tot u is dit woord van zaligheid gezonden. Bent u een zondaar die met de verloren zoon, ver omzwerende bent van God? Wel zie, de regenboog rondom de troon is tot u uitgestrekt (Jesaja 57:19): Ik schep de vrucht der lippen, vrede, vrede degenen die verre zijn, en degenen die nabij zijn, zegt de HEERE, en Ik zal hen genezen. Bent u een verontreinigd zondaar, zwart gelijk een Moorman, en als een luipaard vol vlekken? Zie, de regenboog van het verbond strekt ook Zijn genade tot u uit (Psalm 68:14): Al laagt gijlieden tussen twee rijen van stenen, zo zult gij toch worden als vleugelen ener duive, overdekt met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven géluwen goud. Verzinkt u als het ware, onder het gewicht van de zonde, als een last voor u te zwaar geworden om te kunnen dragen? Hef uw ogen op en aanschouw de boog van het verbond, genade en barmhartigheid tot uw hulp toereikende: Werp uw zorgen op de HEERE, en Hij zal u onderhouden (Psalm 55:23). Met één woord, wat ook uw toestand zijn mag aan deze zijde van de eeuwigheid, u zult bevinden dat de boog van Gods verbond zich tot u uitstrekt, en zich schikt naar uw toestand en omstandigheden. Hoewel het gewelf van de boog hoog is, echter daalt die neder tot een iegelijk mens. Hoewel de troon hoog en verheven is, en Hij, Die daarop zit, zeer verhoogd, zo daalt echter de boog die rondom de troon is, tot u neder opdat u langs dezelve zoudt opklimmen tot Christus, in de weg van het geloof, en daarom, zeg niet in uw hart: Wie zal in de hemel opklimmen? Hetzelve is Christus (van boven) afbrengen. Of: Wie zal in de afgrond neder dalen? Hetzelve is Christus uit de doden opbrengen. Want het Woord is nabij u, in uw mond en in uw hart. Dit is het Woord des geloofs, hetwelk wij prediken (Romeinen 10:6-8).

4. Het is Hem, Die op de troon der genade zit, ten hoogste aangenaam, te zien dat een verloren zondaar zijn toevlucht neemt binnen de kring van deze regenboog tot zijn behoudenis. U kunt niets verrichten dat Gode aangener is, dan dat u gelooft in Christus, uit kracht van dit verbond (Johannes 6:29): Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem Die Hij gezonden heeft. Hij spreekt er van alsof dit het enige werk was, en zekerlijk, het is in zover het enige werk dat een zondaar te doen heeft, dat het zonder hetzelve, hem onmogelijk is Gode te behagen. Doch met hetzelve is alles dat verricht wordt, Hem welbehaaglijk: uw personen en uw offeranden worden aangenaam op Zijn altaar. O mijn vrienden! Wilt u dan deze zaak niet verrichten, daar dezelve zo welbehaaglijk is aan God uw Maker, Die u behoedt, Die u verzorgt, en Die Zijn hartebloed voor u heeft uitgestort om u te verlossen? Nooit is een teerhartige moeder meer verblijd wanneer aan haar volle borsten gezogen wordt, dan de Heere is,

wanneer Hij een zondaar ziet komen binnen de boog van Zijn verbond, om genade en barmhartigheid te verkrijgen, en geholpen te worden ter bekwamer tijd.

5. De natuur van de troon en de regenboog nodigt u, en is tot bemoediging van uw geloof en vertrouwen. De troon is van dezelfde natuur als de regenboog, de troon is een troon der genade, en het verbond een verbond der genade. Maar, zult u vragen, wat voor een troon is het dan? Het is een troon voor ellendigen, behoeftigen en onmachtigen, die genodigd worden om daartoe te naderen, opdat zij om niet mogen verkrijgen al hetgeen hen ontbreekt. Het is een troon, die staande blijft door te geven, ja, mildelijk te geven aan allen, zonder verwijt. Vraagt u: Wat soort van verbond is het verbond der genade? Ik antwoord: Deszelfs naam geeft u de natuur daarvan te kennen. Een verbond der genade kan niet anders zijn dan een volstrekt vrije vergunning van al de rijkdom der genade, die rondom de troon is. Indien er iets van ons vereist werd als een conditie, waarop wij de weldaden van het verbond zouden verkrijgen of deelachtig worden, zo zou het op datzelfde ogenblik ophouden een verbond der genade te zijn. Maar, zult u zeggen, is het geloof niet de conditie van het verbond? Ik antwoord: Het is verre van mij, dat ik die manier van zich uit te drukken zou veroordelen, omdat waardige mannen dezelve gebruikt hebben en nog gebruiken in een gezonde zin. Maar, mijn vrienden! U moet weten, dat wanneer het geloof een conditie genaamd wordt, al hetgeen zulke waardige en geleerde mannen door hetzelfde verstaan, alleen hierin bestaat dat u geen zaligmakende weldaad of nuttigheid van Christus kunt deelachtig worden, tenzij u Hem dadelijk aanneemt. U kunt geen voordeel genieten van Gods verbond of belofte, tenzij u gelooft dat de belofte waarachtig is, met toepassing op uw eigen ziel. Het geloof is juist zulk een conditie, welke het onafscheidelijke verband aantoonst tussen de ene zaak en de andere. Het is even alsof u tot een bedelaar zei: Zie, daar is een aalmoes, op conditie dat u dezelve aanneemt, daar is spijs, op conditie dat u die eet, daar is een goede obligatie voor een som geld, op conditie dat u vertrouwen stelt in degene, welke dezelve geeft. Of het is alsof ik tot iemand zou zeggen: u zult het voorrecht genieten van het licht van de zon te aanschouwen, op conditie dat u uw ogen opent, om hetzelfde te zien, of dat de grond u zal dragen, op conditie dat u zich op dezelve begeeft. Het geloof nu is zodanig een conditie van het genadeverbond, het is juist een aannemen van datgene, hetwelk om niet gegeven wordt, zonder geld en zonder prijs, en gedenk hieraan, dat dit zelfs één van de weldaden is, in dit verbond beloofd. Ik zeg: laat de natuur van de troon en de regenboog van dit verbond, u bemoedigen en recht geven om te komen tot, en te berusten in, de God aller genade. Ik zal eens veronderstellen, dat een rijk en machtig koning een troon deed oprichten in het open veld, en een bekendmaking liet uitgaan, dat aan alle bedelaars, bankroetiers, onmachtige en behoeftige mensen vergund werd om tot deze zijn troon te komen, en dat zij aldaar alles wat zij nodig hadden zouden verkrijgen. O, wat een toeloop zou daar zijn! O, met wat vertrouwen zouden behoeftige mensen in hun noden daar naar toevloeien, en begeren hetgeen zij nodig hadden, bijzonderlijk indien de koning bij zijn leven gezworen had dat zij geholpen zouden worden. Wel, zo is de zaak ook hier: de troon der genade is alleen een troon voor behoeftigen, die gebrek hebben, want de rijken en verrijkten worden ledig weggezonden, en de boog rondom de troon, is juist de getrouwheid Gods verpand in Zijn vrije belofte: dat allen die tot Hem willen komen, Hij dezelve geenszins zal uitwerpen. O, gebruik dan dit voorrecht en vertrouw op Zijn belofte, en u zult de beloofde zaak verkrijgen, want Zijn belofte is de dadelijke betaling zelf.

6. Tracht maar de Naam Desgenen te beschouwen, Die op de troon binnen de regenboog zit, en laat hetzelfde strekken tot aanmoediging van uw geloof, hoop en verwachting. O, mijn vrienden, allen die Zijn Naam kennen, zullen op Hem vertrouwen (Psalm 9:11). De Naam Desgenen, Die op de troon zit, is een sterke toren, daar de zondaar mag heen vlieden, want de rechtvaardigen lopen daarheen en worden in een hoog vertrek gesteld (Spreuken 18:10). Zie ook wat Zijn Naam is (Éxodus 34:6): HEERE HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid. Zijn Naam is de sterke God, Die machtig is meer dan overvloediglijk te doen boven al wat wij bidden of denken kunnen (Efeze 3:20). Hij heeft de hemelen uitgebreid en de aarde gegrondvest, en doet al wat Hem behaagt met

het heir des hemels en de inwoners der aarde, en daarom is Hij machtig om voor u te doen al hetgeen u van Hem begeert, ja, meer dan u kunt begeren. Abraham vertrouwde door het geloof op de macht van de belovende God, zonder enige twijfel (Romeinen 4:20). Nog eens, Zijn Naam is barmhartig, en daarom mocht u zeggen: zou Hij aan Zijn Naam niet beantwoorden en Zijn barmhartigheid niet uitbreiden, omdat ellende het enige en eigenlijke voorwerp van barmhartigheid is? En ik ben ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt. David vond grond voor zijn geloof in deze Naam van God in Christus, wanneer hij voor de rechtbank van de wet niet kon bestaan (Psalm 130:4): Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt. Eindelijk, de Naam Desgenen, Die binnen de regenboog op de troon zit, is genadig, en het is de eigenlijke natuur van de genade gelijk ik reeds gezegd heb, te geven, ja, te geven om niet. Genade is die eigenschap van de Goddelijke natuur, die verheerlijkt zal worden tot in alle eeuwigheid. Deze wereld is maar een toneel, waarop Hij Zich voorneemt de openbaringen van Zijn genade te vertonen. Kan dit u niet bemoedigen om in te gaan binnen de kring van deze regenboog, om genade en barmhartigheid te verkrijgen, en geholpen te worden ter bekwamer tijd? Het is zeker dat de taal van het ongeloof is: De Heere heeft vergeten genadig te zijn, doch ten onrechte, want Hij kan Zijn eigen Naam niet vergeten. Het ongeloof zal geredelijk zeggen, dat u de genade van God onwaardig bent, waardoor u verhinderd zult worden om met vrucht tot Hem te komen. Doch ook dit is onwaarachtig, want genade is het allermeest genade, wanneer die zich uitstrekt tot de alleronwaardigste. Aldus zeg ik, wordt bemoedigd door de Naam Desgenen, Die binnen de regenboog zit op Zijn troon.

7. Het is tot eer en heerlijkheid van God, dat u gebruik maakt van de regenboog van het verbond tot uw beveiliging tegen de vloed van Zijn toorn, en tot verkrijging van al de weldaden, die in Zijn boezem liggen opgesloten. Hierdoor verheerlijkt u Zijn macht, overreed zijnde dat Hij machtig is te doen hetgeen Hij beloofd heeft. Ook verheerlijkt u hierdoor Zijn heiligheid, welke verknocht is aan het grote Hoofd van het verbond, en u dankt Hem ter gedachtenis aan Zijn heiligheid, aan Hem en Zijn zaad in het verbond verpand. Door uw berusten in die gerechtigheid of in dat gericht, hetwelk is de vastigheid van Zijn troon, verheerlijkt u ook Zijn rechtvaardigheid. Ook verheerlijkt u hierdoor Zijn goedertierenheid in vereniging met Hem, zeggende: Uw goedertierenheid zal eeuwiglijk gebouwd worden (Psalm 89:3). Ja, hierdoor verheerlijkt u ook Zijn waarheid en getrouwheid, omdat u verzegelt dat God waarachtig is. In één woord, u zult hierdoor aan Hem toebrengen al de eer van het ganse werk van uw zaligheid, zeggende: Zaligheid zij onze God, Die op de troon zit, en het Lam, tot in eeuwigheid (Openbaring 7:10). Niet ons, o HEERE, niet ons, maar Uw Naam zij de eer (Psalm 115:1), is de eigenlijke taal van het geloof.

Uit dit alles kunt u zien dat er de heerlijkste aanmoediging en de beste grond is om te geloven, of te komen binnen de boog van dit verbond. O mijn vrienden! Om des Heeren wil, en om uw eigen zielen wil, neem toch uw toevlucht binnen de regenboog die de troon omringt! Geloof in Christus, uit kracht van het verbond der genade of van de beloften! En indien u na dit alles u nog niet wilt onderwerpen, zo verklaar ik u in de Naam van God, dat deze boog van Gods verbond u van geen nut zal zijn. De getrouwheid van God, die zich verbonden heeft de zondaar die gelooft of aan Zijn verbond vast houdt, te zaligen, heeft zich ook verbonden die ziel te verdoemen, die in het ongeloof volhardt. Want gelijk hij, die gelooft heeft zal zalig worden, zo zal ook hij die niet gelooft heeft, verdoemd worden (Markus 16:16). De fonteinen van de afgrond van de Goddelijke toorn zullen u zekerlijk wegvoeren, want de God der zaligheid heeft gezegd, dat Hij voorzeker de kop van Zijn vijanden zal verslaan, de harige schedel desgenen die in zijn schulden wandelt (Psalm 68:22).

(5) De vijfde voorgestelde zaak was, om enige beletselen en stenen des aanstoots weg te nemen, die op de weg van de zondaars zijn, en welke een verderfelijke invloed hebben om hen de moed te benemen om de weldaden van de regenboog van het verbond, omringende de troon der genade, te omhelzen.

Daar zijn enige dingen aan de zijde Gods, welke de zondaar voorkomen als grote en sterke beletselen, en welke zeer strekken om hem af te houden van op te zien, of naar

de troon of naar de boog die dezelve omringt, en die zijn de volgende: namelijk de wet, de gerechtigheid, de heiligheid en het besluit Gods.

1. De wet van God. O! zegt de zondaar, ik ben alreeds veroordeeld door de wet van God, en hoe kan ik dan opzien naar Gods verbond, of aan hetzelfde vasthouden tot mijn beveiliging, tegen de vloed van Zijn toorn? Ik antwoord: Indien u de wet van God niet verbroken had, zo zoudt u de genade van Gods verbond niet nodig hebben. Het is er zo ver van af, dat de wet van God strijdig zou zijn tegen de belofte in het stuk van de zaligheid, dat integendeel op hetzelfde ogenblik, wanneer u Christus aanneemt uit kracht van het verbond of de belofte, de rechtvaardigheid der wet in u is volbracht: Want het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft (Romeinen 10:4). Christus is geworden onder de wet, opdat Hij degenen die onder de wet waren, verlossen zou (Galaten 4:4-5).

2. Maar o, zal de zondaar zeggen, de gerechtigheid van God is tegen mij gekant, de gedachte dat dezelve door mij geschonden is, doet mijn hart beven. Ik antwoord: De troon der genade, omringd zijnde door de boog van het verbond, is gegrondvest op de voldoening aan de gerechtigheid en het gericht van God, teweeggebracht door de Borg, en op hetzelfde ogenblik dat u komt onder de band van het verbond, wordt de gerechtigheid uw vriendin, u vrijsprekende op grond van de voldoening van Christus. Want God heeft Hem voorgesteld tot een Verzoening, door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden die tevoren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid in deze tegenwoordige tijd. Opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende degene die uit het geloof van Jezus is (Romeinen 3:25-26).

3. De heiligheid van God schrikt vaak de zondaar af, van op te zien naar de troon of het verbond der genade. Maar ik zeg u, mijn vrienden, op hetzelfde ogenblik dat u binnen de boog van het verbond komt, wordt u Zijn heiligheid deelachtig, en de heiligheid Gods verpand zijnde tot vervulling van Zijn beloften, merkt des zondaars behoudenis aan als Zijn eigen belang. Daarenboven wordt door het bloed van Jezus Christus, de vuiligheid van de zonde bedekt voor de ogen van de onbevleete heiligheid, gelijk ook de schuld van dezelve bedekt wordt voor het oog van de geschonden gerechtigheid van God.

4. De zondaar wordt lichtelijk afgeschrikt om vast te houden aan Gods verbond en Zijn getrouwheid daarin verpand, door zijn beschouwen van het besluit Gods. O, zal de zondaar zeggen, het is zeker, indien ik behoorde onder het getal der uitverkorenen van God, zo zou ik mij inlaten in Gods verbond, maar helaas! Ik vrees dat ik daar niet onder behoer, en daarom behoef ik niet te denken om Christus aan te nemen uit kracht van Zijn verbond. Maar mijn vrienden! Laat mij toe u te zeggen dat de verborgen dingen zijn voor de HEERE onze God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en voor onze kinderen tot in eeuwigheid (Deuteronomium 29:29). Laat het besluit van God daar, want in het stuk van het geloof is het voor u even zo vruchteloos, alsof u uzelf vermoeide om te weten wat er in Mexico of Peru geschiedt. Laat uw aandacht gevestigd zijn op zulke dingen, die geopenbaard zijn in het Woord, want die zijn voor ons en onze kinderen. Nu, de geopenbaarde dingen zijn de volgende: Christus is geopenbaard, het verbond en de beloften, als zijnde de grond van het geloof zijn geopenbaard, het gebod van God, u bevelende te geloven is geopenbaard, alsmede Gods welbehagen in de mensen op aarde. Deze allen zijn zaken voor ons, en daarom geef acht op dezelve, opdat de duivel met uw eigen boze hart samenspannende, u niet verwacht door u voor te houden dat u niet weet of u uitverkoren bent, want op datzelfde ogenblik, wanneer u, onder de band van het verbond komt, kunt u uw verkiezing weten, en dat God u heeft liefgehad met een eeuwige liefde, en u kunt onmogelijk hetzelfde op een andere wijze weten. En daarenboven zeg ik dat Gods belofte, aangekend in Zijn Woord, maar een uittreksel is van de eeuwige gedachten en voornemens Zijns harten, zodat u door het geloof aan Zijn belofte, onmiddellijk kunt weten dat u één van diegenen bent, welke naar Zijn voornemen geroepen zijn. Maar, zal de zondaar zeggen, hoewel er aan de zijde van God geen beletselen mochten zijn, echter zijn er aan mijn zijde zeer vele beletselen en veranderingen. Ik zal

trachten dezelve weg te nemen, door de volgende tegenwerpingen van het ongeloof te beantwoorden.

Eerste tegenwerping. Ik ben een arm onwaardig schepsel, en durf niet denken om met Gods verbond mij te bemoeien. Ik antwoord: Het is een valse, ja, duivelse nederigheid die u terughoudt van het geloof, want hoe meer u de genade en gunst van God onwaardig bent, hoe gepaster voorwerp u bent om de genade van God te ontvangen voor Zijn troon, uit kracht van het verbond der genade. Want de genade is alleen geschikt voor onwaardige zondaren en niet voor dezulken, die zich inbeelden dat zij dezelve waardig zijn.

Tweede tegenwerping. Mijn zonden zijn gelijk grote bergen, en ik vrees dat de genade Gods die nooit zal wegnemen. Ik antwoord: Houd toch vast aan Gods verbond, en u zult bevinden dat deze bergen zullen worden opgeheven en in het midden der zee geworpen (Jesaja 1:18): Komt dan, en laat ons tezamen rechten, zegt de HEERE, al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw, al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol.

Derde tegenwerping. Mij ontbreekt een diepere overtuiging van de wet, ik ben nog niet genoeg vermoeid en beladen, en daarom niet bekwaam om aan Gods verbond vast te houden. Ik antwoord: Indien u een diepere overtuiging van de wet en vernedering als prijs in uw hand wilt stellen, om uzelf daardoor aan te prijzen aan Christus, en uzelf daardoor voor Hem bekwaam te maken, dat u een scheidsmuur opricht tussen Christus en u, die u nooit wederom zult kunnen wegnemen. Indien u overtuigd bent van de volstrekte noodzakelijkheid van Christus, en dat u buiten Hem blijvende verloren gaat, zoek dan naar geen diepere overtuiging van de wet, want op datzelfde ogenblik dat u Christus aanneemt, uit kracht van het verbond der genade, heeft de wet derzelve einde bekomen. Want het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft. Het is waar, de vermoeden en belastingen worden geroepen, doch niet met uitsluiting van anderen die deze gesteldheid in zichzelf niet vinden, en dezulken die het allergeepest zijn om zichzelf uit te sluiten van enig aandeel te hebben aan Christus of aan Zijn verbond, worden voornamelijk in de roeping beoogd.

Vierde tegenwerping. Ik ben bevreesd aan Gods verbond vast te houden, omdat ik mogelijk van Zijn geboden zal afwijken, en aldus mijzelf enige verbondsbetrekking op Hem onwaardig maken. Ik antwoord: Indien u in waarheid vasthoudt aan Gods verbond, zo zal de genade van Zijn verbond u bewaren in de weg van Zijn geboden (Jeremía 32:40): En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe, en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij van achter Mij niet afwijken.

Vijfde tegenwerping. Ik vrees om aan Gods verbond vast te houden, omdat ik nooit bekwaam zal zijn het kruis te verdragen, ik zal bezwijken ten dage des tegenspoeds want mijn kracht is klein. Ik antwoord: Weest niet bevreesd, want Hij Die op de troon zit, heeft in Zijn verbond beloofd: Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen, wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken (Jesaja 43:2). Zijn tegenwoordigheid zal bij u zijn in de vurigste ovens en in de diepste wateren der zee, en omdat dit zo is, hebt u geen reden om te vrezen dat Hij uw hoofd niet zal boven houden.

Zesde tegenwerping. Ik heb wel in vorige tijden getracht aan Gods verbond vast te houden, maar sindsdien heb ik met vele boeleerders gehoereerd. Ik antwoord: Vernieuw uw pogingen, want de genade van Gods verbond en de regenboog rondom de troon, strekken zich nog tot u uit, u als het ware bij name toeroepende: Gij nu hebt met vele boeleerders gehoereerd, keer nochtans weder tot Mij, spreekt de HEERE (Jeremía 3:1).

Zevende tegenwerping. Maar Ik heb mij gedragen als een wederspannige tegen de hemel, ik heb krijg gevoerd tegen God, en zou Hij mij ooit toelaten te werken met Zijn verbond, of te komen binnen de kring van deze regenboog? Tot antwoord hierop kunt u nazien Psalm 68:19, alwaar van Hem, Die binnen de regenboog op de troon der genade zit, gezegd wordt: Gij zijt opgevaren in de hoogte, Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd, Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen, ja,

ook de wederhorigen, om bij U te wonen, o HEERE God! alsmede Jesaja 55:7: De goddeloze verlate zijn weg, en de ongerechte man zijn gedachten, en hij bekere zich tot de HEERE, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onze God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk.

Achtste tegenwerping. Mij ontbreekt kracht om aan Gods verbond vast te houden, of in Christus te geloven uit kracht van het verbond. Antwoord: Hij, Die op de troon zit, omringd wordende door de regenboog, heeft gezegd: Ik geef de moeden kracht, en Ik vermenigvuldig de sterkte dien die geen krachten heeft (Jesaja 40:29). Ja, Hij heeft gezegd dat Hij u gewillig zal maken op de dag van Zijn heirkraft, en wanneer Hij u gewillig maakt om te geloven, zo behoeft u niet bevreesd te zijn wegens gebrek aan kracht, want Hij Die door Zijn verbond het willen werkt, heeft Zich ook verbonden om het doen teweeg te brengen, want Hij werkt in ons beiden, het willen en het werken, naar Zijn welbehagen (Filippenzen 2:13).

Negende tegenwerping. U spreekt wel gedurig van de boog van het verbond, maar ik wilde die graag beschouwen. Ik heb de natuurlijke boog wel gezien, maar de regenboog van het verbond is onzichtbaar. Antwoord: het is tot verwondering dat u die niet ziet, daar u dezelve in uw hand hebt, want de regenboog daar ik van spreek, is niets anders dan de Schriften van het Oude en het Nieuwe Testament. Deze regenboog schijnt in dit ogenblik op u, in en door het gepredikt Evangelie. O, denk toch aan dat ontzaglijke woord (2 Korinthe 4:3-4): Want indien ook ons Evangelie bedekt is, zo is het bedekt in degenen die verloren gaan, in dewelke de god dezer eeuw de zinnen verblind heeft, namelijk der ongelovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, Die het Beeld Gods is.

Tiende tegenwerping. Ik vrees dat ik één van diegenen ben, voor welke deze regenboog bedekt is, en dat ik aldus eeuwig zal verloren gaan. Antwoord: Al is het, dat u dezelve nu niet ziet, zo vraag ik u echter of u niet verlangend bent die te zien? Zo ja, dan kan ik u deze goede tijding boodschappen, dat u die binnenkort zult aanschouwen: Want Hij verzadigt de dorstige ziel, en vervult de hongerige ziel met goed (Psalm 107:9). Ja, Hij Die op de troon zit, heeft gezegd dat Hij de ogen van de blinden zal openen, en hen bekeren zal van de duisternis tot het licht, dan zullen zij zien de heerlijkheid des Heeren, het sieraad onzes Gods.

Aldus heb ik getracht al de beletselen die ik kan bedenken weg te nemen, opdat u mocht aangemoedigd worden om te komen binnen de boog, omringende de troon der genade. Wat is nu uw besluit te doen? Wilt u komen binnen de boog van Gods verbond, of niet? Ik wilde graag deze zaak met u vereffenen. Wat zult u doen in het uur van de dood, indien u binnen deze regenboog niet gekomen bent? Wat zult u doen op de grote dag van het gericht, wanneer u staan zult voor de rechterstoel van God? Waar zult u heenvlieden, wanneer de bergen en de steenrotsen zullen weigeren op u te vallen, om u te verbergen van voor het aangezicht van het Lam? O, mijn vrienden! U kunt de vloed van de Goddelijke toorn niet ontvliden, dan alleen door vast te houden aan het verbond der genade, en aan de getrouwheid van God in hetzelfde verpand. Alle schepselen, hoewel tezamen genomen, kunnen u niet helpen, indien u het zelf niet doet, maar u zult voor altoos onder de vurige bergen van Gods eeuwige toorn liggen moeten, want die niet gelooft, is alrede veroordeeld, en de toorn Gods blijft op hem (Johannes 3:18,36). Maar mijn vrienden! Ik kan van mijzelf niet verkrijgen dat ik van u zou scheiden op de berg Ebal of Sinaï, daarom laat het mij vergund zijn dat ik u bid door de ontferming van God, door al de weldaden van Zijn verbond, door het bloed en de ingewanden van een God van liefde in Christus, door al de heerlijkheid van de hemel en de eeuwigheid, dat u toch komt binnen de kring van deze regenboog, omringende de troon. O, zegt u, ik wilde van ganser harte vasthouden aan Gods verbond en Zijn getrouwheid daarin verpand, maar wat raad u voor mij in deze zaak?

(6) Het antwoord hierop dienende, leidt mij tot de zesde of laatste voorgestelde zaak, welke was om enige raadgevingen voor te stellen, hoe u het best gebruik zult maken

van deze regenboog van het verbond of de beloften, tot uw beveiliging tegen de vloed van de Goddelijke toorn.

1. Tracht wel overreed te zijn van uw ellendige en verloren staat en toestand. Zolang u buiten Christus bent, en zolang u blijft buiten de kring van deze boog, omringende Zijn troon, zolang u geen gezicht verkrijgt van uw ellendige staat door het verbreken van het verbond der werken, zult u nooit vasthouden aan het verbond der genade, en daarom, tracht wel overreed te zijn dat u van nature ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt bent. Maar wanneer u deze overreding verkregen hebt, zo moet u daar niet gerust op zijn, want velen zijn ellendig omgekomen omdat zij in de kindergeboorte blijven staan (Hoséa 13:13).

2. En daarom, wees wel overreed dat er hulp voor u is in Christus, en in het nieuwe verbond, waarvan Hij het heerlijke Hoofd is. Hoe ellendig en rampzalig uw toestand ook mocht zijn, daar is hulp voor u in Christus, want Hij is alles en in allen (Kolossenzen 3:11). Is uw staat een staat van zonde? Wel, Christus is de Zaligmaker alleen van diegenen, die zondaren zijn. Is uw staat een staat van vervreemding en afgescheidenheid van God? Wel, Hij is gekomen om ons nabij te brengen door Zijn eigen bloed. Is uw staat een staat van vijandschap en krijgvoering tegen de hemel? Wel, het is Zijn werk om God met de mens te verzoenen, de gerechtigheid te voldoen, en de vijandschap van het hart te verbreken. Hij werpt de scheidsmuur terneer, en brengt beide partijen tot één. Is uw staat hopeloos? Wel, Hij is het Vertrouwen van al de einden der aarde (Psalm 65:6). Is uw staat een staat van duisternis? Hij is het Licht der wereld. Bent u geheel krachteloos en onmachtig? Hij is de arme en nooddruffige tot sterkte. Bent u in een staat van dienstbaarheid? Hij roept vrijheid uit voor de gevangenen en voor de gebondenen, opening der gevangenis (Jesaja 61:1). Bent u liggende onder de vloek? Hij is gekomen om u van de vloek te verlossen. Bent u dood in zonden, ja, dood door de wet? Wel, Hij is gestorven opdat u leven zoudt, en hoewel u dood bent, zo zult u echter leven, indien u in Hem gelooft. Zodat ik zeg: alles wordt in Christus gevonden, dat gepast is voor de staat en toestand van een zondaar, hoe kwaad dezelve ook zijn moge aan deze zijde van de eeuwigheid. Aldus zeg ik, wees overreed en verzekerd dat er hulp besteld is bij deze machtige Held, Welke zeker en volkomen kan zaligmaken, allen die door Hem tot God gaan.

3. Wees overreed dat de regenboog, omringende de troon der genade, zichzelf tot u uitstrekt. Ik meen, dat het verbond der genade of der belofte tot hulp, troost, en rust, door Christus aan u is nagelaten, en tot u in het bijzonder is beschikt of overgemaakt, zodat het aan u toebehoort gelijk een zaak, daar u buiten alle tegenspraak een wettig recht op hebt. Dit is volstrekt noodzakelijk, want ik kan nooit vertrouwen stellen op een verzekering, die ik ondertussen vermeen of mij verbeeld dat aan een ander, en niet aan mijzelf gegeven is. Kan ik recht vorderen op een verbintenis die op een anders naam, en niet op de mijne gegeven is? O, zult u zeggen, indien ik dacht dat ik een wettig recht had op het verbond of op de belofte van God in Christus, ik zou het geloven en mij verblijden! Wel, om u in het geloof hiervan te bevestigen, zo weet, o zondaar! tot uw bemoediging:

a. Dat het verbond en de belofte tot u is gericht, ja, zo aan u overgemaakt, alsof u met naam en toenaam in dezelve werd gemeld, even gelijk een brief, welks opschrift iemands naam vermeldt, wanneer hij hetzelfde leest en bevindt dat die aan hem behoort, zo breekt hij deszelfs zegel open, en eigent zich al hetgeen daar in gevonden wordt toe, al was het een verbintenis voor miljoenen goud en zilver.

b. U hebt alreeds in uw doop het zegel van het verbond verkregen, en zal God het zegel van Zijn verbond aan u vergunnen, en u echter zeggen: Ik heb geen vrijheid om mij in te laten in het verbond zelf?

c. God heeft Zijn verbond, Zijn bevestigd testament, in uw hand gesteld als uw schriftelijk bewijsrecht voor het eeuwige leven, en heeft u geboden hetzelfde te lezen, te onderzoeken, en daarop te betrouwen tot eeuwige gelukzaligheid. En zult u echter nog zeggen dat u geen wettig recht hebt op het verbond om aan hetzelfde vast te houden? En daarom zeg ik: wees overreed dat u een wel gegrond recht hebt op het verbond der genade en der belofte, de belofte is voor u en uw zaad.

U zult mogelijk gereed zijn te zeggen, dat op deze wijze, Gods beloften in de zichtbare kerk zowel gedaan worden aan de verworpingen als aan de uitverkorenen. Ik antwoord met de geleerde en godzalige Rutherford, dat de verworpingen een geopenbaard recht hebben om te geloven, zowel als de uitverkorenen. Indien het verbond van God en deszelfs belofte niet algemeen was, aan allen die behoren tot de zichtbare kerk, en indien Zijn getrouwheid, zoals die verpand is in de belofte, niet aan hen werd aangeboden, hoe kan het dan mogelijk zijn dat van de ongelovigen kan gezegd worden, dat zij God tot een leugenaar maken door Zijn getuigenis of belofte niet te geloven, in welke Hij ons het eeuwige leven gegeven heeft in Zijn Zoon Jezus Christus? U zult mogelijk wederom tegenwerpen en zeggen: Indien Gods beloften ook gedaan zijn aan de verworpenen, dan moet noodzakelijk volgen dat Hem getrouwheid ontbreekt, indien Hij Zijn beloften aan hen gedaan, niet vervult. Ik antwoord: Men moet onderscheid maken tussen de beloften zoals die geschieden in de aanbidding van het Woord, en tussen de krachtdadige toepassing daarvan door God de Heilige Geest. Ten opzichte van het eerste, geschiedt het aan allen zonder onderscheid, hetzij uitverkorenen of verworpenen, en dat de beloften niet krachtdadig worden uitgevoerd omtrent de verworpenen, kan zo weinig een bewijs zijn dat God getrouwheid ontbreekt, alsof men wilde besluiten dat een man trouweloos handelde, wanneer hij na gedane belofte aan een vrouw, zich van het huwelijk ontdoet, omdat zij blijft weigeren om haar toestemming te geven aan het verdrag.

4. Wees overreed dat dit verbond der genade en der beloften, een goede en edele beveiliging is, in staat zijnde om al uw lasten te dragen. U hebt in onze stellige verklaring gehoord hoe ver de getrouwheid van God verpand is in het verbond. O, vergeet het toch niet, Hij heeft het ondertekend, bekrachtigd, verzegeld en aangetekend, ja, in één woord: Hij heeft u alle mogelijke voordelen om te geloven gegeven, en alle denkbare pleitredenen van het ongeloof weggenomen.

5. Beschouw veel deze grote en heerlijke weldaden, die opgesloten liggen in het verbond, binnen de kring van de boog, omringende de troon, welke ik aan u heb vertoond en aan allen voorgesteld in het derde gedeelte van de vermaning. Wat dunkt u om Jehovah, Vader, Zoon, en Heilige Geest te hebben tot uw God en tot uw deel in eeuwigheid? Wat zijn uw gedachten van een verzegelde vergeving en kwijtschelding te verkrijgen van al uw zonden? Wat denkbeelden hebt u van een erfgenaam van God, en mede-erfgenaam met Christus te zijn? Wat gedachten hebt u van die onverderfelijke, onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die voor u bewaard wordt in de hemelen? Nu, al deze weldaden liggen opgesloten binnen de kring van de boog van dit verbond. Ik zeg, houd uw oog hierop gevestigd, opdat u daardoor mocht worden aangemoedigd of opgewekt, om u uit te strekken naar de dadelijke bezitting van deze heerlijke weldaden, door te komen binnen deze gezegende boog.

6. Beschouw ook al deze grote en heerlijke weldaden, als zijnde in de hand Desgenen Die op de troon zit, gereed om geschonken te worden aan een iegelijk, die in Hem gelooft uit kracht van het verbond. O, hoort Hem Die op de troon zit, roepende tot alle zondaren, ja, tot een geheel verloren gaande wereld: Een iegelijk die in Mij gelooft, zal niet verderven, maar het eeuwige leven hebbe (Johannes 3:15). Die dorst heeft, kome, en die wil, neme het water des levens om niet (Openbaring 22:17). Aldus zeg ik, benaartig u, om overreed te zijn dat al de weldaden van het verbond in Zijn hand gereed zijn, om uitgedeeld en meegedeeld te worden aan een iegelijk die tot Hem komt.

7. Van al deze zaken aldus wel overreed zijnde, zo tracht te rusten en het gewicht van uw zinkende ziel te leggen op de waarachtigheid en getrouwheid van een belovend God in Christus. U weet wat het is, te berusten op het woord van een eerlijk man, waarvan u overreed bent dat die u niet begeven zal, rust ook op de belofte van God, op Zijn getrouwheid verpand in het verbond. Ten volle overreed zijnde dat al hetgeen Hij heeft beloofd en toegezegd, Hij zowel machtig als gewillig is om hetzelfde te volbrengen. O mijn vrienden! Vertrouw op Hem, laat Zijn waarheid u zijn tot een schild en rondas, want Hij is de Waarheid Zelf: getrouwheid is de gordel Zijner lendenen. Houd vast aan deze gordel, en zeg met David: Op Uw woord zal ik hopen. Gedenk des woords, tot Uw knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen

(Psalm 119:49). En wanneer u zo doet, zult u niet bedrogen uitkomen. De gedaante dezer wereld gaat voorbij, maar het Woord des Heeren duurt tot in eeuwigheid.

8. Wanneer u aldus gekomen bent binnen de boog van het verbond, treedt dan toe tot de troon en tot Hem Die daar op zit, welks aanzien is gelijk de steen jaspis en sardis, wegens deszelfs luister en heerlijkheid. Houd bij Hem aan voor Zijn troon, pleit om de dadelijke vervulling en volvoering van Zijn beloften, want dit is Gods vastgestelde en gewone weg, gegrond zijnde in Zijn Woord. Zie dit bevestigd in Ezechiël 36:25-27, alwaar God zeer vele beloften doet, en na die allen daar bijvoegt (vers 37): Alzo zegt de Heere HEERE: Daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe. Alleenlijk draagt zorg in uw toenadering tot de troon, wanneer u pleitende bent op de belofte, dat u de vervulling daarvan niet verwacht uit kracht van de smeking die u verricht, maar alleen om Zijn getrouwheids wil, als zijnde verpand in het verbond der genade. Maar, zult u zeggen, ik heb noch verstand noch vrijmoedigheid, om te pleiten op de beloften? Ik antwoord: Het is waar, u hebt geen verstand om u recht te gedragen voor Zijn troon en daarom geef ik u deze raad:

9. Stel de belofte van het verbond, naar welker vervulling u verlangende bent, in handen van uw Voorspraak, opdat Hij die voor u bepleite. Wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige (1 Johannes 2:1). En daarom draag toch zorg, dat u in uw toenadering tot de troon Hem niet verwaarloost, want Hij heeft ons begenadigd in de Geliefde (Efeze 1:6). Steun veel beiden op Zijn verstand en vermogen aan het hof des hemels. Hij wordt altijd verhoord door Zijn Vader, en Hij heeft Zijns Vaders gebod ontvangen om te bidden voor de overtreders. De Vader zegt tot Hem: Eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven (tot) Uw erfdeel, en de einden der aarde (tot) Uw bezitting (Psalm 2:8). Zodat, hoe zwaar ook uw rechtsgeding voor de troon der genade zijn moge, u echter niet de minste reden hebt om iets te vrezen, indien u deze heerlijke Voorspraak en scheidsman te werk stelt. En zodoende hebt u niet te twijfelen aan een goede uitkomst, maar begeert in geloof, niet twijfelende, toegaande met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs (Hebreeën 10:22).

10. Eindelijk, wanneer u dit alles verricht hebt, zo moet u wachten totdat de beloften op een gevoelige wijze aan u vervuld en volvoerd worden: want wie gelooft, zal niet haasten (Jesaja 28:16). Ik zal uitzien naar de HEERE, ik zal wachten op de God mijns heils, mijn God zal mij horen (Micha 7:7). Bepaalt de Heere niet op uw tijd, maar wacht Zijn tijd af.

11. Want de Heere is een God des gericht (Jesaja 30:18). En wacht, opdat Hij u genadig zij, en daarom: Welgelukzalig zijn allen die Hem verwachten. Mijn vrienden! Indien een mens u beloofde of zich verbond voor een zekere som geld, al moest u vele jaren wachten op dezelve, voor en al eer u ze verkrijgt, echter zult u aan de betaling niet twijfelen, wanneer de bestemde tijd verschijnt. Nu, zult u vertrouwen op en verwachten van een mens, en zoudt u niet gedurig wachten op uw God? De HEERE is goed degenen die Hem verwachten, der ziele die Hem zoekt (Klaagliederen 3:25).

Want het gezicht zal nog tot een bestemde tijd zijn, zo Hij vertoeft, verbeid Hem, want op het einde zal Hij het voortbrengen. Hij zal niet achterblijven (Habákuk 2:3). Zie ook tot dit doeleinde Hebreeën 10:36-37: Want gij hebt lijdzaamheid van node, opdat gij, de wil Gods gedaan hebbende, de beloftenis moogt wegdragen. Want: Nog een zeer weinig tijds, en Hij Die te komen staat, zal komen en niet vertoeven.

Aldus in Gods verbond ingegaan, en gekomen zijnde binnen de regenboog, die de troon omringt, zo nadert op morgen en ontvangt het zegel van het verbond ter bevestiging van uw geloof. Opdat u aldus met de grootste vrijmoedigheid u mocht toe-eigenen al de goederen, die vervat zijn in het testament van uw oudste Broeder.

Alhoewel iemand een gegrond recht kan hebben op een zekere nalatenschap, zo kan hij echter beschroomd zijn zich dezelve aan te matigen, totdat hij dadelijk in de wettige bezitting daarvan is gesteld. Wel, mijn vrienden! Indien u aldus bent ingegaan in het gezegende verbond der genade, dan nodig ik u uit om bezit te nemen van uw wettig recht, door morgen te komen aan des Heeren tafel, alwaar Hij al Zijn vrienden nodigt, zeggende: Komt, eet overvloediglijk van Mijn brood, en drinkt van de wijn (dien) Ik gemengd heb (Spreuken 9:5).

Ik zal nu deze ganse verhandeling besluiten met u enige kentekenen voor te stellen, waaraan u uzelf kunt beproeven, of u waarlijk gekomen bent binnen de boog van het verbond, omringende de troon, of niet. Het is waar, al de leden van de zichtbare kerk hebben een betrekking op het verbond, hunner is de aanneming tot kinderen, en de verbonden, en de beloftenissen (Romeinen 9:4). U bent uitwendig in het verbond, uit kracht van uw doop. U bent bondgenoten door uw belijdenis, maar de grote vraag is, of u waarlijk bent ingegaan in het verbond, of u door het geloof gekomen bent binnen de regenboog, die de troon omringt. Ik zal daarom enige kentekenen voorstellen, die voornamelijk gegrond zijn, op de samenhang van ons tekstvers in dit hoofdstuk.

1. Indien u ingegaan bent binnen de boog van het verbond, of gezien hebt de heerlijkheid van Hem Die op de troon zit, dan moet de Geest van Hem, Die het grote Hoofd van het verbond is, zittende op Zijn troon, bezit van uw hart genomen hebben. Want wij vinden eerst van de apostel Johannes aangetekend, dat hij was in de Geest, en toen was het dat hij de troon zag en de regenboog, en Hem Die daarop zat. O, mijn vrienden! Ik ben verzekerd, dat nooit iemand gebracht is binnen de boog van Gods verbond, of hij zal graag erkennen, dat de Heilige Geest hem daar binnengebracht heeft, overeenkomstig de belofte (Ezechiël 20:37): Ik zal ulieden onder de roede doen doorgaan, en Ik zal u brengen onder de band des verbonds. Gelijk ook de apostel Paulus getuigt (Filippenzen 3:12), dat hij van Christus Jezus gegrepen was, voor en aler Hij hem grijpen kon. En zo zal het ook met u zijn, indien u gebracht wordt binnen de regenboog van Gods verbond.

2. Dan zult u veel bezig zijn, om met verwondering de troon en de heerlijkheid Desgenen te beschouwen, Die daar op zit, welke alhier vergeleken wordt bij de steen jaspis en sardis. Ik heb u in de toepassing van deze leer gezegd, dat het de Heere Jezus Christus is. O! hebt u de heerlijkheid van Hem, als zijnde verhoogd, beschouwd? Want wij allen, met ongedekten aangezichten de heerlijkheid des Heeren (als) in een spiegel aanschouwende, worden (naar) hetzelfde beeld in gedaante veranderd (2 Korinthe 3:18). Indien u Zijn heerlijkheid hebt aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborene van de Vader, zo zult u gereed zijn te zeggen: zekerlijk, Hij is blank en rood, ja, veel schoner dan de mensenkinderen (Hooglied 5:10 en Psalm 45:3).

3. Indien u ingegaan bent in het verbond, dan zult u groot vermaak scheppen in het beschouwen van de regenboog omringende de troon, en u zeer daarover verblijden, als zijnde uw beveiliging tegen de vloed van de toorn van God, zeggende met David: Voorzeker is (daarin) al mijn heil, dat Hij mij een eeuwig verbond gesteld heeft, dat in alles welgeordineerd en bewaard is (2 Samuël 23:5). U zult met verheuging denken aan de vrijheid, de orde en de vastheid van het verbond, alsmede aan deszelfs kleur, de steen smaragd gelijk, zonder enige verandering altoos groen blijvende.

4. Wanneer u de regenboog van het verbond aanschouwt, dan zult u vervuld worden met verwachting van alle goed in uw toenadering tot de troon der genade. De natuurlijke regenboog is, gelijk ik gezegd heb, de voorbode van een opkomende regenvlaag op het dorstige land. Men verwacht zulks, zodra men de boog in de wolken beschouwt. Zo kan ook het aanschouwen van de boog van het verbond u goede hoop geven, dat de invloeden van des Heeren Geest als een aangename regen, op u zullen vallen, zodat die tot u zullen komen als de regen, als de vroege en spade regen op de aarde. En zeker mijn vrienden! Eén van de voornaamste redenen, waarom zo vele hopeloze gebeden onder ons zijn is, omdat wij het geloofsoog niet vestigen op de regenboog van het verbond.

5. Zo u ooit binnen de regenboog van het verbond gebracht bent, zo zijn uw eigen wegwerpelijke klederen u ontnomen, en u bent bekleed geworden met de witte klederen van de gerechtigheid van de Zoon van God, want van diegenen die rondom de troon zijn wordt gezegd, dat zij bekleed zijn met witte klederen (vers 4). Daarom vraag ik u: Hebt u ooit een gezicht verkregen dat al uw eigengerechtigheid maar is als een wegwerpelijk kleed, als een wanschapen kleed, ja, als schade en drek, opdat u in Christus mocht gevonden worden, niet hebbende uw eigen rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is (Filippenzen 3:9). Is de taal van uw hart: Gewisselijk, in de HEERE heb ik gerechtigheden en sterkte (Jesaja 45:24), in Hem zal ik gerechtvaardigd worden en in Hem alleen zal ik mij beroemen?

6. Indien u geweest bent binnen de regenboog of gebracht onder de band van het verbond, zo zullen uw hart en uw ogen verlicht en verwarmd worden zijn door de zeven vurige lampen, brandende voor de troon, welke verklaard worden te zijn de Geest Gods in Zijn verschillende invloeden (vers 5). En zij worden vergeleken bij lampen, wegens derzelver verlichting, en bij vurige lampen, wegens derzelver heiligende, zuiverende, en verwarmende kracht op de ziel. Beproeft nu uzelf hieraan, of u ook gebracht bent binnen de boog van het verbond, omringende de troon. Of de Heilige Geest in u geweest is een Geest der wijsheid en der openbaring, de zaken van God aan u ontdekkende in haar Goddelijke luister en heerlijkheid. En of die u gelijk vuur, enigermate heeft gezuiverd van de vuilheid van de zonde, en uw hart heeft doen branden gelijk de Emmaüsgangers, en of die u verstrekt heeft tot een lamp, om u te besturen op de weg der waarheid en der heiligheid, want de stem des Geestes roept tot u: Dit is de weg, wandelt in dezelve (Jesaja 30:21).

7. Indien u gebracht bent binnen de regenboog van het verbond, zo zult u uw bevlakte ziel geduriglijk baden in de glazen zee die voor de troon is, waarvan gesproken wordt (vers 6). Sommige uitleggers denken dat hier een zinspel is op de grote wasvaten in de tabernakel en tempel, in welke de priesters gewoon waren zichzelf te wassen voordat zij de offeranden offerden. Het wordt een glazen zee genaamd wegens de doorschijnende zuiverheid van Hem, Wiens bloed het was. Al degenen, welke door het geloof gekomen zijn tot Jezus, de Middelaar des Nieuwen Testaments, zijn ook gekomen tot het bloed der besprenging, opdat hun zielen daardoor zouden gewassen worden van zonden en onreinheid. U zult dan ook zien een gedurige noodzakelijkheid om dit bloed te gebruiken, om uw personen en daden te reinigen van alles wat dezelve bevlakt.

8. Indien u binnen de regenboog van het verbond gebracht bent, zo zult u veel opgenomen zijn in de lof van Gods heiligheid te vermelden, en Hem daarom te aanbidden. In vers 8 wordt gezegd dat die rondom de troon zijn, dag en nacht uitroepen: Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, Die was, en Die is, en Die komen zal. Nu, beproeft uzelf hieraan, kunt u God liefhebben, aanbidden, en Zijn lof vermelden wegens Zijn onbevlakte heiligheid en zuiverheid, Die de ongerechtigheid zonder gruwen niet kan aanschouwen? Dit denk ik, is één van de zoetste en veiligste kentekenen van een ware gelovige, en hetwelk hem onderscheidt van alle geveinsden. De geveinsden kunnen zo ver komen, dat zij de Goddelijke Majesteit liefhebben en aanbidden, wegens derzelver hoogheid, goedheid en barmhartigheid, maar ik denk niet dat zij Hem kunnen liefhebben en verheerlijken wegens Zijn heiligheid en haat tegen de zonde. Nee, dit is een bewijs van de Geest van de engelen en serafs, want die bedekken hun aangezichten, roepende: Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen (Jesaja 6:3). Nu, is uw ziel ook aldus gesteld? Kunt u met David zeggen (Psalm 30:5): Psalmzingt de HEERE, gij Zijn gunstgenoten, en zegt lof ter gedachtenis Zijner heiligheid? Of met Jesaja (Jesaja 12:6): Juich en zing vrolijk, gij inwoneres van Sion, want de Heilige Israëls is groot in het midden van u.

9. Dan zult u op gelijke wijze met verwondering de drie Personen van de aanbiddelijke Drie-Eenheid, als één God aanbidden. Want zo doen ook degenen die rondom de troon zijn, zij roepen: Heilige Vader, Heilige Zoon, en Heilige Geest. En deze zijn één Heere, God de Almachtige, Die was, en Die is en Die komen zal. Het geloof maakt bevattingen van God, overeenkomstig de openbaring die Hij van Zichzelf gedaan heeft, hetzij persoonlijk of wezenlijk aangemerkt, en hetzelfde kan niets verdragen, hetgeen in het minst de heerlijkheid van één van deze aanbiddelijke drie Personen kan verkorten. Die met elkaar wezenlijk verenigd zijn. En u, die niet aangedaan wordt met schrik wegens de godslasteringen, die heden ten dage tegen de Zoon van God worden voortgebracht, alsof Hij alleen een ondergeschikte God was, minder dan de Vader, u bent nog nooit gekomen binnen de kring van deze regenboog, omringende de troon waarop Hij gezeten is. Want die daar binnen geweest zijn, hebben Hem aanschouwd te zijn, Zelfbestaande, gelijk in macht en heerlijkheid met Zijn eeuwige Vader, en dat Hij is, de Heere God, de Almachtige, zowel als de Vader: Het Afschijnsel Zijner heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld Zijner Zelfstandigheid

(Hebreeën 1:3). Dan zal het belang van Zijn heerlijkheid u meer ter harte gaan, dan enig bijzonder belang van uzelf, al zou uw eigen eer daardoor in het stof geraken.

10. Indien u ooit geweest bent binnen de regenboog van het verbond, omringende de troon, dan ben ik verzekerd dat u hartelijk daarnaar staan zult om de kroon van uw eigen hoofd af te werpen, en die te stellen op het hoofd van Degene Die op de troon der genade zit. Want in vers 10 wordt gezegd, dat diegenen welke rondom de troon waren hun kronen voor de troon wierpen, zeggende: Gij, Heere, zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht! O mijn vrienden! Zo u ooit gebracht bent binnen de regenboog van het verbond der genade, dan zult u niet offeren aan uw eigen garen, noch roken aan uw eigen net. Zelfs zult u het minste gedeelte van uw zaligheid niet toeschrijven aan uzelf of aan uw heiligheid, goedheid, naarstigheid, gestalte of iets dergelijks, geenszins. Maar u zult onder uw voeten vertreden alles wat zich zou onderwinden om te komen in de plaats van Christus, en u zult gereed zijn te zeggen: Niet ons, o HEERE, niet ons, maar Uw Naam geef ere (Psalm 115:1). Hij is de Heere mijn gerechtigheid, de Heerlijkheid mijner sterkte, door Zijn gerechtigheid zal ik verhoogd worden. Ik begeer een eeuwig schuldenaar te blijven aan de genade. Genade, heersende door toegerekende rechtvaardigheid tot het eeuwige leven, door Jezus Christus mijn Heere. Hij is waardig, ja, overwaardig de kroon te dragen, op de troon te zitten, en de scepter te zwaaien tot in eeuwigheid. O, dat Koning Jezus opstaat en al Zijn vijanden verdrijft, dezelve voor Zich doende vluchten!

AMEN